

Eesti NSV / Eesti Vabariigi
Ülemnõukogu XII koosseis
29.03.1990–29.09.1992

Statistikat ja ülevaateid

Riigikogu Kantselei
Eesti Rahvusraamatukogu

Tallinn 2013

Peatoimetaja Aaro Mõttus
Koostajad Gerli Eero, Rita Hillermaa, Arne Koitmäe, Margit Muul,
Aaro Mõttus, Mihkel Pilving, Lii Suurpalu, Piret Viljamaa
Konsultant Rein Järlik
Keeletoimetaja Inna Saaret
Küljendaja Anu Ristmets

ISBN 978-9949-413-44-7

Autoriõigus – Riigikogu Kantselei 2013, Eesti Rahvusraamatukogu 2013

Trükkitud Print Best OÜ trükikoda

Sisukord

Peatoimetaja saatesõna / Aaro Möttus	5
Ülemnõukogu ajaloolisest rollist 1990–1992 / Marju Lauristin	7
1. Ülemnõukogu valimised	9
1.1. Valimised arvudes	9
1.2. Valimistulemused ringkonniti	11
1.3. Ülemnõukogu valimise seadus	55
1.4. Seadlus valimisringkondade moodustamise kohta	69
2. Ülemnõukogu koosseis	74
2.1. Ülemnõukogu liikmed arvudes	74
2.2. Ülemnõukogu liikmed 29.03.1990 – 29.09.1992	75
3. Ülemnõukogu organisatsioon	93
3.1. Ülemnõukogu esimees, juhatus, Presiidium, vanematekogu	93
3.1.1. Ülemnõukogu esimees	93
3.1.2. Ülemnõukogu juhataja ja juhataja asetäitjad, Ülemnõukogu juhatus	93
3.1.3. Ülemnõukogu Presiidium	94
3.1.4. Ülemnõukogu vanematekogu	96
3.1.5. Eesti Vabariigi Erakorraline Kaitsenõukogu	96
3.2. Alatised komisjonid	97
3.2.1. Alatised komisjonid	97
3.2.2. Alatise komisjoni moodustamise ettepanek	106
3.3. Muud komisjonid, töögrupid ja töörühmad	107
3.3.1. Eri- ja probleemkomisjonid, töögrupid ja töörühmad	107
3.3.2. Eelnõude väljatöötamiseks loodud komisjonid, töögrupid ja töörühmad	110
3.3.3. Eelnõude redaktsiooni- või kooskõlastuskomisjonid	111
3.3.4. Häältelugemis- ja valimiskomisjonid	115
3.3.5. Muude komisjonide ja töögruppide moodustamise ettepanekud	116
3.4. Saadikurühmad	117
3.4.1. Saadikurühmad Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra alusel	117
3.4.2. Saadikurühmad Ülemnõukogu reglemendi alusel	125
3.4.3. Saadikurühmade loetelu	133
3.5. Välisdelegatsioonid ja -esindajad	134
3.6. Muud ühendused	137
4. Tööaeg	139
5. Õigusloome	143
5.1. Õigusloome arvudes	143
5.2. Vastuvõetud seadused, otsused, deklaratsioonid ja pöördumised	144

5.2.1. 1990. aasta	144
5.2.2. 1991. aasta	163
5.2.3. 1992. aasta	185
5.3. Ülemnõukogu tööd reguleerinud aktid: ajutine töö- ja kodukord ning reglement, nende muutmine	197
5.3.1. Aktide loetelu	197
5.3.2. Tekstid	198
6. Ülemnõukogu ja teised institutsioonid	239
6.1. Ülemnõukogu ja valitsus	239
6.1.1. Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse nimetamine	239
6.1.2. Valitsuskabinetid	239
6.1.3. Umbusalduse avaldamine ja eelnõu sidumine usaldusküsimusega valitsusele	242
6.2. Arupärimised ja kirjalikud küsimused	243
6.2.1. Arupärimised	243
6.2.2. Kirjalikud küsimused	245
6.3. Ametiisikute nimetamine ja vabastamine	266
6.3.1. Ülemkohus	266
6.3.2. Teised kohtud	268
6.3.3. Riiklik Arbitraaž	270
6.3.4. Eesti Pank	271
6.3.5. Riigikontroll	272
6.3.6. Eesti Vabariigi rahareformi komitee	272
6.3.7. Maavanemad ja linnapead	273
6.3.8. Vabariigi Valitsuse erivolitustega esindaja Kirde-Eestis	275
6.3.9. Muud ametiisikud	275
7. Ülemnõukogu ja põhiseadus	277
7.1. Põhiseaduse Assamblee	277
7.2. Põhiseadus	279
Kasutatud allikad	284
Nimeloend	286
Lühendid ja tähised	288

Peatoimetaja saatesõna

Käesoleva kogumiku koostamise idee pärineb 20. Augusti Klubi juhatuselt. Kuivõrd Riigikogu Kantsleil ja Rahvusraamatukogu on alates 2004. aastast andnud välja kogumikke Riigikogu eri koosseisude tegevust kajastavate andmetega, pöördus klubi juhatus kantsleil poole ettepanekuga teha sarnane statistikakogumik ka viimase Ülemnõukogu kohta. Ettepanekule oli võimatu ära öelda, arvestades seda, kui huvitav oli Ülemnõukogu tegutsemisperiood ning kui olulist rolli etendas see Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamisel. Nii käivituski 2012. aasta lõpul töö andmete kogumiseks ja süstematiseerimiseks.

Kogumiku ülesehitus on sarnane Riigikogu statistikakogumike omaga, ent erineb neist siiski mitmeski mõttes. Nii on Ülemnõukogu valimiste peatükis põhjalikult, ringkondade ja kandidaatide kaupa esitatud hääletamis- ja valimistulemused, kuna eraldi teost, mis sellist teavet sisaldaks, ei ole välja antud. Kuna valimistel kasutati üksiku ülekantava hääle meetodit, mida hiljem on rakendatud üksnes Ülemnõukogu-sisestel valimistel, mitte aga parlamendi- ega kohalikel valimistel, on kogumikus esitatud tabelite mõistmiseks seda meetodit põgusalt ka selgitatud. Õigusloome peatükis on loetletud kõik Ülemnõukogu, Ülemnõukogu Presiidiumi ja selle esimehe õigusaktid, kuid sellist statistikat nagu on Riigikogu kogumikes seadusandlike algatuste hulga ja nende edukuse kohta, mitmel põhjusel käesolevast kogumikust ei leia. Esiteks ei olnud Ülemnõukogu tegutsemisajal õigusloomeprotsessi reguleerivat raamistikku, nagu see tänapäeval põhiseadusest tulenevalt eksisteerib ning teiseks oleksid valminud tabelid andmete puudulikkuse tõttu jäänud paratamatult ebausaldusväärseks.

Kogumikus on esitatud ka Ülemnõukogu valimise korda ning töökorraldust reguleerinud õigusaktide tekstid. Kuigi need on elektroonilises Riigi Teatajas kättesaadavad ning pealegi suurendavad kogumiku mahtu, pidasin peatoimetajana eelkõige Ülemnõukogu reglemendi süstematiseeritud kujul avaldamist oluliseks parlamendiõiguse arengute kajastamise aspektist. Neist tekstidest ilmneb, et mitmed hiljem põhiseadusesse kirjutatud ning Riigikogu kodukorda ülevõetud põhimõtted ja protseduurid on kujunenud just viimase Ülemnõukogu tegevuse käigus.

Allikatest. Andmed kogumiku tarbeks on saanud Ülemnõukogu ja Ülemnõukogu Presiidiumi õigusaktidest, Ülemnõukogu istungite stenogrammidest ning Riigiarhiivi materjalidest (Ülemnõukogu juhatuse ja alatiste komisjonide protokollid, arupärimised, valimiste territoriaalkomisjonide protokollid valimistulemuste kohta jne). Kahjuks ei ole vaadeldav periood korrektselt dokumenteeritud, paljud dokumendid on dateerimata, eri allikad on vastuolulised. Seetõttu oleme peale kirjalike allikate toetunud ka asjaosaliste mälu. Selgitavaid märkusi võib lisaks joonealustele viidetele leida ka tabelite ja peatükkide lõpust.

Lõpetuseks on mul meeldiv kohustus tänada neid häid kolleege, kes andsid oma panuse kogumiku valmimisse. Tohtu töö andmete koondamisel ja täpsustamisel tegid ära Rita Hillermaa, Piret Viljamaa, Gerli Eero ja Lii Suurpalu Rahvusraamatukogust ning Margit Muul Riigikogu Kantseleist. Arne Koitmäe ja Mihkel Pilving aitasid valimiste statistika ja valimissüsteemi selgitustega. Toonased Ülemnõukogu ja praegused 20. Augusti Klubi liikmed Rein Järlik ja Ants Käärma olid suureks abiks ettepanekute, märkuste ja tähelepanekutega. Suur-suur aitäh!

Loodan, et käesolev kogumik osutub uurijaile ja asjast huvitatuile allikaks, millest leiab rohkesti vajalikku ja huvitavat teavet. Head tutvumist!

Aaro Möttus

Riigikogu Kantselei asedirektor, õigus- ja analüüsiosakonna juhataja

Ülemnõukogu ajaloolisest rollist 1990–1992

Käesolev pakub uurijatele, ajakirjanikele ja asjahuvilistele ammendavat ja usaldusväärset andmestikku selle kohta, kuidas valiti ja millega tegeles 1990. aasta märtsist 1992. aasta septembrini Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ning kõik tema organid, Presiidiumist saadikurühmade ja ajutiste komisjonideni. Nende materjalidega tutvumine annab võimaluse objektiivselt hinnata Ülemnõukogu tegevust, mis tänaseni on olnud seinast seina ulatuvate vastakate hinnangute märklauaks. Kogumikus toodud andmestik tõendab veenvalt, et kahe aasta vältel vastu võetud saja viiekümne viie seaduse ning arvukate otsuste abil lõi Ülemnõukogu oma tegevuses kindla juriidilise aluse Eesti iseseisva riikluse taastamisele ja arendamisele, vaieldes läbi ja vormistades seadusandlikeks aktideks sellised põhjapaneva tähtsusega probleemid nagu taastatava Eesti Vabariigi riigivõimu korraldus, maa- ja omandireform, ravikindlustussüsteem, kodakondsus jpt. Ülemnõukogu otsusega Eesti riiklikust iseseisvusest käivitati ka Eesti Vabariigi kaasaegse põhiseaduse loomise protsess. Vaidlustest Ülemnõukogu kui demokraatliku parlamentaarse institutsiooni töökorralduse üle on välja kasvanud tänase Riigikogu töö relement.

Kogumikus leiduv materjal pakub põhjalikku ülevaadet sellest, kuidas valiti Ülemnõukogu ja tema tööorganid, samuti andmestikku iga üksiku liikme poliitilisest kuuluvusest ja saadikuaktiivsusest. Valimiste õiguslik ja praktiline korraldus on iga parlamendi legitiimsuse aluseks. Ses suhtes pakub käesolevas kogumikus detailselt kirjeldatud valimiste protseduur nii mõndagi avastuslikku ja ehk tänaseski päevas kasulikku. Eesti oludes oli tegemist unikaalse kogemusega pluralistlike isikuvalimiste korraldusest, kus oli täidetud demokraatia põhireegel: oli tagatud selge ja läbipaistev valimiste protseduur, mille rakendamise tulemus oli aga ettearvatu, st täielikult valijate otsustada. Kandidaatide esitamine oli vaba kõigile organisatsioonidele ja kodanike gruppidele. Valimiskampaania korraldus andis kõigile kandidaatidele võrdsed võimalused oma isiku ja ideede tutvustamiseks. Üksiku ülekantava hääle keeruline reeglistik tagas iga valija tahte täieliku arvestamise. Tulemuseks kujunes koosseisult kirju rahvaesindus, mis peegeldas Eestis tol hetkel valitsenud ühiskondlikke suundumusi. Enamik Ülemnõukogu liikmeid olid erinevate rahvaliidumiste taustaga, sh Eesti Kongressi liikmeid oli 105-st 44. Eesti Komitee liikmeid oli Ülemnõukogu liikmete seas 22, samas kui ENSV Ülemnõukogude varasematesse koosseisudesse kuulunud vaid 14. Andmed Ülemnõukogu liikmete kuulumise kohta eri saadikurühmadesse pakuvad põnevat pilti esialgse poliitilise kaootilisuse järk-järgulisest settimisest erakondlikeks rühmitusteks, millest on võrsunud tänaseni tegutsevad erakonnad. Materjaliga tutvumine ei jäta kohta kahtlustele, et EV Ülemnõukogu oli pluralistlik, demokraatlikult ja vabalt valitud parlament. Seda fakti ei muuda olematuks asjaolu, et vastavalt tollal veel kehtinud seadustele oli Ülemnõukogu valimistel valimisõigus kõigil Eesti elanikel, ega isegi see, et ENSV valijaskonna hulka arvati ka siin viibiva okupatsiooniar mee sõjaväelased ja nende pereliikmed, sõjaväelastele oli reserveeritud 4 saadiku kohta.

Ülemnõukogu poolt juba esimestel tööndalatel vastu võetud fundamentaalsed poliitilised otsused näitavad, et Ülemnõukogu liikmete enamik mõistis selgesti oma ajaloolist ülesannet Eesti omariikluse õigusjärgseks taastamiseks vajaliku vundamendi ehitajana. Kogumiku materjalid annavad detailideküllase ülevaate nii seadusandlikest kui korralduslikest sammudest, mida Ülemnõukogu, Presiidium ja komisjonid ette võtsid, et sillutada teed taastatava Eesti riigi edukale toimimisele riikluse kõigil tasanditel, kohaliku elu korraldamisest välissuhtluseni. Samas on hinnatav Ülemnõukogu roll Eesti demokraatliku parlamentarismi arengus. Keerukas ja konfliktises olukorras, kus Eesti sees ja ka Ülemnõukogus endas tegutses iseseisvusele küllalt tugev vastasrind ja väliskeskkonna toetus Eesti iseseisvustootlustele oli veel üsna ebakindel, suutis Ülemnõukogu säilitada oma tegevuses selgeid parlamentaarseid põhimõtteid. Mõnigi Ülemnõukogu töö põhimõte väärnks tänaseski poliitikas järgimist, olgu selleks siis püüd leida konsensuslikke lahendusi keerulistele ja vastuolulistele probleemidele, parlamendiliikmete endi aktiivsus ja vastutustunne riigi tuleviku ees või viis, kuidas korraldada valimisi nii, et valijatel oleks võimalik oma tahet moonutusteta teostada.

Ehkki kahekümne aastaga on enamik Ülemnõukogu poolt rajatud seadusandlikust raamistikust läbi teinud olulisi korrektiive, on toona paika pandud põhimustrid siiski paljuski säilinud. Olulise sisendi andis Ülemnõukogu töö Põhiseadusliku Assamblee tegevusse ja meie põhiseaduse sisusse. Paljuski tänu Ülemnõukogus tehtud eeltööle ei pidanud 1992. aasta oktoobris valitud Riigikogu alustama taastatud Eesti Vabariigi elu korraldavate seaduste loomisel tühjalt kohalt. Täna sel päeval, kui taas on päevakorda tõusnud Eesti riikluse ja demokraatliku ühiskonnakorralduse põhiküsimused, väärivad Ülemnõukogu enam kui kahekümne aasta tagused kogemused ja otsingud nii tunnustust kui ka kriitilist uurimist.

Marju Lauristin
Ülemnõukogu juhataja asetäitja 1990–1992

1. Ülemnõukogu valimised

1.1. Valimised arvudes

Ülemnõukogu valimised 18.03.1990		Märkused
Nimekirjadesse kantud valijaid	1 164 603	
Mandaate	105	101 + 4 Nõukogude Armees
Valimisringkondi	46	42 + 4 Nõukogude Armees
Valimisjaoskondi	1030	
Kandidaate	392	Seati üles 536, registreeriti 474, neist 82 loobus kandideerimast
Kandidaate mandaadi kohta	3,7	
Valimisest osavõtnuid (sedeli saanuid)	912 648	
Hääletamisest osavõtnuid	911 203	
% nimekirja kantutest	78,2	
Eelhääletamise kestus päevades	15	Võimalus jätta valimised suletud ümbrikusse valimisjaoskonnas
Esimeses voorus valituks osutunud kandidaate	45	

Muud statistikat:

392 kandidaadi		
rahvuslik koosseis:		
eestlasi	277	(70,6%)
venelasi	89	(22,7%)
muid rahvusi	26	(6,6%)
vanuseline koosseis:		
kuni 40	104	(26,5%)
41–50	162	(41,3%)
51 ja vanemad	126	(32,1%)
naisi	24	(6,1%)
mehi	368	(93,9%)

I.2. Valimistulemused ringkonniti

Üksiku ülekantava hääle meetod XII Ülemnõukogu valimistel

Hääletamissedelile kanti kõigi ringkonnas kandideerivate kandidaatide nimed. Valija märgistas numbriga „1” oma eeliskandidaadi ning numbritega „2”, „3”, „4” jne oma eelistusjärjekorras nende kandidaatide nimed, kellele ta oli nõus oma hääle üle kandma. Lisainfona olid sedelile kantud ka kandidaadi ülesseadjate nimed.

Kokkuvõtlikult oli valimistulemuste kindlakstegemise meetod järgmine.

Igaks vooruks arvutati ringkonna kvoot järgmise valemi alusel (tulemus ümardati täisosani):

$$\text{kvoot} = (\text{arvestuses olevate häälte arv} / (\text{vakantsete kohtade arv} + 1)) + 1$$

Seejärel võrreldi kandidaatide skoori kvoodiga. Skooriks nimetati kandidaadi arvel olevat häälte koguarvu, mis moodustus talle antud häältest ja talle üle kantud häältest (esimeses voorus võrdus skoor kandidaadile antud häältega). Valituks osutus kandidaat, kelle skoor ületas ringkonna kvoodi või oli sellega võrdne.

Igas järgmises voorus tehti valituks osutunud kandidaadi valimissedelitele märgitud järgmise eelistuse alusel kindlaks neile kandidaatidele ülekantavate valimissedelite arv ja arvutati sedelite uus väärtus. Selleks jagati jääk ülekantavate sedelite koguväärtusega. Näide: kui valituks osutunud kandidaat sai 1000 häält, igale sedelile oli kantud teine eelistus ning ringkonna kvoot oli 750, kanti üle kõik 1000 sedelit. Sedeli väärtus ei olnud aga enam üks hääl, vaid $(1000 - 750) : 1000 = 0,25$ häält. Iga vooru järel valimissedelid panderolliti ja kõikidele sedelitele kirjutati uus väärtus.

Igale kandidaadile arvutati uus skoor talle antud esimeste eelistuste ja lisandunud jääkhääle alusel. Seejärel arvutati uuesti ringkonna kvoot ning võrreldi sellega konkureerima jäänud kandidaatide skoores.

Kui ükski kandidaat ei osutunud selles voorus valituks, loeti kõige väiksema skooriga kandidaat välja langenuks (mittevalituks) ning temale antud hääled kanti vastavalt eelistusjärjekorrale üle teistele kandidaatidele.

Nende reeglite järgi korraldati nii mitu hääletusvoor, kuni kõik mandaadid ringkonnas said jaotatud.

Tallinna valimisringkond nr I (5 mandaati)

Valijate üldarv	73 312
Valijate arv, kes said valimissedelid	56 653
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	56 516
Hääletamisest osavõtt	77,1%
Kandidaate	19

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kandidaat/kvoot	9257	9256	9256	9255	9253	9253	9248	9244	9239
Indrek Toome	15046	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiit Käbin	11833	-	-	-	-	-	-	-	-
Ülo Nugis	5771	8371	8916	8921	8930	8944	8951	8962	9029
Genik Israeljan	6664	6720	6723	6724	6730	6737	6759	6762	6763
Mart Laar	4061	4838	5762	5802	5813	5835	5841	5946	6002
Lennart Meri	4030	4997	5859	5867	5873	5892	5894	5915	6005
Jakov Leškin	2084	2150	2158	2160	2173	2183	2221	2225	2232
Klara Kopõtina	1716	1750	1754	1754	1773	1778	1815	1829	1834
Sergei Pasko	1596	1621	1627	1627	1630	1630	1653	1655	1658
Arno Almann	491	1297	1354	1354	1358	1362	1362	1372	1397
Kalju Aleksius	676	798	841	841	845	850	853	861	892
Boris Tüch	566	659	669	670	672	677	682	683	699
Ando Leps	270	340	390	396	399	406	407	420	444
Liina Tõnisson	171	285	333	334	336	339	341	344	-
Vaikus Jõgisu	176	194	197	201	203	208	212	-	-
Jevgeni Limont	157	162	163	163	168	168	-	-	-
Arvo Pass	83	99	106	107	108	-	-	-	-
Kalev Kallo	85	96	98	98	-	-	-	-	-
Ilmar Palias	61	70	73	-	-	-	-	-	-

¹ Mittevalituks märkimine viimases voorus on tinglik, sest mandaatide lõpliku jaotamisega lõppes ka hääle üle kandmine.

10	11	12	13	14	15	16	17	18	Valitud (v)/ mittevalitud (mv)
9231	9207	9184	9184	9084	9032	8857	8065	7464	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
9128	9176	9313	-	-	-	-	-	-	v 12. voorus
6765	6881	6933	6933	7068	7577	8379	9842	-	v 17. voorus
6125	6147	6326	6395	6943	6963	7025	7203	7630	v 18. voorus
6122	6174	6321	6365	6930	6944	6976	7148	7296	mv ¹
2242	2359	2402	2403	2491	2929	4188	-	-	mv 16. voorus
1837	1941	2006	2006	2075	2680	-	-	-	mv 15. voorus
1659	1717	1726	1726	1743	-	-	-	-	mv 14. voorus
1421	1484	1708	1723	-	-	-	-	-	mv 13. voorus
922	947	-	-	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
702	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus

Tallinna valimisringkond nr 2 (3 mandaati)

Valijate üldarv	42 241
Valijate arv, kes said valimissedelid	30 457
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	30 346
Hääletamisest osavõtt	71,8%
Kandidaate	16

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	7343	7343	7343	7339	7329	7316	7287	7267
Lembit Annus	9063	-	-	-	-	-	-	-
Heinrich Valk	8610	-	-	-	-	-	-	-
Viktor Jermolajev	3074	4221	4222	4223	4245	4258	4306	4316
Oleg Morozov	1614	1708	1708	1708	1749	1758	1827	1837
Eino Väärtnõu	523	535	1189	1220	1226	1248	1255	1463
Vladimir Ivanov	1512	1633	1643	1648	1661	1695	1745	1769
Mihhail Lössenko	1513	1682	1682	1683	1739	1746	1755	1758
Heino Levald	647	665	801	815	821	878	891	966
Nikolai Tšelokompets	484	499	800	808	812	846	876	921
Anna Ingerman	561	621	633	638	645	696	730	752
Aleksandr Potjomkin	664	681	691	694	704	716	745	750
Jaan Riis	303	311	406	427	430	436	443	-
Dmitri Ždanov	319	331	333	335	344	353	-	-
Grant Gukassov	233	260	275	279	280	-	-	-
Anatoli Jumalov	181	198	198	199	-	-	-	-
Paul-Olev Mõtsküla	70	73	104	-	-	-	-	-

9	10	11	12	13	14	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
7208	7139	7034	6844	6681	6425	mittevalitud (mv)
-	-	-	-	-	-	v I. voorus
-	-	-	-	-	-	v I. voorus
4438	4583	4642	4672	5324	6293	v I4. voorus
1932	1993	2044	2064	2843	3217	mv
1527	1588	2057	2753	2776	2978	mv
1864	2078	2185	2265	2418	-	mv 13. voorus
1826	1876	1908	1932	-	-	mv 12. voorus
1012	1086	1230	-	-	-	mv 11. voorus
1008	1072	-	-	-	-	mv 10. voorus
808	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus

Tallinna valimisringkond nr 3 (1 mandaat)

Valijate üldarv	16 218
Valijate arv, kes said valimissedelid	12 305
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	12 204
Hääletamisest osavõtt	75,3%
Kandidaate	4

Voor	1	2	3	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	5987	5973	5840	mittevalitud (mv)
Jaak Jõerüüt	5236	5371	7533	v 3. voorus
Nikolai Tarassov	3997	4027	4145	mv
Arnold Green	2507	2546	-	mv 2. voorus
Aivar Kala	232	-	-	mv 1. voorus

Tallinna valimisringkond nr 4 (2 mandaati)

Valijate üldarv	30 493
Valijate arv, kes said valimissedelid	24 279
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	24 221
Hääletamisest osavõtt	79,4%
Kandidaate	13

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	7978	7978	7978	7978	7975	7971	7961	7936
Vaino Väljas	6313	6324	6350	6373	6417	6454	6647	6811
Aleksei Zöbin	4656	4658	4676	4680	4683	4685	4697	5048
Vello Saatpalu	3297	3299	3306	3338	3359	3391	3467	3481
Igor Konovalov	2605	2606	2625	2625	2626	2632	2648	3520
Paul-Eerik Rummo	2466	2468	2478	2512	2575	2679	2761	2767
Leo Štarkov	1947	1950	1952	1972	1997	2023	2131	2178
Viktor Kiemets	1509	1510	1515	1518	1522	1525	1530	-
Eino Tamm	472	473	480	489	502	522	-	-
Peeter Liiv	178	179	179	213	241	-	-	-
Aime Piirsalu	190	193	194	212	-	-	-	-
Jaan Leetsar	173	175	177	-	-	-	-	-
Rein Pöder	95	97	-	-	-	-	-	-
Heinart Puhkim	31	-	-	-	-	-	-	-

9	10	11	12	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
7900	7818	7817	7422	
7544	8497	-	-	v 10. voorus
5102	5104	5203	7986	v 12. voorus
4121	6266	6726	6857	mv
3575	3584	3704	-	mv 11. voorus
3355	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	mv 3. voorus
-	-	-	-	mv 2. voorus
-	-	-	-	mv 1. voorus

Tallinna valimisringkond nr 5 (4 mandaati)

Valijate üldarv	61 702
Valijate arv, kes said valimissedelid	46 252
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	46 206
Hääletamisest osavõtt	74,9%
Kandidaate	20

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kandidaat/kvoot	8954	8953	8953	8953	8943	8937	8933	8929	8916
Enn Põldroos	15642	-	-	-	-	-	-	-	-
Pavel Panfilov	13967	-	-	-	-	-	-	-	-
Vello Pohla	1683	5392	5410	5420	5425	5467	5478	5557	5559
Aleksandr Labassov	2102	2105	4073	4084	4107	4113	4136	4139	4182
Gennadi Kulkov	1701	1702	2690	2698	2720	2722	2773	2774	2864
Siiri Oviir	1029	2025	2047	2056	2062	2099	2111	2192	2202
Boris Leenson	1048	1052	2177	2186	2206	2208	2219	2220	2264
Mait Sarv	905	1971	1974	1982	1986	2006	2008	2115	2119
Roman Šeremeta	1485	1495	1828	1836	1861	1876	1984	1988	2064
Eduard Baum	1413	1437	1523	1525	1533	1546	1561	1565	1591
Roman Denissov	1176	1181	1342	1348	1364	1375	1386	1388	1410
Eduard Tinn	867	1242	1265	1274	1280	1332	1337	1381	1384
Valeri Maloško	435	506	567	570	584	594	601	615	637
Elmar Joosep	298	430	432	432	433	443	447	462	470
Stanislav Gnezdovski	287	288	335	337	345	345	388	388	-
Kersten Saar	151	329	333	344	346	366	367	-	-
Pjotr Nikopenzius	222	224	304	310	312	318	-	-	-
Aleksander Repp	166	244	256	263	264	-	-	-	-
Alina Viktorova	119	123	188	191	-	-	-	-	-
Jan Rästas	70	99	114	-	-	-	-	-	-

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
8908	8880	8841	8764	8601	8248	8154	7905	7905	5952	- v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- v 1. voorus
5658	5769	6204	6253	6485	6594	7908	7988	-	-	- v 17. voorus
4190	4240	4279	4542	4823	5283	5294	5970	5972	6158	v 19. voorus
2874	2918	2938	3381	3756	4280	4290	5509	5510	5745	mv
2334	2448	2835	2887	3103	3200	4138	4246	4326	-	mv 18. voorus
2269	2293	2322	2447	2595	2822	2830	-	-	-	mv 16. voorus
2224	2266	2471	2479	2541	2563	-	-	-	-	mv 15. voorus
2069	2147	2198	2305	2497	-	-	-	-	-	mv 14. voorus
1609	1648	1789	1996	-	-	-	-	-	-	mv 13. voorus
1413	1456	1486	-	-	-	-	-	-	-	mv 12. voorus
1412	1453	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
669	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus

Tallinna valimisringkond nr 6 (4 mandaati)

Valijate üldarv	57 980
Valijate arv, kes said valimissedelid	41 938
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	41 907
Hääletamisest osavõtt	72,3%
Kandidaate	21

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kandidaat/kvoot	8224	8224	8222	8222	8219	8216	8214	8206	8188
Aleksandr Gussev	16321	-	-	-	-	-	-	-	-
Sergei Petinov	568	5303	5306	5308	5316	5334	5347	5392	5442
Rein Tamme	6286	6297	6302	6310	6312	6318	6421	6433	6435
Peet Kask	5362	5375	5388	5407	5408	5413	5494	5515	5517
Märt Müür	2874	2880	2887	2911	2911	2935	2993	3007	3008
Juri (Jüri) Rudjak	968	1914	1915	1915	1938	1951	1961	1982	2062
Toomas Alatalu	2168	2216	2221	2229	2231	2287	2309	2348	2367
Vladimir Aleksandrov	997	1589	1592	1592	1613	1621	1624	1654	1711
Madis Martinson	1057	1306	1313	1318	1331	1351	1362	1456	1500
Boriss Zahharov	776	1094	1098	1101	1134	1162	1169	1214	1298
Valeri Ivanov	428	982	989	989	1004	1014	1015	1070	1131
Andres Ellamaa	824	829	831	841	842	848	857	872	872
Juri Menkov	470	622	626	628	642	661	666	698	721
Advig Kiris	566	600	609	620	622	629	640	673	686
Leonid Zarubin	280	470	471	472	490	496	499	508	-
Avgustina Gerber	350	455	455	457	468	493	498	-	-
Jüri Pertmann	314	338	340	344	344	348	-	-	-
Valeri Lvovski	204	257	260	261	266	-	-	-	-
Valeri Zlobin	128	178	180	181	-	-	-	-	-
Märt Kubo	99	101	104	-	-	-	-	-	-
Udo Helme	76	86	-	-	-	-	-	-	-

10	11	12	13	14	15	16	17	18	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
8178	8153	8145	8096	7951	7759	7528	7379	6956	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 18. voorus
5456	5562	5568	5803	5997	6249	7027	7082	8428	v 18. voorus
6492	6505	6651	6661	6793	6945	6966	7351	7385	v 18. voorus
5614	5626	6009	6026	6084	6236	6274	7039	7093	v 18. voorus
3147	3177	3312	3322	3382	3607	3628	4898	4916	mv
2070	2149	2149	2318	2514	2671	3109	3142	-	mv 17. voorus
2481	2536	2639	2683	2786	3005	3106	-	-	mv 16. voorus
1730	1810	1820	1974	2156	2320	-	-	-	mv 15. voorus
1596	1690	1762	1895	2089	-	-	-	-	mv 14. voorus
1338	1457	1470	1699	-	-	-	-	-	mv 13. voorus
1139	1189	1199	-	-	-	-	-	-	mv 12. voorus
900	907	-	-	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
745	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Tallinna valimisringkond nr 7 (3 mandaati)

Valijate üldarv	46 189
Valijate arv, kes said valimissedelid	36 116
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	36 075
Hääletamisest osavõtt	78,1%
Kandidaate	19

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	8856	8855	8855	8853	8847	8842	8839	8830
Rein Veidemann	11813	-	-	-	-	-	-	-
Mikk Titma	8775	9536	-	-	-	-	-	-
Nikolai Aksinin	6835	6835	6837	6837	6842	6843	6843	6858
Oleg Kangur	1008	2362	2476	2486	2494	2506	2539	2547
Jevgeni Golikov	1438	1594	1796	1798	1807	1813	1824	1839
Anto Raukas	1057	1349	1534	1538	1545	1565	1588	1592
Aleksander Levin	817	999	1051	1058	1062	1069	1088	1100
Aleksei Aleksejev	991	993	994	994	994	996	997	1018
Svetlana Tšuklova	868	873	882	885	888	891	893	924
Leonid Ševtšenko	515	515	515	515	516	516	518	532
Eenok Kornel	282	361	386	390	393	402	409	412
Tõnis Härm	267	297	315	316	317	324	334	334
Bruno Junk	197	215	243	247	249	255	259	261
Heino Tohver	166	189	203	207	216	221	238	241
Vjatšeslav Timohhin	144	144	144	144	146	147	147	-
Jüri Vendelin	85	113	128	128	132	134	-	-
Jaan Luige	75	82	88	90	92	-	-	-
Jaan Viigi	48	59	66	71	-	-	-	-
Meinhard Sepp	39	48	51	-	-	-	-	-

9	10	11	12	13	14	15	16	Validud (v) / mittevalidud (mv)
8812	8787	8765	8754	8737	8646	8506	8281	
-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	v 2. voorus
6875	6882	6886	6886	7095	7386	8168	8354	v 16. voorus
2584	2624	2745	2896	2903	2954	2982	3286	mv
1863	1894	1927	2005	2032	2181	2320	2718	mv
1636	1682	1762	1913	1920	1969	1985	2202	mv
1118	1158	1207	1277	1305	1450	1555	-	mv 15. voorus
1020	1021	1023	1024	1180	1350	-	-	mv 14. voorus
941	950	959	960	1038	-	-	-	mv 13. voorus
536	542	544	545	-	-	-	-	mv 12. voorus
423	440	476	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
357	379	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
270	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus

Tallinna valimisringkond nr 8 (3 mandaati)

Valijate üldarv	45 065
Valijate arv, kes said valimissedelid	35 367
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	35 331
Hääletamisest osavõtt	78,4%
Kandidaate	16

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	8659	8659	8658	8648	8643	8631	8616	8577
Enn Leisson	17045	-	-	-	-	-	-	-
Teet Kallas	2358	7385	7388	7521	7729	7744	8077	8377
Vladimir Lebedev	4946	4949	4950	4958	4966	5057	5069	5137
Oleg Gogin	2086	2166	2171	2204	2231	2506	2559	2679
Lauri Einer	595	1333	1338	1361	1438	1452	1593	1678
Mihhail Jegorov	1709	1714	1714	1728	1738	1971	1977	2008
Hellat Rumvolt	508	990	993	1070	1188	1207	1322	1612
Arvo Eek	594	1159	1173	1233	1296	1354	1512	1550
Vladimir Juškin	863	1056	1058	1074	1167	1230	1268	1373
Boriss Moronov	1189	1195	1195	1200	1211	1246	1253	1315
Jaan Moks	705	1001	1005	1039	1104	1128	1217	-
Aadu Oll	447	910	920	947	989	996	-	-
Vladimir Baibakov	784	789	789	862	869	-	-	-
Raivo Vare	375	715	720	746	-	-	-	-
Ants Antson	396	556	558	-	-	-	-	-
Tõnu Remma	33	56	-	-	-	-	-	-

9	10	11	12	13	14	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
8552	8499	8498	8356	7882	7646	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	v 10. voorus
8385	8713	-	-	-	-	v 14. voorus
5676	5909	5910	5918	5966	7800	mv
2858	3155	3175	3269	3601	3869	mv 13. voorus
1683	1772	1872	2834	3603	3621	mv 12. voorus
2394	2543	2544	2546	2592	-	mv 11. voorus
1652	1793	1851	2143	-	-	mv 9. voorus
1553	1609	1643	-	-	-	mv 8. voorus
1454	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Kohtla-Järve linnavalimisringkond nr 9 (5 mandaati)

Valijate üldarv	67 359
Valijate arv, kes said valimissedelid	49 390
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	49 340
Hääletamisest osavõtt	73,3%
Kandidaate	17

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	7872	7872 ²	7872 ²	7872	7865	7853	7844	7833
Priidu Priks	10113	-	-	-	-	-	-	-
Nikolai Zahharov	9439	-	-	-	-	-	-	-
Viktor Andrejev	8591	-	-	-	-	-	-	-
Helgi Viireleid	4500	6410	6421	6430	6437	6475	6488	6495
Pavel Jermoškin	3091	3104	3415	3650	3664	3683	3712	3777
Vladimir Zaitsev	2872	2892	3278	3423	3449	3461	3485	3509
Vladimir Palu	2630	2654	3076	3152	3164	3190	3216	3237
Aleksandr Ljubimtsev	1751	1776	1886	1936	1962	1990	2031	2082
Mihhail Balõtšenko	1203	1215	1319	1397	1413	1427	1447	1536
Einari Leini	781	850	891	913	919	939	973	1014
Valentin Tkatšenko	499	530	588	608	636	654	677	697
Avgustina Nurk	434	515	529	537	541	559	579	591
Oleg Rössakov	451	470	507	517	526	538	550	559
Anatoli Bagmet	294	298	319	356	359	367	372	-
Anatoli Kossar	217	222	245	260	262	273	-	-
Jelena Ohakas	214	238	250	259	261	-	-	-
Nikolai Vertjagin	151	155	172	177	-	-	-	-

²Protokollis arvud: 2. voor – 7110, 3. voor – 7633.

9	10	11	12	13	14	15	16	Validud (v) / mittevalidud (mv)
7816	7775	7727	7627	7481	7163	7163	6554	
-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
6536	6706	6801	7060	7124	7382	-	-	v 14. voorus
3854	3875	3982	4076	4655	5191	5222	7395	v 16. voorus
3617	3667	3759	3852	4077	4717	4743	5711	mv
3275	3352	3422	3601	3801	4198	4360	-	mv 15. voorus
2164	2215	2340	2486	2785	-	-	-	mv 13. voorus
1605	1638	1717	1803	-	-	-	-	mv 12. voorus
1039	1091	1157	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
746	778	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
609	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus

Narva valimisringkond nr 10 (1 mandaat)

Valijate üldarv	13 082
Valijate arv, kes said valimissedelid	9479
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	9474
Hääletamisest osavõtt	72,4%
Kandidaate	4

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	4503	mittevalitud (mv)
Nikolai Zolin	6522	v I. voorus
Viktor Närvänen	1303	mv
Tõnu Jelissejev	715	mv
Vladimir Sall	465	mv

Narva valimisringkond nr 11 (1 mandaat)

Valijate üldarv	12 466
Valijate arv, kes said valimissedelid	9225
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	9219
Hääletamisest osavõtt	74,0%
Kandidaate	5

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	4405	mittevalitud (mv)
Vladimir Kuznetsov	4674	v I. voorus
Valeri Kõllomets	2657	mv
Sergei Zolotov	724	mv
Anatoli Starostin	542	mv
Juri Filtšjonok	212	mv

Narva valimisringkond nr 12 (1 mandaat)

Valijate üldarv	10 784
Valijate arv, kes said valimissedelid	7575
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	7550
Hääletamisest osavõtt	70,0%
Kandidaate	6

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	3579	mittevalitud (mv)
Sergei Sovetnikov	4509	v I. voorus
Nikolai Kulikov	990	mv
Gennadi Filippov	712	mv
Boriss Eidemiller	441	mv
Valter Tarask	346	mv
Juri Konovalov	158	mv

Narva valimisringkond nr 13 (1 mandaat)

Valijate üldarv	14 062
Valijate arv, kes said valimissedelid	10 229
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	10 209
Hääletamisest osavõtt	72,6%
Kandidaate	3

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	4904	mittevalitud (mv)
Vladimir Malkovski	8299	v I. voorus
Valeri Šuljak	1084	mv
Jevgeni Nikitin	424	mv

Narva valimisringkond nr 14 (1 mandaat)

Valijate üldarv	11 925
Valijate arv, kes said valimissedelid	7855
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	7852
Hääletamisest osavõtt	65,8%
Kandidaate	3

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	3581	mittevalitud (mv)
Pavel Grigorjev	5099	v I. voorus
Juri Mazanov	1204	mv
Aleksandr Issatšenkov	858	mv

Pärnu linnavalimisringkond nr 15 (2 mandaati)

Valijate üldarv	18 311
Valijate arv, kes said valimissedelid	14 341
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	14 325
Hääletamisest osavõtt	78,2%
Kandidaate	7

Voor	I	2	3	4	5	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	4574	4574	4547	4473	4371	mittevalitud (mv)
Jaan Lippmaa	4923	-	-	-	-	v I. voorus
Ahti Kõo	4016	4092	4164	4340	4625	v 5. voorus
Jüri Tenson	1994	2083	2140	2358	2667	mv
Viktor Hansen	976	1061	1101	1164	1449	mv
Kalju Kotkas	908	972	1016	1083	-	mv 4. voorus
Andres Ringo	625	647	671	-	-	mv 3. voorus
Tavi Tühal	278	291	-	-	-	mv 2. voorus

Pärnu linnavalimisringkond nr 16 (1 mandaat)

Valijate üldarv	13 328
Valijate arv, kes said valimisedelid	9947
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	9941
Hääletamisest osavõtt	74,6%
Kandidaate	4

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	4721	mittevalitud (mv)
Küllo Arjakas	7765	v I. voorus
Gennadi Terri	1123	mv
Heiti Hendrikson	346	mv
Ott Süld	206	mv

Pärnu linnavalimisringkond nr 17 (1 mandaat)

Valijate üldarv	10 594
Valijate arv, kes said valimisedelid	8601
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	8587
Hääletamisest osavõtt	81,1%
Kandidaate	3

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	3995	mittevalitud (mv)
Johannes Kass	5109	v I. voorus
Madis-Ilmar Salum	2228	mv
Eino-Jüri Laarmann	651	mv

Sillamäe valimisringkond nr 18 (1 mandaat)

Valijate üldarv	4928
Valijate arv, kes said valimissedelid	3905
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	3899
Hääletamisest osavõtt	79,1%
Kandidaate	4

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	1877	mittevalitud (mv)
Anatoli Novohatski	2277	v I. voorus
Jefim Štern	651	mv
Viktor Krassilnikov	487	mv
Mihhail Prokofjev	338	mv

Sillamäe valimisringkond nr 19 (1 mandaat)

Valijate üldarv	4903
Valijate arv, kes said valimissedelid	3904
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	3902
Hääletamisest osavõtt	79,6%
Kandidaate	2

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	1842	mittevalitud (mv)
Vitali Menšikov	1848	v I. voorus
Juri Tolmatšov	1835	mv

Sillamäe valimisringkond nr 20 (1 mandaat)

Valijate üldarv	4813
Valijate arv, kes said valimisedelid	3668
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	3667
Hääletamisest osavõtt	76,2%
Kandidaate	2

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	1729	mittevalitud (mv)
Juri Jevstignejev	2775	v I. voorus
Vadim Pokrovski	682	mv

Tartu linnavalimisringkond nr 21 (3 mandaati)

Valijate üldarv	43 657
Valijate arv, kes said valimissedelid	33 216
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	33 104
Hääletamisest osavõtt	75,8%
Kandidaate	21

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kandidaat/kvoot	8096	8096	8095	8091	8086	8085	8075	8071	8068	8037
Arnold Rüütel	21300	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lehte Sööt (Hainsalu)	657	3384	3395	3412	3416	3453	3479	3550	3607	3624
Tõnu Anton	579	2514	2522	2536	2541	2546	2575	2623	2667	2701
Arnold Sai	4445	4607	4615	4617	4636	4639	4660	4663	4672	4823
Enn Tarto	1281	2876	2885	2908	2912	2961	2975	2994	3014	3019
Toomas Frey	344	1580	1582	1587	1588	1605	1616	1636	1663	1669
Rafik Grigorjan	381	1577	1581	1597	1613	1618	1651	1676	1722	1799
Aadu Must	445	1534	1536	1541	1541	1546	1555	1573	1610	1621
Arno Susi	520	1245	1249	1254	1254	1268	1268	1280	1305	1310
Aleksandr Volkov	921	982	990	991	1000	1002	1012	1016	1017	1114
Tõnu Oja	194	889	893	896	903	906	917	935	950	965
Uno Lõhmus	258	804	808	811	817	818	835	856	890	908
Jaan Eilart	116	501	503	504	506	508	520	527	551	557
Artur Kuznetsov	359	465	470	471	506	508	516	529	533	-
Rait Maruste	73	321	322	324	328	329	332	353	-	-
Kalju Hellenurm	87	302	302	303	304	305	313	-	-	-
Enn Braun	129	233	235	236	240	242	-	-	-	-
Lembit Sulbi	78	149	151	152	152	-	-	-	-	-
Aleksandr Goidin	111	123	126	132	-	-	-	-	-	-
Albert Danilson	60	117	118	-	-	-	-	-	-	-
Mart Sonn	45	84	-	-	-	-	-	-	-	-

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Validud (v) / mittevalidud (mv)
8030	8003	7977	7909	7894	7862	7719	7598	7274	7274	v I. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 19. voorus
3741	3910	4124	4146	4506	5069	5830	7152	10124	-	v 20. voorus
2808	2959	3138	3192	3286	3570	4161	4974	5958	8790	mv
4827	4839	4854	5608	5610	5617	5718	5734	5739	5757	mv 18. voorus
3068	3190	3334	3341	3618	3958	4299	4932	-	-	mv 17. voorus
1782	1855	2038	2053	2212	2687	3147	-	-	-	mv 16. voorus
1848	1954	2060	2142	2296	2682	-	-	-	-	mv 15. voorus
1646	1728	1833	1837	2151	-	-	-	-	-	mv 14. voorus
1327	1376	1405	1407	-	-	-	-	-	-	mv 13. voorus
1119	1132	1142	-	-	-	-	-	-	-	mv 12. voorus
990	1065	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 11. voorus
931	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 10. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Tartu linnavalimisringkond nr 22 (3 mandaati)

Valijate üldarv	42 772
Valijate arv, kes said valimisedelid	29 642
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	29 621
Hääletamisest osavõtt	69,3%
Kandidaate	6

Voor	1	2	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	7195	7194	
Marju Lauristin	16117	-	v 1. voorus
Rein Järlik	7585	-	v 1. voorus
Ants Veetõusme	1683	8792	v 2. voorus
Valter Toots	2489	2779	mv
Rein Kams	314	1334	mv
Rein Ilvär	588	1091	mv

Haapsalu valimisringkond nr 23 (3 mandaati)

Valijate üldarv	22 650
Valijate arv, kes said valimisedelid	18 606
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	18 560
Hääletamisest osavõtt	81,9%
Kandidaate	8

Voor	1	2	3	4	5	6	7	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4505	4504	4485	4485	4219	4164	3682	
Ülo Uluots	6844	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Andres Ammas	3873	4457	4542	-	-	-	-	v 3. voorus
Tõnis Mets	2212	2587	2670	2684	2828	3184	3946	v 7. voorus
Maie Kram	1449	1946	2024	2037	2374	2618	3416	mv
Jaak Kalberg	1525	1890	1984	2001	2105	2524	-	mv 6. voorus
Rein Nurk	830	1129	1204	1214	1130	-	-	mv 5. voorus
Lea Tuusov	858	987	1030	1033	-	-	-	mv 4. voorus
Elmar Kähr	425	515	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Harju valimisringkond nr 24 (2 mandaati)

Valijate üldarv	30 840
Valijate arv, kes said valimisedelid	25 774
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	25 734
Hääletamisest osavõtt	83,4%
Kandidaate	11

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Välitud (v) / mittvälititud (mv)
Kandidaat/kvoot	8390	8389	8374	8338	8303	8261	8158	7829	7540	
Andres Tarand	10814	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Klavdia Sergij	4996	5003	5038	5200	5231	5326	5330	5564	7542	v 9. voorus
Johannes Tasa	1095	2349	2382	2404	2512	2640	3149	3796	3822	mv
Arvu Karjatse	1960	2438	2446	2519	2664	2750	3156	3665	3715	mv
Aleksandr Pidkajuk	2345	2347	2355	2397	2409	2452	2453	2631	-	mv 8. voorus
Sulev Kont	1690	1827	1845	1881	1984	2096	2226	-	-	mv 7. voorus
Harald Tillemann	804	1107	1117	1124	1187	1257	-	-	-	mv 6. voorus
Aado Vahtra	464	562	574	581	618	-	-	-	-	mv 5. voorus
Vello Rosenberg	398	519	539	569	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
Uno Ilm	443	448	451	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
Eduard Sepp	158	177	-	-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Harju valimisringkond nr 25 (3 mandaati)

Valijate üldarv	38 359
Valijate arv, kes said valimissedelid	31 641
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	31 534
Hääletamisest osavõtt	82,2%
Kandidaate	14

Voor	1	2	3	4	5	6	7
Kandidaat/kvoot	7655	7655	7655	7642	7621	7597	7569
Ivar Raig	9614	-	-	-	-	-	-
Jüri Liim	7529	8480	-	-	-	-	-
Arvo Sirendi	3591	3789	3879	3895	3925	3983	4291
Arno Kelnik	2583	2655	2693	2698	2717	2748	2795
Mati Kuuse	1511	1622	1717	1739	1761	1826	1898
Enn Soovik	907	1196	1587	1615	1628	1662	1698
Maido Pajo	1254	1372	1431	1436	1450	1494	1527
Aide Vare	884	936	964	988	1020	1046	1125
Juhan Lumi	826	903	960	976	984	1031	1077
Elmar Hallik	661	665	671	678	694	707	726
Sven-Allan Sagris	567	626	654	664	679	695	-
Ants Kirst	351	363	373	375	382	-	-
Aksel Möls	203	206	213	219	-	-	-
Tiit Uustalu	137	150	166	-	-	-	-

Hiiumaa valimisringkond nr 26 (2 mandaati)

Valijate üldarv	7696
Valijate arv, kes said valimissedelid	6510
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	6491
Hääletamisest osavõtt	84,3%
Kandidaate	3

Voor	1	2	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	2104	2104	mittevalitud (mv)
Ain Tähiste	3739	-	v 1. voorus
Hillar Eller	2084	3168	v 2. voorus
Ants Rimmelg	487	1038	mv

8	9	10	11	12	13	Validud (v) / mittevalidud (mv)
7491	7392	7194	7009	6536	5699	
-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	v 2. voorus
4388	4677	4984	5413	5864	6748	v 13. voorus
2996	3105	3359	3677	3898	4648	mv
1971	2135	2326	2696	3309	-	mv 12. voorus
1726	1847	1936	2231	-	-	mv 11. voorus
1560	1678	1781	-	-	-	mv 10. voorus
1224	1340	-	-	-	-	mv 9. voorus
1116	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus

Jõgeva valimisringkond nr 27 (4 mandaati)

Valijate üldarv	30 357
Valijate arv, kes said valimissedelid	23 436
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	23 420
Hääletamisest osavõtt	77,2%
Kandidaate	6

Voor	1	2	3	4	5	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4534	4534	4533	4533	4202	
Ants Paju	10659	-	-	-	-	v 1. voorus
Juhan Telgmaa	4332	6647	-	-	-	v 2. voorus
Tõnu Saarman	3207	4910	-	-	-	v 2. voorus
Mati Ahven	2279	3139	3756	3909	4675	v 5. voorus
Helgar-Jüri Aun	1414	2048	2756	2866	3727	mv
Priit Normak	775	1388	2176	2289	-	mv 4. voorus

Kingissepa valimisringkond nr 28 (3 mandaati)

Valijate üldarv	26 717
Valijate arv, kes said valimissedelid	21 562
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	21 527
Hääletamisest osavõtt	80,6%
Kandidaate	7

Voor	1	2	3	4	5	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	5290	5259	5207	5207	4940	
Kaljo Ellik	4641	4912	5358	-	-	v 3. voorus
Andrei Prii	2878	3080	3633	3668	5088	v 5. voorus
Jüri Pöld	3691	3944	4299	4343	5020	v 5. voorus
Valter Hommik	3366	3810	4123	4175	4710	mv
Heino Uus	2818	3034	3413	3433	-	mv 4. voorus
Jaan-Aleksander Rooda	2091	2252	-	-	-	mv 2. voorus
Juhan Veel	1671	-	-	-	-	mv 1. voorus

Kohtla-Järve maavalimisringkond nr 29 (3 mandaati)

Valijate üldarv 17 188
 Valijate arv, kes said valimisedelid 15 124
 Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest 15 103
 Hääletamisest osavõtt 87,9%
 Kandidaate 12

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Valitud (v) / mittevälitud (mv)
Kandidaat/kvoot	3649	3649	3646	3642	3611	3587	3567	3522	3399	3399	3086	
Koit Raud	5704	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Aldo Tamm	1682	2517	2518	2608	2628	2755	3177	3452	3663	-	-	v 9. voorus
Valeri Kois	2460	2475	2539	2546	2713	2724	2734	2763	2988	3002	3178	v 11. voorus
Urmas Majajääs	1230	1757	1761	1814	1817	1879	1952	2155	2355	2550	2993	mv
Endel Alvet	815	905	907	930	932	990	1060	1094	1190	1245	-	mv 10. voorus
Niina Mihhejeva	700	775	817	848	919	956	1001	1099	-	-	-	mv 8. voorus
Kalju Pahka	524	671	673	685	701	746	774	-	-	-	-	mv 7. voorus
Tiit Saare	459	631	635	665	668	710	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
Harald Mägi	321	431	433	451	454	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
Sergei Zahharov	324	328	377	378	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
Jaani-Ullo Saar	194	273	276	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
Andrei Karev	182	183	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Põlva valimisringkond nr 3 I (3 mandaati)

Valijate üldarv 25 570
 Valijate arv, kes said valimisedelid 19 874
 Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest 19 863
 Hääletamisest osavõtt 77,7%
 Kandidaate 9

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4856	4856	4848	4802	4727	4585	4053	4052	
Ignar Fjuk	8961	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Heino Kostabi	2398	3064	3111	3189	3487	3783	4299	-	v 7. voorus
Mart Madissoo	2136	2787	2831	2977	3155	3506	3998	4136	v 8. voorus
Georg Mahla	2393	2822	2852	2953	3123	3428	3859	3967	mv
Andres Reimer	1045	2128	2179	2291	2404	3036	-	-	mv 6. voorus
Ilmar Vananurm	877	1711	1747	1878	2010	-	-	-	mv 5. voorus
Anti Allikas	831	1050	1070	1115	-	-	-	-	mv 4. voorus
Voldemar Öövel	554	691	751	-	-	-	-	-	mv 3. voorus
Arno Jaal	226	312	-	-	-	-	-	-	mv 2. voorus

Pärnu maavalimisringkond nr 32 (1 mandaat)

Valijate üldarv	7321
Valijate arv, kes said valimissedelid	6286
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	6279
Hääletamisest osavõtt	85,8%
Kandidaate	3

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	3089	mittevalitud (mv)
Jüri Reinson	3469	v I. voorus
Aimur Saarts	1389	mv
Peeter Orav	1319	mv

Pärnu maavalimisringkond nr 33 (1 mandaat)

Valijate üldarv	7070
Valijate arv, kes said valimissedelid	6120
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	6120
Hääletamisest osavõtt	86,6%
Kandidaate	2

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	2968	mittevalitud (mv)
Arvo Junti	4642	v I. voorus
Erich Burget	1292	mv

Pärnu maavalimisringkond nr 34 (1 mandaat)

Valijate üldarv	8119
Valijate arv, kes said valimissedelid	7072
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	7070
Hääletamisest osavõtt	87,1%
Kandidaate	6

Voor	1	2	3	4	5	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	3486	3372	3309	3155	2840	mittevalitud (mv)
Peeter Lutt	2202	2257	2388	2633	3267	v 5. voorus
Heino Kiik	1595	1659	1798	2022	2411	mv
Andres Varik	1334	1418	1518	1654	-	mv 4. voorus
Avo Rahu	805	822	913	-	-	mv 3. voorus
Johannes Toomsalu	567	586	-	-	-	mv 2. voorus
Aare Uind	468	-	-	-	-	mv 1. voorus

Pärnu maavalimisringkond nr 35 (1 mandaat)

Valijate üldarv	7551
Valijate arv, kes said valimissedelid	6450
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	6450
Hääletamisest osavõtt	85,4%
Kandidaate	3

Voor	1	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	3169	mittevalitud (mv)
Ants Järvesaar	3646	v 1. voorus
Tiit Merenäkk	1647	mv
Jaan Nagel	1043	mv

Rakvere valimisringkond nr 36 (5 mandaati)

Valijate üldarv	56 027
Valijate arv, kes said valimissedelid	43 692
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	43 644
Hääletamisest osavõtt	77,9%
Kandidaate	15

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8
Kandidaat/kvoot	7151	7151	7151	7151	7147	7141	7125	7121
Tiit Made	15496	-	-	-	-	-	-	-
Edgar Savisaar	12497	-	-	-	-	-	-	-
Lembit Kaljuvee	3324	5673	7653	-	-	-	-	-
Illar Hallaste	2413	4477	5569	5662	5705	5737	5805	5881
Toomas Kork	1275	1993	2639	2742	2756	2770	2810	2911
Sulev Kool	694	1525	1992	2111	2136	2159	2201	2309
Gennadi Afanasjev	3462	3496	3542	3549	3553	3561	3566	3579
Leonard Valkrusman	1890	2237	2438	2464	2468	2484	2517	2560
Mare Rossmann	482	1310	1622	1682	1705	1722	1764	1797
Enn Raud	760	1319	1586	1620	1639	1659	1698	1730
Jüri Peinar	158	379	500	521	531	546	570	595
Liia Liinev	115	277	372	383	395	408	441	-
Enn Martin	167	291	348	356	362	375	-	-
Toivo Leemets	84	137	170	182	188	-	-	-
Valdur Lahtvee	87	142	171	179	-	-	-	-

9	10	11	12	13	14	Validud (v) / mittevalidud (mv)
7102	6983	6896	6389	6389	5036	
-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
-	-	-	-	-	-	v 3. voorus
5978	6252	6754	6985	-	-	v 12. voorus
3081	3545	4106	4727	4925	5605	v 14. voorus
2429	2738	3223	3561	3941	4466	mv
3582	3605	3634	3892	3910	-	mv 13. voorus
2598	2779	2969	-	-	-	mv 11. voorus
1857	2029	-	-	-	-	mv 10. voorus
1780	-	-	-	-	-	mv 9. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 8. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus

Rapla valimisringkond nr 37 (3 mandaati)

Valijate üldarv	26 996
Valijate arv, kes said valimissedelid	23 204
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	23 173
Hääletamisest osavõtt	85,8%
Kandidaate	8

Voor	1	2	3	4	5	6	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	5702	5702	5702	5687	5649	5392	
Lembit Arro	9036	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Hanno Schotter	6030	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Andrus Ristkok	3707	4968	5135	5164	5243	5869	v 6. voorus
Andres Ehin	1903	2551	2603	2627	2656	2944	mv
Rein Kaidla	815	1656	1685	1700	1770	1971	mv
Gunnar Piho	1022	1481	1551	1580	1627	-	mv 5. voorus
Jaan Valtna	192	283	290	302	-	-	mv 4. voorus
Heino-Raul Leesti	101	135	138	-	-	-	mv 3. voorus

Tartu maavalimisringkond nr 38 (2 mandaati)

Valijate üldarv	16 237
Valijate arv, kes said valimissedelid	13 218
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	13 192
Hääletamisest osavõtt	81,3%
Kandidaate	8

Voor	1	2	3	4	5	6	7	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4247	4240	4217	4133	4029	4029	3254	
Kalju Koha	3631	3675	3762	4072	4346	-	-	v 5. voorus
Aavo Mölder	2610	2659	2704	2848	3212	3336	3842	v 7. voorus
Kalle Kulbok	1766	1800	1844	2058	2254	2384	2665	mv
Ago Sütt	1865	1899	1944	2079	2274	2336	-	mv 6. voorus
Ain Otstavel	1182	1210	1248	1339	-	-	-	mv 4. voorus
Aimur Joandi	1069	1091	1146	-	-	-	-	mv 3. voorus
Raimund Kallas	376	383	-	-	-	-	-	mv 2. voorus
Hilja Sadam	239	-	-	-	-	-	-	mv 1. voorus

Tartu maavalimisringkond nr 39 (2 mandaati)

Valijate üldarv	18 571
Valijate arv, kes said valimissedelid	14 881
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	14 862
Hääletamisest osavõtt	80,0%
Kandidaate	3

Voor	1	2	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4860	4860	
Liia Hänni	8532	-	v 1. voorus
Heldur Peterson	4687	7757	v 2. voorus
Enn Tonka	1360	1962	mv

Vijandi valimisringkond nr 41 (4 mandaati)

Valijate üldarv 46 612
 Valijate arv, kes said valimisedelid 37 930
 Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest 37 883
 Hääletamisest osavõtt 81,3%
 Kandidaate 14

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	7495	7495	7495	7495	7490	7439	7401	7358	7231	7049	6853	6622	
Jüri Rätsep	12869	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Uno Anton	7935	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Jaak Allik	7097	8139	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 2. voorus
Ülle Aaskivi	3388	5050	5273	5376	5393	5464	5533	5635	5884	6132	6410	6885	v 12. voorus
Mati Tismus	1594	2631	2748	2852	2868	2926	3001	3093	3236	3466	3730	4192	mv
Tiiu Nõmm	921	1253	1332	1400	1404	1442	1500	1575	1726	1847	2007	2167	mv
Valdo Paddar	988	1234	1254	1265	1276	1290	1312	1356	1402	1457	1558	-	mv 11. voorus
Tõnis Tulp	525	846	887	903	913	945	970	1038	1119	1194	-	-	mv 10. voorus
Enn Paap	480	749	779	842	850	875	990	1035	1094	-	-	-	mv 9. voorus
Jaan Akk	662	816	859	885	888	927	942	984	-	-	-	-	mv 8. voorus
Jaan Kivi	359	484	509	524	530	541	552	-	-	-	-	-	mv 7. voorus
Ivo Niglas	288	390	417	438	442	466	-	-	-	-	-	-	mv 6. voorus
Vassili Krainev	306	363	399	410	415	-	-	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
Endel Tint	62	89	92	94	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus

Valimisringkond nr 43 (1 mandaat)

Valijate üldarv	5794
Valijate arv, kes said valimisedelid	5669
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	5608
Hääletamisest osavõtt	96,8%
Kandidaate	2

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	2582	mittevalitud (mv)
Sergei Volkov	3681	v I. voorus
Aleksandr Olhovikov	1481	mv

Valimisringkond nr 44 (1 mandaat)

Valijate üldarv	5887
Valijate arv, kes said valimisedelid	5802
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	5798
Hääletamisest osavõtt	98,5%
Kandidaate	2

Voor	I	Valitud (v) /
Kandidaat/kvoot	2690	mittevalitud (mv)
Jevgeni Kotšegarov	3622	v I. voorus
Ahmetžan Šukputov	1757	mv

Valimisringkond nr 45 (1 mandaat)

Valijate üldarv	9331
Valijate arv, kes said valimissedelid	9253
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	9246
Hääletamisest osavõtt	99,0%
Kandidaate	3

Voor	I	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4437	
Zijautdin Abdurahmanov	4897	v I. voorus
Nikolai Zaitsev	3237	mv
Valeri Toporkov	738	mv

Valimisringkond nr 46 (1 mandaat)

Valijate üldarv	10 381
Valijate arv, kes said valimissedelid	10 086
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	10 075
Hääletamisest osavõtt	97,1%
Kandidaate	5

Voor	I	2	3	4	Valitud (v) / mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	4684	4591	4456	4268	
Goderdzi Ahaladze	3110	3276	3490	4579	v 4. voorus
Sergei Getsman	3031	3137	3398	3956	mv
Jevgeni Aunapu	1697	1778	2022	-	mv 3. voorus
Harri Hein	920	989	-	-	mv 2. voorus
Valeri Petšuritško	609	-	-	-	mv I. voorus

Märkus: Hääletamisest osavõtu protsent näitab hääletanute osakaalu. Mõne valimisringkonna (nr. 4, 18, 19, 20, 24, 25, 33, 41, 42) protokollis näitab see valimissedeli saanute osakaalu ja ei kattu seetõttu siin esitatuga.

I.3. Ülemnõukogu valimise seadus

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu valimisseadus³

I peatükk Üldsätted

§ 1. Valimissüsteemi alused

Eesti NSV Ülemnõukogu kui alaliselt tegutseva kõrgeima riigivõimuorgani saadikuid valivad Eesti NSV kodanikud üldise, ühetaolise ja otsese valimisõiguse alusel salajasel hääletamisel.

§ 2. Üldine valimisõigus

- (1) Õigus valida on Eesti NSV kodanikel, kes on saanud 18-aastaseks ja elavad Eesti NSV-s.
- (2) Eesti NSV kodanik valib ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.
- (3) Rahvasaadikuks võib kandideerida iga vähemalt 21-aastane Eesti NSV kodanik, kes on Eesti NSV-s elanud vähemalt 10 aastat.
- (4) Valimisest ei võta osa psüühiliselt haiged kodanikud, kelle kohus on seadusega kehtestatud korras tunnistanud teovõimetuks, samuti kodanikud, kes on kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannavad karistust vabaduskaotuskohas või kes on kohtu poolt suunatud sundraviasutusse.
- (5) Eesti NSV kodaniku valimisõiguse mis tahes otsene või kaudne piiramine on keelatud alustel, mis ei ole nimetatud käesoleva paragrahvi esimeses, teises, kolmandas ja neljandas lõikes.

§ 3. Ühetaoline valimisõigus

Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute valimisel on valijal üks hääl, valijad võtavad valimisest osa võrdsel alusel.

§ 4. Otsene valimisõigus

Kodanikud valivad rahvasaadikuid vahetult.

§ 5. Salajane hääletamine

Hääletamine rahvasaadikute valimisel on salajane. Igasugune kontroll valijate tahtevabaduse üle on keelatud.

§ 6. Valimise läbiviimine valimiskomisjonide poolt

Valimise läbiviimise tagavad valimiskomisjonid, mis moodustatakse töökollektiivide, saadiku-kandidaatide ülesseadmise õigust omavate ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste ning valijate elukohajärgsete koosolekute esindajaist.

§ 7. Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku staatuse ja ametiseisundi ühitamatus

Kodanikud, kes kuuluvad Eesti NSV Ministrite Nõukogu koosseisu (välja arvatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees), samuti Eesti NSV Ülemkohtu esimees, tema asetäitjad, liikmed ja rahvakaasistujad, rajoonide, linnade ja Tallinna linnarajoonide rahvakohtunikud, Eesti NSV prokurör, tema asetäitjad, Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee esimees, tema asetäitjad ning Eesti NSV riiklik peaarbiter, tema asetäitjad ja riiklikud arbitrid ei või olla ühtaegu Eesti NSV Ülemnõukogu saadikud.

³ ÜVT 1989, 36, 552

§ 8. Väeosade territooriumil elavate sõjaväelaste osavõtt valimistest

- (1) Väeosade territooriumil elavad sõjaväelased ja nende perekonnaliikmed, kes on saanud 18-aastaseks, arvestamata nende väeosa territooriumil elamise aega, võivad valida neli rahvasaadikut Eesti NSV Ülemnõukogusse Eesti NSV territooriumil asuvates väeosades moodustatavate ühemandaadiliste valimisringkondade kaudu. Väeosades moodustatavas valimisringkonnas valimise territoriaalkomisjonidele pandud ülesannete täitmiseks moodustab Eesti NSV Ülemnõukogu hiljemalt kolm kuud enne valimispäeva valimise ringkonnakomisjoni.
- (2) Väeosades valimisringkonna ja -jaoskondade ning valimise ringkonna- ja jaoskonnakomisjonide moodustamine, saadikukandidaatide ülesseadmine ja muud valimisüritused toimuvad käesoleva seadusega kehtestatud tähtaegadel ja korras.
- (3) Väeosades seavad valijate koosolekud üles oma esindaja Eesti NSV Valimiskomisjoni, samuti esindajad väeosades moodustatava valimisringkonna ringkonnakomisjoni ja esindajad väeosas moodustatavatesse valimise jaoskonnakomisjoni. Valimise jaoskonnakomisjoni esimese koosoleku kutsub kokku väeosa komandör. Saadikukandidaadid väeosades moodustatud valimisringkonnas seatakse üles väeosades valijate koosolekutel käesoleva seaduse nõudeid arvestades.
- (4) Väeosades moodustatud valimisjaoskondades võib valimise jaoskonnakomisjon kuulutada hääletamise lõppenuks mis tahes ajal, kui kõik nimekirja kantud valijad on hääletanud.

§ 9. Vastutus valimisseaduse rikkumise eest

- (1) Kodanik, kes takistab vägivald, pettuse või ähvardusega või muul viisil valijal vabalt teostamast tema õigust valida või olla valitav rahvasaadikuks või tegemast valimiseelset agitatsiooni, samuti valimiskomisjoni liige, riigi- või ühiskondliku organi ametiisik ning kodanik, kes on võltsinud valimisdokumente või -tulemusi, teadvult ebaõigesti lugenud hääli või rikkunud hääletamissaladust või mõnel muul viisil rikkunud käesolevat seadust, kannab vastutust seadusega ettenähtud korras.
- (2) Vastutusele võetakse ka isik, kes on teadvult levitanud saadikukandidaadi kohta valet või teisi teda häbistavaid väljamõeldisi, ükskõik millisel viisil alandanud tema au ja väärikut.

II peatükk

Valimise määramine ja valimisringkondade moodustamine

§ 10. Valimise määramine

- (1) Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute valimispäeva määrab Eesti NSV Ülemnõukogu hiljemalt neli kuud enne Ülemnõukogu volituste tähtaja lõppemist.
- (2) Eesti NSV Ülemnõukogu võib määrata Eesti NSV Ülemnõukogu ennetähtaegse valimise.
- (3) Eesti NSV Ülemnõukogu valitakse viieks aastaks.

§ 11. Valimisringkondade moodustamine

- (1) Eesti NSV Ülemnõukogu valimisel moodustatakse ühe- või mitmemendaadilised valimisringkonnad.
- (2) Eesti NSV Ülemnõukogu on 105-liikmeline. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium moodustab hiljemalt kolm kuud enne valimispäeva lisaks käesoleva seaduse § 8 kohaselt väeosi hõlmavale neljale ühemandaadilisele valimisringkonnale rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade rahvasaadikute nõukogude või nende täitevkomiteede ettepanekuid arvestades Eesti NSV Ülemnõukogu valimisringkonnad selliselt, et iga rajoon ja vabariikliku alluvusega linn, Tallinnas

iga linnarajoon saab kaks saadikumandaati, ülejäänud saadikumandaadid jagatakse lihtkvoodi ja suurimate jääkide põhimõttel, lähtudes vastavas rajoonis või vabariikliku alluvusega linnas elavate valijate arvestuslikust arvust.

- (3) Teadaande valimisringkondade moodustamise kohta ja nende piiride kirjelduse koos valijate eeldatava arvuga igas valimisringkonnas avaldab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium hiljemalt 85 päeva enne valimispäeva.

III peatükk

Valimisjaoskonnad

§ 12. Valimisjaoskondade moodustamine

- (1) Hääletamise ning häälte lugemise korraldamiseks Eesti NSV Ülemnõukogu valimisel jaotatakse rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade territoorium valimisjaoskondadeks. Valimisjaoskondade moodustamisel asub valimisjaoskond tervikuna ühes valimisringkonnas.
- (2) Valimisjaoskondi võidakse moodustada ka valimispäeval sõidus olevatel laevadel, mis väljuvad varem kui 14 päeva enne valimispäeva kodusadamast. Need valimisjaoskonnad kuuluvad laeva kodusadama valimisringkonda.

§ 13. Valimisjaoskondade moodustamise kord ja normid

- (1) Valimisjaoskondi moodustavad rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade rahvasaadikute nõukogud või nende täitevkomiteed. Valimispäeval sõidus olevatel laevadel moodustavad valimisjaoskondi nimetatud rahvasaadikute nõukogud või nende täitevkomiteed, kelle territooriumil laeva kodusadam asub.
- (2) Valimisjaoskonnad moodustatakse hiljemalt 75 päeva enne valimispäeva. Teadaanne valimisjaoskondade moodustamise ning nende piiride kohta avaldatakse hiljemalt kaks kuud enne valimispäeva vastava rajooni või linna ajalehes, näidates ära jaoskonnakomisjoni ja hääletamisruumi asukohta. Nimetatud teadaannet korratakse hiljemalt 15 päeva enne valimisi.
- (3) Valimisjaoskonnad moodustatakse vähemalt 20 ja mitte rohkem kui 3000 valijaga. Erandjuhtudel võib Eesti NSV Valimiskomisjoni loal moodustada valimisjaoskondi ka vähem kui 20 või enam kui 3000 valija olemasolu korral.

IV peatükk

Valijate nimekirjad

§ 14. Valijate nimekirjade koostamine

- (1) Eesti NSV Ülemnõukogu valimise läbiviimiseks koostab iga valimisjaoskonna valijate nimekirja vastav valimise jaoskonnakomisjon koos vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteega. Seda tehakse Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt määratud vormi kohaselt kas selleks trükitud plankidel või raaliga. Valitud nimekiri koostatakse olemasolevate andmete alusel, vajaduse korral kontrollib nende õigsust valimise jaoskonnakomisjon aktiivi kaasabil.
- (2) Valijate nimekirja koostamise õigsuse eest vastutavad valimise jaoskonnakomisjoni esimees ja sekretär, kes kinnitavad valijate nimekirja õigsust oma allkirjaga valijate nimekirja lõpus.

§ 15. Valijate nimekirja kandmise kord

- (1) Valijate nimekirja kantakse kõik valimisõiguslikud Eesti NSV kodanikud, kes valimispäevaks

on saanud või sel päeval saavad 18-aastaseks ja kes nimekirja koostamise ajal elavad selle valimisjaoskonna territooriumil.

- (2) Valijate elukoha üle vaidluse tekkimisel kantakse valija valijate nimekirja vastavalt sissekirjutusele passis.
- (3) Valijat võib kanda ainult ühte valijate nimekirja.

§ 16. Valijate nimekirja tutvustamine valijatele ja selles paranduste tegemine

- (1) Valijate nimekirja tutvustamine valijatele algab valimise jaoskonnakomisjoni ruumes 15 päeva enne valimispäeva. Iga valija võib valijate nimekirjas vigade avastamisel nõuda valimise jaoskonnakomisjonilt nende kõrvaldamist. Vead tuleb parandada kohe, kui aga vea parandamiseks on vaja täiendavat kontrolli, siis tuleb seda teha kahe päeva jooksul ettepaneku esitamisest arvates. Kui paranduse tegemiseks ei ole alust, teatatakse sellest ettepaneku esitajale hiljemalt kahe päeva jooksul. Selle otsuse peale võib kaevata hiljemalt viis päeva enne valimispäeva vastavale rajooni või vabariikliku alluvusega linna valimiskomisjonile, kes on kohustatud kaebuse läbi vaatama kolme päeva jooksul ning kelle otsus on lõplik. Paranduse valijate nimekirjas teeb vastavalt sellele otsusele valimise jaoskonnakomisjon viivitamatult.
- (2) Valijate nimekirjadesse kantud kodanikke nimekirjast valimispäeval ei kustutata.
- (3) Valijate nimekirjast eksituse tõttu välja jäänud valija kannab valimise jaoskonnakomisjon nimekirja lisasse, millele jaoskonnakomisjoni esimees ja sekretär valimispäeval hääletamise lõpetamisel alla kirjutavad.

V peatükk

Valimiskomisjonid

§ 17. Valimiskomisjonide süsteem

- (1) Eesti NSV Ülemnõukogu valimisi valmistavad ette ja viivad läbi:
  - 1) Eesti NSV Valimiskomisjon;
  - 2) rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade valimiskomisjonid (valimise territoriaalkomisjonid);
  - 3) valimise jaoskonnakomisjonid.
- (2) Eesti NSV Valimiskomisjoni ja valimise territoriaalkomisjonide volituste aeg on viis aastat.

§ 18. Eesti NSV Valimiskomisjoni moodustamine

- (1) Eesti NSV Valimiskomisjoni moodustab ja teeb selle koosseisus muudatusi Eesti NSV Ülemnõukogu. Komisjoni koosseisu kuuluvad esimees, esimehe asetäitja, sekretär ja 15 liiget.
- (2) Eesti NSV Valimiskomisjon moodustatakse hiljemalt kolm kuud enne valimispäeva. Ettepanekuid Eesti NSV Valimiskomisjoni isikulise koosseisu kohta esitavad rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade rahvasaadikute nõukogud või nende täitevkomiteed ning saadikukandidaatide ülesseadmise õigust omavate ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste vabariiklikud esinduskogud.
- (3) Eesti NSV Valimiskomisjoni tegevuse organisatsioonilise ja tehnilise teenindamise tagab sekretariaat.

§ 19. Rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade valimiskomisjonide moodustamine

- (1) Rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade valimiskomisjone (valimise territoriaalkomisjone) moodustavad ja nende koosseisus teevad muudatusi vastavad rahvasaadikute nõukogud

või nende täitevkomiteed. Komisjoni koosseisu kuulub 5 kuni 18 (Tallinnas valimise linna-komisjoni kuni 30) liiget.

- (2) Valimise territoriaalkomisjonid moodustatakse hiljemalt kolm kuud enne valimispäeva. Esindajaid rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade valimiskomisjonidesse seavad üles nende territooriumil asuvad töökollektiivid või nende nõukogud ja töökollektiivide allüksused ning saadikukandidaatide ülesseadmise õigust omavate ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste rajooni- või linnaorganid.

§ 20. Eesti NSV Valimiskomisjoni volitused

Eesti NSV Valimiskomisjon:

- 1) kontrollib Eesti NSV territooriumil käesoleva seaduse täitmist ning tagab selle ühetaolise kohaldamise; annab juhiseid ja selgitusi selle täitmise kohta;
- 2) suunab teiste valimiskomisjonide tegevust;
- 3) otsustab valimise materiaali-tehnilise kindlustamise küsimusi;
- 4) kehtestab Eesti NSV Ülemnõukogu valimisel valimisdokumentide vormid ja nende hoidmise korra, valimiskastide ja -pitsatite näidised;
- 5) peab arvestust ülesseatud Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaatide kohta;
- 6) kuulab valimiskomisjonide, vajaduse korral aga ükskõik millise Eesti NSV territooriumil asuva riigi- või ühiskondliku organi, ettevõtte, asutuse, organisatsiooni informatsiooni valimise korraldamise küsimustes;
- 7) kontrollib Eesti NSV Ülemnõukogu valimise läbiviimise õigsust;
- 8) teeb kokkuvõtte Eesti NSV Ülemnõukogu valimisest ning avaldab teadaande valimise tulemuste kohta; registreerib valitud Eesti NSV Ülemnõukogu saadikud ja avaldab nende nimekirja;
- 9) teeb ettepanekud Eesti NSV Ülemnõukogule Ülemnõukogusse valitud kodanike saadiku-volituste tunnustamiseks või lõpetamiseks;
- 10) otsustab kordus- ja asendusvalimise korraldamise küsimusi;
- 11) vaatab läbi avaldused ja kaebused Eesti NSV Ülemnõukogu valimise territoriaalkomisjonide otsuste ja tegevuse peale ning teeb nende suhtes otsused;
- 12) täidab muid volitusi vastavalt käesolevale seadusele.

§ 21. Valimise territoriaalkomisjonide volitused

Valimise territoriaalkomisjon:

- 1) tegutseb Eesti NSV Valimiskomisjoni suunamisel ja kontrollib käesoleva seaduse täitmist vastava rajooni või vabariikliku alluvusega linna territooriumil;
- 2) kuulab valimise jaoskonnakomisjonide, riigi- ja ühiskondlike organite, ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide informatsiooni valimise korraldamise küsimuses;
- 3) otsustab valimise materiaali-tehnilise kindlustamise küsimusi Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt eraldatud summade piires;
- 4) peab arvestust vastava rajooni või vabariikliku alluvusega linna territooriumil Eesti NSV Ülemnõukogusse ülesseatud saadikukandidaatide kohta ja teatab nende ülesseadmisest Eesti NSV Valimiskomisjonile;
- 5) registreerib Eesti NSV Ülemnõukogusse ülesseatud saadikukandidaadid ja nende usaldusmehed ning annab neile vastavad tõendid;
- 6) pöördub valijate poole ettepanekuga saadikukandidaatide ülesseadmiseks nendes valimisringkondades, kus seda veel 5 päeva enne ülesseadmise lõppemist ei ole tehtud;

- 7) kinnitab valimisedelite teksti ning tagab valimisedelite valmistamise ja nendega valimise jaoskonnakomisjonide varustamise;
- 8) kontrollib valimise läbiviimise õigsust; teeb kindlaks Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute valimise tulemused oma territooriumil;
- 9) moodustab valimise jaoskonnakomisjonid ja teeb nende koosseisus muudatusi, suunab nende tegevust;
- 10) vaatab läbi avaldused ja kaebused valimise jaoskonnakomisjonide otsuste ja tegevuse peale ning teeb nende kohta otsused;
- 11) korraldab kordus- ja asendusvalimisi;
- 12) täidab muid volitusi vastavalt käesolevale seadusele.

§ 22. Valimise jaoskonnakomisjonide moodustamine

- (1) Valimise jaoskonnakomisjonid moodustab vastav rajooni või vabariikliku alluvusega linna valimiskomisjon hiljemalt 45 päeva enne valimispäeva. Komisjoni koosseisu kuulub 3 kuni 15 liiget.
- (2) Esindajaid valimise jaoskonnakomisjonide koosseisu seavad hiljemalt 50 päeva enne valimispäeva üles vastava rajooni või vabariikliku alluvusega linna territooriumil asuvad töökollektiivid või nende nõukogud ja töökollektiivide allüksused, saadikukandidaatide ülesseadmise õigust omavate ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste rajooni- või linnaorganid ja allorganisatsioonid ning valijate elukohajärgsed koosolekud.
- (3) Kui valimise jaoskonnakomisjonide moodustamise ajaks ei ole mõne valimise jaoskonnakomisjoni koosseisu nõutaval arvul esindajaid üles seatud, pöördub valimise territoriaalkomisjon töökollektiivide või nende nõukogude ja töökollektiivide allüksuste, saadikukandidaatide ülesseadmise õigust omavate ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste rajooni- või linnaorganite ja algorganisatsioonide ning valijate elukohajärgsete koosolekute poole ettepanekuga täiendavaks esindajate ülesseadmiseks selle valimise jaoskonnakomisjoni koosseisu.

§ 23. Valimise jaoskonnakomisjonide volitused

- (1) Valimise jaoskonnakomisjon:
  - 1) koostab valijate nimekirja;
  - 2) tagab valijatele võimaluse valijate nimekirjaga tutvumiseks; võtab vastu ja vaatab läbi ettepanekud valijate nimekirjas paranduste tegemiseks; teeb valijate nimekirjas vajalikud parandused;
  - 3) teeb valijatele teatavaks jaoskonnakomisjoni asukoha ja tööaja, valimispäeva ja hääletamise koha;
  - 4) võtab enne valimispäeva valimispäeval äraolevatelt valijatelt vastu valimisedeleid suletud ümbrikus;
  - 5) tagab hääletusruumi ja valimiskastide ettevalmistamise;
  - 6) korraldab valimispäeval hääletamist;
  - 7) loeb valimisjaoskonnas antud hääled;
  - 8) vaatab läbi valimise ettevalmistamise ja hääletamise korraldamisega seotud avaldused ja kaebused ning võtab nende kohta vastu otsused;
  - 9) täidab muid volitusi vastavalt käesolevale seadusele.
- (2) Valimise jaoskonnakomisjoni volitused lõpevad valitud rahvasaadikute volituste tunnustamisega.

§ 24. Valimiskomisjonide töökorraldus

- (1) Valimiskomisjoni esimees, esimehe asetäitja ja sekretär valitakse komisjoni koosolekul. Komisjon, milles on vähem kui 5 liiget, valib esimehe ja sekretäri.

- (2) Valimiskomisjoni koosolekud kutsuvad kokku selle esimees ja need on õiguspädevad, kui neist võtab osa vähemalt kaks kolmandikku komisjoni koosseisust. Valimise jaoskonnakomisjoni esimese koosoleku kutsuvad kokku vastav valimise territoriaalkomisjon. Komisjoni otsused võetakse vastu avalikul või salajasel hääletamisel lihthääletenamusega. Komisjoni liikmetel, kes ei ole nõus komisjoni otsusega, on õigus avaldada eriarvamust, mis lisatakse kirjalikult valimiskomisjoni koosoleku protokollile.
- (3) Valimiskomisjonide volituste piires vastuvõetud otsused on täitmiseks kohustuslikud kõigile riigi- ja ühiskondlikele organitele, ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele.
- (4) Valimise jaoskonnakomisjoni otsuste ja tegevuse peale võib kaevata vastavale rajooni või vabariikliku alluvusega linna valimiskomisjonile, valimise territoriaalkomisjoni otsuste ja tegevuse peale Eesti NSV Valimiskomisjonile.
- (5) Üks valimiskomisjoni liige võidakse komisjoni otsuse alusel vabastada valimise korraldamise ajaks töö- või ametikohustuste täitmisest keskmise palga säilitamisega valimise korraldamiseks eraldatavast rahast.
- (6) Valimiskomisjoni liikmel pole õigust saadikukandidaatide poolt või vastu agiteerida.

§ 25. Muudatuste tegemine valimiskomisjonide koosseisus

Valimiskomisjoni liikme võib kohustuste täitmisest komisjonis vabastada selle komisjoni koosseisu kinnitanud organ tema isikliku avalduse või teda ülesseadnud töökollektiivi, ühiskondliku organisatsiooni, ühiskondliku liikumise või valijate elukohajärgse koosoleku esildise põhjal, samuti juhul, kui ta ei võta osa komisjoni tööst. Uue esindaja ülesseadmine ja tema kinnitamine komisjoni koosseisu toimub käesoleva seadusega kehtestatud korras.

§ 26. Avalikkus valimiskomisjonide töös

Valimiskomisjonid informeerivad elanikke oma koosolekutest, tehtud otsustest ja korraldatavatest üritustest. Komisjonide istungid on avalikud.

§ 27. Kaasabi valimiskomisjonidele nende volituste täitmisel

- (1) Riigi- ja ühiskondlikud organid, ettevõtted, asutused, organisatsioonid ja ametiisikud on kohustatud osutama valimiskomisjonidele kaasabi nende volituste täitmisel ning andma nende tööks vajalikke andmeid ja materjale.
- (2) Valimiskomisjonidel on õigus pöörduda valimise korraldamise küsimustes riigi- ja ühiskondlike organite, ettevõtete, asutuste, organisatsioonide ja ametiisikute poole, kes on kohustatud tõstatatud küsimuse läbi vaatama ja andma valimiskomisjonile vastuse hiljemalt kolme tööpäeva jooksul.

VI peatükk

Saadikukandidaatide ülesseadmine ja registreerimine

§ 28. Saadikukandidaatide ülesseadmine

- (1) Saadikukandidaatide ülesseadmine algab 75 päeva ja lõpeb 45 päeva enne valimispäeva.
- (2) Saadikukandidaatide ülesseadmise õigus on Eestimaa Kommunistlikul Parteil, ametiühingutel, kooperatiivsetel organisatsioonidel, Eestimaa Leninlikul Kommunistlikul Noorsooühingul, naisteühendustel, sõja- ja tööveteranide ning teadustöötajate ühendustel ja loomungulistel liitudel, töökollektiividel, samuti seadusega ettenähtud korras registreeritud ühiskondlikel organisatsioonidel ja ühiskondlikel liikumistel, kellel on vastavalt registreeritud põhikirjale õigus üles seada saadikukandidaate rahvasaadikute nõukogude valimisel, nende moodustatud

valimisliitudel, valijate elukohajärgsetel koosolekutel ning kodanikualgatuse korras saadikukandidaadi ülesseadmiseks liitunud valijatel.

- (3) Saadikukandidaate võivad üles seada antud valimisringkonnas asuvad töökollektiivid või nende allüksused. Saadikukandidaat seatakse üles töökollektiivi või selle allüksuse koosolekul, millest võtab osa üle poole töökollektiivi või selle allüksuse töötajatest, kuid mitte vähem kui 100 töötajat. Väikesed töökollektiivid või töökollektiivide allüksused võivad saadikukandidaate üles seada ühiselt. Saadikukandidaadid seatakse üles ühisel koosolekul, millest igast töökollektiivist või töökollektiivi allüksusest võtab osa üle poole töökollektiivi või töökollektiivi allüksuse töötajatest, kuid kokku mitte vähem kui 100 töötajat. Suurtes töökollektiivides, kus töötajate suure arvu tõttu pole võimalik töökollektiivi otsustusvõimelist koosolekut kokku kutsuda, võib saadikukandidaate üles seada töökollektiivide otsustusvõimelistel konverentsidel (volinike koosolekutel). Saadikukandidaatide ülesseadmise koosolekud on avalikud.
- (4) Saadikukandidaatide ülesseadmise õigus kõikides valimisringkondades on ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste vabariiklikel otsustusvõimelistel esinduskogudel (konverentsidel, volikogudel, pleenumitel). Saadikukandidaatide ülesseadmise õigus on samuti ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste rajooni või vabariikliku alluvusega linna otsustusvõimelistel esinduskogudel vastava rajooni või vabariikliku alluvusega linna territooriumil moodustatud valimisringkondades.
- (5) Saadikukandidaat võidakse üles seada ka valimisringkonnas valijate elukohajärgsel koosolekul, kui sellest võtab osa vähemalt 150 valijat.
- (6) Iga töökollektiiv või selle allüksus, samuti teises rajoonis või vabariikliku alluvusega linnas asuv töökollektiivi allüksus, ühiskondliku organisatsiooni ja ühiskondliku liikumise vabariiklik, rajooni ja vabariikliku alluvusega linna esinduskogu ning valijate elukohajärgne koosolek ei või ühes valimisringkonnas üles seada rohkem saadikukandidaate kui selles valimisringkonnas on mandaate.
- (7) Kodanikualgatuse korras saadikukandidaadi ülesseadmiseks elukohajärgselt liitunud valimisringkonna valijad ei või antud valimisringkonnas üles seada rohkem saadikukandidaate kui selles valimisringkonnas on mandaate.
- (8) Saadikukandidaadi ülesseadmist võib algatada iga valija (sealhulgas esitada iseenda kandidatuuri).

§ 29. Saadikukandidaatide ülesseadmise vormistamine

- (1) Saadikukandidaadi ülesseadmine vormistatakse Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt kehtestatud vormi kohase töökollektiivi või selle allüksuse, ühiskondliku organisatsiooni, ühiskondliku liikumise või valijate elukohajärgse koosoleku protokollina. Kodanikualgatuse korras saadikukandidaadi ülesseadmine vormistatakse Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt kehtestatud vormi kohase esildisena.
- (2) Saadikukandidaat loetakse ülesseatuks, kui tema ülesseadmise poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtjatest või esinduskogu koosseisust, kodanikualgatuse korras saadikukandidaadi ülesseadmisel aga siis, kui tema ülesseadmise poolt andis vormikohasele esildisele oma allkirja 75 valijat.
- (3) Saadikukandidaadi ülesseadmisel kodanikualgatuse korras korraldab valijate toetusallkirjade kogumist ja allkirjade õigsuse eest vastutab valijate esindaja, kelleks võib olla saadikukandidaadi ülesseadmise algatanud kodanik.
- (4) Saadikukandidaadi ülesseadmisel kodanikualgatuse korras kontrollivad valija allkirja õigsust

pärast saadikukandidaatide ülesseadmise tähtaja lõppu valimise territoriaalkomisjonid omal algatusel või kirjaliku kaebuse põhjal, mille on esitanud vastavas valimisringkonnas kandideerinud saadikukandidaadid, neid saadikukandidaadiks ülesseadnud valijate esindajad või nende saadikukandidaatide usaldusmehed. Kui allkirja väidetav omanik seda omaks ei tunnista, siis allkiri tühistatakse.

- (5) Töökollektiivi või selle allüksuse koosoleku, suurtes töökollektiivides konverentsi (volinike koosoleku), ühiskondliku organisatsiooni või ühiskondliku liikumise esinduskogu või koosoleku ning valijate elukohajärgse koosoleku protokoll esitatakse vastavale valimise territoriaalkomisjonile 3 tööpäeva jooksul pärast saadikukandidaadi ülesseadmist. Kodanikalgatuse korras saadikukandidaadi ülesseadmisel esitatakse esildis ülesseadmise kohta vastavale valimise territoriaalkomisjonile hiljemalt ülesseadmise tähtaja lõpuks.
- (6) Protokollide või esildise valimise territoriaalkomisjonile esitamisel kontrollib dokumenti vastu võttev komisjoni liige selle vastavust kehtestatud vormi nõuetele. Nende nõuete rikkumise avastamisel antakse ülesseadjale ilmnenud vigade parandamiseks 72 tundi. Kui valimiskomisjoni poolt vastuvõetud dokumentides leitakse vormistamisvigu hiljem, loetakse ülesseadmisdokumendid kehtivaks.
- (7) Valimise territoriaalkomisjonile laekunud protokollide ja esildiste alusel koostab komisjon pidevalt täiendatavad ülesseatud saadikukandidaatide nimestikud, millega võimaldab tutvuda kõigil soovijail.

§ 30. Nõusolek saadikukandidaadina kandideerimiseks

- (1) Saadikukandidaadiks ülesseatud kodanik annab kirjaliku nõusoleku kandideerimiseks vastavale valimise territoriaalkomisjonile hiljemalt registreerimise tähtaja alguseks. Nõusolekuavalduses peab saadikukandidaat täpselt märkima, millises valimisringkonnas ta on nõus kandideerima ning kui kaua ta on elanud Eesti NSV-s.
- (2) Eesti NSV kodanik ei või olla üheaegselt enam kui kahe rahvasaadikute nõukogu saadik. Ta ei või kandideerida üheaegselt enam kui kahte rahvasaadikute nõukogusse. Saadikukandidaat ei või anda nõusolekut kandideerimiseks Eesti NSV Ülemnõukogusse enam kui ühes valimisringkonnas. Eesti NSV Ülemnõukogu saadikukandidaadiks esitav kodanik peab alaliselt elama või omama põhitöökoha selle rajooni või vabariikliku alluvusega linna territooriumil, kus ta on andnud nõusoleku kandideerimiseks.
- (3) Kui ülesseatud saadikukandidaat pole vastavale valimiskomisjonile tähtajaks nõusolekuavaldust esitanud või kui ta on kandideerimast loobunud, kustutatakse tema nimi valimiskomisjoni poolt peetavast ülesseatud saadikukandidaatide nimekirjast.

§ 31. Saadikukandidaadi loobumine kandideerimast

Registreeritud saadikukandidaadil on õigus kandideerimast loobuda, kuid mitte hiljem kui 20 päeva enne valimispäeva, pöördudes kirjaliku avaldusega vastava valimise territoriaalkomisjoni poole ning teatades sellest ülesseadjale.

§ 32. Saadikukandidaatide täiendav ülesseadmine

- (1) Kui ülesseatud saadikukandidaatide arv osutub võrdseks mandaatide arvuga või on jäänud sellest väiksemaks, samuti kui saadikukandidaat on välja langenud pärast saadikukandidaatide registreerimise tähtaja lõppemist ja järelejäänud kandidaatide arv ei ületa valimisringkonnas mandaatide arvu, pöördub vastav valimise territoriaalkomisjon valijate poole ettepanekuga seada üles uusi saadikukandidaate. Kui saadikukandidaat langeb välja vähem kui 15 päeva enne valimispäeva

ja järelejäänud kandidaatide arv ei ületa valimisringkonnas mandaatide arvu, määrab Eesti NSV Valimiskomisjon saadikukandidaatide täiendava ülesseadmise ja registreerimise uued tähtajad ning viib läbi valimised selles valimisringkonnas hiljemalt kuu aja jooksul pärast üldist valimispäeva.

(2) Saadikukandidaatide täiendav ülesseadmine toimub käesoleva seadusega kehtestatud korras.

§ 33. Saadikukandidaatide registreerimine

(1) Ülesseatud saadikukandidaadi registreerimiseks on nõutavad vormikohane protokoll või esildis ülesseadmise kohta ning saadikukandidaadi kirjalik nõusolekuavaldus kandideerimiseks.

(2) Saadikukandidaate registreerib vastav valimise territoriaalkomisjon. Saadikukandidaatide registreerimine algab 40 päeva ja lõpeb 30 päeva enne valimispäeva.

(3) Vastav valimise territoriaalkomisjon ei või keelduda ülesseatud saadikukandidaadi registreerimisest, kui saadikukandidaat on üles seatud käesoleva seaduse nõuete kohaselt või kui puudused ülesseadmisdokumentides jõuti kõrvaldada nõutud aja jooksul. Registreerimisest keeldumise peale võib kolme päeva jooksul kaevata Eesti NSV Valimiskomisjonile, kelle kahe tööpäeva jooksul vastuvõetud otsus on lõplik ja vastavale valimise territoriaalkomisjonile kohustuslik.

(4) Käesoleva seaduse rikkumise avastamisel võib saadikukandidaadi registreerimise tühistada vaid saadikukandidaadi registreerinud valimise territoriaalkomisjon. Selle otsuse peale võib kaevata Eesti NSV Valimiskomisjonile, kelle kahe tööpäeva jooksul tehtud otsus on lõplik.

(5) Igale registreeritud saadikukandidaadile annab vastav valimise territoriaalkomisjon sellekohase tõendi.

(6) Valimise territoriaalkomisjon avalikustab hiljemalt kolmandal päeval pärast registreerimistähtaja lõppu andmed registreeritud saadikukandidaatide kohta, näidates ära iga saadikukandidaadi ees- ja perekonnanime, sünniaasta, ametikoha (tegevusala), töö- ja elukoha ning Eesti NSV-s elamise aja.

(7) Saadikukandidaat ei või kuuluda Eesti NSV Valimiskomisjoni, samuti selle valimisringkonna valimise territoriaalkomisjoni ja valimise jaoskonnakomisjoni, kus ta on saadikukandidaadina üles seatud. Saadikukandidaadiks ülesseatud kodanik, kes kuulub ühte nimetatud komisjonidest, loetakse vabastatuks kohustustest komisjonis tema saadikukandidaadiks registreerimise hetkest.

§ 34. Valimisedel

(1) Valimisedelid trükitakse eraldi eesti ja vene keeles ja seda korraldab vastav valimise territoriaalkomisjon. Valimisedelid antakse valimise jaoskonnakomisjonile üle hiljemalt 16 päeva enne valimispäeva.

(2) Eestikeelsele valimisedelile märgitakse saadikukandidaatide ees- ja perekonnanimi, venekeelsele valimisedelile märgitakse saadikukandidaatide perekonna-, ees- ja isanimi.

(3) Registreeritud saadikukandidaadid kantakse valimisedelile tähestiku järjekorras.

VII peatükk

Saadikukandidaadi tegevuse põhitagatised

§ 35. Saadikukandidaadi õigus esineda koosolekutel, kasutada massiteabevahendeid, saada informatsiooni

(1) Pärast valimise territoriaalkomisjoni poolt registreerimist luuakse saadikukandidaadile võimalused esinemiseks valimiseelsetel koosolekutel, nõupidamistel, istungitel, ajakirjanduses, televisioonis ja raadios.

- (2) Riigi- ja ühiskondlikud organid ning ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juhid on kohustatud abistama saadikukandidaati valijatega kohtumiste korraldamisel ning vajalike teatme- ja infomaterjalide saamisel.

§ 36. Saadikukandidaadi usaldusmehed

- (1) Saadikukandidaadil võib olla kuni kümme usaldusmeest, kes pärast nende registreerimist vastava valimise territoriaalkomisjoni poolt aitavad saadikukandidaadil läbi viia valimiskampaaniat, esindavad tema huve suhetes riigi- ja ühiskondlike organitega ning valijate ja valimiskomisjonidega.
- (2) Saadikukandidaat nimetab usaldusmehed oma äranägemisel ja teatab neist registreerimiseks valimise territoriaalkomisjonile. Pärast usaldusmeeste registreerimist annab valimiskomisjon neile tõendi.
- (3) Usaldusmees ei või olla selle Eesti NSV Ülemnõukogu valimise territoriaalkomisjoni või jaoskonnakomisjoni liige, kes korraldab ja viib läbi tema poolt esindatava saadikukandidaadi valimised.

§ 37. Valimiseelne agitatsioon

- (1) Eesti NSV kodanikele, töökollektiividele, ühiskondlikele organisatsioonidele ja ühiskondlikele liikumistele tagatakse saadikukandidaatide poliitiliste, tööalaste ja isiklike omaduste vaba ja igakülgne arutamine, samuti õigus agitatsiooniks koosolekul, trükisõnas, televisioonis ja raadios.
- (2) Valimiskomisjonid korraldavad saadikukandidaatide ülesseadjatele vastava sisseseadega ruumide andmise koosolekute ja miitingute pidamiseks, samuti võimaluste loomise valimiseelse agitatsiooni tegemiseks massiteabevahendites.
- (3) Saadikukandidaadid korraldavad kohtumisi oma valijatega neile sobivas vormis. Valijate koosolekuid korraldavad saadikukandidaadi usaldusmehed koos vastava rahvasaadikute nõukogu täitevkomiteega, töökollektiivide, ühiskondlike organisatsioonide ja ühiskondlike liikumistega. Koosolekute ja kohtumiste ajast ja kohast teatakse valimiskomisjonile ja valijatele aegsasti.
- (4) Agitatsioon valimise päeval pole lubatud, välja arvatud varem ülespandud trükised väljaspool hääletusruumi.

§ 38. Saadikukandidaadi vabastamine töö- või ametikohustuste täitmisest osavõtuks valimiseelsetest üritustest

Saadikukandidaat vabastatakse pärast registreerimist valijatega kohtumiste ning valimiseelsetel koosolekutel, miitingutel, televisioonis ja raadios esinemise ajaks töö- või ametikohustuste täitmisest keskmise palga säilitamisega valimise korraldamiseks eraldatavast rahast.

§ 39. Saadikukandidaadi tasuta sõidu õigus

Saadikukandidaadil on pärast tema registreerimist õigus tasuta sõita iga liiki ühissõidukeis (välja arvatud takso) vastava valimisringkonna piires. Saadikukandidaadil, kes elab väljaspool valimisringkonda, on samasugune õigus sõiduks valimisringkonda ja tagasi elukohta.

§ 40. Valimisega seotud kulud

- (1) Valimise korraldamiskulud tasutakse Eesti NSV Valimiskomisjoni määratud riiklike rahaliste vahendite arvel.
- (2) Eesti NSV kodanikud, töökollektiivid, ühiskondlikud organisatsioonid ja ühiskondlikud liikumised võivad valimiseelseks agitatsiooniks kasutada oma raha Eesti NSV Valimiskomisjoni määratud ulatuses.
- (3) Ettevõtted, asutused, organisatsioonid ja riigorganid annavad valimise korraldamiseks valimiskomisjonide käsutusse tasuta vajalikud ruumid ja sisseseade.

§ 41. Saadikukandidaadi puutumatus

- (1) Saadikukandidaati ei tohi võtta kriminaalvastutusele, vahistada ega tema suhtes kohaldada kohtu korras administratiivkaristust ilma Eesti NSV Valimiskomisjoni nõusolekuta.
- (2) Ohu tekkimisel saadikukandidaadi ja tema perekonnaliikmete julgeolekule või vara puutumatu-
sele tagavad õiguskaitseorganid saadikukandidaadi taotlusel vajaliku kaitse.

VIII peatükk

Hääletamise ja valimisest kokkuvõtete tegemise kord

§ 42. Hääletamise aeg ja koht

- (1) Valimise päeval algab hääletamine kell 7 hommikul ning lõpeb kell 8 õhtul.
- (2) Hääletamise ajast ja kohast informeerib valimise jaoskonnakomisjon valijaid hiljemalt 15 päeva enne valimispäeva.
- (3) Valimisjaoskondades, mis on moodustatud valimispäeval sõidus olevatel laevadel või ühendustingimuste tõttu raskesti ligipääsetavatel saartel, võib valimise jaoskonnakomisjon kuulutada hääletamise lõppenuks mis tahes ajal, kui on hääletanud kõik nimekirja kantud valijad.
- (4) Valija, kes ajutiselt lahkub oma elukohast pärast valijate nimekirjade tutvustamise algust ja on ära valimispäeval, võib oma elukohajärgselt valimise jaoskonnakomisjonilt nõuda valimisedeli, teha oma otsuse saadikukandidaatide suhtes ja jätta täidetud valimisedeli suletud ümbrikus jaoskonnakomisjonile, kes valimispäeval häälte lugemisel avab ümbriku ja paneb ümbrikus oleva valimisedeli teiste hääletamisest osavõtnud sedelite hulka. Valija annab valijate nimekirja valimisedeli saamise kohta allkirja.

§ 43. Hääletamine

- (1) Igas valimisjaoskonnas hääletatakse selleks eraldatud ruumis, kus peavad olema salajase hääletamise kabiinid, valimisedelite väljaandmise koht ja valimiskastid.
- (2) Hääletamisruumis vastutab korra tagamise eest valimise jaoskonnakomisjon.
- (3) Enne hääletamise algust kontrollib valimise jaoskonnakomisjoni esimees komisjoni liikmete juuresolekul valimiskaste ning plommib või pitseerib need.
- (4) Iga valija hääletab isiklikult. Valimisedeli annab valijale valimise jaoskonnakomisjon valijate nimekirja alusel passi või muu isikut tõendava dokumendi esitamisel. Valimisedeli saamise kohta annab valija nimekirja allkirja.
- (5) Eksituse tõttu valijate nimekirjast väljajäänud valijad kantakse isikut ja elukohta tõendava dokumendi alusel valijate nimekirja lisasse.
- (6) Erandina võib valimise jaoskonnakomisjon üksikute valijate palvel, kes tervisliku seisundi tõttu või mõnel muul mõjuval põhjusel ei saa isiklikult tulla hääletamisruumi, teha vähemalt kahele komisjoni liikmele koos ülesandeks korraldada hääletamine nende valijate viibimise paigas eraldi nende kohta koostatava nimekirja alusel.

§ 44. Valimisedeli täitmise kord

- (1) Valija on salajase hääletamise kabiinis üks ja täidab valimisedeli iseseisvalt. Valijal, kellel pole võimalik sedelit iseseisvalt täita, on õigus kutsuda kabiini omal äranägemisel teine isik.
- (2) Valimisedeli täitmisel märgib valija kandidaatide nimede juures olevatesse tühjadesse lahtritesse numbrid järgmiselt: numbriga „1” märgib oma eeliskandidaadi; numbriga „2”, „3”, „4”

jne. võib ta märkida ka nende kandidaatide nimed, kellele ta on nõus oma hääle üle kandma tingimusel, kui mandaatide jaotamisel tekib vajadus häälte ülekandmiseks.

- (3) Kui valija valimisedeli täitmisel tähelepanematusete tõttu rikkus oma valimisedeli, on tal õigus pöörduda valimise jaoskonnakomisjoni esimehe või sekretäri poole ja rikutud sedeli komisjonile tagastamisel saada uus valimisedel.
- (4) Valija hääletab sedeli valimiskasti laskmise teel.

§ 45. Häälte lugemine valimisjaoskonnas

- (1) Valimise jaoskonnakomisjon loeb hääli iga saadikukandidaadi kohta eraldi.
- (2) Valimise jaoskonnakomisjon avab valimiskastid pärast hääletamise lõpetamist. Valimiskastide avamine enne hääletamise lõpetamist on keelatud. Enne valimiskastide avamist peab valimise jaoskonnakomisjon üle lugema ja kustutama kõik valijatele välja andmata jäänud valimisedelid. Pärast seda tehakse kindlaks väljaspool hääletamisruumi valimiskasti lastud valimisedelite arv, avatakse enne valimispäeva jaoskonnakomisjonile jäetud valimisedelitega ümbrikud ja pannakse ümbrikus olevad valimisedelid teiste hääletamisest osavõtnud sedelite hulka.
- (3) Valimise jaoskonnakomisjon teeb valijate nimekirja ja selle lisade alusel kindlaks valijate üldarvu valimisjaoskonnas, samuti sedeli saanud valijate arvu. Valimiskastides olevate ja ajutiselt äraolevate valijate poolt enne valimise päeva täidetud ja jaoskonnakomisjonile jäetud sedelite alusel teeb valimise jaoskonnakomisjon kindlaks hääletamisest osavõtnud valijate üldarvu, iga saadikukandidaadi poolt antud häälte arvu ja kehtetuks tunnistatud valimisedelite arvu.
- (4) Kehtetuks tunnistatakse valimisedelid, mis pole Eesti NSV Valimiskomisjoni poolt kehtestatud vormi kohased või kus kandidaat on jäetud märgistamata numbriga „1” või on märgistatud numbriga „1” kaks või enam kandidaati või on kandidaat üheaegselt märgistatud numbriga „1” ja mõne teise numbriga. Kahtluse korral otsustab valimisedeli kehtivuse küsimuse valimise jaoskonnakomisjon hääletamise teel.
- (5) Häälte lugemise tulemused vaadatakse läbi valimise jaoskonnakomisjoni koosolekul ja kantakse protokollile. Protokollile kirjutavad alla komisjoni esimees, esimehe asetäitja, sekretär ja liikmed ning see saadetakse otsekohe vastavale valimise territoriaalkomisjonile. Protokollile lisatakse komisjoni liikmete eriarvamused, komisjonile tulnud avaldused ja kaebused hääletamise käigus või häälte lugemisel esinenud valimisseaduse rikkumiste kohta ning akt valimiskastil oleva plommi või pitseri kahjustuse kohta.
- (6) Häälte lugemine on avalik.

§ 46. Valimistulemuste kindlakstegemine valimisringkonnas

- (1) Valimistulemused valimisringkonnas teeb kindlaks vastav valimise territoriaalkomisjon üksiku ülekantava hääle meetodil vastavalt Eesti NSV Valimiskomisjoni juhendile.
- (2) Valituks loetakse antud valimisringkonnas üksiku ülekantava hääle meetodi järgi kõige enam hääli saanud saadikukandidaat(did) vastavalt mandaatide arvule.
- (3) Valimise territoriaalkomisjonid võivad valimise jaoskonnakomisjonide liikmeist moodustada töögrupe valimisringkonniti valimistulemuste kindlakstegemiseks.
- (4) Valimine tunnistatakse valimisringkonnas mittetoimunuks, kui hääletamisest võttis osa alla poole valijate nimekirjadesse kantud valijatest, samuti seoses saadikukandidaadi surmaga, kui järelejäänud kandidaatide arv ei ületa valimisringkonnas mandaatide arvu.
- (5) Valimistulemused tehakse kindlaks valimise territoriaalkomisjoni koosolekul ja kantakse protokollile, millele kirjutavad alla valimiskomisjoni esimees, esimehe asetäitja, sekretär ja liikmed.

Protokollile lisatakse komisjoni liikmete eriarvamused, komisjonile tulnud avaldused ja kaebused hääletamise käigus, häälte lugemisel või valimise tulemuste kindlakstegemisel esinenud valimisseaduse rikkumiste kohta.

(6) Valimistulemuste kindlakstegemine on avalik.

§ 47. Saadiku registreerimine. Valimistulemuste avaldamine

- (1) Eesti NSV Valimiskomisjon teeb valimise territoriaalkomisjonide protokollide alusel Eesti NSV Ülemnõukogu valimisest kokkuvõtte ning registreerib valitud saadikud.
- (2) Eesti NSV Valimiskomisjon võib keelduda saadiku registreerimisest ja tunnistada valimise kehtetuks, kui selle käigus, häälte lugemisel või valimistulemuste kindlakstegemisel rikuti käesolevat seadust.
- (3) Teadaande Eesti NSV Ülemnõukogu valimise tulemuste kohta ning valitud saadikute nimekirja avaldab Eesti NSV Valimiskomisjon hiljemalt viiendal päeval pärast valimispäeva.

IX peatükk

Kordus- ja asendusvalimine

§ 48. Kordusvalimine

- (1) Kui valimine valimisringkonnas tunnistati mittetoimuks või kehtetuks, toimub kordusvalimine. Selle korraldamise otsustab Eesti NSV Valimiskomisjon. Seejuures pöördub ta vajaduse korral vastava valimise territoriaalkomisjoni poole ettepanekuga kinnitada selle valimisringkonna valimise jaoskonnakomisjonid uues koosseisus.
- (2) Kordusvalimine viiakse läbi käesoleva seaduse nõudeid järgides 45 päeva jooksul. Selleks moodustatakse valimise jaoskonnakomisjonid hiljemalt 40 päeva, saadikukandidaatide ülesseadmine algab 45 päeva ja lõpeb 30 päeva, nende registreerimine algab 25 päeva ja lõpeb 15 päeva ning valijate nimekirjade tutvustamine valijatele algab 10 päeva enne valimispäeva. Hääletatakse samades valimisjaoskondades ja samade valijate nimekirjade põhjal, mis olid koostatud üldvalimise läbiviimiseks.

§ 49. Asendusvalimine

- (1) Kui Eesti NSV Ülemnõukogu tunnistab saadiku volitused kehtetuks, samuti kui rahvasaadik langeb välja Eesti NSV Ülemnõukogu volituste tähtaja kestel, korraldab vastav valimise territoriaalkomisjon selles valimisringkonnas asendusvalimise. Asendusvalimine korraldatakse mitte hiljem kui 6 kuu jooksul rahvasaadiku väljalangemisest Eesti NSV Ülemnõukogu koosseisust vastavalt käesolevale seadusele. Asendusvalimine viiakse läbi 45 päeva jooksul. Seejuures moodustatakse valimise jaoskonnakomisjonid hiljemalt 40 päeva, saadikukandidaatide ülesseadmine algab 45 päeva ja lõpeb 30 päeva, saadikukandidaatide registreerimine algab 25 päeva ja lõpeb 15 päeva ning valijate nimekirjade tutvustamine valijatele algab 10 päeva enne valimispäeva.
- (2) Üks valimise jaoskonnakomisjoni liige võidakse komisjoni otsuse alusel vabastada kordus- või asendusvalimise ettevalmistamise ja läbiviimise ajaks töö- ja ametikohustuste täitmisest 20 kalendripäevaks keskmise palga säilitamisega valimise korraldamiseks eraldatavast rahast.

X peatükk
Lõppsätted

§ 50. Saadikuks valimise tõend

- (1) Viis päeva pärast registreeritud saadikute nimekirja avaldamist, kordus- ja asendusvalimise korral aga pärast teadaande avaldamist valimise tulemuste kohta valimisringkonnas, annab Eesti NSV Valimiskomisjon valitud saadikule tõendi tema valimise kohta.
- (2) Pärast Eesti NSV Valimiskomisjoni ettepanekul saadiku volituste tunnustamist Eesti NSV Ülemnõukogu poolt asendatakse saadikuks valimise tõend saadikutunnistusega.

Tallinn, 17. novembril 1989

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. Rüütel
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. Almann

I.4. Seadlus valimisringkondade moodustamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi protokoll nr 78, punkt nr 9 (28.12.1989)

Seadlus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu valimiseks valimisringkondade moodustamise kohta

Vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu valimisseaduse 11. paragrahvile Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Moodustada Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu valimiseks järgmised valimisringkonnad:

Viimandaadiline Tallinna valimisringkond nr 1

Lenini rajoon

Eeldatav valijate arv 72 700.

Kolmemandaadiline Tallinna valimisringkond nr 2

Linna osa mööda Põhja puisteed, Kalinini tänavat Balti jaamani, Reisijate, Telliskivi, Kalinini, Heina tänavat, raudteed, Kolde puisteed ja tema pikendust Kalinini rajooni piirini ümber Kopli poolsaare ja Paljassaare.

Eeldatav valijate arv 42 400.

Ühemandaadiline Tallinna valimisringkond nr 3

Linna osa Balti jaamast Toompuiesteeni, mööda Toompuiesteed, Paldiski maanteed kuni Mustjõeni, Mustjõge, Kalinini rajooni piiri Kolde puistee pikenduseni, Kolde puisteed, raudteed, Heina tänavat Kalinini tänavani, Kopli Kaubajaama territooriumi põhjapiiri, Telliskivi, Reisijate tänavat.

Eeldatav valijate arv 15 500.

Kahemandaadiline Tallinna valimisringkond nr 4

Linna osa mööda Mustjõge, Paldiski maanteed, Kalinini rajooni piiri (Veskimetsa, Astangu) kuni Harku

järveni, Kalinini rajooni piiri kuni Tiskre ojani, mööda Kalinini rajooni piiri (Kakumäe).
Eeldatav valijate arv 30 000.

Neljamandaadiline Tallinna valimisringkond nr 5

Linna osa Tallinna lahest mööda Mererajooni lääne-, edela- ja lõunapiiri kuni Suur-Sõjamäe tänavani, Suur-Sõjamäe tänavat, Betooni põiktänavat, Betooni tänavat, Leningradi maanteed, Smuuli teed, Paekalda tänavat, mööda mõttelist joont Pirita teeni, Pirita teed, Kose teed, Lepa tänavat, Lepa põiktänavat, Künnapuu, Kuslapuu ja Kase tänavat, Kase tänava pikendust Pirita jõeni, Pirita jõge Narva maanteeeni, Narva maanteed, Mererajooni ida- ja põhjapiiri mereni (Pirita, Merivälja, Muuga, Mähe). Maardu linn.
Eeldatav valijate arv 60 200.

Neljamandaadiline Tallinna valimisringkond nr 6

Linna osa mööda Lükati teed ja tema pikendust Pirita jõeni, Pirita jõge, Mererajooni idapiiri kuni Suur-Sõjamäe tänavani, Suur-Sõjamäe tänavat, Betooni põiktänavat, Betooni tänavat, Leningradi maanteed, Smuuli teed, Paekalda tänavat, mööda mõttelist joont Pirita teeni, Pirita teed, Kose teed, Lepa tänavat, Lepa põiktänavat, Künnapuu, Kuslapuu, Kase tänavat ja selle pikendust Pirita jõeni, Pirita jõge Lükati teeni.
Eeldatav valijate arv 56 800.

Kolmemandaadiline Tallinna valimisringkond nr 7

Linna osa Ehitajate teest mööda Oktoobri rajooni loode-, kirde- ja kagupiiri, Linnu teed, Sõpruse puisteed, Tammsaare, Mustamäe, Vilde teed Ehitajate teeni.
Eeldatav valijate arv 46 800.

Kolmemandaadiline Tallinna valimisringkond nr 8

Linna osa mööda Ehitajate, Vilde, Mustamäe ja Tammsaare teed, Sõpruse puisteed, Linnu teed, Oktoobri rajooni kagu-, lõuna-, lääne- ja loodepiiri Ehitajate teeni.
Eeldatav valijate arv 44 300.

Viimandaadiline Kohtla-Järve linnavalimisringkond nr 9

Kohtla-Järve linn, Kiviõli linn, Püssi ja Viivikonna alev.
Eeldatav valijate arv 66 400.

Ühemandaadiline Narva valimisringkond nr 10

Linna lõunaosa mööda Narva jõge, raudteed ja linna piiri.
Eeldatav valijate arv 13 100.

Ühemandaadiline Narva valimisringkond nr 11

Linna osa mööda raudteed, Kreenholmi tänavat, Tallinna maanteed, Tiimanni tänavat.
Eeldatav valijate arv 12 000.

Ühemandaadiline Narva valimisringkond nr 12

Linna osa mööda raudteed, Kreenholmi tänavat, Kangelaste prospekti, Fedjuninski ja Puškini tänavat,

Leningradi maanteed ning Narva jõge.
Eeldatav valijate arv 13 200.

Ühemandaadiline Narva valimisringkond nr 13

Linna osa mööda Rahu, Kirovi, Tiimanni tänavat, Tallinna maanteed, Kangelaste prospekti.
Eeldatav valijate arv 11 700.

Ühemandaadiline Narva valimisringkond nr 14

Linna osa mööda Kangelaste prospekti, Fedjuninski ja Puškini tänavat, Leningradi maanteed ning Narva jõge. Narva-Jõesuu alev.
Eeldatav valijate arv 11 800.

Kahemandaadiline Pärnu linnavalimisringkond nr 15

Vana-Pärnu, Ülejõe ja Rääma linnaosa ning Sindi linn.
Eeldatav valijate arv 18 200.

Ühemandaadiline Pärnu linnavalimisringkond nr 16

Linna osa Pärnu jõe vasakkalda ja Pärnu lahe vahelisel alal jõe suudmest kuni Tammsaare puiesteeni.
Eeldatav valijate arv 13 100.

Ühemandaadiline Pärnu linnavalimisringkond nr 17

Linna osa Pärnu jõe ja Pärnu lahe vahel Tammsaare puiestest kuni linna piirini.
Eeldatav valijate arv 10 500.

Ühemandaadiline Sillamäe valimisringkond nr 18

Akadeemik Pavlovi tänavast idapoolne linnaosa.
Eeldatav valijate arv 4800.

Ühemandaadiline Sillamäe valimisringkond nr 19

Linna põhjaosa mööda Pavlovi, Kirovi ja Tolstoi tänavat.
Eeldatav valijate arv 5300.

Ühemandaadiline Sillamäe valimisringkond nr 20

Linna lõunaosa mööda Pavlovi, Kirovi ja Tolstoi tänavat.
Eeldatav valijate arv 4500.

Kolmemandaadiline Tartu linnavalimisringkond nr 21

Linna idaosa mööda Tartu–Valga raudteed, Väike-Kaare, Võru, Eha, Tähe, Riia, Fortuuna, Pärna, Uut, Paju ja Jaamamõisa tänavat.
Eeldatav valijate arv 43 100.

Kolmemandaadiline Tartu linnavalimisringkond nr 22

Linna lääneosa mööda Tartu–Valga raudteed, Väike-Kaare, Võru, Eha, Tähe, Riia, Fortuuna, Pärna,

ÜLEMNÕUKOGU VALIMISED

Uut, Paju ja Jaamamõisa tänavat.

Eeldatav valijate arv 42 200.

Kolmemandaadiline Haapsalu valimisringkond nr 23

Haapsalu rajoon.

Eeldatav valijate arv 22 500.

Kahemandaadiline Harju valimisringkond nr 24

Keila, Vasalemma, Padise, Nissi, Harku ja Saue külanõukogu ning Paldiski ja Keila linn.

Eeldatav valijate arv 30 500.

Kolmemandaadiline Harju valimisringkond nr 25

Aegviidu, Kehra ja Loksa alev ning Anija, Jõelähtme, Kose, Kuusalu, Kõue, Loksa, Raasiku, Saku, Sommerlingi ja Viimsi külanõukogu.

Eeldatav valijate arv 37 700.

Kahemandaadiline Hiiumaa valimisringkond nr 26

Hiiumaa rajoon.

Eeldatav valijate arv 7800.

Neljamandaadiline Jõgeva valimisringkond nr 27

Jõgeva rajoon.

Eeldatav valijate arv 30 000.

Kolmemandaadiline Kingissepa valimisringkond nr 28

Kingissepa rajoon.

Eeldatav valijate arv 26 200.

Kolmemandaadiline Kohtla-Järve maavalimisringkond nr 29

Kohtla-Järve rajoon.

Eeldatav valijate arv 17 300.

Kolmemandaadiline Paide valimisringkond nr 30

Paide rajoon.

Eeldatav valijate arv 29 900.

Kolmemandaadiline Põlva valimisringkond nr 31

Põlva rajoon.

Eeldatav valijate arv 25 500.

Ühemandaadiline Pärnu maavalimisringkond nr 32

Audru, Tõstamaa, Varbla, Kihnu ja Koonga külanõukogu ning Lavassaare alev.

Eeldatav valijate arv 7400.

Ühemandaadiline Pärnu maavalimisringkond nr 33

Halinga, Vändra ja Kaisma külanõukogu ning Vändra ja Pärnu-Jaagupi alev.

Eeldatav valijate arv 7100.

Ühemandaadiline Pärnu maavalimisringkond nr 34

Sauga, Are, Tori, Paikuse ja Uulu külanõukogu ning Tootsi alev.

Eeldatav valijate arv 8000.

Ühemandaadiline Pärnu maavalimisringkond nr 35

Surju, Saarde, Tali ja Häädemeeste külanõukogu ning Kilingi-Nõmme linn.

Eeldatav valijate arv 7400.

Viiemandaadiline Rakvere valimisringkond nr 36

Rakvere rajoon.

Eeldatav valijate arv 54 200.

Kolmemandaadiline Rapla valimisringkond nr 37

Rapla rajoon.

Eeldatav valijate arv 26 400.

Kahemandaadiline Tartu maavalimisringkond nr 38

Kallaste linn, Alatskivi, Vara, Peipsiääre, Luunja, Tartu, Laeva, Tähtvere, Puhja, Konguta ja Rannu külanõukogu.

Eeldatav valijate arv 16 100.

Kahemandaadiline Tartu maavalimisringkond nr 39

Elva linn, Rõngu, Nõo, Kambja, Ülenurme, Haaslava, Mäksa, Mehikoorma, Võnnu ja Piirissaare külanõukogu.

Eeldatav valijate arv 18 400.

Kolmemandaadiline Valga valimisringkond nr 40

Valga rajoon.

Eeldatav valijate arv 29 500.

Neljamandaadiline Viljandi valimisringkond nr 41

Viljandi rajoon.

Eeldatav valijate arv 46 300.

Neljamandaadiline Võru valimisringkond nr 42

Võru rajoon.

Eeldatav valijate arv 32 900.

2. Ülemnõukogu koosseis

2.1. Ülemnõukogu liikmed arvudes

29. märtsil 1990 105 liiget – 7 naist (6,7%), 98 meest (93,3%).

14. septembril 1992 97 liiget – 7 naist (7,2%), 90 meest (92,8%).

Haridus: 98 kõrgharidusega (sh 2 lõpetamata kõrgharidusega), 3 keskeriharidusega, 4 keskharidusega liiget.

Teaduskraad: 15 teaduste kandidaati ja 1 teaduste doktor.

Kõrgkool: Tartu Ülikool 31, Eesti Põllumajanduse Akadeemia 24, Tallinna Polütehniline Instituut 12, Riiklik Kunstiinstituut 3, EELK Usuteaduste Instituut 2, Tallinna Pedagoogiline Instituut 1, Tallinna Konservatoorium 1; muu kõrgkool (väljaspool Eestit) 24, neist 13 tehnilist ja 4 sõjaväelist.

Eriala (lõpetamisel): 27 inseneri, 12 agronoomi, 11 juristi, 9 ökonomisti, 6 ajaloolast, 5 filoloogi, 3 ajakirjanikku, arsti, füüsikut, õpetajat ja sõjaväelast, 2 kunstnikku, zootehnikut, tehnik-tehnoloog ja teoloog, 1 arhitekt, geograaf, keemik, klimatoloog, koorijuht, kultuuritöötaja, matemaatik, treener, veterinaar.

Ametikoht: 58 juhtivat töötajat – 16 parteitöötajat, 13 seadusandjat ja valitsusametnikku, 12 tootmisjuhti (neist 4 sovhoosidirektorit, 4 kolhoosiesimeest, 2 tehase- ja vabrikudirektorit), 2 pangajuhti, 11 muu asutuse juhti, 4 keskastme juhti;

36 spetsialisti – 7 ajakirjanikku (neist 3 peatoimetajat), 6 insener-spetsialisti (neist 3 peainseneri ja 2 peaenergeetikut), 5 teadlast, 3 tervishoiutöötajat ja õigusspetsialisti, 2 põllumajandusspetsialisti, õppejõudu, kunstnikku, vaimulikku ja kultuuritöötajat, 1 kirjanik ja arhitekt; 4 sõjaväelast, 2 töölisi, 1 talunik ja pensionärist erusõjaväelane ning 3 muude ametite esindajat.

Sünniaasta: 1920–1929 3 liiget, 1930–1939 25 liiget, 1940–1949 47 liiget, 1950–1959 25 liiget, 1960– 5 liiget; noorim liige oli Goderdzi Ahaladze (märtsis 1990 26-aastane) ja vanim Nikolai Aksinin (64-aastane).

Rahvus: 81 eestlast, 20 venelast, 4 muust rahvusest.

Parlamentaarne kogemus: 13 XII Ülemnõukogu liiget oli kuulunud XI Ülemnõukogusse (kõigisse varasematesse Ülemnõukogudesse kokku 14 liiget).

44 XII Ülemnõukogu liiget kuulus Eesti Kongressi ja 22 liiget Eesti Komiteesse. Põhiseaduse Assambleesse kuulus 33 XII Ülemnõukogu liiget (neist 30 valiti Ülemnõukogust ja 3 Eesti Kongressist). VII Riigikogus oli 21 XII Ülemnõukogu liiget, VII-XII Riigikogus kokku 32 XII Ülemnõukogu liiget.

2.2. Ülemnõukogu liikmed 29.03.1990–29.09.1992

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, hääle skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Ülle AASKIVI 05.12.1950– 17.01.2007	41 3388 (1.) 6885 (12.)	Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon, aseesimees Möödukad	Sotsiaalkomisjon kuni 08.11.1990 Riigikaitsekomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK; PA
Zijautdin ABDURAHMANOV 20.01.1945	45 4897 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) [alates 09.04.1990] Koostöö	Riigikaitsekomisjon 08.11.1990–11.03.1992	
Volitused lõppenud 11.03.1992				
Goderdzi AHALADZE 25.07.1963	46 3110 (1.) 4579 (4.)	Võrdsete õiguste eest (I) Koostöö kuni 24.04.1991	Rahvussuhete komisjon kuni 11.03.1992 Riigikaitsekomisjon kuni 08.11.1990	
Volitused lõppenud 11.03.1992				
Mati AHVEN 03.02.1943	27 2279 (1.) 4675 (5.)	Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [alates 09.04.1990] Maasaadikute grupp Roheliste saadikurühm (II) kuni 20.08.1991	Sotsiaalkomisjon alates 10.04.1990	
Nikolai AKSININ 01.05.1925– 08.04.1993	7 6835 (1.) 8354 (16.)	Võrdsete õiguste eest (I-II) Koostöö ja võrdõiguslikkus	Sotsiaalkomisjon alates 08.11.1990	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, hääle skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistes komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Jaak ALLIK 08.10.1946	41 7097 (1.) 8139 (2.)	Loomeliitude saadikugrupp Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II), aseesimees	Ajakirjanduskomisjon, aseesimees Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990	VIII, X, XII RK
Andres AMMAS 25.02.1962	23 3873 (1.) 4542 (3.)	Vabariiklaste saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	Ajakirjanduskomisjon Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990	EK
Viktor ANDREJEV 21.11.1948	9 8591 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) [kuni 02.04.1990] Virumaa (II) kuni 27.08.1991 Kodanikuleppimus, aseesimees [kuni 04.1992]	ÜN juhataja asetäitja; ÜNP liige	PA; VIII-IX RK
Lembit ANNUS 17.09.1941	2 9063 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I-II), esimees Koostöö ja võrdõiguslikkus	Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon	
Tõnu ANTON 26.04.1953	21 579 (1.) 8790 (20.)	Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon kuni 01.06.1991	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatusse liige Õiguskomisjon, esimees	EK; PA
Uno ANTON 04.04.1942– 19.04.2012	41 7935 (1.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 03.12.1991 Maaliidu ühendus	Maaelukomisjon	
Küllo ARJAKAS 10.10.1959	16 7765 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Rahva-keskfraktsioon Keskfraktsioon, vastutav sekretär	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon, aseesimees alates 08.11.1990	EK; IX-X RK

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Lembit ARRO 15.04.1930	37 9036 (1.)	Maasaadikute grupp, aseesimees kuni 03.04.1990, esimees alates 03.04.1990 Sõltumatud demokraadid (I) Maarahva saadikurühm, esimees Maaliidu ühendus, aseesimees	Maaelukomisjon kuni 09.04.1992 Eelarve- majanduskomisjon alates 09.04.1992	VII-VIII RK
Hillar ELLER 15.12.1939 – 22.02.2010	26 2084 (1.) 3168 (2.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II)	Õiguskomisjon, aseesimees alates 08.11.1990	X-XI ÜN; PA
Kaljo ELLIK 09.05.1948	28 4641 (1.) 5358 (3.)	Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Roheliste saadikurühm (I-II) Keskfraktsioon	Sotsiaalkomisjon, sekretär	EK
Ignar FJUK 12.03.1953	31 8961 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp Rahva-keskfraktsioon, esimees kuni 21.01.1992 Keskfraktsioon	ÜNP liige alates 18.03.1991 Väliskomisjon alates 08.11.1990	EK, EKom I-II; PA; VII-IX RK
Pavel GRIGORJEV 03.04.1941	14 5099 (1.)	Virumaa (I-II) kuni 27.08.1991, esimees (II) Kodanikuleppimus [esimees alates 06.1992]	Rahvussuhete komisjon alates 08.11.1990	
Aleksandr GUSSEV 23.10.1950	6 16 321 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I-II), aseesimees (I)	Eelarve- majanduskomisjon	
Illar HALLASTE 06.05.1959– 27.10.2012	36 2413 (1.) 6985 (12.)	Vabariiklaste saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp, aseesimees Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II), aseesimees (II) Isamaa ühendus	Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990 Väliskomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK, EKom I-II; PA; VII RK

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Liia HÄNNI 04.10.1946	39 8532 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp [kuni 05.1990] Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II), aseesimees Mõõdukad, aseesimees	ÜNP liige alates 18.03.1991 Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK, EKom I-II; PA; VII-IX, X ¹ RK
Genik ISRAELJAN 23.12.1938	1 6664 (1.) 9842 (17.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I-II) Koostöö ja võrdõiguslikkus, aseesimees alates 24.08.1992	Ajakirjanduskomisjon	
Viktor JERMOLAJEV 06.01.1953	2 3074 (1.) 6293 (14.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I-II) kuni 07.05.1991 Koostöö 07.05.–27.08.1991 Kodanikuleppimus	Väliskomisjon kuni 08.11.1990 Rahvussuhete komisjon alates 08.11.1990	
Pa(a)vel JERMOŠKIN 07.12.1943	9 3091 (1.) 7395 (16.)	Kommunistlik fraktsioon (I) Virumaa (I-II)	Sotsiaalkomisjon kuni 08.11.1990 Keskkonnakomisjon alates 08.11.1990	PA
Juri (Jüri) JEVSTIGNEJEV 01.10.1947– 19.04.2002	20 2775 (1.)	Virumaa (I) Võrdsete õiguste eest (II) kuni 27.08.1991 Kodanikuleppimus	Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990 Eelarve- majanduskomisjon 08.11.1990–28.01.1992	
Arvo JUNTI 17.04.1953	33 4642 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp [alates 09.04.1990] Rahva-keskfraktsioon, aseesimees Keskfraktsioon, aseesimees alates 13.04.1992	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Eelarve- majanduskomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK, EKom I; VII-VIII RK

¹ Asendusliige, volitused lõppesid samal päeval.

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Jaak JÕERÜÜT 09.12.1947	3 5236 (1.) 7533 (3.)	Loomeliitude saadikugrupp kuni 15.05.1990, esimees Rahvarinde saadikugrupp Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II), esimees Isamaa ühendus, aseesimees	ÜN juhatuse liige Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon, esimees alates 08.11.1990	EK, EKom II
Rein JÄRLIK 08.10.1935	22 7585 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp Rahvarinde saadikugrupp Rahva-keskfraktsioon kuni 14.03.1991, esimees [05.–08.1990] Roheliste saadikurühm (II) alates 14.03.1991	Ajakirjanduskomisjon alates 08.11.1990 Eetikakomisjon	EK, EKom I; PA; VII-VIII RK
Ants JÄRVESAAR 10.10.1948	35 3646 (1.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 03.12.1991 Maaliidu ühendus	Sotsiaalkomisjon	VIII RK
Villu JÜRJO 12.11.1950	42 4572 (1.) 5710 (2.)	Vabariiklaste saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus alates 11.02.1992	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige Eetikakomisjon, esimees	
Hillar KALDA 06.03.1932	42 3118 (1.) 5050 (10.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp Rahva-keskfraktsioon Keskfraktsioon	Sotsiaalkomisjon Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990	EK
Lembit KALJUVEE 29.12.1952 Volitused lõppenud 15.01.1991	36 3324 (1.) 7653 (3.)	Rahvarinde saadikugrupp Rahva-keskfraktsioon	Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990 Eelarve- majanduskomisjon kuni 15.01.1991	EK; XI-XII RK
Teet KALLAS 06.04.1943	8 2358 (1.) 8713 (10.)	Loomeliitude saadikugrupp kuni 15.05.1990 Rahvarinde saadikugrupp Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	Ajakirjanduskomisjon Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990, aseesimees	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Kaido KAMA 18.12.1957	42 8218 (1.)	Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp, esimees Isamaa ühendus, aseesimees	Maaelukomisjon kuni 08.11.1990 Riigikaitsekomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK, EKom I-II; PA; VII-VIII RK
Peet KASK 21.02.1948	6 5362 (1.) 7093 (18.)	Rahvarinde saadikugrupp, aseesimees Rahva-keskfraktsioon, aseesimees Keskfraktsioon, aseesimees	Õiguskomisjon	EK, EKom I; PA
Johannes KASS 24.05.1949	17 5109 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Roheliste saadikurühm (I-II) kuni 17.04.1991 Vabariiklaste fraktsioon Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (II) 23.10.1991–21.01.1992 Isamaa ühendus	Riigikaitsekomisjon	EK
Kalju KOHA 16.08.1956	38 3631 (1.) 4346 (5.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II) kuni 21.01.1992	ÜN juhatuse liige 17.12.1991–24.03.1992 Eelarve-majanduskomisjon, sekretär 09.04.–08.11.1990, esimees 17.12.1991–24.03.1992	PA
Valeri KOIS 10.06.1950	29 2460 (1.) 3178 (11.)	Maasaadikute grupp [kuni 09.04.1990] Virumaa (I), esimees Sõltumatud demokraadid (I), (II) 25.09.1990–? Kodanikuleppimus, aseesimees	Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990 Keskonnakomisjon kuni 25.02.1991 Eelarve-majanduskomisjon alates 25.02.1991, aseesimees alates 21.04.1992	PA

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Mai KOLOSSOVA 19.05.1937	40 7269 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 15.05.1990] Sõltumatud demokraadid (I) Rahva-keskfraktsioon	Sotsiaalkomisjon	XI ÜN; EK
Jüri KORK 03.08.1947	40 3555 (1.) 6202 (9.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp Maarahva saadikurühm kuni 17.04.1991 Vabariiklaste fraktsioon Põllumeeste kogu	Sotsiaalkomisjon kuni 08.11.1990 Väliskomisjon kuni 08.11.1990 Haldusreformi komisjon alates 08.11.1990, aseesimees	EK
Toomas KORK 20.11.1945	36 1275 (1.) 5605 (14.)	Vabariiklaste saadikugrupp Maarahva saadikurühm 25.09.1990 – 17.04.1991 Vabariiklaste fraktsioon	Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990 Riigikaitsekomisjon	XI ÜN; PA
Heino KOSTABI 19.05.1933	31 2398 (1.) 4299 (7.)	Vabariiklaste saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 09.04.1990] Maasaadikute grupp Maarahva saadikurühm kuni 17.04.1991, aseesimees Vabariiklaste fraktsioon, esimees Isamaa ühendus	ÜNP liige alates 18.03.1991 Maaelukomisjon Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990	VI ÜN; EK
Jevgeni KOTŠEGAROV 02.01.1945	44 3622 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) [alates 09.04.1990] Koostöö	Eetikakomisjon kuni 08.11.1990, 25.02.1991 – 11.03.1992 Õiguskomisjon 08.11.1990 – 25.02.1991	
Volitused lõppenud 11.03.1992				
Vladimir KUZNETSOV 28.07.1945	11 4674 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) Virumaa (I-II), aseesimees (I) Koostöö ja võrdõiguslikkus	Väliskomisjon alates 08.11.1990	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Ahti KÕO 29.03.1952	15 4016 (1.) 4625 (5.)	Vabariiklaste saadikugrupp Sõltumatud demokraadid (II) kuni 25.06.1991	Õiguskomisjon	
Tiit KÄBIN 12.05.1937– 05.03.2011	1 11 833 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	ÜNP liige alates 18.03.1991 Väliskomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon	EK, EKom I-II; PA; VII-IX RK
Ants KÄÄRMA 04.04.1942	30 5662 (1.) 6566 (4.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 17.09.1991 Maaliidu ühendus	Maaelukomisjon, aseesimees alates 08.11.1990	VII-IX RK
Mart LAAR 22.04.1960	1 4061 (1.), 7630 (18.)	Vabariiklaste saadikugrupp, esimees Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II), esimees Isamaa ühendus, esimees	Väliskomisjon alates 08.11.1990	EK, EKom I-II; PA; VII-XII RK
Aleksandr LABASSOV 05.03.1950	5 2102 (1.) 6158 (19.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I) Koostöö kuni 27.08.1991, esimees Kodanikuleppimus	Väliskomisjon alates 08.11.1990	
Marju LAURISTIN 07.04.1940	22 16 117 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp [kuni 02.04.1990] Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon Mõõdukad	ÜN juhataja asetäitja; ÜNP liige	EK, EKom I; PA; VII, IX RK
Vladimir LEBEDEV 10.06.1952	8 4946 (1.) 7800 (14.)	Võrdsete õiguste eest (I-II) Koostöö ja võrdõiguslikkus	ÜNP liige alates 18.03.1991 Õiguskomisjon kuni 08.11.1990 Eelarve-majanduskomisjon 08.11.1990–28.01.1992	PA

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Enn LEISSON 11.07.1942– 10.06.1998	8 17 045 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp Rahvarinde saadikugrupp, esimees alates 03.04.1990 Rahva-keskfraktsioon kuni 09.10.1990	Riigikaitsekomisjon kuni 08.11.1990 Rahvussuhete komisjon alates 08.11.1990, aseesimees	EK, EKom I; PA
Jüri LIIM 09.11.1940	25 7529 (1.) 8480 (2.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 09.04.1990] Maasaadikute grupp [kuni 09.04.1990] Roheliste saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	Keskonnakomisjon kuni 08.11.1990 Riigikaitsekomisjon Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990	EK, EKom I-II
Jaak LIPPMAA 30.03.1942	15 4923 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon kuni 01.06.1991	Riigikaitsekomisjon	EK, EKom I
Peeter LUTT 11.08.1947– 22.12.1994	34 2202 (1.) 3267 (5.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 03.12.1991 Maaliidu ühendus	Riigikaitsekomisjon alates 08.11.1990	EK; PA
Alar MAAREND 26.09.1960	30 5131 (1.) 6192 (6.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) alates 14.05.1990	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Eetikakomisjon alates 08.11.1990 Väliskomisjon, sekretär	
Tiit MADE 13.03.1940	36 15 496 (1.)	Vabariiklaste saadikugrupp [alates 09.04.1990]	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Väliskomisjon, aseesimees	EK, EKom I VII-VIII RK
Mart MADISSOON 27.08.1941	31 2136 (1.) 4136 (8.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 17.09.1991 Maaliidu ühendus	Haldusreformi komisjon Keskonnakomisjon kuni 08.11.1990	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Vladimir MALKOVSKI 13.03.1951 – 02.05.2003	13 8299 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I), aseesimees Kommunistlik fraktsioon (I-II) Koostöö ja võrdõiguslikkus, aseesimees kuni 24.08.1992	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon kuni 08.11.1990 Eelarve- majanduskomisjon 08.11.1990–28.01.1992	XI ÜN
Vitali MENSĪKOV 22.11.1946	19 1848 (1.)	Virumaa (I-II) kuni 27.08.1991, aseesimees (II) Kodanikuleppimus, esimees [kuni 06.1992]	ÜNP liige alates 18.03.1991 Eetikakomisjon alates 08.11.1990 Õiguskomisjon alates 08.11.1990	
Tõnis METS 26.12.1938	23 2212 (1.) 3946 (7.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp Maarahva saadikurühm kuni 17.04.1991 Vabariiklaste fraktsioon	Rahvussuhete komisjon	EK
Aavo MÖLDER 30.03.1944 volitused peatunud 19.02.1992, põllumajandusminister	38 2610 (1.) 3842 (7.)	Maasaadikute grupp Sõltumatud demokraadid (I-II)	Eelarve- majanduskomisjon kuni 19.02.1992, aseesimees 15.11.1990–19.02.1992	XI ÜN; VIII RK
Anatoli NOVOHATSKI 11.10.1936	18 2277 (1.)	Kommunistlik fraktsioon (I-II) Kodanikuleppimus	Keskonnakomisjon	
Ülo NUGIS 28.04.1944– 18.11.2011	1 5771 (1.) 9313 (12.)	Vabariiklaste saadikugrupp [kuni 02.04.1990] Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 02.04.1990]	ÜN juhataja; ÜNP liige	EK, EKom I; VII-IX RK
Ants PAJU 10.09.1944– 28.06.2011	27 10 659 (1.)	Maasaadikute grupp Roheliste saadikurühm (I-II), aseesimees Keskfraktsioon	Keskonnakomisjon, aseesimees Maaelukomisjon kuni 08.11.1990	EK; VIII RK

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Pavel PANFILOV 01.01.1945	5 13 967 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I-II), esimees Kommunistlik fraktsioon (I) Koostöö ja võrdõiguslikkus, esimees		XI ÜN
Eldur PARDER 10.08.1928 – 30.05.2003	40 3531 (1.) 6497 (9.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II) kuni 22.01.1992 Põllumeeste kogu, aseesimees	Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990 Maaelukomisjon	EK; VIII RK
Heldur PETERSON 12.01.1956	39 4687 (1.) 7757 (2.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp, esimees kuni 03.04.1990 Maarahva saadikurühm Põllumeeste kogu	ÜNP liige kuni 18.03.1991 Maaelukomisjon, esimees kuni 08.11.1990	EK
Sergei PETINOV 03.06.1954	6 568 (1.) 8428 (18.)	Võrdsete õiguste eest (I-II), aseesimees (II) Kommunistlik fraktsioon (I) Koostöö ja võrdõiguslikkus, aseesimees	Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990 Õiguskomisjon alates 08.11.1990	PA
Vello POHLA 21.06.1936	5 1683 (1.) 7988 (17.)	Rahvarinde saadikugrupp Roheliste saadikurühm (I-II), esimees Keskfraktsioon	Keskonnakomisjon kuni 08.11.1990 Eetikakomisjon kuni 08.11.1990 Väliskomisjon	
Andrei PRII 05.10.1938	28 2878 (1.) 5088 (5.)	Maasaadikute grupp [alates 09.04.1990] Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus kuni 07.04.1992	Sotsiaalkomisjon kuni 08.11.1990 Keskonnakomisjon alates 08.11.1990	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Priidu PRIKS 30.03.1937	9 10 113 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon Mõõdukad	Riigikaitsekomisjon kuni 08.11.1990 Haldusreformi komisjon alates 08.11.1990	
Jüri E. PÕLD 29.07.1952	28 3691 (1.) 5020 (5.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp kuni 15.05.1990 Maasaadikute grupp [kuni 09.04.1990] Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990 Riigikaitsekomisjon, aseesimees 18.11.1991–10.06.1992	EK; VII-VIII RK
Enn PÕLDROOS 21.05.1933	5 15 642 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp kuni 15.05.1990 Rahvarinde saadikugrupp, esimees kuni 03.04.1990 Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II) kuni 18.06.1991 Keskfraktsioon	ÜNP liige kuni 18.03.1991 Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon, esimees kuni 08.11.1990	XI ÜN
Ivar RAIG 25.03.1953	25 9614 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II), esimees Mõõdukad	Maaelukomisjon kuni 08.11.1990 Eelarve- majanduskomisjon kuni 08.11.1990, aseesimees Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990 Väliskomisjon 08.11.1990–09.04.1992	EK, EKom I-II; PA; VII RK
Koit RAUD 29.05.1958	29 5704 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp Rahvarinde saadikugrupp Rahva-keskfraktsioon kuni 10.12.1991	Ajakirjanduskomisjon kuni 08.11.1990 Keskkonnakomisjon	

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Jüri REINSON 11.09.1948	32 3469 (1.)	Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II) Põllumeeste kogu	ÜN juhatuse liige alates 24.03.1992 Eelarve-majanduskomisjon alates 08.11.1990, esimees alates 24.03.1992	PA
Andrus RISTKOK 16.10.1949	37 3707 (1.) 5869 (6.)	Rahvarinde saadikugrupp Rahva-keskfraksioon Keskfraksioon	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige Haldusreformi komisjon, esimees	
Jüri RÄTSEP 03.07.1935	41 12 869 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Rahva-keskfraksioon Keskfraksioon	Eetikakomisjon, aseesimees alates 08.11.1990 Õiguskomisjon kuni 08.11.1990 Ajakirjanduskomisjon alates 08.11.1990	EK, EKom I-II; PA; VII RK
Arnold RÜÜTEL 10.05.1928	21 21 300 (1.)	–	ÜN esimees; ÜNP liige	VII-XI ÜN; PA; VIII-IX RK
Tõnu SAARMAN 16.05.1948	27 3207 (1.) 4910 (2.)	Maasaadikute grupp Maarahva saadikurühm Keskfraksioon	Maaelukomisjon	
Edgar SAVISAAR 31.05.1950	36 12 497 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp [kuni 02.04.1990] Maasaadikute grupp [kuni 02.04.1990] Keskfraksioon, esimees	–	XI ÜN; EK, EKom I; VII-XI RK
Hanno SCHOTTER 14.11.1941	37 6030 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I-II) Põllumeeste kogu	Haldusreformi komisjon Maaelukomisjon kuni 08.11.1990	EK
Klavdia SERGIJ 18.01.1940	24 4996 (1.) 7542 (9.)	Võrdsete õiguste eest (I) [alates 09.04.1990] Koostöö kuni 27.08.1991, aseesimees Kodanikuleppimus	Eelarve- majanduskomisjon	

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, hääle skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Arvo SIRENDI 04.04.1939	25 3591 (1.) 6748 (13.)	Vabariiklaste saadikugrupp Maasaadikute grupp Maarahva saadikurühm Maaliidu ühendus, esimees	Ajakirjanduskomisjon kuni 16.09.1991 Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon kuni 08.11.1990, alates 16.09.1991	PA; VII-IX RK
Sergei SOVETNIKOV 27.09.1931 – 13.09.1997	12 4509 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) [alates 09.04.1990] Kommunistlik fraktsioon (I) Virumaa (II) kuni 27.08.1991 Kodanikuleppimus	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatusse liige Rahvussuhete komisjon, esimees	PA
Lehte SÖÖT (Hainsalu) 31.10.1938	21 657 (1.) 10 124 (19.)	Loomeliitude saadikugrupp Isamaa ühendus	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatusse liige Sotsiaalkomisjon, esimees	PA
Nikolai ZAHHAROV 24.12.1941	9 9439 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) Kommunistlik fraktsioon (I-II), aseesimees (II) Koostöö ja võrdõiguslikkus	Õiguskomisjon alates 08.11.1990	XI ÜN; PA
Nikolai ZOLIN 21.12.1947	10 6522 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) Virumaa (II) kuni 27.08.1991 Kodanikuleppimus [aseesimees alates 04.1992]	Sotsiaalkomisjon 10.04.–08.11.1990 Haldusreformi komisjon alates 08.11.1990	
Aleksei ZÕBIN 11.03.1933 – 27.07.2005	4 4656 (1.) 7986 (12.)	Võrdsete õiguste eest (I-II) Koostöö ja võrdõiguslikkus	Rahvussuhete komisjon alates 08.11.1990	
Aldo TAMM 24.09.1953	29 1682 (1.) 3663 (10.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp kuni 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I) Põllumeeste kogu, esimees	Keskonnakomisjon kuni 08.11.1990 Rahvussuhete komisjon kuni 08.11.1990 Maaelukomisjon kuni 09.04.1992 Eelarve-majanduskomisjon alates 09.04.1992	VII RK

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Rein TAMME 28.03.1940	6 6286 (1.) 7385 (18.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 09.04.1990] Rahva-keskfraktsioon Keskfraktsioon	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige kuni 10.10.1991 Riigikaitsekomisjon, esimees kuni 10.10.1991	EK, EKom I-II; PA
Andres TARAND 11.01.1940	24 10 814 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Roheliste saadikurühm (I) Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon Möödukad, esimees	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige Keskonnakomisjon, esimees	EK, EKom I-II; PA; VII-X RK, XI ²
Juhan TELGMAA 03.01.1946	27 4332 (1.) 6647 (2.)	Maasaadikute grupp [alates 09.04.1990] Sõltumatud demokraadid (I-II), aseesimees alates 15.05.1990	ÜN juhatuse liige Maaelukomisjon alates 08.11.1990, esimees	VIII RK
Mikk TITMA 02.11.1939	7 8775 (1.) 9536 (2.)	Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 17.10.1911	Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon 08.11.1990–17.10.1991	
Volitused lõppenud 17.10.1991 ³				
Indrek TOOME 19.09.1943	1 15 046 (1)	Sõltumatud demokraadid (I-II)	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige Väliskomisjon, esimees	VIII-XI ÜN
Enn TUPP 30.10.1941	42 2142 (1.) 4907 (12.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [alates 09.04.1990] Maasaadikute grupp [kuni 09.04.1990] Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I-II) Isamaa ühendus	ÜN juhatuse liige alates 10.10.1991 Haldusreformi komisjon kuni 08.11.1990, aseesimees Riigikaitsekomisjon, aseesimees 14.11.1990–10.10.1991, esimees alates 10.10.1991	EK; PA

² Pärast valituks osutumist lõpetati volitused Riigikohtu otsusega.

³ ÜN otsuse (17.10.1991) tekstis: „... alates 1991. aasta oktoobrist”.

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, hääle skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Ain TÄHISTE 17.10.1960	26 3739 (1.)	Rahvarinde saadikugrupp Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (II) Keskfraktsioon	Keskonnakomisjon, sekretär alates 19.11.1990 Eetikakomisjon	EK
Uno UGANDI 22.06.1931	30 4373 (1.) 6494 (8.)	Rahvarinde saadikugrupp Maasaadikute grupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon kuni 03.09.1991 Rahva-keskfraktsioon alates 03.09.1991 Keskfraktsioon	Eetikakomisjon Sotsiaalkomisjon, aseesimees	EK
Ülo ULUOTS 04.02.1930– 18.07.1997	23 6844 (1.)	Sõltumatud demokraadid (I-II) kuni 18.06.1992, esimees	ÜNP liige alates 18.03.1991 Eelarve-majanduskomisjon kuni 18.06.1992	XI ÜN; PA; VIII RK
volitused peatunud 18.06.1992, kaitseminister				
Heinrich (Heinz) VALK 07.03.1936	2 8610 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp kuni 15.05.1990, aseesimees Rahvarinde saadikugrupp Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I-II) kuni 18.06.1991, aseesimees Keskfraktsioon	Eetikakomisjon Väliskomisjon	EK, EKom I
Ants VEETÕUSME 03.05.1949	22 1683 (1.) 8792 (2.)	Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon kuni 01.06.1991	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatusse liige kuni 04.12.1991 Eelarve-majanduskomisjon kuni 09.04.1992, esimees kuni 04.12.1991	

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Valimis-ringkond, häälte skoor (valimisvoor)	Kuulumine saadikurühmadesse	Kuulumine ÜN Presiidiumi, ÜN juhatusse ja alatistesse komisjonidesse	Kuulumine esinduskogudesse
Rein VEIDEMANN 17.10.1946	7 11 813 (1.)	Loomeliitude saadikugrupp Rahvarinde saadikugrupp Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon, esimees Mõõdukad	ÜNP liige kuni 18.03.1991; ÜN juhatuse liige Ajakirjanduskomisjon, esimees	VII RK
Helgi VIIRELAID 27.07.1935	9 4500 (1.) 7382 (14.)	Rahvarinde saadikugrupp Vabariiklaste saadikugrupp [kuni 09.04.1990] Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp [kuni 09.04.1990] Rahva-keskfraktsioon kuni 17.04.1991 Vabariiklaste fraktsioon kuni 10.09.1991 Keskfraktsioon	Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon	EK
Sergei VOLKOV 21.05.1952	43 3681 (1.)	Võrdsete õiguste eest (I) [alates 09.04.1990] Koostöö kuni 27.08.1991	Väliskomisjon 08.11.1990 – 11.03.1992	
Volitused lõppenud 11.03.1992				
Vaino VÄLJAS 28.03.1931	4 6313 (1.) 8497 (10.)	—	Väliskomisjon alates 08.11.1990	V–VI, VIII–XI ÜN

Tööperioodi vältel vähenes Ülemnõukogu koosseis 8 liikme võrra:

Lembit Kaljuvee ja Mikk Titma saadikuvolitused lõpetati nende omal soovil. Ülemnõukogu võttis 31.01.1991 vastu seaduse, millega määras Lembit Kaljuvee volituste lõppemise tõttu vabanenud kohale asendusvalimised 1991. aasta 7. aprillile, kuid asendusvalimisi siiski ei toimunud.

Aavo Mölder ja Ülo Uluotsa volitused peatusid vastavalt Ülemnõukogu reglemendis 17.02.1992 tehtud muudatustele, seoses Aavo Mölder nimetamisega põllumajandusministriks (19.02.1992) ja Ülo Uluotsa nimetamisega kaitseministriks (18.06.1992). Eraldi otsuseid vastu ei võetud.

ÜLEMNÕUKOGU KOOSSEIS

Nelja NSVL relvajõududest valitud Ülemnõukogu liikme (Zijaudtin Abdurahmanov, Goderdzi Ahaladze, Jevgeni Kotšegarov, Sergei Volkov) saadikuvolitused lõpetati lähtudes Eesti riikliku iseseisvuse taastunnustamisest (ÜN otsus 11.03.1992).

Andrei Prie esitas aprillis 1992 avalduse volituste lõpetamise kohta (ÜN stenogramm 21.04.1992), kuid enda sõnul võttis selle hiljem tagasi.

16.06.1992 tegi Ülemnõukogu juhatus Viktor Andrejevile, Kalju Kohale, Anatoli Novohatskile, Vitali Menšikovile ja Ants Veetõusmele ettepaneku kaaluda volituste mahapanemist seoses asumisega valitavale ametikohale kohalikus omavalitsuses. Komisjonide vastuseisu tõttu seda ei tehtud.

Vt ka märkused *Alatised komisjonid* (3.2.1) ja *Saadikurühmad* (3.4)

3. Ülemnõukogu organisatsioon

3.1. Ülemnõukogu esimees, juhatus, Presiidium, vanematekogu

3.1.1. Ülemnõukogu esimees

Ülemnõukogu esimehe valimine 29.03.1990

ÜN otsus Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise kohta 29.03.1990 (ÜVT 1990, 12, 175).

Kandidaat:	Arnold Rüütel
Hääletamisest osavõtnute arv	102
Kehtetute sedelite arv	–
Kandidaadile antud hääle arv	84 (vastu 18)

3.1.2. Ülemnõukogu juhataja ja juhataja asetäitjad, Ülemnõukogu juhatus

Ülemnõukogu juhataja valimine 29.03.1990

ÜN otsus Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja valimise kohta 29.03.1990 (ÜVT 1990, 12, 176).

Hääletamisest osavõtnute arv	102
Kehtetute sedelite arv	1
Kandidaatidele antud hääle arv:	
Ülo Nugis	56 (osutus valituks)
Marju Lauristin	45

Ülemnõukogu juhataja asetäitjate valimine 30.03.1990

ÜN otsus Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitjate valimise kohta 30.03.1990 (ÜVT 1990, 12, 177).

Hääletamisest osavõtnute arv	95
Kehtetute sedelite arv	–
Kandidaatidele antud hääle arv:	
Viktor Andrejev	79 (vastu 16)
Marju Lauristin	65 (vastu 30)

Ülemnõukogu juhatus

ÜN juhatus moodustati Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 8 täiendamisega 14.03.1991 (RT 1991, 10, 144).

Juhatusse kuuluvad:

Ülemnõukogu juhataja Ülo Nugis

Ülemnõukogu juhataja asetäitjad Viktor Andrejev, Marju Lauristin

Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimehed:

Tõnu Anton – õiguskomisjoni esimees

Jaak Jõerüüt – teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni esimees

Villu Jürjo – eetikakomisjoni esimees

Kalju Koha – eelarve-majanduskomisjoni esimees 17.12.1991 – 24.03.1992

Jüri Reinson – eelarve-majanduskomisjoni esimees alates 24.03.1992

Andrus Ristkok – haldusreformi komisjoni esimees

Sergei Sovetnikov – rahvussuhete komisjoni esimees

Lehte Sööt (Hainsalu) – sotsiaalkomisjoni esimees

Rein Tamme – riigikaitsekomisjoni esimees kuni 10.10.1991

Andres Tarand – keskkonnakomisjoni esimees

Juhan Telgmaa – maaelukomisjoni esimees

Indrek Toome – väliskomisjoni esimees

Enn Tupp – riigikaitsekomisjoni esimees alates 10.10.1991

Ants Veetõusme – eelarve-majanduskomisjoni esimees kuni 04.12.1991

Rein Veidemann – ajakirjanduskomisjoni esimees

3.1.3. Ülemnõukogu Presiidium

Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kinnitamine 03.04.1990, volituste pikendamine 14.11.1990

ÜN otsus Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kinnitamise kohta 03.04.1990 (ÜVT 1990, 12, 184).

ÜN otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete volituste pikendamise kohta 14.11.1990 (RT 1990, 18, 214).

Presiidiumi kuuluvad:

Ülemnõukogu esimees Arnold Rüütel

Ülemnõukogu juhataja Ülo Nugis

Ülemnõukogu juhataja asetäitjad Viktor Andrejev, Marju Lauristin

Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimehed¹:

Tõnu Anton – õiguskomisjoni esimees

Villu Jürjo – saadikueetika komisjoni/eetikakomisjoni esimees

Heldur Peterson – maaelukomisjoni esimees

¹ Pärast alatiste komisjonide uute koosseitude kinnitamist 08.11.1990 valisid kaks komisjoni – maaelukomisjon ning teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon uue esimehe. Presiidiumi koosseisu muutmise kohta Ülemnõukogu otsust vastu ei võtnud.

Enn Põldroos – teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni esimees
 Andrus Ristkok – haldusreformi komisjoni esimees
 Sergei Sovetnikov – rahvussuhete komisjoni esimees
 Lehte Sööt (Hainsalu) – perekonna- ja sotsiaalkomisjoni/sotsiaalkomisjoni esimees
 Rein Tamme – riigikaitsekomisjoni esimees
 Andres Tarand – keskkonnakomisjoni esimees
 Indrek Toome – väliskomisjoni esimees
 Ants Veetõusme – majanduskomisjoni/eelarve-majanduskomisjoni esimees
 Rein Veidemann – ajakirjanduskomisjoni esimees

Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimine 18.03.1991

ÜN otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise korra kohta 18.03.1991 (RT 1991, 10, 146)²; Presiidiumi liikmete valimine: ÜN stenogramm 18.03.1991.

Presiidiumi kuuluvad:

Ülemnõukogu esimees Arnold Rüütel
 Ülemnõukogu juhataja Ülo Nugis
 Ülemnõukogu juhataja asetäitjad Viktor Andrejev, Marju Lauristin
 Ülemnõukogu liikmed (seitse Ülemnõukogu liiget, kes valitakse üksiku ülekantava hääle meetodil³)

Hääletamisest osavõtnute arv 100
 Kehtetuid sedeleid -
 Kandidaate 14
 Mandaate 7

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Valitud (v)/ mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	13	13	13	13	13	13	13	13	13	12	
Vladimir Lebedev	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Ignar Fjuk	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Ülo Uluots	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus
Tiit Käbin	11	11	12	12	12	12	12	13	-	-	v 8. voorus
Liia Hänni	9	9	10	10	10	10	10	11	17	-	v 9. voorus
Heino Kostabi	8	8	8	9	9	9	9	10	10	12	v 10. voorus
Vitali Menšikov	1	9	9	9	9	9	11	11	11	12	v 10. voorus
Illar Hallaste	8	8	8	8	8	9	9	9	10	11	mv
Vello Pohla	6	6	7	7	7	7	7	7	-	-	mv 8. voorus
Ants Paju	2	3	3	3	3	3	3	-	-	-	mv 7. voorus

² ÜN Presiidiumi moodustamise põhimõtted sätestati ka Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra §-s 11 - 14.03.1991 tehtud muudatusega.

³ Meetodi selgitus vt *Valimistulemused ringkonniti* (1.2).

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Valitud (v)/ mittevalitud (mv)
Kandidaat/kvoot	13	13	13	13	13	13	13	13	13	12	
Sergei Sovetnikov	1	1	1	1	2	2	-	-	-	-	mv 6. voorus
Pavel Jermoškin	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	mv 5. voorus
Pavel Grigorjev	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus
Anatoli Novohatski	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	mv 4. voorus

Märkus: Esitati ka Lembit Annuse, Heldur Petersoni, Juhan Telgmaa ja Rein Veidemanni kandidatuur, nemad taandasid ennast.

3.1.4. Ülemnõukogu vanematekogu

ÜN vanematekogu moodustamise aluseks oli Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 5.

Vanematekogusse kuulusid Ülemnõukogu saadikurühmade/fraktsioonide esimehed⁴:

- Lembit Annus – Kommunistlik fraktsioon
- Lembit Arro – Maarahva saadikurühm
- Ignar Fjuk – Rahva-keskfraktsioon
- Pavel Grigorjev – Virumaa
- Jaak Jõerüüt – Liberaal-demokraatlik fraktsioon
- Heino Kostabi – Vabariiklaste fraktsioon
- Mart Laar – Kristlik-demokraatlik saadikurühm; Isamaa ühendus
- Aleksandr Labassov – Koostöö
- Vitali Menšikov – Kodanikuleppimuse saadikurühm
- Pavel Panfilov – Võrdsete õiguste eest; Koostöö ja võrdõiguslikkus
- Vello Pohla – Roheliste saadikurühm
- Ivar Raig – Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm
- Edgar Savisaar – Keskfraktsioon
- Arvo Sirendi – Maaliidu ühendus
- Aldo Tamm – Põllumeeste kogu
- Andres Tarand – Mõõdukad
- Ülo Uluots – Sõltumatud demokraadid
- Rein Veidemann – Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon

3.1.5. Eesti Vabariigi Erakorraline Kaitsenõukogu

ÜNP otsus Eesti Vabariigi Erakorralise Kaitsenõukogu kohta 13.01.1991 (ÜNP protokoll 13.01.1991). Otsus võeti vastu pärast NSVL sõjaväe vägivalatsemist Riias ja Vilniuses. Sis: ÜN Presiidiumi kokku-

⁴ Ülevaade saadikurühmade/fraktsioonide tegutsemise ajast ja esimeestest vt Saadikurühmad (3.4).

kutsumise takistatuse korral lähevad ÜN Presiidiumi volitused üle Eesti Vabariigi Erakorralisele Kaitse-
nõukogule koosseisus: Arnold Rüütel (esimees), Edgar Savisaar, Ülo Nugis.

ÜN otsus erakorraliste volituste andmiseks Eesti Vabariigi Erakorralisele Kaitse-
nõukogule 19.08.1991 (RT 1991, 25, 310).

Otsus võeti vastu seoses NSVLis 1991. a augustis toimunud riigipöördekatsega. Sisul: Eesti Vabariigi
Ülemnõukogu tegevuse tõkestatuse korral antakse Eesti Vabariigi riigivõimu volitused Eesti Vabariigi
riikliku iseseisvuse taastamisel Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a 13. jaanuari otsusega
moodustatud Eesti Vabariigi Erakorralisele Kaitse-
nõukogule.

3.2. Alatised komisjonid

3.2.1. Alatised komisjonid

Alatised komisjonid moodustati ÜN otsusega 02.04.1990, komisjonide esimehed valiti 03.04.1990.
Komisjonide koosseisud valiti 04.04.1990, välja arvatud rahvussuhete komisjon, mille koosseis valiti
09.04.1990. Mitmed komisjoni esimeheks kandideerinud ja valituks mitte osutunud ÜN liikmed ei
kuulunud hiljem sama komisjoni koosseisu.

Uued alatised komisjonid moodustati ÜN otsusega 25.10.1990, välja arvatud õiguskomisjon, mis
moodustati 07.11.1990. Komisjonide koosseisud kinnitati 08.11.1990.

ÜN otsusega 28.06.1990 vastu võetud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 4 lg 10 sätestas,
et esimehe ja aseesimehe valib alatine komisjon salajasel hääletusel endale ise. Lõige jõustus kohe
pärast alatiste komisjonide koosseisude kinnitamist (ÜN otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi
§ 4 lg 10 rakendamise kohta 25.10.1990).

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)
Ajakirjanduskomisjon	
12 liiget (04.04.1990)	Jaak Allik (LL, MS, SõD(I,II))
12 liiget (07.11.1990)	Andres Ammas (VR(I), ÖJ, KD(I,II)) Küllo Arjakas (RR, ÖJ, RKF) Genik Israeljan (VÕE(I), KoF(I,II)) Arvo Junti (RR, MS, RKF) Teet Kallas (LL, RR, LD(I,II)) Alar Maarend (MS, SõD(I,II)) Tiit Made (VR(I), –) Vladimir Malkovski (VÕE(I), KoF(I,II)) Koit Raud (LL, RR, RKF) Arvo Sirendi (VR(I), MS, –, MR) Rein Veidemann (LL, RR, SD)
Esimees: Rein Veidemann	
Aseesimees: Jaak Allik	
Esimehe valimise tulemused:	
1. voor: Rein Veidemann 45-35-16	
Jaak Allik 45-39-13	
Teet Kallas 36-32-26	
2. voor: Rein Veidemann 52-36-8	
Jaak Allik 38-40-17	
Genik Israeljan 24-72-1	
3. voor: Rein Veidemann 55-38-4	
Jaak Allik 50-34-11	

Saadikurühmade ja fraktsioonide lühendid vt lk 133–134.

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)

Uus koosseis:

8 liiget (08.11.1990)

7 liiget (29.09.1992)

Jaak Allik (SõD(II), –)

Andres Ammas (KD(II), IÜ)

Genik Israeljan (KoF(II), KV)

Rein Järlik (RKF, R(II), –)

Teet Kallas (LD(II), –, IÜ)

Jüri Rätsep (RKF, KF)

Arvo Sirendi (MR, –)

Esimees: Rein Veidemann

Aseesimees: Jaak Allik

→ 16.09.1991 teadus-,
haridus- ja kultuurikomisjoni

Valimistulemused:

14.11.1990:

Esimehe valimine:

Rein Veidemann – 7 häält

Aseesimehe valimine:

Jaak Allik – 7 häält

Rein Veidemann (SD, –, M)

Haldusreformi komisjon

9 liiget (04.04.1990)

9 liiget (07.11.1990)

Jüri Jevstignejev (–, V(I), –, VÕE(II))

Lembit Kaljuvee (RR, RKF)

Toomas Kork (VR(I), –, MR)

Mart Madissoon (MS, SõD(I,II))

Eldur Parder (RR, MS, EMKE(I,II))

Jüri E. Pöld (RR, ÕJ, MS, LD(I,II))

Esimees: Andrus Ristkok

Aseesimees: Enn Tupp 09.04.1990

Andrus Ristkok (RR, RKF)

Hanno Schotter (RR, MS,

EMKE(I,II))

Enn Tupp (RR, MS, ÕJ, KD(I,II))

Esimehe valimise tulemused:

1. voor: Enn Tupp 40-20-35

Andrus Ristkok 39-21-32

Toomas Kork 21-37-34

2. voor: Andrus Ristkok 61-30-6

Enn Tupp 29-44-23

Aleksei Zöbin 27-57-11

Uus koosseis:

6 liiget (08.11.1990)

6 liiget (29.09.1992)

Jüri Kork (MR, VR(II), –, PK)

Mart Madissoon (SõD(II), –, MÜ)

Priidu Priks (SD, –, M)

Andrus Ristkok (RKF, KF)

Hanno Schotter (EMKE(II), PK)

Esimees: Andrus Ristkok

Aseesimees: Jüri Kork

Nikolai Zolin (V(II), KL)

Valimistulemused:

20.11.1990:

Esimehe valimine:

Andrus Ristkok – 4 häält

Jüri Kork – 2 häält

Aseesimehe valimine:

Jüri Kork – 5 häält

Priidu Priks – 1 hääl

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)	
Keskonnakomisjon		
10 liiget (04.04.1990) 10 liiget (07.11.1990)	Valeri Kois (MS, V(I), SõD(I,II)) Jüri Liim (RR, ÕJ, MS, R(I,II)) Mart Madissoon (MS, SõD(I,II)) Anatoli Novohatski (Kof(I,II)) Ants Paju (MS, R(I,II)) Vello Pohla (RR, R(I,II)) Koit Raud (LL, RR, RKF) Aldo Tamm (RR, MS, EMKE(I), –) Andres Tarand (RR, R(I), SD) Ain Tähiste (RR, ÕJ, –, EMKE(II))	
Esimees: Andres Tarand Aseesimees: Ants Paju		
Esimehe valimise tulemused: 1. voor: Andres Tarand 48-38-10 Ants Paju 44-35-14 2. voor: Andres Tarand 57-34-4 Ants Paju 31-59-6 Vladimir Lebedev 23-69-2		
Uus koosseis: 8 liiget (08.11.1990) 7 liiget (29.09.1992)	Pavel Jermoškin (V(II), –) Valeri Kois (SõD(II)) Anatoli Novohatski (Kof(II), KL) Ants Paju (R(II), –, KF) Andrei Prii (KD(II), IÜ, –) Koit Raud (RKF, –) Andres Tarand (SD, –, M) Ain Tähiste (EMKE(II), –, KF)	→ 25.02.1991 eelarve- majanduskomisjoni
Esimees: Andres Tarand Aseesimees: Ants Paju Sekretär: Ain Tähiste		
Valimistulemused: 19.11.1990: <u>Esimehe valimine:</u> Andres Tarand 8-0-0 <u>Aseesimehe valimine:</u> Ants Paju 7-1-0		
Maaelukomisjon		
12 liiget (04.04.1990) 12 liiget (07.11.1990)	Uno Anton (MS, SõD(I,II)) Lembit Arro (MS, SõD(I), –, MR) Kaido Kama (ÕJ, –) Heino Kostabi (VR(I), ÕJ, MS, –, MR) Ants Käärma (MS, SõD(I,II)) Ants Paju (MS, R(I,II)) Eldur Parder (RR, MS, EMKE(I,II)) Heldur Peterson (RR, MS, –, MR) Ivar Raig (RR, MS, EMKE(I,II)) Tõnu Saarman (MS, –, MR) Hanno Schotter (RR, MS, EMKE(I,II)) Aldo Tamm (RR, MS, EMKE(I), –)	
Esimees: Heldur Peterson		
Valimistulemused: Heldur Peterson 54-37-6 Arvo Sirendi 41-46-9		

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)	
Uus koosseis: 9 liiget (08.11.1990) 7 liiget (29.09.1992)	Uno Anton (SõD(II), MÜ) Lembit Arro (MR, –, MÜ)	→ 09.04.1992 eelarve- majanduskomisjoni
Esimees: Juhan Telgmaa Aseesimees: Ants Käärma	Heino Kostabi (MR, VR(II), –, IÜ) Ants Käärma (SõD(II), –, MÜ) Eldur Parder (EMKE(II), PK) Heldur Peterson (MR, –, PK) Tõnu Saarman (MR, –, KF) Aldo Tamm (–, PK)	→ 09.04.1992 eelarve- majanduskomisjoni
	Juhan Telgmaa (SõD(II), –)	
Majanduskomisjon; 25.10.1990 eelarve-majanduskomisjon		
9 liiget (04.04.1990) 9 liiget (07.11.1990)	Aleksandr Gussev (VÕE(I), KoF(I,II)) Arvo Junti (RR, MS, RKF) Lembit Kaljuvee (RR, RKF)	
Esimees: Ants Veetõusme Aseesimees: Ivar Raig 09.04.1990 Sekretär: Kalju Koha 09.04.1990	Kalju Koha (RR, MS, EMKE(I,II)) Aavo Mölder (MS, SõD(I,II)) Ivar Raig (RR, MS, EMKE(I,II)) Klavdia Sergij (VÕE(I), –, K) Ülo Uluots (–, SõD(I,II)) Ants Veetõusme (RR, SD)	
Esimehe valimise tulemused: Ants Veetõusme 61-28-8 Ülo Uluots 36-54-8		
Uus koosseis: 11 liiget (08.11.1990) 7 liiget (29.09.1992)	Lembit Arro (MÜ) Aleksandr Gussev (KoF(II), –) Juri Jevstignejev (VÕE(II), KL) Lembit Kaljuvee (RKF)	← 09.04.1992 maaelukomisjonist → 28.01.1992 → 15.01.1991 volitused lõppenud
Esimees: Ants Veetõusme 14.11.1990–04.12.1991; Kalju Koha 17.12.1991–24.03.1992; Jüri Reinson alates 24.03.1992 Esimehe kohusetäitja: Aavo Mölder 04.12.–17.12.1991 Aseesimees: Aavo Mölder 15.11.1990–19.02.1992; Valeri Kois alates 21.04.1992	Kalju Koha (EMKE(II), –) Valeri Kois (SõD(II), –, KL) Vladimir Lebedev (VÕE(II), KV) Vladimir Malkovski (KoF(II), KV) Aavo Mölder (SõD(II))	← 25.02.1991 keskkonnakomisjonist → 28.01.1992 → 28.01.1992 → 19.02.1992 põllumajandusminister
Valimistulemused: 14.11.1990: <u>Esimehe valimine:</u> Ants Veetõusme 5-1-0 Järelhääletus ⁵ : Ants Veetõusme +3 häält; kokku 8 häält	Jüri Reinson (EMKE(II), PK) Klavdia Sergij (K, KL) Aldo Tamm (PK) Ülo Uluots (SõD(II)) Ants Veetõusme (SD, –)	← 09.04.1992 maaelukomisjonist → 18.06.1992 kaitseminister → 09.04.1992

⁵ Kuna esimesel hääletusel ei saanud komisjoni esimehe/aseesimehe kandidaatidest keegi üle poole komisjoni-liikmete toetust, korraldati istungilt puudunud komisjoniliikmetele samal päeval nn järelhääletus.

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)
sekretär, valimistulemused

Aseesimehe valimine:

1. voor: Kalju Koha, Aavo Mölder,
Jüri Reinson (langes välja)
2. voor: Kalju Koha – 4 häält
Aavo Mölder – 2 häält
Järelehääletus:
Kalju Koha + 1 hääl; kokku 5 häält
Aavo Mölder + 3 häält; kokku 5 häält
15.11.1990:
Aavo Mölder 6-1-0

Esimehe valimine:

17.12.1991:
Kalju Koha – 7 häält
Jüri Reinson – 1 hääl

24.03.1992:
Jüri Reinson – 7 häält (ühehäälselt)

Aseesimehe valimine:

21.04.1992:
Valeri Kois – 7 häält (ühehäälselt)

Perekonna- ja sotsiaalkomisjon; 11.06.1990 sotsiaalkomisjon

10 liiget (04.04.1990)	Ülle Aaskivi (RR, SD)	
12 liiget (07.11.1990)	Mati Ahven (MS, ÕJ, R(II))	← 10.04.1990
	Kaljo Ellik (ÕJ, R(I,II))	
Esimees: Lehte Sööt (Hainsalu)	Pavel Jermoškin (KoF(I), V(I,II))	
Aseesimees: Uno Ugandi	Ants Järvesaar (MS, SõD(I,II))	
09.04.1990	Hillar Kalda (RR, MS, RKF)	
Sekretär: Kaljo Ellik 09.04.1990	Mai Kolossova (RR, ÕJ, SõD(I), RKF)	
	Jüri Kork (RR, MS, –, MR)	
Esimehe valimise tulemused:	Andrei Prii (MS, KD(I,II))	
1. voor: Helgi Viirelaid 41-17-36	Lehte Sööt (Hainsalu) (LL, –)	
Lehte Sööt (Hainsalu) 40-19-35	Nikolai Zolin (VÕE(I), V(II))	← 10.04.1990
Ignar Fjuk 32-37-26	Uno Ugandi (RR, MS, SD)	
2. voor:		
Lehte Sööt (Hainsalu) 55-35-5		
Helgi Viirelaid 33-43-19		
Klavdia Sergij 26-53-13		

Uus koosseis:

8 liiget (08.11.1990)	Mati Ahven (R(II), –)
8 liiget (29.09.1992)	Nikolai Aksinin (VÕE(II), KV)
	Kaljo Ellik (R(II), –, KF)
	Ants Järvesaar (SõD(II), MÜ)
Esimees: Lehte Sööt (Hainsalu)	Hillar Kalda (RKF, KF)
Aseesimees: Uno Ugandi	Mai Kolossova (RKF, –)
Sekretär: Kaljo Ellik	Lehte Sööt (Hainsalu) (–, IÜ)
	Uno Ugandi (SD, RKF, KF)

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)

Valimistulemused:

13.11.1990:
Lehte Sööt (Hainsalu) 8-0-0
Uno Ugandi 6-2-0
Kaljo Ellik 7-1-0

Rahvussuhete komisjon

9 liiget (09.04.1990)	Goderdzi Ahaladze (VÕE(I), –)
9 liiget (07.11.1990)	Hillar Kalda (RR, MS, RKF) Teet Kallas (LL, RR, LD(I,II)) Valeri Kois (–, V(I), SõD(I,II)) Heino Kostabi (VR(I), ÕJ, MS, –, MR) Tõnis Mets (RR, MS, –, MR) Sergei Petinov (VÕE(I), KoF(I), –, VÕE(II)) Sergei Sovetnikov (KoF(I), VÕE(I), V(II)) Aldo Tamm (RR, MS, EMKE(I), –)
Esimees: Sergei Sovetnikov	
Aseesimees: Teet Kallas	
09.04.1990	
Esimehe valimise tulemused:	
1. voor: Enn Leisson 51-31-12	
Sergei Sovetnikov 43-28-22	
2. voor: Sergei Sovetnikov 53-31-11	
Valeri Kois 47-35-12	
Enn Leisson 44-48-4	

Uus koosseis:	Goderdzi Ahaladze (–, K, –)	→ 11.03.1992
7 liiget (08.11.1990)		volitused lõppenud
6 liiget (29.09.1992)		

Esimees: Sergei Sovetnikov	Pavel Grigorjev (V(II), KL)
Aseesimees: Enn Leisson	Viktor Jermolajev (KoF(II), K, KL) Enn Leisson (–) Tõnis Mets (MR, VR(II), –) Sergei Sovetnikov (V(II), KL) Aleksi Zõbin (VÕE(II), KV)

Valimistulemused:

14.11.1990:
Esimehe valimine:
Sergei Sovetnikov 7-0-0
Aseesimehe valimine:
Enn Leisson 7-0-0

Riigikaitsekomisjon

12 liiget (04.04.1990)	Ülle Aaskivi (RR, SD)
12 liiget (07.11.1990)	Goderdzi Ahaladze (VÕE(I), –) Kaido Kama (ÕJ, –) Johannes Kass (RR, R(I,II)) Toomas Kork (VR(I), –, MR) Enn Leisson (LL, RR, RKF, –) Jüri Liim (RR, ÕJ, MS, R(I,II)) Jaan Lippmaa (RR, SD) Priidu Priks (RR, SD) Jüri E. Põld (RR, ÕJ, MS, LD(I,II)) Rein Tamme (RR, ÕJ, RKF) Enn Tupp (RR, MS, ÕJ, KD(I,II))
Esimees: Rein Tamme	
Valimistulemused:	
1. voor: Rein Tamme 41-31-23	
Mai Kolossova 35-45-16	
Kaido Kama 19-45-31	
2. voor: Rein Tamme 52-35-8	
Mai Kolossova 31-49-14	
Nikolai Aksinin 22-71-2	
3. voor: Rein Tamme 56-35-4	
Mai Kolossova 27-55-12	

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)	
Uus koosseis: 9 liiget (08.11.1990) 8 liiget (29.09.1992)	Zijautdin Abdurahmanov (K, –) Johannes Kass (R(II), VR(II), –, EMKE(II), IÜ) Toomas Kork (MR, VR(II), –) Jüri Liim (R(II), –, IÜ) Jaan Lippmaa (SD, –) Peeter Lutt (SõD(II), MÜ) Jüri E. Põld (LD(II), –, IÜ) Rein Tamme (RKF, KF) Enn Tupp (KD(II), IÜ)	→ 11.03.1992 volitused lõppenud
Esimees: Rein Tamme 14.11.1990–10.10.1991; Enn Tupp alates 10.10.1991		
Aseesimees: Enn Tupp 14.11.1990–10.10.1991; Jüri E. Põld 18.11.1991–10.06.1992 ⁶		
Valimistulemused: 14.11.1990: <u>Esimehe valimine:</u> 1. voor: Rein Tamme 4-3-0 Toomas Kork 2-5-0 Enn Tupp 1-6-0 2. voor: Rein Tamme 5-2-0 Toomas Kork 2-5-0 <u>Aseesimehe valimine:</u> Enn Tupp 6-1-0 Jüri E. Põld 1-6-0 <u>Esimehe valimine:</u> 10.10.1991: Enn Tupp 5-0-3 <u>Aseesimehe valimine:</u> 18.11.1991: Jüri E. Põld 5-0-1		
Riigiõiguskomisjon – 25.10.–06.11.1990; 07.11.1990 moodustati õiguskomisjon**		
Saadikueetika komisjon; 25.10.1990 eetikakomisjon		
8 liiget (04.04.1990) 8 liiget (07.11.1990)	Rein Järlük (LL, RR, RKF) Villu Jürjo (VR(I), ÕJ, KD(I,II)) Jevgeni Kotšegarov (VÕE(I), –, K) Vello Pohla (RR, R(I,II)) Jüri Rätsep (RR, RKF) Ain Tähiste (RR, ÕJ, –, EMKE(II)) Uno Ugandi (RR, MS, SD) Heinrich Valk (LL, RR, LD(I,II))	
Esimees: Villu Jürjo		
Valimistulemused: Villu Jürjo 91-4-4		

⁶ Jüri E. Põld teatas tagasiastumisest 10.06.1992 (ERA.R-3.13.370, l. 61-62). Riigikaitsekomisjoni istungi protokoll nr 24a kuupäev on 09.06.1992 (ERA.R-3.13.370, l. 60).

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused		Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)
Uus koosseis: 8 liiget (08.11.1990) 8 liiget (29.09.1992)		Rein Järlik (RKF, R(II), –) Villu Jürjo (KD(II), –, IÜ) Jevgeni Kotšegarov (K, –)
Esimees: Villu Jürjo Aseesimees: Jüri Rätsep		Alar Maarend (SõD(II), –) Vitali Menšikov (V(II), KL) Jüri Rätsep (RKF, KF) Ain Tähiste (EMKE(II), –, KF) Uno Ugandi (SD, RKF, KF) Heinrich Valk (LD(II), –, KF)
Valimistulemused: 13.11.1990: Villu Jürjo – 6 häält Jüri Rätsep – 5 häält		
Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon		
12 liiget (04.04.1990) 12 liiget (07.11.1990)		Jaak Allik (LL, MS, SõD(I,II)) Andres Ammas (VR(I), ÕJ, KD(I,II)) Lembit Annus (VÕE(I), KoF(I,II)) Küllo Arjakas (RR, ÕJ, RKF) Illar Hallaste (VR(I), ÕJ, KD(I,II)) Liia Hänni (RR, MS, EMKE(I,II)) Jaak Jõerüüt (LL, RR, LD(I,II)) Jüri Liim (RR, ÕJ, MS, R(I,II)) Enn Põldroos (LL, RR, LD(I,II)) Ivar Raig (RR, MS, EMKE(I,II)) Arvo Sirendi (VR(I), MS, –, MR) Helgi Viirelaid (VR(I), RR, ÕJ, RKF)
Uus koosseis: 6 liiget (08.11.1990) 6 liiget (29.09.1992)		Lembit Annus (KoF(II), KV) Küllo Arjakas (RKF, KF) Jaak Jõerüüt (LD(II), –, IÜ) Enn Põldroos (LD(II), –, KF) Arvo Sirendi (–, MÜ)
Esimees: Jaak Jõerüüt Aseesimees: Küllo Arjakas		Mikk Titma (SõD(II))
Valimistulemused: 14.11.1990: <u>Esimehe valimine:</u> Jaak Jõerüüt 5-0-0 <u>Aseesimehe valimine:</u> Küllo Arjakas 5-0-0		Helgi Viirelaid (RKF, VR(II), –, KF)
		← 25.02.1991 õiguskomisjonist; → 11.03.1992 volitused lõppenud
		← 16.09.1991 ajakirjanduskomisjonist → 17.10.1991 volitused lõppenud

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)
Väliskomisjon	
9 liiget (04.04.1990)	Illar Hallaste (VR(I), ÕJ, KD(I,II))
9 liiget (07.11.1990)	Viktor Jermolajev (VÕE(I), KoF(I,II))
Esimees: Indrek Toome	Jüri Kork (RR, MS, –, MR)
Aseesimees: Tiit Made 09.04.1990	Tiit Käbin (RR, LD(I,II))
Sekretär: Alar Maarend 09.04.1990	Alar Maarend (MS, SõD(I,II))
Esimehe valimise tulemused:	Tiit Made (VR(I), –)
1. voor: Indrek Toome 36-41-18	Vello Pohla (RR, R(I,II))
Illar Hallaste 29-34-26	Indrek Toome (–, SõD(I,II))
Tiit Made 20-50-23	Heinrich Valk (LL, RR, LD(I,II))
2. voor: Indrek Toome 53-33-8	
Illar Hallaste 29-56-10	
Aleksandr Labassov 26-68-3	
Uus koosseis:	Ignar Fjuk (RKF, KF)
12 liiget (08.11.1990)	Vladimir Kuznetsov (V(II), KV)
10 liiget (29.09.1992)	Mart Laar (KD(II), IÜ)
Esimees: Indrek Toome 14.11.1990	Aleksandr Labassov (K, KL)
Aseesimees: Tiit Made 19.11.1990	Alar Maarend (SõD(II), –)
Sekretär: Alar Maarend 19.11.1990	Tiit Made (–)
Valimistulemused:	Vello Pohla (R(II), –, KF)
14.11.1990:	Ivar Raig (EMKE(II), –, M) → 09.04.1992
<u>Esimehe valimine:</u>	Indrek Toome (SõD(II), –)
Indrek Toome 8-0-0	Heinrich Valk (LD(II), –, KF)
<u>Aseesimehe valimine:</u>	Sergei Volkov (K, –) → 11.03.1992
Tiit Made – 5 häält	
Ivar Raig – 2 häält	
19.11.1990:	Vaino Väljas (–) volitused lõppenud
Tiit Made 7-2-3	
Vello Pohla 2-7-0	
<u>Sekretäri valimine:</u>	
Alar Maarend 9-1-1	
Õiguskaitsekomisjon – 25.10.–06.11.1990; 07.11.1990 moodustati õiguskomisjon**	
Õiguskomisjon**	
13 liiget (04.04.1990)	Ülle Aaskivi (RR, SD)
13 liiget (24.10.1990)	Tõnu Anton (RR, SD)
Esimees: Tõnu Anton	Hillar Eller (MS, SõD(I,II))
Valimistulemused:	Illar Hallaste (VR(I), ÕJ, KD(I,II))
Tõnu Anton 60-26-8	Liia Hänni (RR, MS, EMKE(I,II))
Hillar Eller 36-50-12	Arvo Junti (RR, MS, RKF)
	Kaido Kama (ÕJ, –)
	Peet Kask (RR, RKF)
	Ahti Kõo (VR(I), –, SõD(II))
	Tiit Käbin (RR, LD(I,II))

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, sekretär, valimistulemused	Koosseis (saadikurühm/fraktsioon)	
	Vladimir Lebedev (VÕE(I,II)) Vladimir Malkovski (VÕE(I), KoF(I,II)) Jüri Rätsep (RR, RKF)	
Uus koosseis: 14 liiget (08.11.1990) 13 liiget (29.09.1992)	Ülle Aaskivi (SD, –, M) Tõnu Anton (SD, –) Hillar Eller (SõD(II), –) Illar Hallaste (KD(II), IÜ) Liia Hänni (EMKE(II), –, M) Arvo Junti (RKF, KF) Kaido Kama (–, IÜ) Peet Kask (RKF, KF) Jevgeni Kotšegarov (K)	→ 25.02.1991 eetikakomisjoni
Esimees: Tõnu Anton Aseesimees: Hillar Eller	Ahti Kõo (SõD(II), –) Tiit Käbin (LD(II), –, IÜ) Vitali Menšikov (V(II), KL) Sergei Petinov (VÕE(II), KV) Nikolai Zahharov (KoF(II), KV)	

* Ametikohale valimise kuupäev ja/või hääletustulemused puuduvad juhul, kui need on komisjonide istungite protokollides märkimata.

** 25.10.1990 moodustati Ülemnõukogu uued alatise komisjonid, õiguskomisjoni asemel otsustati moodustada riigiõiguskomisjon ja õiguskaitsekomisjon. Hiljem sellest mõttest loobuti ning 07.11.1990 moodustati nende komisjonide asemel uuesti õiguskomisjon, mille koosseis kinnitati koos teiste alatiste komisjonide koosseisudega 08.11.1990.

3.2.2. Alalise komisjoni moodustamise ettepanek

Nimetus	Esitaja	Otsuse kuupäev, sisu
Inimõiguste komisjon	saadikurühm Võrdsete õiguste eest	ÜNP otsus 25.09.1990 Ettepanek otsustati alatiste komisjonide ümberformeerimisel läbi vaadata

3.3. Muud komisjonid, töögrupid ja töörühmad

3.3.1. Eri- ja probleemkomisjonid, töögrupid ja töörühmad

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Erikomisjon Türi pastoraadis toimunud kuriteo uurimiseks		
ÜN otsus 10.04.1990 Esimees: [Enn Leisson], Villu Jürjo 17.04.1990 ⁷ Ekspert: Ahti Kõo	Rein Järlik, Villu Jürjo, Mart Laar, Enn Leisson, Jüri Liim, Uno Ugandi	ÜN stenogramm 10.04.1990
ÜN perekonna- ja sotsiaalkomisjoni moodustatud komisjon Ida-Virumaa põliselanike probleemide uurimiseks		
25.04.1990 ⁸ Esimees: Lehte Sööt (Hainsalu)	Ülle Aaskivi, Teet Kallas, Valeri Kois, Koit Raud, Lehte Sööt (Hainsalu), Rein Veidemann, Helgi Viirelaid	ÜNP protokoll 25.04.1990
ÜN liikmed ENSV Riikliku Julgeoleku Komitee reorganiseerimiseks moodustatud valitsuskomisjonis		
ÜNP otsus 03.05.1990	Tõnu Anton, Lembit Kaljuvee, Peet Kask, Enn Leisson, Andres Tarand	RT 1990, 1, 3
Ajutine omandi- ja maareformi komisjon		
ÜN otsus 13.09.1990 Täiendused: ÜN otsused 05.12.1990, 20.12.1990	ÜN liikmed: Tõnu Anton alates 05.12.1990, Lembit Arro, Pavel Grigorjev, Liia Hänni, Arvo Junti, Kaido Kama, Tiit Käbin Tiit Made, Anatoli Novohatski, Ants Paju, Andrei Prii, Klavdia Sergij, Aleksei Zõbin, Ülo Uluots, Ants Veetõusme alates 05.12.1990, Rein Veidemann ning Jüri Raidla alates 20.12.1990, justiitsminister	ÜN stenogramm 13.09.1990, 05.12.1990, 20.12.1990
Komisjon Moskva muuseumides asuvate Eesti kultuurivarade väljaselgitamiseks		
ÜNP otsus 16.10.1990 Esimees: Enn Leisson	Küлло Arjakas, Tiit Käbin, Enn Leisson	ÜNP protokoll 16.10.1990

⁷ Rein Järliku andmetel. Vt Mitme tule vahel. Tartu, 2011, lk. 436–446.

⁸ ÜN Presiidium võttis komisjoni loomise teadmiseks ja fikseeris selle oma protokollis.

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi juures asuv töögrupp endise Eesti Sidemuseumi varade koostamiseks ja süstematiseerimiseks		
ÜNP otsus 22.11.1990 Esimees: Mikk Titma	Väino Karmi – Eesti Filateelia Liidu volikogu sekretär, Ants Litvinov – Sideministeeriumi Postiside Valitsuse ülem, Mikk Titma – ÜN liige, Jaan Tuul – Tallinna Peapostkontori ülem	ÜNP protokoll 22.11.1990
Töökomisjon Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Ülemnõukogu koostöö põhimõtete väljatöötamiseks		
ÜN otsus 03.12.1990	Küllo Arjakas, Hillar Eller, Toomas Kork, Vello Pohla, Jüri Reinson	RT 1990, 21, 246
Vabariiklik saadikute komisjon NSV Liidu Ministrite Kabineti 1991. aasta 22. jaanuari määruse alusel rahamärkide vahetamisel üle kehtestatud piirmäärade tekkivate küsimuste lahendamiseks		
ÜN otsus 24.01.1991	ÜN liikmed: Tõnu Anton, Kaljo Ellik, Tiit Made, Aavo Mölder, Klavdia Sergij, Ants Veetõusme ning Galina Litvinova – NSVL Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori esindaja, Hindrek-Peeter Meri – Riigikontrolli esindaja, Anti Vinnal – Rahandusministeeriumi esindaja, Rein Voog – Eesti Panga esindaja	ÜN stenogramm 24.01.1991
Töögrupp Eesti Vabariigi riigiõiguslike aluste väljatöötamiseks		
ÜN otsus 28.03.1991; koosseis: ÜNP otsus 04.04.1991 Töögrupi juht: Tiit Käbin	ÜN liikmed: Tõnu Anton, Illar Hallaste, Arvo Junti, Peet Kask, Tiit Käbin ning Jüri Kaljuvee, Indrek Koolmeister, Jüri Raidla, Edgar Talvik, Eerik-Juhan Truuväli, Raivo Vare	RT 1991, 10, 154; ÜNP protokoll 04.04.1991
Ajutine komisjon omandi- ja maareformi küsimustes		
ÜN otsus 25.04.1991 Esimees: Kaido Kama	ÜN liikmed: Jaak Allik, Illar Hallaste, Jaak Jõerüüt, Kaido Kama, Kalju Koha, Heldur Peterson, Klavdia Sergij, Nikolai Zolin, Aldo Tamm	RT 1991, 15, 212

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
	Valitsuse esindajad ja eksperdid: Valter Aasmäe, Siim Kallas, Ardo Kamratov, Indrek Koolmeister, Ivar Odrats, Mihkel Oviir, Jüri Raidla, Erik Terk, Liina Tõnisson, Raivo Vallner, Raivo Vare, Paul Varul	
Komisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete töö- ja olmetingimuste parandamiseks		
ÜN juhatus otsus 13.08.1991	Viktor Andrejev, Jaak Jõerüüt, Marju Lauristin, Lehte Sõöt (Hainsalu)	ERA.R-3.4.243, l. 145
Erikomisjon Ülemnõukogu mõningate liikmete riigipöördekatseaege tegevuse uurimiseks⁹		
ÜN otsus 22.08.1991	Goderdzi Ahaladze, Arvo Junti, Villu Jürjo, Valeri Kois, Jüri Kork, Toomas Kork, Tiit Made, Priidu Priks, Koit Raud, Jüri Rätsep, Enn Tupp	RT 1991, 27, 325
Töörühm Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti riiklikust iseseisvusest” punkti 2 täitmiseks [Põhiseaduse Assamblee loomiseks]		
ÜN otsus 22.08.1991	Koosseis vt <i>Põhiseadus</i> (7.2)	
NLKP ja ÜLKNÜ varade edasise kasutamise korraldamise komisjon [ÜN esindajad komisjonis]		
VV määrus 04.09.1991	Arvo Junti, Marju Lauristin, Vitali Menšikov, Vaino Väljas	RT 1991, 30, 371
Ülemnõukogu komisjon kaitsepolitsei tegevuse kontrollimiseks		
ÜN otsus 13.11.1991 Esimees: Rein Järlik ¹⁰	Hillar Eller, Rein Järlik, Mart Laar, Priidu Priks, Jüri Rätsep	RT 1991, 40, 496
Töörühm Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 19. märtsi otsuse ”Põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele esitamise kohta” 3. punkti täitmisega seotud asjaolude väljaselgitamiseks ja lahenduse leidmiseks		
ÜN juhatus otsus 07.04.1992	Koosseis vt <i>Põhiseadus</i> (7.2)	

⁹ ÜN otsus NSV Liidus ja Eesti Vabariigis toimepandud riigipöördekatse tagajärgede likvideerimise kohta, p. 6.

¹⁰ Märgitud komisjoni esimeheks ÜN juhatus 17.12.1991 istungi protokollis (ERA.R-3.4.246, l. 176).

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Mittekodanike õigusliku seisundi probleemkomisjon		
ÜN juhatuse otsus 21.04.1992 Esimees: Marju Lauristin	ÜN liikmed: Mati Ahven, Illar Hallaste, Toomas Kork, Marju Lauristin, Enn Leisson, Tiit Made, Ülo Uluots, Rein Veidemann Valitsuse esindajad: Klara Hallik, Andres Kollist	ERA.R-3.4.248, l. 182
Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete aluste [12.01.1991] lepingu täitmise kontrolli komisjon [Eesti Vabariigi esindajad Eesti-Vene ühiskomisjonis]		
ÜN otsus 08.07.1992 Esimees: Enn Leisson ¹¹	ÜN liikmed: Hillar Eller, Tiit Käbin, Enn Leisson, Rein Tamme ning Enn Liimets – välisministri asetäitja, Märk Piiskop – Välisministeeriumi osakonnajuhataja	RT 1992, 31, 412

3.3.2. Eelnõude väljatöötamiseks loodud komisjonid, töögrupid ja töörühmad

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Töögrupp Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu töö- ja kodukorra väljatöötamiseks		
ÜN otsus 29.03.1990	Jaak Allik, Tõnu Anton, Illar Hallaste, Kaido Kama, Tiit Käbin, Vladimir Lebedev, Alar Maarend	ÜVT 1990, 12, 173
Komisjon Eesti Vabariigi elanike õiguslike tagatise ja Eesti Vabariigi kodakondsust sätestavate õigusaktide väljatöötamiseks		
ÜN otsus 23.05.1990 Esimees: Marju Lauristin	Viktor Andrejev, Lembit Annus, Ignar Fjuk, Illar Hallaste, Liia Hänni, Arvo Junti, Peet Kask, Tiit Käbin, Mart Laar, Marju Lauristin, Enn Leisson, Enn Põldroos, Sergei Sovetnikov, Juhan Telgmaa, Mikk Titma	ÜVT 1990, 16, 258

¹¹ Esimehe valimine: Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete aluste 12.01.1991 lepingu täitmise kontrolli komisjoni Eesti poole koosseleku protokoll nr 1, 09.07.1992 (ERA.R-3.4.248, l. 256).

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi seaduseelnõu koostamise töörühm		
ÜN otsus 28.05.1990	Illar Hallaste, Pavel Jermoškin, Arvo Junti, Jaak Jõerüüt, Peet Kask, Mart Madissoon, Ülo Uluots	ÜVT 1990, 17, 272
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi täiustamise töögrupp		
ÜN otsus 15.10.1990	Jaak Allik, Peet Kask, Vitali Menšikov	RT 1990, 14, 153
Töörühm Vene NFSV Ülemnõukogule Vene NFSV Ministrite Nõukogu majanduse stabiliseerimise ja turusuhetele ülemineku programmi kohta vastuse projekti ettevalmistamiseks		
ÜNP otsus 16.10.1990	ÜN liikmed: Tiit Made, Klavdia Sergij, Ülo Uluots ning Kalev Kukk – valitsuse nõunik, Liina Tõnisson – Majandusministeeriumi osakonnajuhataja	ÜNP protokoll 16.10.1990
Töögrupp Eesti Vabariigi Ülemnõukogule ja Eesti Vabariigi Valitsusele nõudmisi esitanud töökollektiividele vastuse koostamiseks		
ÜNP otsus 28.01.1991	Ülo Nugis – ÜN liige ning Jaak Leimann – majandusminister, Tiit Nuudi – ÜN esimehe nõunik	ÜNP protokoll 28.01.1991
Töögrupid Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõust tulenevate seaduste eelnõude väljatöötamiseks		
ÜN otsus 11.06.1992	Koosseisud vt <i>Põhiseadus</i> (7.2)	

3.3.3. Eelnõude redaktsiooni- või kooskõlastuskomisjonid

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed
Redaktsioonikomisjon NSV Liidu presidendi Mihhail Gorbatšovi poole pöördumise läbivaatamiseks		
ÜN otsus 10.04.1990 Esimees: Marju Lauristin Konsultant: Tiit Käbin	Jaak Allik, Tõnu Anton, Kaljo Ellik, Genik Israeljan, Jaak Jõerüüt, Rein Järlik, Tiit Käbin, Mart Laar, Marju Lauristin, Tiit Made, Ants Paju, Sergei Petinov	ÜN stenogramm 10.04.1990

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Redaktsioonikomisjon armeeteenistuse seaduse eelnõu läbitöötamiseks		
ÜN otsus 10.04.1990 Esimees: Rein Tamme Konsultant: Arvo Junti	Illar Hallaste, Liia Hänni, Arvo Junti, Kaido Kama, Mai Kolossova, Jüri Liim, Vladimir Malkovski, Jüri E. Pöld, Nikolai Zahharov, Rein Tamme, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 10.04.1990
Töörühm seaduseelnõude „Eesti valitsemise ajutine kord” ja „Eesti sümboolikast” teisele lugemisele ettevalmistamiseks		
ÜNP otsus 23.04.1990 Esimees: Marju Lauristin	ÜN liikmed: Tõnu Anton, Liia Hänni, Arvo Junti, Marju Lauristin, Sergei Petinov, Enn Põldroos, Mikk Titma ning Indrek Koolmeister – Tartu Linnavalitsuse õigusnõunik, Eenok Kornel – ÜNP õigusliku analüüsi ja ekspertiisi osakonna juhataja, Uno Lõhmus, Jüri Raidla – justiitsminister, Eerik-Juhan Truuväli, Raivo Vare – riigiminister	ÜNP protokoll 23.04.1990
Redaktsioonikomisjon NSV Liidu poolt Leedu Vabariigi vastu rakendatud majanduslikke sanktsioone käsitleva Ülemnõukogu avalduse teksti ettevalmistamiseks		
ÜN otsus 24.04.1990 Esimees: Tiit Made	Illar Hallaste, Arvo Junti, Jaak Jõerüüt, Alar Maarend, Tiit Made, Mikk Titma, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 24.04.1990
Vene NFSV rahvasaadikute poole pöördumise teksti redaktsioonikomisjon		
ÜN otsus 08.05.1990	Andres Ammas, Pavel Jermoškin, Teet Kallas, Tiit Made, Heldur Peterson, Vello Pohla, Mikk Titma, Heinrich Valk, Sergei Volkov	ÜN stenogramm 08.05.1990
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi seaduseelnõu kooskõlastuskomisjon		
ÜN otsus 28.05.1990	Andres Ammas, Hillar Eller, Pavel Grigorjev, Illar Hallaste, Pavel Jermoškin, Peet Kask, Tiit Käbin, Mart Madisson	ÜVT 1990, 17, 271

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Seoses 50 aasta möödumisega Eesti Vabariigi okupeerimisest NSV Liidu poolt vastu võetava Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avalduse teksti redaktsioonikomisjon		
ÜN otsus 18.06.1990	Küllo Arjakas, Illar Hallaste, Jaak Jõerüüt, Ants Paju, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 18.06.1990
Eesti Vabariigi ja NSV Liidu suhteid käsitlevate dokumentide (kahe otsuseprojekti ja ühe avalduse projekti) redaktsioonikomisjon		
ÜN otsus 06.08.1990	Liia Hänni, Arvo Junti, Marju Lauristin, Vello Pohla, Enn Põldroos, Heinrich Valk, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 06.08.1990
Redaktsioonikomisjon liha-, piima- ja kalatoodete riiklike dotatsioonide kaotamist ja sellest tuleneva hinnatõusu elanikele kompenseerimist käsitleva Ülemnõukogu otsuse uue projekti väljatöötamiseks		
ÜN otsus 13.09.1990	Mati Ahven, Lembit Arro, Marju Lauristin, Vitali Menšikov, Priidu Priks, Jüri Reinson, Andrus Ristkok, Klavdia Sergij, Aleksei Zöbin, Enn Tupp, Ülo Uluots, Heinrich Valk	ÜN stenogramm 13.09.1990
Redaktsioonikomisjon valitsuse poolt esitatud otsuse projekti "Eesti Vabariigi ja NSV Liidu riigieelarvete vahekorras" täiendamiseks		
ÜN otsus 24.09.1990	ÜN liikmed: Tõnu Anton, Tiit Käbin, Vitali Menšikov, Priidu Priks, Juhan Telgmaa, Ants Veetõusme ning Edgar Savisaar – valitsuse esimees (peaminister)	ÜN stenogramm 24.09.1990
Redaktsioonikomisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute Vladimir Lebedevi ja Sergei Petinovi avalduse kohta laekunud arvamuste läbivaatamiseks ja otsuse ettevalmistamiseks		
ÜN otsus 17.01.1991	Jaak Allik, Ignar Fjuk, Liia Hänni, Pavel Jermoškin, Teet Kallas, Toomas Kork, Vladimir Lebedev, Anatoli Novohatski, Sergei Petinov, Vello Pohla, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 17.01.1991

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Kooskõlastuskomisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse "Rahvahääletuse korraldamise kohta Eesti iseseisvuse küsimuses 1991. aastal" projekti arutelu käigus tehtud ettepanekute ja märkuste arvestamiseks		
ÜN otsus 31.01.1991	Jaak Allik, Illar Hallaste, Liia Hänni, Tiit Käbin, Vitali Menšikov, Sergei Sovetnikov, Andres Tarand, Rein Veidemann	ÜN stenogramm 31.01.1991
Redaktsioonikomisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu avalduse ja NSV Liidu presidendi M. S. Gorbatšovi poole pöördumise teksti täienduste ja paranduste tegemiseks		
ÜN otsus 11.03.1991	Tõnu Anton, Liia Hänni, Tiit Käbin, Mart Laar, Vello Pohla, Enn Põldroos, Mikk Titma	ÜN stenogramm 11.03.1991
Redaktsioonikomisjon Narva vabamajanduspiirkonna moodustamisega seotud eelnõudest ühise eelnõu kujundamiseks		
ÜN otsus 25.04.1991	Pavel Grigorjev, Toomas Kork, Koit Raud, Juhan Telgmaa, Ülo Uluts	ÜN stenogramm 25.04.1991
Redaktsioonikomisjon NLKP ja ÜLKNÜ omandit käsitleva otsuse projekti täienduste ja paranduste läbiarutamiseks¹²		
27.08.1991	ÜN liikmed: Jaak Allik, Tõnu Anton, Kaido Kama ning Siiri Oviir, Jüri Raidla	ÜN stenogramm 27.08.1991
Kooskõlastuskomisjon Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linna kohaliku omavalitsuse organite tegevust käsitleva otsuse eelnõu parandusettepanekute läbitöötamiseks		
ÜN otsus 28.08.1991	ÜN liikmed: Viktor Andrejev, Tõnu Anton, Valeri Kois, Priidu Priks, Koit Raud ning Raivo Vare – riigiminister	ÜN stenogramm 28.08.1991
Kooskõlastuskomisjon Eesti Vabariigi kaitsejõudude moodustamise otsuse eelnõu uue redaktsiooni väljatöötamiseks		
ÜN otsus 30.08.1991	ÜN liikmed: Jaak Allik, Kaido Kama, Anatoli Novohatski, Priidu Priks, Rein Tamme, Enn Tüpp ning Raivo Vare – riigiminister	ÜN stenogramm 30.08.1991

¹² ÜN stenogramm 27.08.1991, päevakorrapunkt "NLKP ning ÜLKNÜ omandi kohta".

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed/viited
Redaktsioonikomisjon Ülemnõukogu otsuse "Põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele esitamisest" arutelul tehtud märkuste ja ettepanekute üldistamiseks ja ühtse dokumendi ettevalmistamiseks		
ÜN otsus 18.03.1992	Koosseis vt <i>Põhiseadus</i> (7.2)	
Redaktsioonikomisjon Ülemnõukogu otsuse "Eesti Vabariigi põhiseaduse rahvahääletuse ja Riigikogu valimiste läbiviimise kohta" arutelul tehtud märkuste ja ettepanekute üldistamiseks		
ÜN otsus 09.04.1992	Koosseis vt <i>Põhiseadus</i> (7.2)	

3.3.4. Häältelugemis- ja valimiskomisjonid

Otsus, moodustamise kuupäev, esimees, sekretär	Koosseis	Avaldamisandmed
Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu häältelugemiskomisjon		
ÜN otsus 29.03.1990 Esimees: Peet Kask Sekretär: Lembit Kaljuvee	Uno Anton, Juri Jevstignejev, Lembit Kaljuvee, Peet Kask, Jüri Rätsep	ÜN stenogramm 29.03.1990
Häältelugemiskomisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise tulemuste kindlakstegemiseks		
ÜN otsus 18.03.1991 Esimees: Peet Kask Sekretär: Andres Ammas	Andres Ammas, Tõnu Anton, Peet Kask, Alar Maarend, Aleksi Zõbin, Uno Ugandi	ÜN stenogramm 18.03.1991
Valimiskomisjon Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete valimiseks Põhiseaduse Assamblees		
ÜN otsus 04.09.1991	Koosseis vt <i>Põhiseaduse Assamblee</i> (7.1)	

3.3.5. Muude komisjonide ja töögruppide moodustamise ettepanekud¹³

Nimetus	Esitaja(d); kavandatud koosseis	Arutelu, tulemused
Ajutised komisjonid toiduainetega ning kütuse ja energeetiliste ressurssidega varustamise kontrollimiseks vabariigis	Majandusjuhtide ühenduse nimel Klavdia Sergij Koosseis (toiduainete komisjon): Vitali Menšikov Aavo Mölder Andrei Prii (taandas ennast 21.11.1990) Juhan Telgmaa Rein Veidemann (esitati ja taandas ennast 21.11.1990) Koosseis (kütusekomisjon): Viktor Andrejev (esitati 21.11.1990) Pavel Grigorjev Heino Kostabi	12.11.1990, 21.11.1990 32-32-7, kordushääletus 35-33-6 otsus jäi vastu võtmata
Tippjuhtide nõukogu ja Ülemnõukogu ajutine komisjon idapoliitika teostamiseks (ÜN otsuse projekt "Abinõudest Eesti Vabariigi idapoliitika väljatöötamiseks")	saadikurühm Sõltumatud demokraadid (ettekandja: Mikk Titma 21.11., Jaak Allik 22.11., 13.12.1990) Tippjuhtide nõukogu kavandatud koosseis: Endel Lippmaa Lennart Meri Ülo Nugis Arnold Rüütel Edgar Savisaar Indrek Toome	21.11.1990 54-7-6 arutelu katkestati; 22.11.1990 49-9-7 arutelu lükati edasi 8. dets.-ni; 13.12.1990 arutati koos päevakorrapunktiga "Eesti Vabariigi Valitsuse välispoliitikast 1990. aasta maist detsembrini"; 25-26-15 otsus jäi vastu võtmata
Ülemnõukogu ja valitsuse esindajatest moodustatud ühine töögrupp KGB tegevusele hinnangu andmiseks ja KGB tegevuse lõpetamisega tõusetuvate küsimuste lahendamiseks (ÜN otsuse projekt "KGB tegevusest Eesti Vabariigis")	Õiguskomisjon (täiendus Enn Leissoni, Enn Põldroosi, Rein Tamme ja Heinrich Valgu esitatud otsuse projektile; ettekandja: Tõnu Anton 12.09., Rein Tamme 17.09.1991) ja riigikaitsekomisjon (ettekandja: Enn Tüpp 13.11.1991)	12.09.1991 61-1-3 arutelu katkestati; 17.09.1991 hääletussüsteemi tehniliste tõrgete tõttu lükati hääletamine edasi; 19.09.1991 36-6-4 arutelu katkestati, eelnõu saadeti õiguskomisjoni uuesti arutamiseks;

¹³ Loetelu ei pruugi olla täielik.

Nimetus	Esitaja(d); kavandatud koosseis	Arutelu, tulemused
	Kavandatud koosseis 17.09.1991: Esimees: Rein Järlik (taandas ennast 19.09.1991) ¹⁴ Liikmed: Ülle Aaskivi (taandas ennast 19.09.1991) Hardo Aasmäe Mart Laar (lisatud 19.09.1991) Enn Leisson (lisatud 19.09.1991) Priidu Priks (taandas ennast 19.09.1991) Lepo Sumera Rein Tamme Kaitsepolitsei tegevuse kontrollimiseks moodustatud komisjoni koosseis	13.11.1991 61-0-7 moodustati komisjon kaitsepolitsei tegevuse kontrollimiseks, selle komisjoni ülesandeks jäi ka KGB tegevuse lõpetamisega seonduva kontrollimine
	13.11.1991 vt <i>Eri- ja probleemkomisjonid, töögrupid ja töörühmad</i> (3.3.1)	

3.4. Saadikurühmad

3.4.1. Saadikurühmad Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra alusel

Saadikurühmade nimekirjad esitati ÜN juhatajale, need tehti teatavaks istungjärgu alguses ja kanti stenogrammi. Saadikurühma pidi kuuluma vähemalt 6 liiget. Iga saadik võis üheaegselt kuuluda kuni kahte saadikurühma (vt Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 18).

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis	
Loomeliitude saadikugrupp		
29.03.–[15.05.1990]*	Jaak Allik*	
10 liiget (29.03.1990)	Jaak Jõerüüt	→ 15.05.1990 Liberaal-demokraatlik saadikurühm
Esimees: Jaak Jõerüüt	Rein Järlik	
Aseesimees: Heinrich Valk	Teet Kallas	→ 15.05.1990 Liberaal-demokraatlik saadikurühm
	Enn Leisson	
	Enn Põldroos	→ 15.05.1990 Liberaal-demokraatlik saadikurühm

¹⁴ Töögrupi kolm liikmekandidaati taandasid ennast 19.09.1991, kuna kaks päeva varem, s.o 17.09.1991 toimunud hääletusel ei saanud otsuse projekt vastuvõtmiseks nõutavat häälteenamust (vt ÜN stenogramm 17.09.1991, 19.09.1991).

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Saadikugrupi formeerimise tunnuseks on kuuluvus mõnda loomeliitu, ühinemise eesmärgiks ja sisuks kultuuri kaitse poliitilis-majanduslikus tõmbetuules.	Koit Raud Lehte Sööt (Hainsalu) Heinrich Valk → 15.05.1990 Liberaal- demokraatlik saadikurühm Rein Veidemann
Vabariiklaste saadikugrupp	
29.03. – 15.05.1990, edasi <i>Kristlik-demokraatlik saadikurühm</i>	Andres Ammas Illar Hallaste Villu Jürjo
10 liiget (29.03.1990)	Toomas Kork Heino Kostabi
Esimees: Mart Laar	Ahti Kõo Mart Laar
Taotleme rahvusvaheliselt tunnustatud taastatud iseseisvat Eesti Vabariiki <i>de facto</i> ; demokraatlikku võimukorraldust; eraomandit ja ettevõtlusvabadust; turumajandust; kõigi kodanike õiguste tagamist kooskõlas rahvusvaheliste lepetega inimõiguste kohta; kristliku eetika ja kultuuri taastamist.	Tiit Made ← 09.04.1990 Ülo Nugis → 02.04.1990 Arvo Sirendi Helgi Viirelaid → 09.04.1990
Rahvarinde saadikugrupp	
29.03.1990	Ülle Aaskivi Tõnu Anton
43 liiget (29.03.1990)	Küllo Arjakas
41 liiget (09.04.1990)	Ignar Fjuk Liia Hänni
Esimees: Enn Põldroos (kuni 03.04.1990);	Arvo Junti
Enn Leisson* (alates 03.04.1990);	Jaak Jõerüüt
Rein Järlik* [05.–08.1990]	Rein Järlik
Aseesimees: Peet Kask	Hillar Kalda Lembit Kaljuvee Teet Kallas
Tegevuse põhimõtteid väljendab Eestimaa Rahvarinde valimisplatvorm, avaldatud ajalehe "Vaba Maa" eriväljaandes, okt. 1989.	Peet Kask Johannes Kass Kalju Koha Mai Kolossova*
	Jüri Kork Tiit Käbin Marju Lauristin → 02.04.1990

<p>Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm</p>	<p>Koosseis</p>
	<p>Enn Leisson* Jüri Liim Jaan Lippmaa Tõnis Mets Eldur Parder Heldur Peterson Vello Pohla Priidu Priks Jüri E. Pöld Enn Pöldroos Ivar Raig Koit Raud Andrus Ristkok Jüri Rätsep Edgar Savisaar → 02.04.1990 Hanno Schotter Aldo Tamm Rein Tamme Andres Tarand Enn Tupp Ain Tähiste Uno Ugandi Heinrich Valk Ants Veetõusme Rein Veidemann Helgi Viirelaid</p>
<p>Võrdsete õiguste eest</p>	
<p>29.03.1990</p>	<p>Zijautdin Abdurahmanov ← alates 09.04.1990</p>
<p>16 liiget (29.03.1990)</p>	<p>Goderdzi Ahaladze</p>
<p>20 liiget (09.04.1990)</p>	<p>Nikolai Aksinin Viktor Andrejev ← 02.04.1990</p>
<p>Esimees: Pavel Panfilov</p>	<p>Lembit Annus</p>
<p>Aseesimees: Vladimir Malkovski</p>	<p>Aleksandr Gussev Genik Israeljan</p>
<p>Poliitiline platvorm: inimõiguste deklaratsioon</p>	<p>Viktor Jermolajev Jevgeni Kotšegarov ← 09.04.1990</p>

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
	Vladimir Kuznetsov Aleksandr Labassov Vladimir Lebedev Vladimir Malkovski Pavel Panfilov Sergei Petinov Klavdia Sergij ← 09.04.1990 Sergei Sovetnikov ← 09.04.1990 Nikolai Zahharov Nikolai Zolin Aleksei Zöbin Sergei Volkov ← 09.04.1990
Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp	
29.03.1990	Mati Ahven ← 09.04.1990
15 liiget (29.03.1990)	Andres Ammas
12 liiget (09.04.1990)	Küllo Arjakas
	Kaljo Ellik
	Illar Hallaste
	Villu Jürjo
Esimees: Kaido Kama	Kaido Kama
Aseesimees: Illar Hallaste	Mai Kolossova → pärast 15.05.1990
Saadikugrupp juhindub oma tegevuses Eesti Kongressi kui Eesti Vabariigi kodanikkonna kõrgeima ja täievolilise esinduskogu otsustest. Saadikugrupp peab oma eesmärgiks Eesti Vabariigi taastamist õigusliku järjepidevuse alusel okupatsiooni lõpetamise läbi Eesti Vabariigi maalal. Saadikugrupp vaatab Eesti NSV Ülemnõukogu kui omavalitsusorganit okupeeritud territooriumil, mis peab oma tegevuses lähtuma rahvusvahelisest õigusest ja Eesti Kongressi otsustest.	Heino Kostabi → 09.04.1990
	Mart Laar
	Jüri Liim → 09.04.1990
	Ülo Nugis → 02.04.1990
	Jüri E. Pöld → 15.05.1990 Liberaal-
	demokraatlik saadikurühm
	Rein Tamme → 09.04.1990
	Enn Tupp ← 09.04.1990
	Ain Tähiste
	Helgi Viirelaid → 09.04.1990
Maasaadikute grupp	
29.03.1990	Mati Ahven
	Jaak Allik*
33 liiget (29.03.1990)	Uno Anton
22 liiget (25.06.1990)	Lembit Arro
	Hillar Eller

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Esimees: Heldur Peterson (kuni 03.04.1990); Lembit Arro (alates 03.04.1990) Aseesimees: Lembit Arro (kuni 03.04.1990)	<p>Ignar Fjuk</p> <p>Liia Hänni → enne 15.05.1990</p> <p>Arvo Junti ← 09.04.1990</p> <p>Ants Järvesaar</p> <p>Hillar Kalda</p> <p>Kalju Koha → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Valeri Kois → 09.04.1990</p> <p>Jüri Kork</p> <p>Heino Kostabi</p> <p>Ants Käärma</p> <p>Jüri Liim → 09.04.1990</p> <p>Peeter Lutt</p> <p>Alar Maarend</p> <p>Mart Madissoon</p> <p>Tõnis Mets</p> <p>Aavo Mölder</p> <p>Ants Paju</p> <p>Eldur Parder → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Heldur Peterson</p> <p>Andrei Prii ← 09.04.1990</p> <p>Jüri E. Pöld → 09.04.1990</p> <p>Ivar Raig → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Jüri Reinson → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Tõnu Saarman</p> <p>Edgar Savisaar → 02.04.1990</p> <p>Hanno Schotter → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Arvo Sirendi</p> <p>Aldo Tamm → 25.06.1990 Eesti Maa-keskerakond</p> <p>Juhan Telgmaa ← 09.04.1990</p> <p>Enn Tupp → 09.04.1990</p> <p>Uno Ugandi</p>

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
EKP poliitiline saadikurühm (kommunistlik fraktsioon)	
30.03.1990 (ametlikult registreeriti 09.04.1990)	Lembit Annus
12 liiget	Aleksandr Gussev
Esimees: Lembit Annus	Genik Israeljan
Aseesimees: Aleksandr Gussev	Viktor Jermolajev
Moodustamise aluseks on NLKP Keskkomitee poliitiline platvorm partei XXVIII kongressile.	Pavel Jermoškin
	Aleksandr Labassov
	Vladimir Malkovski
	Anatoli Novohatski
	Pavel Panfilov
	Sergei Petinov
	Sergei Sovetnikov
	Nikolai Zahharov
Roheliste saadikurühm	
09.04.1990	Kaljo Ellik
6 liiget	Johannes Kass
Esimees: Vello Pohla	Jüri Liim
Aseesimees: Ants Paju	Ants Paju
Seista Eestimaa looduse ja elukeskkonna allesjäämise eest. Poliitiliste seisukohtade aluseks Eesti Rohelise Liikumise poliitiline programm.	Vello Pohla
	Andres Tarand
Virumaa	
16.04.1990	Pavel Grigorjev
6 liiget	Pavel Jermoškin
Esimees: Valeri Kois	Juri Jevstignejev
Aseesimees: Vladimir Kuznetsov	Valeri Kois
	Vladimir Kuznetsov
	Vitali Menšikov

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis	
Sõltumatud demokraadid		
23.04.1990	Jaak Allik Uno Anton*	
11 liiget (23.04.1990)	Lembit Arro*	
16 liiget (15.05.1990)	Hillar Eller Ants Järvesaar Valeri Kois Mai Kolossova*	
Esimees: Ülo Uluots	Ants Käärma Peeter Lutt *	
Aseesimees: Jaak Allik	Alar Maarend	← alates 14.05.1990
Aseesimees: Juhan Telgmaa (alates 15.05.1990)	Mart Madissoo Aavo Mölder Juhan Telgmaa Mikk Titma Indrek Toome Ülo Uluots	
1. Eesti suveräänsuse laiendamine ja kindlustamine, mis peab viima iseseisva Eesti Vabariigi taastoomisele;		
2. Lepingute süsteemi loomine Eesti ja NL vahel, millega reguleeritakse poliitilised, majanduslikud jm suhted;		
3. Eestlaste ja siin elavate teiste rahvuste vahelise lõhe suurenemise vältimine; 4. Üleminek turumajandusele;		
5. Toetades talude taastamist, tuleb üleminekuperioodil siiski tagada olemasoleva põllumajandustootmise normaalne funktsioneerimine; 6. Valitsuse tegevus peab seisma väljaspool ja kõrgemal ÜN poliitilistest erimeel-		
sustest; 7. Sallivus erinevate vaadete ja nende avaldajate suhtes; 8. Tugeva tsentristliku koalitsiooni loomine.		
Kristlik-demokraatlik saadikurühm		
15.05.1990 (varem <i>Vabariiklaste saadikurühm</i>)	Andres Ammas Illar Hallaste	
6 liiget	Villu Jürjo Mart Laar	
Esimees: Mart Laar	Andrei Prii Enn Tupp	
Aluseks Eesti Kristlik-demokraatliku Liidu programm		

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
--	----------

Liberaal-demokraatlik saadikurühm

15.05.1990	Jaak Jõerüüt Teet Kallas
6 liiget	Tiit Käbin Jüri E. Põld
Esimees: Jaak Jõerüüt	Enn Põldroos
Aseesimees: Heinrich Valk	Heinrich Valk

Aluseks Eesti Liberaal-demokraatliku Partei programm

Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm

25.06.1990	Liia Hänni Kalju Koha
7 liiget	Eldur Parder Ivar Raig
Esimees: Ivar Raig	Jüri Reinson
Aseesimees: Liia Hänni	Hanno Schotter Aldo Tamm

Aluseks Eesti Maa-keskerakonna programm

Saadikurühmadesse ei kuulunud Arnold Rüütel ja Vaino Väljas; Ülo Nugis, Marju Lauristin ja Viktor Andrejev alates 02.04.1990.

Märkus: Saadikurühma liikmete arvu langemisel alla lubatud piiri on tegevuse lõppemise kuupäev nurksulgudes, dokumenteeritud seda pole. Esimeste saadikurühmade koosseis loeti ette 29. märtsi istungil. 2. aprillil kinnitati Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord, mis keelas Ülemnõukogu esimehe ja aseesimeeste kuulumise saadikurühmadesse ning teiste Ülemnõukogu liikmete kuulumise rohkem kui kahte saadikurühma (§ 18). Saadikurühmade täpsustatud nimekirjad tuli esitada 9. aprilliks, uusi nimekirju istungil ette ei loetud. Seega on kuupäevad 02.04 ja 09.04.1990 mõnevõrra tinglikud.

***Loomeliitude saadikurühm** lõpetas sisulise tegevuse 15.05.1990, aga esineb hiljemgi veel mõnes loetelus ilma esimehe ja aseesimeheta, ÜN stenogrammid hiljem ei mainita.

Jaak Allik liitus 23.04.1990 Sõltumatute demokraatidega, kuid 15.05.1990 on ta lisaks nii Loomeliitude kui ka Maa-saadikute nimekirjas, enda kinnitusel ta nende töös ei osalenud. **Mai Kolossova** allkiri on Rahvarinde saadikurühma registreerimisavaldusel, kuid stenogrammis rühma registreerimisel teda ei nimetata ja trükinimekirjadesse ilmub tema nimi pärast 15.05.1990, enda kinnitusel osales ta selle saadikurühma töös. Sõltumatute demokraatide hulgas Kolossovat ÜN stenogrammis (23.04.1990) ei mainita, nimi on trükinimekirjades, oma kuulumist sinna ta ei kinnita. **Uno Anton**, **Lembit Arro** ja **Peeter Lutt** on Sõltumatute demokraatide nimekirjas, registreerimisel neid ÜN stenogrammis ei mainita. Jaak Alliku sõnul oli Peeter Lutt kindlasti rühma liige, teisi ei mäleta. **Enn Leisson** puudub Ülemnõukogu saadikurühmade dateerimata nimekirjas (koostatud pärast 15.05.1990) Rahvarinde saadikurühma koosseisust. Saadikurühma esimeheks sai **Rein Järlik**, täpsem dateering puudub (vt Savisaar, Edgar. Peaminister. Tartu, 2004, lk 99).

3.4.2. Saadikurühmad Ülemnõukogu reglemendi alusel

Alates 02.07.1990 registreeriti saadikurühmad ÜN Presiidiumi otsustega, alates 14.03.1991 ÜN juhatus otsustega. ÜN liige võis kuuluda ainult ühte saadikurühma (Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 3).

Kõik varem moodustatud saadikurühmad registreeriti uuesti.

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon	
08.08.1990 (ÜNP otsus 20.08.1990) – [03.09.1991]	Ülle Aaskivi
9 liiget	Tõnu Anton → 01.06.1991 (otsus 28.05.1991)
Esimees: Rein Veidemann	Marju Lauristin
Aseesimees: Ülle Aaskivi	Jaan Lippmaa → 01.06.1991 (otsus 28.05.1991)
Asub Rahvarinde platvormil	Priidu Priks
	Andres Tarand
	Uno Ugandi → 03.09.1991 Rahva- keskfraktsioon
	Ants Veetõusme → 01.06.1991 (otsus 28.05.1991)
	Rein Veidemann
Rahva-keskfraktsioon	
20.08.1990 – 10.03.1992 (registreeriti Keskfraktsiooniks)	Küllo Arjakas
14 liiget (20.08.1990)	Ignar Fjuk
10 liiget (10.03.1992)	Arvo Junti
Esimees: Ignar Fjuk (kuni 21.01.1992, astus esimehe kohalt tagasi; 26.01.1992 valiti esimehe ajutiseks kt-ks, 28.01.1992 võttis ÜN juhatus selle teadmiseks)	Rein Järlik → 14.03.1991 Rohelised
Aseesimees: Peet Kask	Hillar Kalda
Aseesimees: Arvo Junti	Lembit Kaljuvee* → 15.01.1991, volitused lõppenud
Ühiskonna stabiilsust taotleva fraktsioonina tegutseb	Peet Kask
Rahva-keskfraktsioon Eestimaa Rahvarinde programmi alusel.	Mai Kolossova
	Enn Leisson → 09.10.1990
	Koit Raud → 10.12.1991
	Andrus Ristkok
	Jüri Rätsep*
	Rein Tamme
	Uno Ugandi ← 03.09.1991 Sotsiaal- demokraadid
	Helgi Viirelaid → 17.04.1991 Vabariiklased

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Sõltumatud demokraadid	
20.08.1990–[18.06.1992] 14 liiget (20.08.1990) Esimees: Ülo Uluots Aseesimees: Jaak Allik Aseesimees: Juhan Telgmaa	<p>Jaak Allik Uno Anton → 03.12.1991 Maaliidu ühendus</p> <p>Hillar Eller Ants Järvesaar → 03.12.1991 Maaliidu ühendus</p> <p>Valeri Kois ← 25.09.1990; → enne 01.07.1991</p> <p>Ahti Kõo → 25.06.1991 Ants Käärma → 17.09.1991 Peeter Lutt → 03.12.1991 Maaliidu ühendus</p> <p>Alar Maarend Mart Madisson → 17.09.1991 Aavo Mölder → 19.02.1992, põllumajandusminister</p> <p>Juhan Telgmaa Mikk Titma → 17.10.1991, volitused lõppenud</p> <p>Indrek Toome Ülo Uluots → 18.06.1992, kaitseminister</p>
Virumaa	
20.08.1990 (ÜNP otsus 28.08.1990) – [27.08.1991] 7 liiget Esimees: Pavel Grigorjev Aseesimees: Vitali Menšikov	<p>Viktor Andrejev → 27.08.1991 Kodanikuleppimus</p> <p>Pavel Grigorjev → 27.08.1991 Kodanikuleppimus</p> <p>Pavel Jermoškin Vladimir Kuznetsov Vitali Menšikov → 27.08.1991 Kodanikuleppimus</p> <p>Sergei Sovetnikov → 27.08.1991 Kodanikuleppimus</p> <p>Nikolai Zolin → 27.08.1991 Kodanikuleppimus</p>

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis	
Liberaal-demokraatlik fraktsioon		
22.08.1990 (ÜNP otsus 28.08.1990) – [18.06.1991]	Jaak Jõerüüt Teet Kallas Tiit Käbin Jüri E. Põld	
6 liiget	Enn Põldroos	→ 18.06.1991
Esimees: Jaak Jõerüüt	Heinrich Valk	→ 18.06.1991
Aseesimees: Heinrich Valk		
Kristlik-demokraatlik saadikurühm		
23.08.1990 (ÜNP otsus 28.08.1990) – 21.01.1992 (Isamaa ühenduse moodustamiseni)	Andres Ammas Illar Hallaste Villu Jürjo Mart Laar Andrei Prii Enn Tupp	
6 liiget		
Esimees: Mart Laar		
Aseesimees: Illar Hallaste		
Roheliste saadikurühm		
23.08.1990 (ÜNP otsus 07.09.1990) – [20.08.1991]	Mati Ahven Kaljo Ellik Rein Järlik* Johannes Kass Jüri Liim Ants Paju Vello Pohla	→ 20.08.1991 ← 14.03.1991 → 17.04.1991 Vabariiklased
6 liiget		
Esimees: Vello Pohla		
Aseesimees: Ants Paju		
Eesmärk seista Eestimaa looduse ja elukeskkonna allesjäämise eest. Poliitiliste seisukohtade aluseks on Eesti Rohelise Liikumise poliitiline programm.		
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm		
10.09.1990 (ÜNP otsus 18.09.1990) – [22.01.1992]	Liia Hänni Johannes Kass Kalju Koha Eldur Parder Ivar Raig Jüri Reinson Hanno Schotter Ain Tähiste	← 23.10.1991 (otsus 10.12.1991, väidetavalt läks varasem avaldus kaduma); → 21.01.1992 Isamaa ühendus → 21.01.1992 → 22.01.1992 (28.01.1992 Põllumeeste kogu)
7 liiget		
Esimees: Ivar Raig		
Aseesimees: Liia Hänni		

ÜLEMNÕUKOGU ORGANISATSIION

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis	
Kommunistlik fraktsioon		
10.09.1990 (ÜNP otsus 18.09.1990) – 27.08.1991 (lõpetas tegevuse)	Lembit Annus Aleksandr Gussev Genik Israeljan	
7 liiget	Viktor Jermolajev Vladimir Malkovski	→ 07.05.1991 Koostöö
Esimees: Lembit Annus	Anatoli Novohatski	
Aseesimees: Nikolai Zahharov	Nikolai Zahharov	
Koostöö		
10.09.1990 (ÜNP otsus 11.09.1990) – [27.08.1991]	Zijautdin Abdurahmanov Goderdzi Ahaladze Viktor Jermolajev	→ 24.04.1991 ← 07.05.1991, Kommunistlik fraktsioon; → 27.08.1991 Kodanikuleppimus
6 liiget	Jevgeni Kotšegarov Aleksandr Labassov	→ 27.08.1991 Kodanikuleppimus
Esimees: Aleksandr Labassov	Klavdia Sergij	→ 27.08.1991 Kodanikuleppimus
Aseesimees: Klavdia Sergij	Sergei Volkov	
Maarahva saadikurühm		
11.09.1990–[17.04.1991]	Lembit Arro Jüri Kork	→ 17.04.1991 Vabariiklased
7 liiget	Toomas Kork	← 25.09.1990; → 17.04.1991 Vabariiklased
Esimees: Lembit Arro	Heino Kostabi	→ 17.04.1991 Vabariiklased
Aseesimees: Heino Kostabi	Tõnis Mets	→ 17.04.1991 Vabariiklased
	Heldur Peterson Tõnu Saarman Arvo Sirendi	

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Võrdsete õiguste eest	
11.09.1990–[27.08.1991]	Nikolai Aksinin Juri Jevstignejev → 27.08.1991 Kodanikuleppimus
6 liiget	Vladimir Lebedev Pavel Panfilov Sergei Petinov Aleksi Zöbin
Esimees: Pavel Panfilov Aseesimees: Sergei Petinov	
Vabariiklaste fraktsioon	
17.04.1991–[10.09.1991]	Johannes Kass Jüri Kork Toomas Kork Heino Kostabi Tõnis Mets Helgi Viirelaid → 10.09.1991
6 liiget	
Esimees: Heino Kostabi	
Eesti riigi iseseisvuse taastamine õigusliku järjepidevuse alusel. Vabadusaatel põhineva, traditsioone austava, isetoimiva ühiskonna ülesehitamine ja kindlustamine. Üksikisiku vabaduse ja turvalisuse kaitse demokraatliku riigi ja õigussüsteemi kaudu. Vabaturumajanduse põhimõtete rakendamine ja ettevõtlikkuse ergutamine, loova töö ja inimese eneseteostuse väärtustamine. Elu- ja looduskeskkonna kaitse, eesti rahva kestma jäämise tagamine.	
Kodanikuleppimuse saadikurühm	
27.08.1991	Viktor Andrejev Pavel Grigorjev Viktor Jermolajev Juri Jevstignejev Valeri Kois Aleksandr Labassov Vitali Menšikov Anatoli Novohatski Klavdia Sergij Sergei Sovetnikov Nikolai Zolin
11 liiget	
Esimees: Vitali Menšikov [kuni 06.1992]; Pavel Grigorjev* [alates 06.1992] Aseesimees: Viktor Andrejev [kuni 04.1992]; Nikolai Zolin* [alates 04.1992] Aseesimees: Valeri Kois	

<p>Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm</p>	<p>Koosseis</p>
<p>Koostöö ja võrdõiguslikkus</p>	
<p>03.09.1991</p> <p>10 liiget</p> <p>Esimees: Pavel Panfilov Aseesimees: Sergei Petinov Aseesimees: Vladimir Malkovski (kuni 24.08.1992); Genik Israeljan (alates 24.08.1992)</p> <p>Platvorm: inimõiguste deklaratsioon. Tegevuse eesmärgiks on olukorra stabiliseerimine vabariigis, kodanikuühiskonna kindlustamine, Eesti elanikkonna probleemidele lahenduste ja kompromisside otsimine.</p>	<p>Nikolai Aksinin Lembit Annus Genik Israeljan Vladimir Kuznetsov Vladimir Lebedev Vladimir Malkovski Pavel Panfilov Sergei Petinov Nikolai Zahharov Aleksei Zõbin</p>
<p>Maaliidu ühendus</p>	
<p>03.12.1991 (ÜNP otsus 10.12.1991)</p> <p>7 liiget</p> <p>Esimees: Arvo Sirendi Aseesimees: Lembit Arro</p> <p>Ühendus esindab ja kaitseb maal elavate inimeste huve ja lähtub oma tegevuses järgmistest seisukohtadest: Eesti peab olema mitmeparteiline parlamentaarne riik; Eesti ühiskonna eluruum peab olema loodus- ja kultuurmaastiku loomupärane ühendus; maa-inimestele tuleb tagada inimväärne elu; maaelu alus on põllumajanduslik tootmine; Eesti põllumajanduse tulevik on talumajapidamistes ja eraomandusele toetavas ühistegevuses.</p>	<p>Uno Anton Lembit Arro Ants Järvesaar Ants Käärma Peeter Lutt Mart Madissoo Arvo Sirendi</p>

Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm	Koosseis
Isamaa ühendus	
21.01.1992 (Avaldusel mäрге: seoses sellega lõpetab tegevuse Kristlik-demokraatlik saadikurühm)	Andres Ammas Illar Hallaste Jaak Jõerüüt Villu Jürjo ← 11.02.1992 Teet Kallas Kaido Kama Johannes Kass Heino Kostabi Tiit Käbin Mart Laar Jüri Liim Andrei Prii → 07.04.1992 Jüri E. Põld Lehte Sõöt (Hainsalu) Enn Tupp
14 liiget	
Esimees: Mart Laar Aseesimees: Kaido Kama Aseesimees: Jaak Jõerüüt	
Rühma liikmete erakondade programmides väljendatud ühiste eesmärkide teostamine; võimu detsentraliseerimine; omandiõiguse taastamine; majanduse liberaliseerimine; Eesti rahvuslikele huvidele vastava kodakondsusseaduse rakendamine; Eesti Vabariigi Riigikogu kiire valimine.	
Põllumeeste kogu	
28.01.1992	Jüri Kork Eldur Parder Heldur Peterson Jüri Reinson Hanno Schotter Aldo Tamm
6 liiget	
Esimees: Aldo Tamm Aseesimees: Eldur Parder	
<p>Poliitilise platvormi aluseks on Eesti Talupidajate Keskliidu programmilised seisukohad. Tegevuse eesmärk on seadusandlikul teel kujundada tingimused taludele ja eraomanduslikule ühistegevusele kui Eesti küla tootmise ja elamise põhivormile sujuvale üleminekule ning maarahva vaimsust ja tööhõivet tagava maamajanduse komplekssele arenemisele.</p>	

<p>Saadikurühma nimetus, moodustamise kuupäev ja tegevuse lõppemise aeg, liikmete arv, esimees, aseesimehed, poliitiline platvorm</p>	<p>Koosseis</p>
<p>Keskfraktsioon</p>	
<p>10.03.1992 (Avaldusel märges: <i>Rahva-keskfraktsiooni ümberregistreerimine Keskfraktsiooniks täiendatud koosseisus</i>)</p> <p>18 liiget</p> <p>Esimees: Edgar Savisaar Aseesimees: Peet Kask Aseesimees: Arvo Junti (alates 13.04.1992) Vastutav sekretär: Küllö Arjakas</p> <p>Ühiskonna arengu stabiilsuse säilitamine, sotsiaalsete konfliktide vältimine; Eesti avatus ning integratsioon Euroopasse; vastuseis korporatiivsuse ja isolatsionismi ilmingutele; omandi- ja maareformi tasakaalu saavutamise omandi tagastamise, kompenseerimise ning majandusliku efektiivsuse vahel; valitsuse tegevuse ning vastutuse sidumine nende poliitiliste jõududega parlamendis, kelle aktiivsel osalusel valitsus moodustati.</p>	<p>Küllö Arjakas Kaljo Ellik Ignar Fjuk Arvo Junti Hillar Kalda Peet Kask Ants Paju Vello Pohla Enn Põldroos Andrus Ristkok Jüri Rätsep Tõnu Saarman Edgar Savisaar Rein Tamme Ain Tähiste Uno Ugandi Heinrich Valk Helgi Viirelaid</p>
<p>Mõõdukad</p>	
<p>10.03.1992</p> <p>7 liiget</p> <p>Esimees: Andres Tarand Aseesimees: Liia Hänni</p> <p>Saavutada konstruktiivne dialoog Eesti poliitiliste jõudude vahel; jõuda põhiseaduse ja Riigikogu valimiseaduse vastuvõtmiseni tagamaks üleminekut stabiilsele parlamentaarsele demokraatiale; kiirendada majandusreformide läbiviimiseks vajalike õigusaktide vastuvõttu. Oma tegevuses lähtume ausa ja avaliku poliitilise konkurentsi põhimõttest.</p>	<p>Ülle Aaskivi Liia Hänni Marju Lauristin Priidu Priks Ivar Raig Andres Tarand Rein Veidemann</p>

Saadikurühmadesse mittekuulunud ÜN liikmete arv kõikus. 1990. a 25. septembri ETA teadaande kohaselt kuulus saadikurühmadesse 95 saadikut, mittekuuluvaid oli 10. Enne 1992. a märtsi oli saadikurühmadesse mittekuuluvaid saadikuid 40. Augustist 1990 septembrini 1992 ei kuulunud ühtegi saadikurühma Tiit Made, Ülo Nugis, Arnold Rüütel ja Vaino Väljas.

***Lembit Kaljuvee** ja **Jüri Rätsep** – Rahva-keskfraktsiooni registreerimisel neid ÜN stenogrammis ei mainita, ÜNP otsuses ja koosseisude ettelugemisel (11.09.1990) on nad nimekirjas. **Rein Järlik** on 01.07.1991 saadikurühmade loetelus Roheliste asemel ekslikult Eesti Maa-keskerakonna saadikurühma nimekirjas, enda kinnitusel pole sinna kunagi kuulunud. **Pavel Grigorjevi** ja **Nikolai Zolini** Kodanikuleppimuse saadikurühma esimeheks ja aseesimeheks märkimise aluseks on saadikurühmade nimekirjas käsitsi tehtud dateerimata parandused. Lisatud dateering on oletuslik ja viitab Viktor Andrejevi valimisele Tallinna aselinnapeaks aprillis 1992 ning Vitali Menšikovi valimisele Sillamäe linnapeaks juunis 1992.

3.4.3. Saadikurühmade loetelu

Loomeliitude saadikugrupp	LL	29.03.–[15.05.1990]
Vabariiklaste saadikugrupp (I)	VR(I)	29.03.–15.05.1990, edasi Kristlik-demokraatlik saadikurühm
Rahvarinde saadikugrupp	RR	29.03.1990
Võrdsete õiguste eest (I)	VÕE(I)	29.03.1990
Õigusliku järjepidevuse saadikugrupp	ÕJ	29.03.1990
Maasaadikute grupp	MS	29.03.1990
EKP poliitiline saadikurühm, kommunistlik fraktsioon (I)	KoF(I)	30.03.1990
Roheliste saadikurühm (I)	R(I)	09.04.1990
Virumaa (I)	V(I)	16.04.1990
Sõltumatud demokraadid (I)	SõD(I)	23.04.1990
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (I)	KD(I)	15.05.1990
Liberaal-demokraatlik saadikurühm (I)	LD(I)	15.05.1990
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (I)	EMKE(I)	25.06.1990
Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon	SD	08.08.1990–[03.09.1991]
Rahva-keskfraktsioon	RKF	20.08.1990–10.03.1992, edasi Keskfraktsioon
Sõltumatud demokraadid (II)	SõD(II)	20.08.1990–[18.06.1992]
Virumaa (II)	V(II)	20.08.1990–[27.08.1991]
Liberaal-demokraatlik fraktsioon (II)	LD(II)	22.08.1990–[18.06.1991]
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (II)	KD(II)	23.08.1990–21.01.1992, edasi Isamaa ühendus
Roheliste saadikurühm (II)	R(II)	23.08.1990–[20.08.1991]
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (II)	EMKE(II)	10.09.1990–[22.01.1992]
Kommunistlik fraktsioon (II)	KoF(II)	10.09.1990–27.08.1991
Koostöö	K	10.09.1990–[27.08.1991]

Maarahva saadikurühm	MR	11.09.1990–[17.04.1991]
Võrdsete õiguste eest (II)	VÕE(II)	11.09.1990–[27.08.1991]
Vabariiklaste fraktsioon (II)	VR(II)	17.04.1991–[10.09.1991]
Kodanikuleppimus	KL	27.08.1991
Koostöö ja võrdõiguslikkus	KV	03.09.1991
Maaliidu ühendus	MÜ	03.12.1991
Isamaa ühendus	IÜ	21.01.1992
Põllumeeste kogu	PK	28.01.1992
Keskfraktsioon	KF	10.03.1992
Möödukad	M	10.03.1992

3.5. Välisdelegatsioonid ja -esindajad

Nimetus	Otsus, kuupäev	Liikmed/esindaja(d)	Avaldamis- andmed/viited
NSVL ja Vene NFSV			
Delegatsioon Vene NFSV Rahvasaadikute Kongressil	ÜN otsus 29.05.1990	ÜN liikmed: Viktor Andrejev, Marju Lauristin, Mikk Titma ning Endel Lippmaa – minister	ÜN stenogramm 29.05.1990
Delegatsioon läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSVga	ÜNP otsus 20.08.1990; ÜN otsus 21.08.1990; täiendamine: ÜN otsus 11.02.1991	ÜN liikmed: Delegatsiooni juht: Ülo Nugis Liikmed: Marju Lauristin, Sergei Sovetnikov alates 11.02.1991, Indrek Toome ning Arno Kõorna alates 11.02.1991, Endel Lippmaa, Jüri Raidla	ÜNP protokoll 20.08.1990 RT 1990, 7, 86 RT 1991, 5, 78
Läti, Leedu, Balti Assamblee			
[EV ÜN esindaja] Leedu Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 15. juuni istungjärgul	ÜNP otsus 12.06.1990	Ülo Nugis	ÜNP protokoll 12.06.1990
Vaatleja Läti Vabariigis 1991. a. 3. märtsil toimuval rahvaküsitlusel	ÜNP otsus 26.02.1991	Mai Kolossova	ÜNP protokoll 26.02.1991

Nimetus	Otsus, kuupäev	Liikmed/esindaja(d)	Avaldamis- andmed/viited
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsioon Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsioonide nõupidamisel	ÜN otsus 06.11.1991	Hillar Eller, Kaljo Ellik, Pavel Grigorjev, Arvo Junti, Villu Jürjo, Heino Kostabi, Marju Lauristin, Tiit Made, Mart Madissoon, Vitali Menšikov, Ants Paju, Jüri E. Pöld, Jüri Reinson, Heinrich Valk, Rein Veidemann	RT 1991, 39, 477
Eesti delegatsioon Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Parlamentidevahelises Assamblees (Balti Assamblees)	ÜN otsus 21.11.1991	Delegatsiooni juht: Ülo Nugis Liikmed: Viktor Andrejev, Lembit Annus, Hillar Eller, Pavel Grigorjev, Villu Jürjo, Heino Kostabi, Mart Madissoon, Vitali Menšikov, Ants Paju, Heldur Peterson, Jüri E. Pöld, Ivar Raig, Koit Raud, Jüri Reinson, Andres Tarand, Indrek Toome, Rein Veidemann, Helgi Viirelaid	RT 1991, 41, 502
Põhjamaad, Põhjamaade Nõukogu			
ÜN esindajad Põhjamaade Nõukogu plenaaristungil	ÜNP otsus 12.02.1991	ÜN liikmed: Arnold Rüütel, Ants Veetõusme ning Rein Kivi – ÜN esimehe abi välissuhete alal	ÜNP protokoll 12.02.1991
Delegatsioon Põhjamaade Nõukogu istungil	ÜN väliskomisjoni istungi protokoll 16.09.1991; ÜN juhatuse otsus 17.09.1991	Liia Hänni, Andrus Ristkok, Andres Tarand	ERA.R-3.13.358, I. 53; ERA.R- 3.4.244, I. 105
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esindaja Põhjamaades	ÜN väliskomisjoni istungi protokoll 07.11.1991, 12.05.1992	Ivar Raig alates 07.11.1991 Tiit Made alates 12.05.1992	ERA.R-3.13.358, I. 83; ERA.R- 3.13.359, I. 123-124
Delegatsioon Põhjamaade Nõukogu 40. istungjärgul Helsingis	ÜN juhatuse otsus 11.02.1992, 18.02.1992	Hillar Eller, Ivar Raig, Andres Tarand	ERA.R-3.4.247, I. 202-203, 226

ÜLEMNÕUKOGU ORGANISATSIION

Nimetus	Otsus, kuupäev	Liikmed/esindaja(d)	Avaldamis- andmed/viited
Parlamentidevaheline Liit (IPU)			
Parlamentidevahelise Liidu (IPU) Eesti grupp	ÜN otsus 25.04.1991; ÜN väliskomisjoni istungi protokoll 24.04.1991, 13.05.1991 ¹⁵	Grupi juht: Mart Laar	ÜN stenogramm 25.04.1991; ERA.R-3.13.358, l. 34, 38
Euroopa Nõukogu			
Delegatsioon Euroopa Nõukogu mitteliikmesriikidega sidemete arendamise komisjoni suveistungil	ÜN juhatus otsus 28.05.1991	Küllo Arjakas, Vladimir Malkovski	ERA.R-3.4.243, l. 13
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsioon Euroopa Nõukogu istungil	ÜN otsus 09.09.1991; ÜN juhatus otsus 10.09.1991	Mart Laar, Indrek Toome	ÜN stenogramm 09.09.1991; ERA.R-3.4.244, l. 79
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esindajad Euroopa Nõukogu Parlamentaarses Assamblees	ÜN otsus 19.12.1991	Delegatsiooni juht: Marju Lauristin Liikmed: Viktor Andrejev, Ignar Fjuk, Liia Hänni, Mart Laar, Juhan Telgmaa	RT 1991, 45, 571
Põhja-Atlandi Assamblee			
Delegatsioon Põhja-Atlandi Assamblee nõupidamisel Madridis	ÜN juhatus otsus 08.10.1991	Ülo Nugis, Rein Tämme, Indrek Toome	ERA.R-3.4.245, l. 12
Töögrupp koostöök Põhja-Atlandi Assambleega	ÜN juhatus otsus 26.11.1991; muudatus: ÜN juhatus otsus 14.01.1992	Ülo Nugis, Rein Tämme kuni 14.01.1992, Indrek Toome, Enn Tupp alates 14.01.1992	ERA.R-3.4.246, l. 53; ERA.R- 3.4.247, l. 57

¹⁵ Parlamentidevahelise Liidu (IPU) Eesti grupi loomine oli väliskomisjoni istungi päevakorras.

Nimetus	Otsus, kuupäev	Liikmed/esindaja(d)	Avaldamis- andmed/viited
Muud delegatsioonid ja esindajad			
Läänemere maade parlamendi- saadikute konverentsi delegat- sioon	ÜNP otsus 29.11.1990	ÜN liikmed: Delegatsiooni juht: Ülo Nugis Liikmed: Koit Raud, Jüri Reinson, Lehte Sööt (Hainsalu), Indrek Toome Delegatsiooni sekretär: Karl Tiilik – ÜN juhataja abi	ÜNP protokoll 29.11.1990
Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutine täievoliline esindaja välisriikides	ÜNP seadlus 13.01.1991; ÜN otsus 16.01.1991	Marju Lauristin	ÜNP protokoll 13.01.1991; RT 1991, 3, 47

Ülevaade on koostatud Ülemnõukogu, ÜN Presiidiumi ja ÜN juhatuse otsuste, ÜN stenogrammide ning alatiste komisjonide istungite protokollide põhjal.

3.6. Muud ühendused

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu majandusjuhtide saadikuühendus – 13.09.1990 (ÜN stenogramm)
Eesmärgid: avada paremini Ülemnõukogu potentsiaal Eesti majandusraskuste ületamiseks; kirjeldada tõepäraselt Eesti rahvamajanduse olukorda ja selle alusel aidata kujundada Ülemnõukogus adekvaatne suhtumine majandusprobleemidesse; olla Ülemnõukogule konsultatiivorganiks, mis suudab prognoosida majanduse arengutendentse seaduste vastuvõtmisel ja arengu vastavust efektiivse majandamise nõuetele ning töötada välja soovitusi majanduse stabiliseerimiseks; rahvamajanduse tervendamise kaudu parandada inimeste elujärge.

Ühenduse juht: Klavdia Sergij

Liikmed: Uno Anton, Lembit Arro, Pavel Grigorjev, Ants Järvesaar, Heino Kostabi, Aleksandr Labassov, Mart Madisson, Vitali Menšikov, Aavo Mölder, Jüri Reinson, Arvo Sirendi, Sergei Sovetnikov, Nikolai Zolin, Juhan Telgmaa, Ülo Uluots

Fraktsioonidevaheline Soome sõprade rühm¹⁶

Eesmärgid: olla partneriks vastavale Eesti-rühmale Soome Eduskunnas; vahetada protokollivabalt informatsiooni kõige lähema lääne demokraatia parlamendiga; üritada isiklike kontaktide kaudu, samuti vaba mõttevahetuse kaudu luua toetuspinna püsivatele suhetele Soome ja Eesti vahel.

¹⁶ ERA.R-3.4.236, I. 19; dateerimata. Vt ka ÜN stenogramm 20.12.1990.

ÜLEMNÕUKOGU ORGANISATSIION

Esimees: Jaak Jõerüüt

Aseesimees: Andres Tarand

Sekretär: Lehte Sööt (Hainsalu)

Liikmed: Hillar Eller, Peet Kask, Tiit Käbin, Mart Laar, Marju Lauristin, Ivar Raig, Indrek Toome, Uno Ugandi, Heinrich Valk, Rein Veidemann, Helgi Viireleid, Vaino Väljas

Fraktsioonidevaheline vene demokraatide sõprusgrupp – 20.12.1990 (ÜN stenogramm)

Eesmärgid: arendada Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni Ülemnõukogu koostöösidemeid; vahetada informatsiooni ja kogemusi ühiskonna demokratiseerimise jätkamisel ning vastava seadusandluse väljatöötamisel; aidata kaasa Eestimaa ja Venemaa poliitiliste ja majanduslike koostöösidemete sõlmimisele.

Liikmed: Viktor Andrejev, Illar Hallaste, Lia Hänni, Teet Kallas, Marju Lauristin, Vello Pohla, Enn Põldroos, Ivar Raig, Koit Raud, Edgar Savisaar, Klavdia Sergij, Mikk Titma, Ülo Uluots

4. Tööaeg

1990. aasta

Istungjärgu number	Kuupäevad	Istungite arv
1. istungjärk	29. märts – 4. aprill 1990	10
2. istungjärk	9.–11. aprill 1990	6
3. istungjärk	16.–18. aprill 1990	6
4. istungjärk	23.–26. aprill 1990	7
5. istungjärk	7., 8. ja 14. mai 1990	5
6. istungjärk	15.–16. mai 1990	2
7. istungjärk	21.–23. mai 1990	5
8. istungjärk	28.–30. mai 1990	3
9. istungjärk	4. ja 6. juuni 1990	4
10. istungjärk	11.–13. juuni 1990	4
11. istungjärk	18.–20. juuni 1990	5
12. istungjärk	25.–28. juuni 1990	8
13., erakorraline istungjärk	6.–8. august 1990	5
14., erakorraline istungjärk	20.–23. august 1990	4
15. istungjärk	10.–13. september 1990	4
16. istungjärk	17.–20. september 1990	4
17. istungjärk	24.–27. september 1990	4
18. istungjärk	8.–11. oktoober 1990	4
19. istungjärk	15.–18. oktoober 1990	4
20. istungjärk	22.–25. oktoober 1990	4
21. istungjärk	5.–8. november 1990	4
22. istungjärk	12.–15. november 1990	4
23. istungjärk	19.–22. november 1990	4
Erakorraline istungjärk	30. november 1990	1
24. istungjärk	3.–6. detsember 1990	4
25. istungjärk	10.–13. detsember 1990	4
26. istungjärk	17.–20. detsember 1990	4

1991. aasta

Istungjärgu number	Kuupäevad	Istungite arv
27. istungjärg	14.–17. jaanuar 1991	4
28. istungjärg	21.–24. jaanuar 1991	4
29. istungjärg	28.–31. jaanuar 1991	4
30. istungjärg	11.–14. veebruar 1991	4
31. istungjärg	18.–21. veebruar 1991	4
32. istungjärg	25.–28. veebruar 1991	4
33. istungjärg	11.–14. märts 1991	4
34. istungjärg	18.–21. märts 1991	4
35. istungjärg	25.–28. märts 1991	4
36. istungjärg	8.–11. aprill 1991	4
37. istungjärg	15.–18. aprill 1991	4
38. istungjärg	22.–25. aprill 1991	4
39. istungjärg	6.–9. mai 1991	4
40. istungjärg	13.–16. mai 1991	4
41. istungjärg	20.–23. mai 1991	4
42. istungjärg	3.–6. juuni 1991	4
43. istungjärg	10.–13. juuni 1991	4
44. istungjärg	17.–20. juuni 1991	4
45. istungjärg (täiendav istungjärg)	12.–15. august 1991	4
46. istungjärg (täiendav istungjärg)	19.–22. august 1991	5
Erakorraline istungjärg	27.–30. august 1991	4
47. istungjärg	3.–5. september 1991	3
48. istungjärg	9.–12. september 1991	4
49. istungjärg	16.–19. september 1991	4
50. istungjärg	23.–26. detsember 1991	4
51. istungjärg	7.–10. oktoober 1991	4
52. istungjärg	14.–17. oktoober 1991	4
53. istungjärg	21.–24. oktoober 1991	4
54. istungjärg	4.–7. november 1991	4
55. istungjärg	11.–14. november 1991	4
56. istungjärg	18.–21. november 1991	4
57. istungjärg	2.–5. detsember 1991	4
58. istungjärg	9.–12. detsember 1991	4
59. istungjärg	16.–19. detsember 1991	4

1992. aasta

Istungjärgu number	Kuupäevad	Istungite arv
60. istungjärk	13.–16. jaanuar 1992	4
61. istungjärk	20.–23. jaanuar 1992	4
62. istungjärk	27.–30. jaanuar 1992	4
63. istungjärk	10.–13. veebruar 1992	4
64. istungjärk	17.–20. veebruar 1992	4
65. istungjärk	25.–27. veebruar 1992	3
66. istungjärk	9.–12. märts 1992	4
67. istungjärk	16.–19. märts 1992	4
68. istungjärk	23.–26. märts 1992	4
69. istungjärk	6.–9. aprill 1992	4
70. istungjärk	13.–16. aprill 1992	4
71. istungjärk	20.–23. aprill 1992	4
72. istungjärk	4.–7. mai 1992	4
73. istungjärk	11.–14. mai 1992	4
74. istungjärk	18.–21. mai 1992	4
75. istungjärk	1.–4. juuni 1992	4
76. istungjärk	8.–11. juuni 1992	4
77. istungjärk	15.–18. juuni 1992	4
78., erakorraline istungjärk	6.–9. juuli 1992	4*
79., erakorraline istungjärk	10.–13. august 1992	4*
80., erakorraline istungjärk	24.–27. august 1992	4*
81., erakorraline istungjärk	8. september 1992	1
82. istungjärk	14. september 1992	1

* 07.07., 08.07., 11.08., 12.08. ja 26.08.1992 toimusid ka õhtused istungid, mis on arvestatud samal päeval toimunud päevase istungiga kokku üheks istungiks (vt ÜN otsus Ülemnõukogu saadikute puhkusest ja Ülemnõukogu reglemendi kohaldamisest Ülemnõukogu erakorralistel istungjärkudel 1992. aasta suvel 18.06.1992).

Kokku

Aasta	Korralised istungjärgud		Erakorralised istungjärgud	
	Istungjärkude arv	Istungite arv	Istungjärkude arv	Istungite arv
1990	24	113	3	10
1991	33	132	1	4
1992	19	72	4	12
Kokku	76	317	8	26

Märkus: Istungjärkude numeratsioon ei lähe kokku istungjärkude arvuga, sest osa erakorralisi istungjärke on nummerdamata.

Ülemnõukogu istungite ajagraafik

Esimesel istungjärgul tegutses Ülemnõukogu Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra alusel. Nimetatud aktis fikseeriti, et Ülemnõukogu peab päeva jooksul 2 istungit: hommikuse kella 10–14 ja õhtuse kella 16–18.

2. aprillil 1990 võeti vastu Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord, mille kohaselt töötas Ülemnõukogu jaanuari keskpaigast juuni keskpaigani ja septembri algusest detsembri keskpaigani. Ülemnõukogu töötas iga nädala esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval; üks istungjärk koosnes kuni kuuest järjestikusest istungist, iga istungjärk kandis järjekorranumbrit. Päevas peeti kaks istungit: hommikune kella 10–14 (esmaspäeval kella 11-st) ja õhtune kella 16–18. Istungi ja istungjärgu kestust võis pikendada, kui seda ettepanekut toetas vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu liikmetest.

28. juunil 1990 vastu võetud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kohaselt toimusid Ülemnõukogu korralised istungid Tallinnas jaanuari teisest esmaspäevast juuni kolmanda neljapäevani ning septembri teisest esmaspäevast detsembri kolmanda neljapäevani. Täiskogu istungid toimusid esmaspäeviti kella 16–18, teisipäeviti kella 10–12, kolmapäeviti kella 16–18 ja neljapäeviti kella 10–14. Igal neljandal nädalal täiskogu istungeid ei toimud. 9. detsembril 1991 võeti vastu reglemendi muudatus, mille kohaselt hakkasid Ülemnõukogu täiskogu istungid toimuma esmaspäeviti kella 15–18, teisipäeviti kella 10–12, kolmapäeviti kella 10–14 ja neljapäeviti kella 10–14.

5. Õigusloome

5.1. Õigusloome arvudes

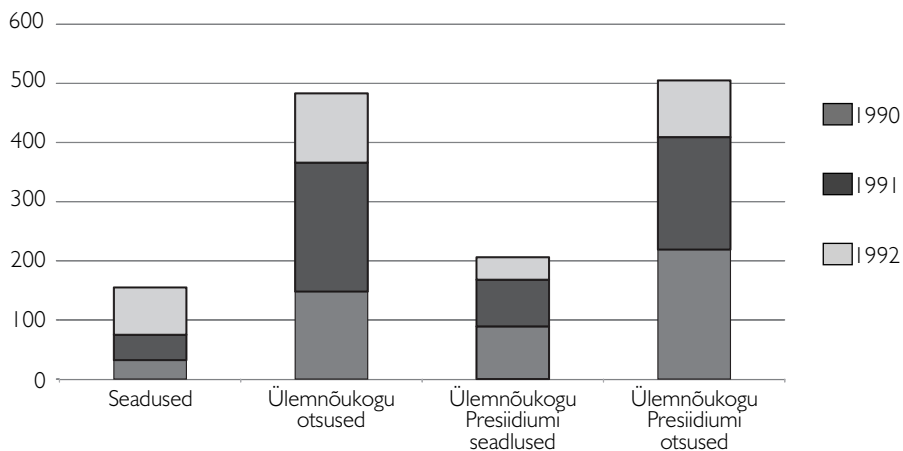
Akti liik	1990	1991	1992	Kokku
Seadused	32	43	80	155
Ülemnõukogu otsused	148	218	117	483
Ülemnõukogu deklaratsioonid, avaldused, pöördumised, resolutsioonid	15	7	1	23
Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused	89	79	38	206
Ülemnõukogu Presiidiumi otsused	219	190	96	505
Ülemnõukogu Presiidiumi avaldused	3	5	1	9
Ülemnõukogu esimehe seadlused	–	1	2	3
Kokku	506	543	335	1384

Kokkuvõtliku statistika aluseks on „Kronoloogiline üldloetelu Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XII koosseisu ja Ülemnõukogu Presiidiumi poolt vastuvõetud aktidest perioodil 1990. a. 29. märtsist 1992. a. 15. septembrini koos statistiliste kokkuvõtetega” (ERA.R-3.3.16 943). Loetelu sisaldab nii vastu võetud kui mõningail juhtudel ka neid õigusakte, mis otsustati menetlusest välja arvata (nt „Ülemnõukogu saadiku Enn Leissoni poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Saadikute töötingimuste ja sotsiaalsete garantiide kohta” projektist”). Aktide nimekiri on lisaks kontrollitud ESTLEXist, Riigi Teataja võrguväljaandest ja vajadusel selle trükiversioonist. Materjal on jaotatud aastate kaupa kronoloogiliselt, akti ees on vastuvõtmise kuupäev, sama kuupäevaga dateeritud aktid on pealkirjade tähestikus. Aasta piires esitatakse Ülemnõukogu seadused, otsused ja muud aktid, siis Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused, otsused ja muud aktid, kõige lõpus Ülemnõukogu esimehe seadlused. Ülemnõukogu aktid on jaotatud liikide kaupa sisu järgi, Presiidiumi aktid on esitatud liikide kaupa üksnes kronoloogiliselt. Mõned Presiidiumi aktid (peamiselt armuandmist puudutavad) on toodud vaid arvuliselt. Eelistatud on Riigi Teataja võrguväljaande aktide pealkirju. Riigi Teatajas (kuni 2. juulini 1990 Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja) avaldamata aktidele on lisatud vastav märkus. Presiidiumi Riigi Teatajas avaldamata aktid on leitavad Ülemnõukogu Presiidiumi istungite protokollidest.

Arhiivmaterjaliga võrreldes on mõned erisused: arhiivis olevas statistilises kokkuvõttes on 1991. aastal vastuvõetud seaduste arvuks 42 (allosevasse nimekirja on lisatud kaubandusliku meresõidu koodeks, mis arhiivi nimekirjas oli ainult rakendusotsusena) ning 1992. aastal vastuvõetud seaduste arvuks 78 (lisatud on kriminaalkoodeks ja haldusõiguserikkumiste seadustik).

Algatajate ja menetlemata jäänud eelnõude kohta järgnevast loetelust infot ei saa. Ametisse määramiste puhul on lisatud isikute nimed, avalduste ja pöördumiste puhul vajadusel nende sisu ning välislepinguid puudutavate otsuste juures (kui pealkirjast ei selgu) on toodud märkusena nimekiri lepingutest, millega otsustati ühineda. Balti riikide Ülemnõukogude esimeeste (Balti Riikide Nõukogu) ühisavaldusi, -pöördumisi ja -deklaratsioone pole loetelus toodud.

Joonis 5.1. Õigusloome arvudes

5.2. Vastuvõetud seadused, otsused, deklaratsioonid ja pöördumised

5.2.1. 1990. aasta

Eesti NSV / Eesti Vabariigi Ülemnõukogu

Seadused

Terviktekstid

11.04. Seadus Eesti NSV elanike teenistusest NSV Liidu relvajõududes üleminekuperioodil, ÜVT 1990, 12, 214.

08.05. Seadus Eesti sümboolikast, ÜVT 1990, 14, 239.

16.05. Eesti valitsemise ajutise korra alustest, ÜVT 1990, 15, 247.

06.06. Eesti Vabariigi Riigikontrolli seadus, ÜVT 1990, 19, 288.

13.06. Eesti Vabariigi omandiseadus, ÜVT 1990, 20, 299.

26.06. Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seadus, RT 1990, 2, 26.

26.06. Eesti Vabariigi immigratsiooniseadus, RT 1990, 2, 25.

07.08. Eesti Vabariigi seadus riigilipu ja riigivapi kohta, RT 1990, 5, 66.

12.09. Eesti Vabariigi sotsiaalmaksu seadus, RT 1990, 9, 102.

20.09. Politseiseadus, RT 1990, 10, 113.

- 25.09. Eesti Vabariigi tegevusloamaksu seadus, RT 1990, 11, 117.
 25.09. Riigilõivuseadus, RT 1990, 11, 118.
 26.09. Eesti Vabariigi rendiseadus, RT 1990, 12, 126.
 11.10. Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seadus, RT 1990, 14, 151.
 22.10. Eesti Vabariigi majanduspiiri seadus, RT 1990, 15, 167.
 15.11. Eesti Vabariigi seadus Eesti Rahvusraamatukogu kohta, RT 1990, 19, 229.
 13.12. Eesti Vabariigi seadus riiklike teenindus-, kaubandus- ja toitlustusettevõtete erastamise kohta, RT 1990, 22, 277.

Riigieelarved

- 27.06. Eesti Vabariigi 1990. aasta lisaeelarve kohta, RT 1990, 2, 31.
 20.12. Eesti Vabariigi 1991. aasta riigieelarve kohta, RT 1990, 22, 282.

Muutmiseseadused

- 13.06. Seadus muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV tsiviilkoodeksis“, ÜVT 1990, 20, 300.
 28.06. Seadus muudatuse tegemise kohta Eesti NSV pangaseaduses, RT 1990, 2, 36.
 26.09. Muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV tsiviilkoodeksis“, RT 1990, 12, 128.
 19.11. Eesti Vabariigi seadus maamaksu kehtestamise kohta 1991. aastaks, RT 1990, 19, 230.

Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise seadused

- 21.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 3. mai seadluse „Eesti NSV õiguskaitseorganite osalisest depolitiseerimisest“ kinnitamise kohta, ÜVT 1990, 16, 255.
 21.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 17. mai seadluse „NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1988. a. määruse nr. 456 punkti 1 kehtivuse peatamisest Eesti Vabariigi territooriumil“ kinnitamise kohta, ÜVT 1990, 16, 256.
 21.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 17. mai seadluse „Organisatsiooni „Eesti Kodukaitse“ moodustamise ning mõne koodeksi muutmise ja täiendamise kohta“, ÜVT 1990, 16, 257.
 11.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse [*mõne NSV Liidu seadusandliku akti rakendamise peatamise kohta Eesti Vabariigi territooriumil*] kinnitamise kohta, ÜVT 1990, 19, 291.
 20.06. Seadus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 14. juuni seadluse „Eesti Ringhäälingu likvideerimise kohta“ kinnitamisest, (ÜVTs avaldamata).
 27.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 14. juuni seadluse kinnitamise kohta, RT 1990, 2, 28.
 27.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 21. juuni seadluse kinnitamise kohta, RT 1990, 2, 29.
 18.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 28. augusti seadluse „Täienduse tegemise kohta „Eesti NSV töökoodeksis““ kinnitamise kohta, RT 1990, 9, 105.
 22.10. Seadus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 16. oktoobri seadluse „Riiklike pühade ja „Eesti NSV töökoodeksi“ muutmise kohta“ kinnitamisest, RT 1990, 15, 164.

Otsused

Riiklusega seotud otsused

- 30.03. Eesti riiklikust staatusest, ÜVT 1990, 12, 180.
- 16.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu tegevusprogrammist üleminekuperioodil Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamiseni ja valitsemise ajutisest korrast, ÜVT 1990, 15, 248.
- 07.08. Eesti Vabariigi ja NSV Liidu suhete kohta, RT 1990, 5, 64.
- 22.11. Balti Riikide Nõukogu pöördumisest Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu Ülemnõukogu poole 21. novembrist 1990. a., RT 1990, 19, 231.
- 19.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus omandiõiguse järjepidevuse taastamisest, RT 1990, 22, 280.

Seaduste kehtestamise ja rakendamise seotud otsused (sh Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja otsuste kinnitamine)

- 25.04. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse „Eesti NSV õiguskaitseorganite osalisest depolitiseerimisest” kohta, ÜVT 1990, 13, 226.
- 06.06. „Eesti Vabariigi Riigikontrolli seaduse” rakendamise kohta, ÜVT 1990, 19, 289.
- 13.06. Eesti Vabariigi omandiseaduse kehtestamise kohta, ÜVT 1990, 20, 301.
- 26.06. Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduse kehtestamise kohta, RT 1990, 2, 27.
- 18.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 21. juuni seadluse „Eesti Vabariigi Sise-ministeeriumi ravi- ja tööprofülaktooriumide likvideerimise kohta” kinnitamise edasilükkamise kohta, RT 1990, 9, 104.
- 20.09. Otsus Eesti Vabariigi politiseaduse rakendamise kohta, RT 1990, 10, 114.
- 24.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Täiendavatest abinõudest kaubaressursi moodustamise ja kaubavahetuse korraldamise kohta Eesti Vabariigis 1991. aastaks” eelnõu kohta” kinnitamisest, RT 1990, 10, 115.
- 26.09. Otsus Eesti Vabariigi rendiseaduse kehtestamise kohta, RT 1990, 12, 127.
- 22.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 16. oktoobri seadluse „Tallinna Linnavolikogu 1990. a. 16. augusti otsuse „Piirangutest eluruumide saamisel Tallinnas” kohta”, RT 1990, 15, 165.
- 22.10. Otsus Eesti Vabariigi majanduspiiri seaduse rakendamise kohta, RT 1990, 15, 168.
- 12.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Ainelisest hüvitusest sõjast osavõtnutele ja õigusvastaselt repressioonide isikutele” kohta” kinnitamisest, RT 1990, 18, 213.
- 15.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 9. oktoobri 1990. a. otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu nelja saadikurühma ettepaneku kohta” kinnitamisest, (RTs avaldamata).
- 19.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 6. novembri 1990. a. otsuse „Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondi moodustamise kohta” projektist” kinnitamisest, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Riiklike teenindus-, kaubandus- ja toitlustusettevõtete erastamise kohta” kehtestamisest ja rakendamisest, RT 1990, 22, 278.

Riigieelarvega seotud otsus

24.09. Eesti Vabariigi ja NSV Liidu riigieelarve vahekorra kohta, RT 1990, 10, 116.

Ülemnõukogu tööga seotud otsused (sh Ülemnõukogu Presiidiumi töö korraldamine)

- 29.03. Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 175.
 29.03. Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 176.
 29.03. Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta, ÜVT 1990, 12, 174.
 29.03. Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu töö- ja kodukorra väljatöötamiseks töögrupi moodustamise kohta, ÜVT 1990, 12, 173.
 29.03. Eesti NSV Ülemnõukogu saadikute volituste tunnustamise kohta, ÜVT 1990, 12, 172.
 29.03. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu hääletugemiskomisjoni valimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
 29.03. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 1 kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
 29.03. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 2 kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
 29.03. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 3 kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
 30.03. Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja asetäitjate valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 177.
 30.03. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenenda koosseisu esimese istungjärgu hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 4 kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
 02.04. Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta, ÜVT 1990, 12, 181.
 02.04. Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide moodustamise kohta, ÜVT 1990, 12, 182.
 03.04. Eesti NSV Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeeste valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 183.
 03.04. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kinnitamise kohta, ÜVT 1990, 12, 184.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 200.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 198.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 193.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu maaelu komisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 192.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu majanduskomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 191.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 196.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu riigikaitsekomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 199.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 197.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 195.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu väliskomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 194.
 04.04. Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 190.
 09.04. Eesti NSV Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni valimise kohta, ÜVT 1990, 12, 201.
 10.04. Eesti NSV Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni koosseisu täiendamise kohta, ÜVT 1990, 12, 202.
 18.04. Seaduseelnõude „Eesti valitsemise ajutine kord“ ja „Eesti sümboolikast“ edasise arutamise korraldamisest, ÜVT 1990, 13, 220.

- 23.04. Eesti NSV Ülemnõukogu töö valgustamisest raadios ja televisioonis, ÜVT 1990, 13, 221.
- 14.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu istungitesaali kujundamise kohta, ÜVT 1990, 14, 241.
- 23.05. Komisjoni moodustamise kohta Eesti Vabariigi elanike õiguslikke tagatise ja Eesti Vabariigi kodakondsust sätestavate õigusaktide väljatöötamiseks, ÜVT 1990, 16, 258.
- 28.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi seaduseelnõu kooskõlastuskomisjoni moodustamise kohta, ÜVT 1990, 17, 271.
- 28.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi seaduseelnõu koostamise tööühma moodustamise kohta, ÜVT 1990, 17, 272.
- 11.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu perekonna- ja sotsiaalkomisjoni nimetuse muutmise kohta, ÜVT 1990, 19, 292.
- 28.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete puhkuse kohta, RT 1990, 2, 32.
- 28.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta, RT 1990, 2, 33.
- 21.08. Delegatsiooni kinnitamise kohta läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSV-ga, RT 1990, 7, 86.
- 12.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu majandusjuhtide saadikuühenduse moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.09. Arno Almanni määramise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi sekretäriks, RT 1990, 9, 106.
- 02.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Delegatsiooni kinnitamise kohta läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSV-ga” osalisest tühistamisest, RT 1990, 12, 129.
- 15.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi täiustamise töögrupi moodustamise kohta, RT 1990, 14, 153.
- 22.10. Ülemnõukogu saadiku Enn Leissoni poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Saadikute töötingimuste ja sotsiaalsete garantiide kohta” projektist, RT 1990, 15, 166.
- 23.10. Otsus Eesti Panga poolt esitatud seaduseelnõu „Eesti Vabariigi omandiõiguse taastamisest Eesti Vabariigi territooriumil tegutsevatele riiklikele pankadele üle läinud vara suhtes” kohta, (RTs avaldamata).
- 23.10. Otsus Eesti Vabariigi maamaksu seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 25.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatiste komisjonide kohta, RT 1990, 16, 177.
- 25.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahv 4 lg. 10 rakendamise kohta, RT 1990, 16, 178.
- 06.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahv 4 lg. 3 muutmise ning paragrahviga 18 täiendamise kohta, RT 1990, 19, 225.
- 07.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatise õiguskomisjoni moodustamise kohta, RT 1990, 19, 227.
- 07.11. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvis 4 lg. 2, RT 1990, 19, 226.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajakirjanduskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 201.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 202.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eetikakomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 203.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 204.

- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu keskkonnakomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 210.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu maaelu komisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 205.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu rahvussuhete komisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 208.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu riigikaitse komisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 206.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu sotsiaalkomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 207.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 209.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu väliskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 212.
- 08.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu õiguskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, RT 1990, 18, 211.
- 08.11. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis, RT 1990, 19, 228.
- 08.11. Otsus muudatuste tegemise kohta 2. aprilli 1990. a. ja 28. juuni 1990. a. otsusega kinnitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutises töö- ja kodukorras, (RTs avaldamata).
- 12.11. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Maareformi läbiviimise ja maaseaduse aluste kohta” eelnõu ning „Eestimaa Talupidajate Keskliidu Volikogu ja Maa-keskerakonna põhiseisukohad maareformi küsimustes” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 14.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete volituste pikendamise kohta, RT 1990, 18, 214.
- 15.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Vene NFSV-ga läbirääkimisi pidava Eesti Vabariigi delegatsiooni koosseisu sm. V. Andrejevi ja V. Lebedevi lülitamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 03.12. Eesti Vabariigi Riigikogu valimise seaduse eelnõu kohta, RT 1990, 21, 248.
- 03.12. Eesti Vabariigi valijate registri koostamise seaduse eelnõu kohta, RT 1990, 21, 249.
- 03.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi omandiõiguse taastamisest Eesti Vabariigi territooriumil tegutsevatele riiklikele pankadele üle läinud vara suhtes” projekti kohta, RT 1990, 21, 250.
- 03.12. „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu seaduse” eelnõu kohta, RT 1990, 21, 247.
- 03.12. Töökomisjoni moodustamise kohta Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Ülemnõukogu koostöö põhimõtete väljatöötamiseks, RT 1990, 21, 246.
- 11.12. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis, RT 1990, 21, 266.
- 17.12. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi lennundusseaduse, Eesti Vabariigi maantee seaduse ja Eesti Vabariigi kaubandusliku meresõidu koodeksi eelnõude kohta, (RTs avaldamata).

Vabariigi Valitsusega seotud otsused

- 30.03. Eesti NSV Valitsuse avalduse põhjal, ÜVT 1990, 12, 178.
- 03.04. Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse nimetamise kohta [*Edgar Savisaar*], ÜVT 1990, 12, 186.
- 10.04. Andres Ellamaa nimetamise kohta Eesti NSV tervishoiuministriks, ÜVT 1990, 12, 204.
- 10.04. Lepo Sumera nimetamise kohta Eesti NSV kultuuriministriks, ÜVT 1990, 12, 203.
- 11.04. Ants Laose nimetamise kohta Eesti NSV kaubandusministriks, ÜVT 1990, 12, 206.
- 11.04. Endel Lippmaa nimetamise kohta Eesti NSV ministriks, ÜVT 1990, 12, 208.
- 11.04. Gennadi Golubkovi nimetamise kohta Eesti NSV ehitusministriks, ÜVT 1990, 12, 213.

- 11.04. Jaak Leimanni nimetamise kohta Eesti NSV majandusministriks, ÜVT 1990, 12, 205.
 11.04. Lennart Mere nimetamise kohta Eesti NSV välisministriks, ÜVT 1990, 12, 209.
 11.04. Rein Loigu nimetamise kohta Eesti NSV haridusministriks, ÜVT 1990, 12, 207.
 11.04. Tiit Vähi nimetamise kohta Eesti NSV transpordiministriks, ÜVT 1990, 12, 211.
 11.04. Toomas Frey nimetamise kohta Eesti NSV keskkonnaministriks, ÜVT 1990, 12, 212.
 17.04. Aleksander Sikkali nimetamise kohta Eesti NSV materiaalse ressursside ministriks, ÜVT 1990, 13, 219.
 17.04. Arvo Kuddo nimetamise kohta Eesti NSV sotsiaalministriks, ÜVT 1990, 13, 218.
 17.04. Jüri Raidla nimetamise kohta Eesti NSV justiitsministriks, ÜVT 1990, 13, 217.
 17.04. Olev Laanjärve nimetamise kohta Eesti NSV siseministriks, ÜVT 1990, 13, 216.
 17.04. Raivo Vare nimetamise kohta Eesti NSV riigiministriks, ÜVT 1990, 13, 215.
 24.04. Artur Kuznetsovi nimetamise kohta Eesti NSV ministriks, ÜVT 1990, 13, 222.
 25.04. Jaak Tamme nimetamise kohta Eesti NSV tööstus- ja energeetikaministriks, ÜVT 1990, 13, 223.
 25.04. Siiri Oviiri nimetamise kohta Eesti NSV sotsiaalhooldusministriks, ÜVT 1990, 13, 224.
 25.04. Toomas Sõmera nimetamise kohta Eesti NSV sideministriks, ÜVT 1990, 13, 225.
 07.05. Rein Milleri nimetamise kohta Eesti NSV rahandusministriks, ÜVT 1990, 14, 237.
 07.05. Vello Linnu nimetamise kohta Eesti NSV põllumajandusministriks, ÜVT 1990, 14, 238.
 23.05. Eesti Vabariigi Valitsuse programmi kohta, ÜVT 1990, 16, 259.

Muude institutsioonidega seotud otsused

- 04.04. Eesti NSV Rahvakontrolli Komitee volituste kohta, ÜVT 1990, 12, 189.
 28.06. Muudatuste tegemise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. a. 15. märtsi otsusega kinnitatud Eesti Panga põhikirjas, RT 1990, 2, 37.

Muude ametiisikute nimetamisega seotud otsused (sh volituste pikendamine ja nõukogu liikmete nimetamine)

- 03.04. Eesti NSV Ülemkohtu koosseisu kohta [*Ülemkohtu esimeheks Jaak Kirikal*], ÜVT 1990, 12, 187.
 04.04. Eesti NSV Riikliku Arbitraaži koosseisu volituste pikendamise kohta [*pikendati peaarbiteri Anatoli Berezi volitusi*], ÜVT 1990, 12, 188.
 08.05. Eesti Vabariigi Ülemkohtu esimehe esimese asetäitja, liikmete ning rahvakaasistujate valimise kohta [*Ülemkohtu esimehe esimeseks asetäitjaks Jaano Odar, liikmeteks Jüri Ilvest, Räni Kalk, Rein Kiviloo, Tiit Kollom, Mart Kõiv, Vladimir Litvinov, Vaike Merka, Arvo Paasma, Uno Pender, Ain Seppik, Nelja Zaitseva, Hans Tuulberg, Lilia Veizblat, Armand Vijard. Kinnitati ka rahvakaasistujate nimekirj*], ÜVT 1990, 14, 240.
 29.05. Eesti Vabariigi Ülemkohtu [*esimehe*] asetäitja valimise kohta [*Peeter-Uno Rahi*], ÜVT 1990, 17, 273.
 11.06. Eesti Vabariigi kohtute mõnede kohtunike valimise kohta [*Koidula Laurisaar – Tallinna Mererajooni rahvakohus; Vello Luik – Valga maakohus; Andres Past – Tartu linnakohus*], ÜVT 1990, 19, 290.
 20.09. Hindrek-Peeter Meri nimetamise kohta Eesti Vabariigi riigikontrolöriks, RT 1990, 9, 107.
 05.11. Võru maavanema kinnitamise kohta [*Einar Rannit Elmar Tiidu asemele*], RT 1990, 17, 190.
 07.11. Maie Krami valimise kohta Eesti Vabariigi Ülemkohtu liikmeks, RT 1990, 17, 191.
 15.11. Eesti Panga nõukogu liikmete nimetamisest [*Raimund Hageberg, Rudolf Jalakas, Siim Kallas, Rein Miller, Rein Otsason, Ivi Proos, Mart Sõrg, Ülo Uluots, Ants Veetõusme*], RT 1990, 18, 215.

- 05.12. Georg Männiku nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikontrolli peakontrolöriks, RT 1990, 21, 254.
 05.12. Jaan Tedderi nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikontrolli peakontrolöriks, RT 1990, 21, 255.
 05.12. Olav Lüüsi nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikontrolli peakontrolöriks, RT 1990, 21, 253.
 05.12. Sven Potapovi nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikontrolli peakontrolöriks, RT 1990, 21, 252.
 11.12. Malle Seppiku valimise kohta Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunikuks, RT 1990, 21, 265.

Muud otsused

- 27.06. Eesti Vabariigi 1990. a. II poolaasta immigratsioonikvoodi kohta, RT 1990, 2, 30.
 28.06. Maareformi läbiviimise kohta, RT 1990, 2, 34.
 28.06. Panganduse momendiolukorra ja Eesti rahale ülemineku programmi täitmise käigu kohta, RT 1990, 2, 35.
 28.06. Üksikisiku tulumaksu seaduseelnõu rahvaarutelu kohta, RT 1990, 2, 38.
 07.08. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 2. juuli 1990. a. korralduse nr. 1045p Eesti Vabariigis rakendamise peatamise kohta, RT 1990, 5, 65.
 17.09. Riiklike dotatsioonide kaotamisest liha-, piima- ja kalatoodetele ja sellest tuleneva hinnatõusu elanikele kompenseerimise kohta, RT 1990, 9, 103.
 27.09. Pensionide alammäärade ja hooldustasu tõstmisest, RT 1990, 11, 119.
 15.10. Kohtla-Nõmme Alevi Rahvasaadikute Nõukogu valimispäeva määramise kohta, RT 1990, 14, 152.
 08.11. Eesti Vabariigi Valitsuse 3. septembri 1990. a. määruse nr. 184 „Riigimajandite süsteemi loomise kohta” rakendamise peatamisest, RT 1990, 17, 192.
 30.11. Kolme Balti vabariigi ülemnõukogude ühisistungist osavõtu kohta, RT 1990, 21, 245.
 05.12. Alusetult represseerituile elamute tagastamise ja neile juba tagastatud elamutest elanike välja-tõstmise peatamise kohta, RT 1990, 21, 251.
 13.12. Päevakorraküsimuste arutelu katkestamise kohta Eesti Vabariigi territooriumil asuva NLKP vara suhtes, RT 1990, 21, 267.
 20.12. Eesti Vabariigi 1991. a. immigratsioonikvoodi kohta, RT 1990, 22, 281.
 20.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus maareformist, RT 1991, 1, 1.

Deklaratsioon

- 30.03. Eesti NSV Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi koostööst, ÜVT 1990, 12, 179.

Avaldused

- 03.04. Leedu Vabariigi iseseisvuse taastamise kohta, ÜVT 1990, 12, 185.
 18.06. Seoses 50 aasta möödumisega Eesti Vabariigi okupeerimisest NSV Liidu poolt, ÜVT 1990, 19, 293.
 06.08. Seoses Kuveidi okupeerimisega Iraagi poolt, RT 1990, 5, 63.
 20.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu avaldus [*Saksamaa Liitvabariigi ja NSV Liidu lepingu parafeerimise kohta*], (RTs avaldamata).

Pöördumised

- 11.04. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu presidendi poole [*üleskutse alustada läbirääkimisi Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses*], ÜVT 1990, 12, 210.

- 14.05. Pöördumine Vene NFSV Rahvasaadikute Kongressi poole [*heanaaberlikest suhetest ja koostööst*], ÜVT 1990, 17, 274.
- 06.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine [*üleskutse elanikele mitte lasta end sõjaväeparaadist häirida*], (RTs avaldamata).
- 13.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine [*Euroopa tavarelvastuse piiramise lepingu ettevalmistamises osalevate riikide poole*], (RTs avaldamata).
- 01.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu, Leedu Vabariigi Ülemnõukogu ja Läti Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine NSV Liidu Rahvasaadikute IV Kongressi poole [*ettepanek tunnustada Eesti, Läti ja Leedu iseseisvust*], RT 1990, 21, 269.
- 01.12. Pöördumine Balti riikide elanike ning Nõukogude sõjaväelaste poole [*üleskutse järgida Balti riikide seadusi*], RT 1990, 21, 270.
- 01.12. Pöördumine maailma riikide parlamentide poole [*Eesti, Läti ja Leedu soovist taastada iseseisvus*], RT 1990, 21, 268.
- 18.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine Eesti Vabariigi elanike, riigi- ja kohaliku võimu organite, kõigi demokraatlikult meelestatud kodanikeühenduste poole, RT 1990, 22, 279.

Resolutsioonid

- 01.12. Resolutsioon parlamentidevahelise töekomisjoni loomise kohta, RT 1990, 21, 271.
- 01.12. Resolutsioon rahvuste võrdõiguslikkuse kohta [*kõigi Eesti, Läti ja Leedu elanike õiguste tagamisest*], RT 1990, 21, 272.

Eesti NSV / Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium

Seadlused*

- 03.05. Eesti NSV õiguskaitseorganite osalisest depolitiseerimisest, ÜVT 1990, 16, 253.
- 10.05. Riigi Teataja väljaandmise kohta, ÜVT 1990, 16, 254.
- 10.05. Seadlus Eesti Vabariigi Ülemkohtu presiidiumi koosseisu kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Seadlus Läti, Leedu ja Eesti majandusliku koostöö kokkuleppe ratifitseerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Seadlus muudatuste ja täienduste tegemise kohta „Eesti NSV kriminaalkodeksis” ning „Eesti NSV kriminaalprotsessi kodeksis”, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Seadlus NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1988. a. määruse nr. 456 punkti I kehtivuse peatamisest Eesti Vabariigi territooriumil, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Seadlus organisatsiooni Eesti Kodukaitse moodustamise ning mõne koodeksi muutmise ja täiendamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 24.05. Eesti Vabariigi rahvakohtute ümbernimetamise kohta, ÜVT 1990, 17, 270.
- 07.06. Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe asendamise kohta, RT 1990, 1, 8.
- 07.06. Mõne NSV Liidu seadusandliku akti rakendamise peatamise kohta Eesti Vabariigi territooriumil, RT 1990, 1, 9.
- 07.06. Seadlus Eesti Vabariigi Ülemkohtu mõnele liikmele kvalifikatsiooniklassi omistamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 14.06. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 19. veebruari seadluse „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise ja täiendamise kohta” jõustumise tähtaja kehtestamise kohta, ÜVT 1990, 19, 294.

- 14.06. Seadlus Eesti Ringhäälingu likvideerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 22. aprilli 1977. a. seadluse „Usukoondiste põhimääruse” kinnitamise kohta” kehtivuse kaotamise kohta, RT 1990, 1, 14.
- 21.06. Eesti Vabariigi Riiklikus Arbitraazis lahendamisele kuuluvate majandusvaidluste kohta, RT 1990, 1, 13.
- 21.06. Seadlus Eesti Raadio peadirektori ametisse nimetamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Seadlus Eesti Televisiooni peadirektori ametisse nimetamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Seadlus Eesti Vabariigi Siseministeeriumi ravi- ja tööprofülaktooriumide likvideerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Seadlus võidupüha ja jaanipäeva kehtestamise kohta riikliku pühana, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Tööteenistusse astumiseks avalduste vastuvõtmise piirtähtaegade tühistamise kohta, RT 1990, 1, 12.
- 29.06. Lasterikaste emade autasustamise kohta ordenitega „Ema au” ja medalitega „Emamedal”, RT 1990, 2, 39.
- 29.06. Seadlus autasustamise kohta medaliga „Uppujate päästmise eest”, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Seadlus töötajate autasustamise kohta Tööveterani medaliga, (ÜVTs avaldamata).
- 09.07. Seadlus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu erakorralise kolmeteistkümnenenda ja neljateistkümnenenda istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).
- 17.07. Autasustamise kohta medaliga „Uppujate päästmise eest”, RT 1990, 3, 42.
- 17.07. Rahvakontrolliorganite tegevuse lõpetamise kohta, RT 1990, 3, 41.
- 28.08. Täienduse tegemise kohta „Eesti NSV töökoodeksis”, RT 1990, 7, 88.
- 25.09. Saare maakonna Kuressaare linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 14, 147.
- 25.09. Saare maakonna Muhu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 14, 148.
- 29.09. Seadlus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu erakorralise, kaheksateistkümnenenda istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Kohtla-Nõmme alevi moodustamise kohta, RT 1990, 14, 150.
- 09.10. Seadlus riiklike pühade ja „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Eesti Vabariigi riigilipu ja riigivapi kasutamise korra kehtestamise kohta, RT 1990, 17, 189.
- 16.10. Riiklike pühade ja „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise kohta, RT 1990, 15, 162.
- 16.10. Tallinna Linnavolikogu 1990. a. 16. augusti otsuse „Pirangutest eluruumide saamisel Tallinnas” kohta, RT 1990, 15, 163.
- 23.10. Lääne-Viru maakonna Vinni valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 16, 173.
- 23.10. Põlva maakonna Vastse-Kuuste valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 16, 175.
- 23.10. Rapla maakonna Rapla alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 16, 172.
- 23.10. Tartu maakonna Ülenurme valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 16, 174.
- 29.10. Administratiivvastutuse kohta materiaalsete väärtuste Eesti Vabariigist väljaveo või -saatmise korra rikkumise eest, RT 1990, 15, 169.
- 29.10. Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni põhimääruste kinnitamise kohta, RT 1990, 19, 224.
- 29.10. Kohtla-Järve Linnavolikogu 1990. a. 3. oktoobri otsustest „Eesti NSV seaduse „Tööteenistusest Eesti NSV-s” täitmisest” ja „Kodanike kutsumisest tegevteenistusse NSV Liidu relvajõududesse, piirivalve-, sise- ja raudteevägedesse 1990. a. oktoobris–detsembris” ning 1990. a. 4. aprilli otsusest „Eesti NSV seaduse kohta „Tööteenistusest Eesti NSV-s”, RT 1990, 16, 179.

- 29.10. Seadlus Jüri Paalma vabastamise kohta Eesti NSV Riikliku Televisiooni ja Raadiokomitee esimehe kohustest, (RTs avaldamata).
- 29.10. Seadlus S. Neemelaiu vabastamise kohta materiaalse kahju edasisest tasumisest, (RTs avaldamata).
- 13.11. Muudatuste tegemise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluses „Eesti NSV rajoonide (linnade) rahvakohtute rahvakohtunike arvu kindlaksmääramise kohta”, RT 1990, 18, 216.
- 22.11. Järva maakonna Ollepa külanõukogu administratiivkeskuse kohta, RT 1990, 20, 234.
- 06.12. Harju maakonna Keila linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 257.
- 06.12. Narva linna Narva-Jõesuu alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 258.
- 06.12. Põlva maakonna Laheda valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 259.
- 06.12. Põlva maakonna Mustajõe külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1990, 21, 256.
- 06.12. Pärnu maakonna Häädemeeeste valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 260.
- 06.12. Pärnu maakonna Kilingi-Nõmme linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 261.
- 06.12. Pärnu maakonna Vändra alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 262.
- 06.12. Viljandi maakonna Suure-Jaani linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1990, 21, 263.
- 13.12. Maie Kramile kvalifikatsiooniklassi omistamise kohta, RT 1990, 22, 276.
- 13.12. Vastutuse tugevdamisest liikluseeskirjade rikkumise eest, RT 1990, 22, 275.
- 13.12. Vastutuse tugevdamisest spekulatsiooni ja kaubanduseeskirjade rikkumise eest, RT 1990, 22, 274.
- 20.12. Eesti Rahvusraamatukogu peadirektori ametisse nimetamise kohta, RT 1991, 3, 37.
- 20.12. Harju maakonna Sommerlingi külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 3, 36.
- 20.12. Harju maakonna Viimsi külanõukogu omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 30.
- 20.12. Järva maakonna Türi linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 31.
- 20.12. Rapla maakonna Loodna külanõukogu omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 32.
- 20.12. Rapla maakonna Vigala külanõukogu omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 33.
- 20.12. Saare maakonna Leisi külanõukogu omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 35.
- 20.12. Seadlus muudatuste ja täienduste tegemise kohta mõnes Eesti Vabariigis kehtivas koodeksis, RT 1991, 1, 2.
- 20.12. Võru maakonna Võru linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 34.

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1990. aastal vastu ka 23 seadlust armuandmise kohta.

Otsused*

- 03.04. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu tööaparaadi kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 03.04. Otsus rahvasaadikute Eesti NSV Ülemnõukogusse alaliselt tööle võtmise korra kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.04. Otsus Eesti NSV raharingluse ümberkorraldamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.04. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu töö valgustamisest raadios ja televisioonis, (ÜVTs avaldamata).
- 12.04. Otsus Sillamäe, Kohtla-Järve ja Narva linnavolikogu otsuste kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.04. Otsus Sillamäe linna eestlaste kirja kohta, (ÜVTs avaldamata).

- 23.04. Otsus Allan Ratso ennetähtaegse vabastamise kohta rahvakohtuniku kohustest, (ÜVTs avaldamata).
- 23.04. Otsus Eesti Haridustöötajate Ametiühingu Vabariikliku Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 23.04. Otsus seaduseelnõude „Eesti valitsemise ajutine kord” ja „Eesti sümboolikast” teisele lugemisele ettevalmistamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 03.05. Eesti NSV Ülemnõukogu liikmete osalemise kohta Eesti NSV Riikliku Julgeoleku Komitee reorganiseerimiseks moodustatud valitsuskomisjoni töös, RT 1990, I, 3.
- 03.05. Eesti NSV Ülemnõukogu otsuse „Isemajandava Eesti elum poliitika alused” projekti kohta, RT 1990, I, 2.
- 03.05. Otsus Eesti Maapanga ja Eesti Sotsiaalpanka põhikirja kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 03.05. Otsus Eesti NSV Valitsuse ettepaneku kohta Eesti NSV Ülemnõukogu ja Eesti NSV Valitsuse ühiskomisjoni moodustamiseks oma rahale ülemineku programmi läbitöötamiseks, (ÜVTs avaldamata).
- 03.05. Otsus immigratsiooniseaduse eelnõu kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 03.05. Tarbijakaitseaduse eelnõu kohta, RT 1990, I, 1.
- 08.05. Otsus võrdsete õiguste eest seisva saadikurühma ja EKP poliitilise saadikurühma (kommunistliku fraktsiooni) protesti kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Eesti Kristlik-demokraatliku Liidu registreerimisest, RT 1990, I, 5.
- 10.05. Eesti Liberaaldemokraatliku Partei registreerimise kohta, RT 1990, I, 4.
- 10.05. Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei registreerimisest, RT 1990, I, 6.
- 10.05. Otsus Eesti rahvuslipu kui taastatava iseseisva vabariigi riikliku sümboli kasutamise korra kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus Eesti Vabariigi autasude täiustamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse esindaja kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juures, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemkohtu kohtukolleegiumide esimeeste kinnitamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe nõukogu moodustamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmetele päevaraha maksmise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 10.05. Otsus muudatuste tegemisest Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi otsuses „Armumise taotluste läbivaatamise korra kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumis”, (ÜVTs avaldamata).
- 14.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu istungite saali kujunduse kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 14.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete välisviitidest informeerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse programmi kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhtkonna ja Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe julgeoleku tagamisest (ei kuulu avaldamisele), (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Illar Hallaste ettepaneku kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete täienduskoolituse kohta Rootsis, (ÜVTs avaldamata).
- 17.05. Otsus töökollektiivide esindajate 1990. a. 15. mail toimunud mitingul esitatud materjali ja Eesti Vabariigi Valitsuse operatiivkomisjoni informatsiooni kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 24.05. Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Rahvusraamatukogu (parlamendiraamatukogu) kohta” eelnõust, RT 1990, I, 7.

- 24.05. Otsus Eesti Ettevõtjate Erakonna registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 24.05. Otsus Eesti Kaubanduse ja Tarbijate Kooperatsiooni Töötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 24.05. Otsus Eesti Kõrgkoolide Ametiühingute Liidu „Universitas“ põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 24.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete töö- ja olmeküsimuste läbivaatamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 07.06. Otsus 14. juuni üldrahvalikuks leinapäevaks kuulutamise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 07.06. Otsus Eesti Ehitajate Ametiühingu Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 07.06. Otsus Eesti Kergetööstustöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 07.06. Otsus Eesti Riigitöötajate Ametiühingute ajutise põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Balti vabariikide ülemnõukogude saadikute ning Läti ja Eesti komiteede liikmete ettepanekute kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Tõnis Metsa avaldusest 1990. aasta 15. mai sündmuse kohta Toompeal, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi projekti kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku Sergei Petinovi poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu võrdsete õiguste eest seisva saadikurühma, kommunistliku fraktsiooni ja Virumaa saadikurühma avaldusest Valga Maakonna Volikogu otsuse kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Leedu Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 15. juuni istungjärgul osalemise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Otsus Toris toimuva kogunemise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 12.06. Sotsioloogilise uurimise läbiviimise kohta, RT 1990, I, 10.
- 21.06. Eesti Maa-keskerakonna registreerimise kohta, RT 1990, I, 11.
- 21.06. Otsus Balti riikide saadikute alatise nõupidamise põhimääruse projekti kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Otsus Eesti Vabariigi politseiseaduse projekti kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Piirangute kohta rahvasaadikute ja riigiteenistujate töösuhetes ning osalemisel ettevõtluses“ eelnõu kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 21.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe Arnold Rüütli visiidi kohta Saksamaa Liitvabariiki, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus 7.-8. juulil Toris kavandatud Eestimaa vabaduse eest võitlejate kokkutuleku kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus Eesti Ametiühingute Keskliidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus Eesti Majandustöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus Eesti Metsatöötajate Ametiühingu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus „Eesti seaduste kogu“ vahetuslehtede kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 29.06. Otsus Eesti Trükitöölise Liidu põhikirja registreerimise kohta, (ÜVTs avaldamata).
- 17.07. Otsus informatsioonist NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldusega nr. 1045-p moodustatud assotsiatsiooni „Integraal“ kohta, (RTs avaldamata).

- 17.07. Otsus läbirääkimistest Eesti Vabariigi ja Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi vahel, (RTs avaldamata).
- 17.07. Otsus Raadioelektronika Tööstuse Töötajate Ametiühingute Eesti Vabariikliku Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 17.07. Privatiseerimisprotsessi korraldamise esmajärgulistest abinõudest, RT 1990, 3, 40.
- 02.08. Mõne kategooria töötajate sotsiaalsete garantiide kohta, RT 1990, 5, 61.
- 02.08. Riiklike autasude kohta, RT 1990, 5, 62.
- 07.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Jaehindade taseme ja vabariigi kodanike elatusmiinimumi kaitse edasilükkamatute abinõude kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 09.08. Otsus Eesti Autohooldajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.08. Otsus Eesti Energeetika ja Elektrotehnika Ametiühingu Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.08. Otsus Eesti Tervishoiutöötajate Ametiühingu Vabariikliku Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Jaehindade taseme ja vabariigi kodanike elatusmiinimumi kaitse edasilükkamatute abinõude kohta” projekti läbivaatamisest, (RTs avaldamata).
- 09.08. Otsus Tallinna Tehnikaülikooli põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.08. Otsus delegatsiooni kinnitamise kohta läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSV-ga, (RTs avaldamata).
- 20.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Rahva-keskfraktsioon” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Sotsiaaldemokraatliku fraktsiooni” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Sõltumatud demokraadid” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 28.08. Andres Alase ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1990, 7, 87.
- 28.08. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Riiklike teenindus-, kaubandus- ja toitlustusettevõtete erastamise lähtealused” ja selle seaduse kehtestamise otsuse eelnõude kohta, (RTs avaldamata).
- 28.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kristlik-demokraatliku saadikurühma registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 28.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku Priidu Priksi ettepaneku kohta paranduse tegemiseks Eesti Vabariigi kohaliku omavalitsuse aluste seaduses, (RTs avaldamata).
- 28.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Liberaaldemokraatlik fraktsioon” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 28.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Virumaa” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 28.08. Otsus omandireformi kohta üldpoliitilise diskussiooni korraldamisest, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Raadio peadirektori ametipalga kehtestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Televisiooni peadirektori ametipalga kehtestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Vabariigi ja Vene NFSV piiriküsimuse uurimise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõu „Riikliku elamufondi kuuluvate elamute ja korterite kodanikele müümise lähtealustest riigivarade privatiseerimise esimesel etapil” kohta, (RTs avaldamata).

- 07.09. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuselt Ülemnõukogule saadetud ettepaneku liha-, piima- ja kalatoodetele riiklike dotatsioonide kaotamisest ja sellest tuleneva hinnatõusu kompenseerimisest ning vastava otsuse projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu roheliste saadikurühma registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Rahva-keskfraktsioon” avalduse kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus komandeeringute kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi kooskõlastusprotokollist uue liidulepingu ettevalmistamise edasise töö kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Tallinna ettevõtetele asutamislubade andmise korra rakendamise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.09. Otsus Vene NFSV Ülemnõukogule saadetava telegrammi kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi ja NSV Liidu läbirääkimiste jätkamise ettevalmistamise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi käibemaksu seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi teaduskorralduse seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi õiguskaitsekontseptsiooni eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu maarahva saadikurühma registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Koostöö” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Võrdsete õiguste eest” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Leningradi Linna Rahvasaadikute Nõukogu esimehe A. Sobtšaki ja Leningradi Oblasti Rahvasaadikute Nõukogu esimehe J. Jarovi pöördumise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Otsus Muraste Lastekodu probleemide kohta, (RTs avaldamata).
- 11.09. Seaduste Eesti Vabariigi omandiseadusega kooskõlla viimise ja omandiseadusest tulenevate uute normatiivaktide väljatöötamise kohta, RT 1990, 9, 101.
- 18.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Eesti Maa-keskerakonna saadikurühma registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Täiendavatest abinõudest kaubaressursi moodustamise ja kaubavahetuse korraldamise kohta Eesti Vabariigis 1991. aastaks” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 18.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Kommunistlik fraktsioon” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.09. Otsus komandeeringu kohta Saksa Liitvabariiki, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Eesti Kalanduse Ametiühingu Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni põhimääruste projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Eesti Sotsiaaldemokraatliku Partei taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kaheksateistkümnenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu maarahva saadikurühma ning saadikurühma „Sõltumatud demokraadid” koosseisu täiendamise kohta, (RTs avaldamata).

- 25.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Pensionide alammäärade ja hooldustasu tõstmisest” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus raadiojaama „Nadežda” tegutsemise kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus referendumi seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus saadikurühma „Võrdsete õiguste eest” ettepaneku kohta Ülemnõukogu alatise komisjoni moodustamiseks, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus süüdimõistetute ühisavalduse kohta olukorrast kinnipidamisasutustes, (RTs avaldamata).
- 25.09. Otsus Ülemnõukogu õiguskomisjoni ettepaneku kohta saadikute töökohtadest istungite saalis, (RTs avaldamata).
- 08.10. Otsus Eesti Vabariigi ettevõtte tulumaksu ja Eesti Vabariigi käibemaksu seaduste eelnõude kohta, (RTs avaldamata).
- 08.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kaheksateistkümnenda istungjärgu päevakorra kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Eesti Vabariigi Riigikontrolli moodustamise kohta, RT 1990, 14, 149.
- 09.10. Otsus Eesti Pangaga seotud küsimuste kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi territooriumil asuva NLKP ja EKP vara kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Maa-keskerakonna saadikurühma arupärimisele vastamise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu nelja saadikurühma ettepaneku kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku Kaido Kama esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eluasemeõiguse tagamisest seoses kahjude heastamisega alusetult represseeritud isikutele” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Rahva-keskfraktsioon” koosseisu muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu üheksateistkümnenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus J. Vares-Barbaruse monumendi kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus kuritegevuse vastase võitluse koordineerimise komitee reorganiseerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus seisukoha saamisest omandireformi suhtes, (RTs avaldamata).
- 09.10. Otsus seminarile komandeerimise kohta Taani Kuningriiki, (RTs avaldamata).
- 16.10. „Eesti” kasutamise kohta ettevõtete ja muude objektide nimedes, RT 1990, 15, 161.
- 16.10. Eesti Liinilendurite Ametiühingu põhikirja registreerimise kohta, RT 1990, 15, 160.
- 16.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Ainelisest hüvitusest sõjast osavõtnutele ja õigusvastaselt represseeritud isikutele” kohta, RT 1990, 18, 200.
- 16.10. Otsus Eesti Panga Nõukogu uue koosseisu kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Eesti Panga poolt esitatud seaduseelnõu „Eesti Vabariigi omandiõiguse taastamisest Eesti Vabariigi territooriumil tegutsevatele riiklikele pankadele üle läinud vara suhtes” kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Eesti Vabariigi maamaksu seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümnenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikueetika komisjoni ettepanekutest Ülemnõukogu

- saadikute esinemise kohta aktuaalsete poliitiliste saadete juhtidena Eesti Televisioonis, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus komisjoni moodustamise kohta Moskva muuseumides asuvate Eesti kultuurivarade väljaselgitamiseks, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus vastuse projekti ettevalmistamisest Vene NFSV Ülemnõukogule Vene NFSV Ministrite Nõukogu majanduse stabiliseerimise ja turusuhetele ülemineku programmi kohta, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Ülemnõukogu saadiku Enn Leissoni poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Saadikute töötingimuste ja sotsiaalsete garantiide kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Ülemnõukogu saadiku Vitali Menšikovi küsimusest Eesti Vabariigi ministri Endel Lippmaa volituste kohta Balti esindajate nõupidamisel Riias, (RTs avaldamata).
- 16.10. Otsus Ülemnõukogu saadikute A. Paju ja J. Telgmaa pöördumise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi poole, (RTs avaldamata).
- 23.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi Keelekaitsekomisjoni kohta, RT 1990, 16, 176.
- 23.10. Otsus Eesti Rahvusraamatukogu (parlamendiraamatukogu) seaduseelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 23.10. Otsus Eesti Vabariigi maaelu komisjoni ja saadikurühma „Sõltumatud demokraadid” poolt esitatud seaduseelnõust „Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti NSV maksukorralduse seaduses”, (RTs avaldamata).
- 23.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne esimese istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 23.10. Otsus kodanikuühenduse „Eesti Demokraatlik Liit” taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus ajalehes „Sovetskaja Estonia” avaldatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusest „Riiklike pühade ja „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise kohta”, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku Peeter Luti järelepärimisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 17. juuli otsuse „Privatiseerimisprotsessi korraldamise esmajärgulistest abinõudest” kohta, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus ettepaneku tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi töörühmale, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus Leningradi oblastinõukogu avaldusest Eesti majanduspiiri kohta, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus saadikute korteriüüri maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus seaduseelnõu projekti „Eesti Vabariigi riigiõiguslikud alused üleminekuperioodil” kohta, (RTs avaldamata).
- 29.10. Otsus sõjaväeosa nr. 52 345 piketeerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Eesti Maaomavalitsuste Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondi moodustamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni ettepanekust Eesti Panga nõukogu koosseisu kohta, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne teise istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Virumaa” ettepaneku kohta Ülemnõukogu töö kajastamisest Eesti Televisioonis ja Eesti Raadios, (RTs avaldamata).

- 06.11. Otsus komandeeringu kohta Pariisi, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Rootsi Kuningriigi Riksdagi spiikeri külaskäigu programmi kohta, (RTs avaldamata).
- 06.11. Otsus Valgevene NSV Ülemnõukogu pöördumise kohta kõigi vabariikide ülemnõukogude poole, (RTs avaldamata).
- 13.11. Otsus Eesti Komitee finantseerimise kohta Eesti Vabariigi eelarvest, (RTs avaldamata).
- 13.11. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse alatise esindaja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures hr. Jüri Kahni volituste kohta NSV Liidu Ülemnõukogu istungjärgul esinemise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne kolmanda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 20.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne neljanda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 20.11. Otsus komandeeringu kohta Norrasse, (RTs avaldamata).
- 22.11. Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduse mõne sätte rakendamise kohta, RT 1990, 20, 233.
- 22.11. Otsus Eesti Keemiatööstuse Töötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Riigikogu valimise seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi 1991. aasta riigieelarve kohta” eelnõust, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi valijate registri koostamise seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kristlik-demokraatliku saadikurühma ettepanekust Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 lõike 1 muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi omandiõiguse taastamisest Eesti Vabariigi territooriumil tegutsevatele riiklikele pankadele üle läinud vara suhtes” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi juures asuva töögrupi moodustamise kohta endise Eesti Sidemuuseumi varade koostamiseks ja süstematiseerimiseks, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Võrdsete õiguste eest” protestist sõiduautode jaotamise kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu seaduse” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu sotsiaalkomisjoni informatsiooni kohta Muraste Lastekodu probleemidest, (RTs avaldamata).
- 22.11. Otsus komandeeringu kohta Prantsusmaale, (RTs avaldamata).
- 29.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu erakorralise istungi kokkukutsumisest, (RTs avaldamata).
- 29.11. Otsus komandeeringu kohta Austriasse, (RTs avaldamata).
- 29.11. Otsus Läänemeremaade parlamendisaadikute delegatsiooni kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 29.11. Otsus Tartu Ülikooli põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne viienda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 06.12. German Nagovitsõni ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1990, 21, 264.
- 06.12. Otsus Eesti Geoloogiatöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi kaitseseaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).

- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse ja Eesti Panga poolt esitatud rahareformi kontseptsioonide kohta, (RTs avaldamata).
- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. aasta eelarve projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi territooriumil asuva NLKP vara kohta”, (RTs avaldamata).
- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigis paiknevate liidulise alluvusega ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kohta”, (RTs avaldamata).
- 06.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste „Vastutuse tugevdamisest spekulatsioonide ja kaubanduseeskirjade rikkumise eest” ja „Vastutuse tugevdamisest liikluseeskirjade rikkumise eest” projektide kohta, (RTs avaldamata).
- 10.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu väliskomisjoni esimehe I. Toome julgeoleku tagamisest (ei kuulu avaldamisele), (RTs avaldamata).
- 11.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne kuuenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 11.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi lennundusseaduse, Eesti Vabariigi maanteede seaduse ja Eesti Vabariigi kaubandusliku meresõidu koodeksi eelnõude kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 11.12. Otsus komandeeringu kohta Rootsi Kuningriiki, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigis paiknevate liidulise alluvusega ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete J. Alliku, K. Kama ja I. Toome poolt esitatud dokumendi „Rahvusliku Ühtsuse Valitsuse põhiseisukohad” kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Hanno Schotteri komandeerimise kohta Soome Vabariiki, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Jelena Benevolenskaja ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus seadusandluse edasisest täiustamisest administratiiv- ja tsiviilprotsessi ning normide küsimustes, (RTs avaldamata).
- 13.12. Otsus Teises maailmasõjas langenud, Saksa sõjaväes teeninud isikute hauatähiste purustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.12. Galina Lipinskaja ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1991, 3, 38.
- 20.12. Otsus Eesti Kristlik-Demokraatliku Erakonna taotluste kohta, (RTs avaldamata).
- 20.12. Otsus Eesti Sidetöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemkohtu esimehe ametipalga kehtestamise kohta, (RTs avaldamata).

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1990. aastal vastu ka 7 otsust armuandmistootluste ja 1 otsuse abiellumisea vähendamise kohta.

Avaldused

- 29.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [*Tori sündmuste kohta*], (RTs avaldamata).
- 09.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [*V. Lebedevi esinemise kohta Vene NFSV Ülemnõukogu istungjärgul*], (RTs avaldamata).

23.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [sõjaväeparaadi korraldamise kohta 7. novembri], (RTs avaldamata).

5.2.2. 1991. aasta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu

Seadused

Terviktekstid

- 16.01. Eesti Vabariigi sideseadus, RT 1991, 3, 49.
- 27.03. Eesti Vabariigi rahareformi komitee moodustamise kohta, RT 1991, 13, 173.
- 27.03. Seadus Lahemaa Rahvuspargi kohta, RT 1991, 13, 171.
- 15.04. Eesti Vabariigi pensioniseadus, RT 1991, 12, 169.
- 16.04. Seadus Eesti Vabariigi Sideministeeriumi likvideerimise ja Eesti Vabariigi Transpordiministeeriumi reorganiseerimise kohta, RT 1991, 14, 190.
- 12.06. Eesti Vabariigi ravikindlustusseadus, RT 1991, 23, 272.
- 13.06. Eesti Vabariigi omandireformi aluste seadus, RT 1991, 21, 257.
- 19.06. Administratiivvastutuse kohta materiaalse väärtuste Eesti Vabariigist väljaveo või -saatmise korra rikkumise eest, RT 1991, 23, 275.
- 14.08. Seadus Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtu kohta, RT 1991, 25, 308.
- 10.09. Maksusoodustustest väliskapitaliga ettevõtetele, RT 1991, 31, 375.
- 11.09. Eesti Vabariigi välisinvesteeringuseadus, RT 1991, 31, 376.
- 15.10. Eesti Vabariigi ettevõtte tulumaksu seadus, RT 1991, 36, 446.
- 16.10. Eesti Vabariigi käibemaksuseadus, RT 1991, 36, 447.
- 17.10. Eesti Vabariigi maareformi seadus, RT 1991, 34, 426.
- 23.10. Eesti Vabariigi kohtuniku staatuse seadus, RT 1991, 38, 473.
- 23.10. Kohtute seadus, RT 1991, 38, 472.
- 11.11. Eesti Vabariigi karusnahaaktsiisi seadus, RT 1991, 40, 492.
- 21.11. Eesti Vabariigi kalapüügisteadus, RT 1991, 43, 516.
- 05.12. Eesti Vabariigi seadus vara võõrandamise õigusvastasuse tõendamise lihtsustatud korra kehtestamise kohta, RT 1991, 43, 518.
- 09.12. Kaubandusliku meresõidu koodeks, RT 1991, 46/48, 577.
- 10.12. Seadus Eesti Advokatuuri kohta, RT 1991, 45, 546.
- 19.12. Eesti Vabariigi maanteeseadus, RT 1992, 1, 1.

Riigieelarve

05.09. Eesti Vabariigi 1991. aasta lisaeelarve kohta, RT 1991, 30, 366.

Muutmisseadused

- 31.01. Vabariigi Ülemnõukogu koosseisust väljalangenud saadiku ning kohalike rahvasaadikute nõukogude (volikogude) koosseisust väljalangenud saadikute asendusvalimise läbiviimise kohta 1991. aastal, RT 1991, 4, 64.
- 28.02. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1991, 7, 115.

ÕIGUSLOOME

- 19.03. Sillamäe Linnavolikogu koosseisust väljalangenud saadiku asendusvalimise tähtaegade pikendamise kohta, RT 1991, 10, 147.
- 26.03. Seadus muudatuste tegemise kohta 1990. a. 20. septembril vastu võetud Eesti Vabariigi politiseaduses, RT 1991, 10, 152.
- 28.03. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti NSV maksukorralduse seaduses, RT 1991, 10, 156.
- 22.04. Seadus muudatuste kohta Eesti NSV seaduses „Tööteenistusest Eesti NSV-s”, RT 1991, 15, 208.
- 22.04. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seaduses, RT 1991, 15, 209.
- 15.05. Eesti Vabariigi seadus „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise ja täiendamise kohta, RT 1991, 16, 221.
- 15.05. Eesti Vabariigi seadus muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi pangaseaduses, RT 1991, 16, 222.
- 21.08. Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse osalise muutmise kohta, RT 1991, 27, 324.
- 03.09. Seadus mõningate muudatuste tegemise kohta Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduses, (RTs avaldamata).
- 04.09. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1991, 30, 360.
- 12.09. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi sotsiaalmaksu seaduses, RT 1991, 32, 391.
- 15.10. Seadus muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seaduses, RT 1991, 36, 445.
- 24.10. Seadus Eesti Vabariigi Sotsiaalministeeriumi ümbernimetamise kohta Eesti Vabariigi Tööministeeriumiks, RT 1991, 37, 457.
- 11.11. Seadus Eesti Vabariigi Kaubandusministeeriumi moodustamisest Eesti Vabariigi Kaubandusministeeriumi ja Eesti Vabariigi Materiaalsete Ressursside Ministeeriumi baasil, RT 1991, 40, 494.
- 11.11. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1991, 40, 493.
- 14.11. Seadus politsei tegevuse õigusliku reguleerimise mõningate küsimuste kohta, RT 1991, 40, 497.
- 18.12. Seadus muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduses, RT 1991, 45, 565.

Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse kinnitamise seadus

- 27.02. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a. 26. veebruari seadluse „Vastutusest valimis- ja referendumiseadusandluse rikkumise eest” kinnitamise kohta, RT 1991, 7, 114.

Otsused

Riiklusega seotud otsused

- 14.01. Poliitilisest olukorrast Eestis, RT 1991, 2, 17.
- 31.01. Otsus referendumi korraldamise kohta Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses, RT 1991, 4, 65.
- 27.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Referendumi korraldamise kohta Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses” muutmise, RT 1991, 7, 113.
- 11.03. 1991. aasta 3. märtsil Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses korraldatud referendum tulemuse kinnitamise kohta, RT 1991, 8, 127.
- 11.03. NSV Liidu 1991. aasta 17. märtsi referendum kohta Eesti Vabariigi territooriumil, RT 1991, 8, 126.

- 13.03. 1991. a. 3. märtsil Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses toimunud referendumi tulemuse arvestamisest Eesti Vabariigi riigivõimuorganite tegevuses, RT 1991, 10, 142.
 28.03. Riigiõiguslike aluste väljatöötamiseks töögrupi moodustamise kohta, RT 1991, 10, 154.
 20.08. Eesti riiklikust iseseisvusest, RT 1991, 25, 312.
 25.09. Eesti NSV-st valitud NSV Liidu rahvasaadikute volituste lõppemise kohta, RT 1991, 33, 409.
 06.11. Eesti Vabariigi kodakondsuse kohta, RT 1991, 39, 476.

Seaduste kehtestamise ja rakendamisega seotud otsused (sh seaduseelnõu tagasilükkamine, rakendusotsuste muutmine ja täiendamine ning Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamine)

- 16.01. Eesti Vabariigi sideseaduse kehtestamise kohta, RT 1991, 3, 48.
 16.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. aasta 13. jaanuari seadluse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise täievolilise esindaja välisriikides nimetamise kohta” kinnitamisest, RT 1991, 3, 47.
 24.01. Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 13. detsembri seadluse „Vastutuse tugevdamisest liikluseeskirjade rikkumise eest” kinnitamise kohta, RT 1991, 4, 60.
 21.03. Eesti Vabariigi seaduse „Tallinna Linnavolikogu mandaatide arvu vähendamise kohta” eelnõu tagasilükkamise kohta, RT 1991, 10, 150.
 27.03. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Lahemaa Rahvuspargi kohta” rakendamise kohta, RT 1991, 13, 172.
 28.03. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Muudatuste tegemise kohta Eesti NSV maksukorralduse seaduses” rakendamise kohta, RT 1991, 10, 157.
 15.04. Otsus Eesti Vabariigi pensioniseaduse rakendamise kohta, RT 1991, 12, 170.
 15.05. Eesti Vabariigi seaduse „Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi pangaseaduses” kehtestamisest, RT 1991, 16, 223.
 12.06. Eesti Vabariigi ravikindlustusseaduse rakendamise kohta, RT 1991, 23, 273.
 19.06. Eesti Vabariigi seaduse „Administratiivvastutuse kohta materiaalsete väärtuste Eesti Vabariigist väljaveo või -saatmise korra rikkumise eest” rakendamise kohta, RT 1991, 23, 276.
 20.06. Otsus „Omandireformi aluste seaduse” rakendamise kohta, RT 1991, 21, 258.
 11.09. Eesti Vabariigi välisinvesteeringuseaduse ja Eesti Vabariigi seaduse „Maksusoodustusest väliskapitaliga ettevõtetele” rakendamise kohta, RT 1991, 31, 377.
 12.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „„Omandireformi aluste seaduse” rakendamise kohta” punkti 13. täiendamisest, RT 1991, 31, 378.
 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. aasta 20. juuni otsuse „„Omandireformi aluste seaduse” rakendamise kohta” muutmisest, RT 1991, 36, 443.
 17.10. Otsus Eesti Vabariigi maareformi seaduse kehtestamise kohta, RT 1991, 34, 427.
 23.10. Otsus „Eesti Vabariigi kohtute seaduse” ja „Eesti Vabariigi kohtuniku staatusseaduse” rakendamise kohta, RT 1991, 38, 474.
 07.11. Otsus muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuses „Eesti Vabariigi pensioniseaduse rakendamise kohta”, RT 1991, 40, 491.
 21.11. Eesti Vabariigi kalapüügiseaduse rakendamise kohta, RT 1991, 43, 517.
 09.12. Eesti kaubandusliku meresõidu koodeksi rakendamise kohta, RT 1991, 46/48, 578.
 19.12. Otsus Eesti Vabariigi maareformi seaduse rakendamise kohta, RT 1991, 45, 567.

Välislepingutega seotud otsused

- 15.01. Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete

aluste lepingu juurde kuuluva 1991. aasta 12. jaanuari protokollitratifitseerimise kohta, RT 1991, 3, 45.

15.01. Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigi ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete aluste lepingu ratifitseerimise kohta, RT 1991, 2, 18.

26.09. Eesti Vabariigi ühinemisest rahvusvaheliste lepingutega, mille depositaariks on ÜRO peasekretär, RT 1991, 35, 428.¹

18.12. Eesti Vabariigi ühinemisest 1968. aasta „Tuumarelva leviku tõkestamise lepinguga“, RT 1991, 45, 563.

Riigieelarvega seotud otsused

28.02. Käibemaksust laekunud summade kohta, RT 1991, 7, 116.

17.04. Raha eraldamise kohta soojusenergia kallinemise osaliseks kompenseerimiseks elanikkonnale, RT 1991, 14, 193.

20.06. Raha täiendava eraldamise kohta põllumajanduse arendamiseks, RT 1991, 23, 282.

12.08. Eesti Vabariigi 1990. aasta riigieelarve täitmise aruande kinnitamise kohta, RT 1991, 25, 306.

11.12. Eesti Vabariigi 1991. aasta lisaelarves ettenähtud reservist raha eraldamise kohta Eesti Vabariigi Haridusministeeriumile, RT 1991, 45, 549.

12.12. Eesti Vabariigi 1991. aasta lisaelarves ettenähtud reservist raha eraldamise kohta Eesti Pangale, RT 1991, 45, 553.

18.12. Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude kohta, RT 1991, 45, 566.

---

¹ Otsusega ratifitseeriti 28 lepingut (toodud otsuse sõnastuses): 1. Revideeritud üldakt rahvusvaheliste tülide rahumeelsel teel lahendamise kohta; 2. Konventsioon ÜRO privileegide ja immunitetide kohta; 3. Konventsioon ÜRO spetsialiseeritud asutuste privileegide ja immunitetide kohta; 4. Diplomaatilise suhtlemise Viini konventsioon; 5. Diplomaatilise suhtlemise Viini konventsiooni juurde kuuluv fakultatiivne protokoll kodakondsuse omandamise küsimuses; 6. Diplomaatilise suhtlemise Viini konventsiooni juurde kuuluv fakultatiivne protokoll tülide kohustusliku lahendamise küsimuses; 7. Konsulaarsuhtlemise Viini konventsioon; 8. Konsulaarsuhtlemise Viini konventsiooni juurde kuuluv fakultatiivne protokoll kodakondsuse omandamise küsimuses; 9. Konsulaarsuhtlemise Viini konventsiooni juurde kuuluv fakultatiivne protokoll tülide kohustusliku lahendamise küsimuses; 10. Erimissioonide konventsioon; 11. Erimissioonide konventsiooni juurde kuuluv fakultatiivne protokoll tülide kohustusliku lahendamise kohta; 12. Rahvusvaheliselt kaitstud isikute, kaasa arvatud diplomaatiliste esindajate vastu suunatud kuritegude tõkestamise ja karistamise konventsioon; 13. Viini konventsioon riikide esindamise kohta suhtlemisel ülemaailmsete rahvusvaheliste organisatsioonidega; 14. Viini konventsioon riikide õigusjärglusest riigi vara, arhiivide ja võlgade suhtes; 15. Genotsiidi kuritegude tõkestamise ja karistamise konventsioon; 16. Rassilise diskrimineerimise mis tahes vormide likvideerimise rahvusvaheline konventsioon; 17. Rahvusvaheline pakt majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste kohta; 18. Rahvusvaheline pakt kodaniku- ja poliitiliste õiguste kohta; 19. Kodaniku- ja poliitiliste õiguste kohta vastuvõetud rahvusvahelise pakti juurde kuuluv fakultatiivne protokoll; 20. Sõjakuritegude ja inimsuse vastu suunatud kuritegude suhtes aegumistähtaaja mittekohtlemise konventsioon; 21. Apartheidi kuritegude mahasurumise ja karistamise rahvusvaheline konventsioon; 22. Konventsioon naiste diskrimineerimise mis tahes vormide likvideerimise kohta; 23. Konventsioon piinamise ja muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise vastu võitlemise kohta; 24. Rahvusvaheline konventsioon apartheidi rakendamise vastu spordis; 25. Lapse õiguste konventsioon; 26. Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon; 27. Rahvusvaheliste lepingute õigusjärgluse Viini konventsioon; 28. Viini konventsioon rahvusvaheliste lepingute õigusest riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel või rahvusvaheliste organisatsioonide vahel.

Ülemnõukogu tööga seotud otsused (sh Ülemnõukogu Presiidiumi ja Ülemnõukogu Kantselei töö korraldamine)

- 14.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXVII istungjärgu korraldamisel, RT 1991, 3, 44.
- 16.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku L. Kaljuvee saadikuvolituste lõpetamise kohta, RT 1991, 3, 46.
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi kaitseseaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõu „Eesti Vabariigi üleminekuperioodi riigipeast ja Ülemnõukogu juhatusest” kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõu „Lahemaa rahvuspargist” kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõu „Pensionäride ainelise olukorra parandamisest” ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi seaduse „Pensionäride ainelise olukorra parandamisest” rakendamise korrast” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Muudatuste ja täienduste tegemise kohta „Eesti NSV maksukorralduse seaduses””, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi streigiseaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi teaduskorralduse seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse ja Eesti Panga poolt esitatud ettepanekute kohta pangaseaduse muutmiseks, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondi moodustamisest” kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus redaktsioonikomisjoni moodustamiseks Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute V. Lebedevi ja S. Petinovi avalduse kohta otsuse ettevalmistamiseks, (RTs avaldamata).
- 21.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. aasta 14. jaanuari otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXVII istungjärgu korraldamisel” kehtivuse pikendamisest, RT 1991, 3, 50.
- 22.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute V. Lebedevi ja S. Petinovi poolt esitatud avalduse ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuste projektide kohta, RT 1991, 3, 52.
- 23.01. Otsus Eesti NSV maksukorralduse seaduse muudatusi ja täiendusi käsitleva seaduseelnõu läbivaatamise katkestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 23.01. Otsus Eesti Vabariigi lennunduseaduse, Eesti Vabariigi maanteede seaduse ja Eesti Vabariigi kaubandusliku meresõidu koodeksi eelnõude kohta, (RTs avaldamata).
- 23.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõu „Pensionäride ainelise olukorra parandamisest” ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Eesti Vabariigi seaduse „Pensionäride ainelise olukorra parandamisest” rakendamise korrast” arutamiseks esitamise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXXI istungjärgule, (RTs avaldamata).
- 29.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. aasta 14. jaanuari otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXVII istungjärgu korraldamisel” kehtivuse pikendamisest, RT 1991, 4, 61.
- 31.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Rahvahääletuse korraldamise kohta Eesti iseseisvuse küsimuses 1991. aastal” projekti arutelul käigus tehtud ettepanekute ja märkuste arvestamiseks kooskõlastuskomisjoni moodustamisest, (RTs avaldamata).
- 11.02. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 21. augusti otsuse „Delegatsiooni kinnitamise kohta läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSV-ga” täiendamise kohta, RT 1991, 5, 78.

- 11.02. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Eesti NSV maksu- korralduse seaduse muutmise ja täiendamise kohta” (RTs avaldamata).
- 11.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kristlik-demokraatliku saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Surmanuhtluse kaotamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 18.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Peet Kase poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise ning Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi täiendamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 25.02. Muudatustest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatiste komisjonide koosseisus, RT 1991, 7, 110.
- 25.02. Muudatustest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatiste komisjonide koosseisus, RT 1991, 7, 111.
- 25.02. Otsus Eesti Panga poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Raha Komitee moodustamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 25.02. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Muudatuste ja täienduste kohta Eesti NSV töökoodeksis”, (RTs avaldamata).
- 25.02. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi riikliku peasanitaararsti staatuse kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 25.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Enn Leissoni poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Inim- ja kodanikuõiguste alaste aktide parafeerimiseks ettevalmistamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 25.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Parlamendivähemuse arvamuse arvestamise mehhanismist” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 25.02. Otsus kristlik-demokraatliku saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 27.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXXII istungjärgu päevakorra kohta, (RTs avaldamata).
- 11.03. Otsus Eesti Vabariigi ajutise ajateenistuse seaduse eelnõust ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi kaitsejõudude (kaitseteenistuse) loomise kohta”, (RTs avaldamata).
- 11.03. Otsus Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Tallinna Linnavolikogu mandaatide arvu vähendamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 11.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi tervisekindlustuse seaduse eelnõust ja seadlusprojektidest mõnede Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja koodeksite muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Narva vabamajanduspiirkonna moodustamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 11.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu avalduse ja NSV Liidu presidendi M. S. Gorbatšovi poole pöördumise teksti täienduste ja paranduste tegemiseks redaktsioonikomisjoni moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondi moodustamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvide 8 ja 11 muutmise kohta, RT 1991, 10, 144.
- 18.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise korra kohta, RT 1991, 10, 146.
- 18.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvide 6 ja 10 täiendamise kohta, RT 1991, 10, 145.

- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Lahemaa Rahvuspargist” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvastiku-registri asutamise kohta” eelnõust, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eetikakomisjoni poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvasaadiku, riigi kõrgeima seadusandliku kogu liikme staatusest” eelnõust, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Kalju Koha poolt Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumile esitatud arupärimise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Valeri Koisi poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muudatustest ja täiendustest” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 1 kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise hääletugemiskomisjoni protokoll nr. 2 kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete valimise tulemuste kindlakstegemiseks hääletugemiskomisjoni moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus „Informatsiooni Eesti Vabariigi Ülemkohtu 1990. aasta tegevusest” Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXXIV istungjärgu päevakorda võtmise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.03. Otsus Eesti Vabariigi territooriumil asuva NLKP vara kohta, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatiste komisjonide vahelise töögrupi moodustamise kohta kaitseseaduse eelnõu läbitöötamiseks, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Riigieelarvevahendite eraldamise kohta soojus-energia tariifide tõusu osaliseks kompenseerimiseks elanikkonnale” projektist, (RTs avaldamata).
- 08.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta, RT 1991, 14, 181.
- 08.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta, RT 1991, 14, 180.
- 10.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kristlik-demokraatliku saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Surmanuhtluse kaotamise kohta”, RT 1991, 14, 182.
- 15.04. Otsus Eesti Vabariigi saadikurühmade „Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon” ja „Liberaaldemokraatlik fraktsioon” poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Rahvuskultuuri Päästefondi asutamisest” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 16.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Valeri Koisi poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise ja täiendamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvastiku-registri asutamise kohta” eelnõu arutusele võtmise kohta, (RTs avaldamata).
- 22.04. Otsus Eesti Panga poolt esitatud „Eesti Vabariigi raha kaitse seaduse” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 22.04. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Muudatuste ja täienduste tegemise kohta „Eesti NSV kriminaalkodeksis” ning „Eesti NSV kriminaalprotsessi kodeksis” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).

- 22.04. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud omandireformi aluste seaduse normatiivse kontseptsiooni kohta, (RTs avaldamata).
- 22.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 17 muutmise kohta, RT 1991, 15, 210.
- 22.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eetikakomisjoni poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvasaadiku, riigi kõrgeima seadusandliku kogu liikme staatusest” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 24.04. Ajutise komisjoni moodustamisest omandi- ja maareformi küsimustes, RT 1991, 15, 212.
- 24.04. Otsus Eesti Vabariigi valijate seaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 24.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu „Eesti Vabariigi territooriumil asuva NLKP vara kohta” projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 25.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kantselei struktuuri ja koosseisu kinnitamise kohta, RT 1991, 15, 213.
- 25.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Parlamentidevahelise Liidu grupi moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.05. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtu” eelnõu kohta täiendava infomaterjali esitamisest, (RTs avaldamata).
- 06.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” 5. punkti arutelu katkestamisest, (RTs avaldamata).
- 06.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta, RT 1991, 15, 214.
- 13.05. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud konkurentsiseaduse eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 13.05. Otsus Eesti Vabariigi õlleaktsiisiseaduse eelnõu ja Eesti Vabariigi seaduse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses” eelnõu kohta, (RTs avaldamata).
- 15.05. Otsus Eesti Vabariigi seaduse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seaduses” eelnõu arutamise katkestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 16.05. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete komandeerimise korra kohta, RT 1991, 17, 231.
- 05.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete iga-aastase puhkuse kohta, RT 1991, 19, 243.
- 05.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 43. ja 44. istungjärgu täiskogu istungite tööaja ajutise muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 10.06. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Maakondade ja maakonna omavalitsuse organite nimetuste korrastamise kohta” eelnõust, (RTs avaldamata).
- 12.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi sekretäri kohta, RT 1991, 22, 260.
- 17.06. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi lennundusseaduse, Eesti Vabariigi maanteede seaduse ja Eesti Vabariigi kaubandusliku meresõidu koodeksi eelnõude kohta, (RTs avaldamata).
- 20.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu täiendava (45.) istungjärgu läbiviimise kohta, RT 1991, 23, 280.
- 14.08. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu täiendava (46.) istungjärgu läbiviimise kohta, RT 1991, 25, 307.
- 19.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 46. istungjärgu korraldamisel, (RTs avaldamata).
- 22.08. Eesti Vabariigi 1992. aasta riigieelarve projekti esitamise tähtaja muutmisest, RT 1991, 27, 326.
- 27.08. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Ülemnõukogu erakorraliste istungjärgude juhtimiseks, RT 1991, 29, 337.

- 05.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsiooni saatmise kohta Euroopa Nõukogu istungile, (RTs avaldamata).
- 16.09. Muudatustest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatiste komisjonide koosseisus, RT 1991, 32, 392.
- 23.09. Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvasaadiku, riigi kõrgeima seadusandliku kogu liikme staatusest” eelnõu kohta, RT 1991, 33, 407.
- 09.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta, RT 1991, 36, 444.
- 17.10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku M. Titma saadikuvolituste lõpetamise kohta, RT 1991, 37, 452.
- 06.11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsiooni valimise kohta Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi ülemnõukogu delegatsioonide nõupidamisele, RT 1991, 39, 477.
- 07.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta, RT 1991, 39, 478.
- 13.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Asjadevalitsuse täiendava finantseerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.11. Ülemnõukogu komisjoni moodustamisest kaitsepolitsei tegevuse kontrollimiseks, RT 1991, 40, 496.
- 20.11. Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Vabariigi rahvastikuregistri asutamise kohta” eelnõu Eesti Vabariigi Ülemnõukogu päevakorrast menetlusse arvamise kohta, RT 1991, 41, 500.
- 21.11. Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Parlamentide vahelise Assamblee (Balti Assamblee) kohta, RT 1991, 41, 502.
- 21.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta, RT 1991, 41, 503.
- 02.12. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse „Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu valimisseaduse paragrahvi 7 muutmise kohta” eelnõust, (RTs avaldamata).
- 02.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta, RT 1991, 42, 511.
- 19.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esindajatest Euroopa Nõukogu Parlamentäärses Assamblees, RT 1991, 45, 571.
- 19.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kantselei struktuuri ja koosseisu osalise muutmise kohta, RT 1991, 45, 570.

Vabariigi Valitsusega seotud otsused

- 13.02. Harri Õunapuu nimetamise kohta Eesti Vabariigi põllumajandusministriks, RT 1991, 5, 82.
- 13.02. Toomas Frey vabastamise kohta Eesti Vabariigi keskkonnaministri kohustest, RT 1991, 5, 79.
- 13.02. Tõnis Kaasiku nimetamise kohta Eesti Vabariigi keskkonnaministriks, RT 1991, 5, 80.
- 13.02. Vello Linnu vabastamise kohta Eesti Vabariigi põllumajandusministri kohustest, RT 1991, 5, 81.
- 20.06. Toomas Sõmera vabastamise kohta Eesti Vabariigi sideministri kohustest, RT 1991, 23, 281.
- 28.08. Eesti Vabariigi Valitsuse erivolitustega esindaja kohta Kirde-Eestis [Tiit Vähi], RT 1991, 29, 339.
- 24.10. Arvo Kuddo nimetamise kohta Eesti Vabariigi tööministriks, RT 1991, 37, 458.
- 12.12. Jaak Tamme vabastamise kohta Eesti Vabariigi tööstus- ja energeetikaministri kohustest, RT 1991, 45, 552.

Muude institutsioonidega seotud otsused

- 24.01. Otsus NSV Liidu Ministrite Kabineti 1991. a. 22. jaanuari määruse alusel rahamärkide vahetamisele üle kehtestatud piirmäära tekkivate küsimuste lahendamiseks vabariikliku saadikute komisjoni moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.03. Otsus Eesti Vabariigi peasanitaararsti staatuse kohta, RT 1991, 10, 148.
- 22.04. Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondi moodustamise kohta, RT 1991, 15, 211.
- 14.05. Eesti Vabariigi looduskaitse peainspektori kohta, RT 1991, 17, 230.
- 19.06. Otsus Eesti Rahvuskultuuri Fondi asutamise kohta, RT 1991, 23, 277.
- 19.08. Erakorraliste volituste andmiseks Eesti Vabariigi Erakorralisele Kaitsenõukogule, RT 1991, 25, 310.
- 03.09. Eesti Vabariigi kaitsejõudude moodustamise kohta, RT 1991, 30, 355.
- 24.10. NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariikliku Panga ühendamise kohta Eesti Pangaga, RT 1991, 37, 456.
- 10.12. Seaduse „Eesti Advokatuuri kohta” rakendamise korrast, RT 1991, 45, 547.
- 19.12. Eesti Panga õiguste ja kohustuste järjekestvuse kohta, RT 1991, 45, 569.

Põhiseaduse Assambleega seotud otsused

- 22.08. Otsus tööühenda loomisest [Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti riiklikust iseseisvusest” punkti 2 täitmiseks], (RTs avaldamata).
- 03.09. Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee tööülesannetest ja töökorraldusest, RT 1991, 30, 357.
- 03.09. Põhiseadusliku Assamblee valimistest, RT 1991, 30, 356.
- 04.09. Eesti Vabariigi Põhiseaduslikku Assambleesse kandideerivate Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete valimisnimekirja kandmise kohta, RT 1991, 30, 359.
- 04.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete Eesti Vabariigi Põhiseaduslikku Assambleesse valimiseks moodustatud valimiskomisjoni protokoll nr. 2 kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.09. Valimiskomisjoni moodustamisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete valimiseks Põhiseaduslikku Assambleesse, RT 1991, 30, 358.
- 09.09. Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee valimistulemuste kinnitamise kohta, RT 1991, 31, 374.
- 05.12. Põhiseaduse Assamblee edasisest tegevusest, RT 1991, 44, 539.

Muude ametiisikute nimetamise ja vabastamisega seotud otsused (sh nõukogu liikmete nimetamine ja vabastamine)

- 23.01. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemkohtu koosseisus [Vaike Merka vabastamine], RT 1991, 4, 55.
- 31.01. Mõne Eesti Vabariigi kohtuniku valimise kohta [Avo Greebe – Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohus; Margus Heek – Tallinna Mererajooni Rahvakohus; Teet Olvik – Pärnu Linnakohus; Rein Pärtel – Tartu Linnakohus; Viivi Sepp – Valga Maakohus; Julia Vernikova – Tallinna Mererajooni Rahvakohus], RT 1991, 4, 62.
- 20.03. Rein Söördi nimetamise kohta Eesti Vabariigi riigikontrolöri asetäitjaks, RT 1991, 10, 149.
- 28.03. Eha Popova valimise kohta Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohu kohtunikuks, RT 1991, 10, 155.
- 17.04. Paul Krooni nimetamise kohta Eesti Vabariigi peasanitaararstiks, RT 1991, 14, 191.
- 18.04. Harri Õnapuu Rapla maavanema ametist vabastamise kohta, RT 1991, 14, 194.
- 18.04. Kalle Talviste Rapla maavanemaks kinnitamise kohta, RT 1991, 14, 195.
- 13.05. Ants Veetõusme nimetamise kohta Eesti Panga nõukogu esimeheks, RT 1991, 17, 229.

- 05.06. Eesti Vabariigi rahareformi komitee liikme nimetamisest [*Siim Kallas*], RT 1991, 19, 244.
- 18.09. Rein Otsasoni vabastamise kohta Eesti Panga nõukogu liikme ja Eesti Panga presidendi kohustest, RT 1991, 32, 394.
- 23.09. Eesti Panga nõukogu liikme nimetamise kohta [*Uno Mereste*], RT 1991, 32, 396.
- 23.09. Eesti Panga presidendi nimetamise kohta [*Siim Kallas*], RT 1991, 32, 395.
- 17.10. Heiki Nurmsalu nimetamise kohta Eesti Vabariigi looduskaitse peainspektoriks, RT 1991, 36, 449.
- 17.10. Jüri Paapi valimise kohta Eesti Vabariigi Ülemkohtu liikmeks, RT 1991, 36, 448.
- 21.10. Eesti Rahvuskultuuri Fondi esimehe kinnitamise kohta [*Eri Klas*], RT 1991, 37, 454.
- 07.11. Toomas Mendelsoni vabastamise kohta [*Tartu*] linnapea ametist, RT 1991, 39, 479.
- 20.11. Eesti Vabariigi kohtute mõne kohtuniku valimise kohta [*Allar Jõks – Lääne Maakohus; Ivi Kesküla – Tallinna Linnakohus, Donald Kiidjärv – Tartu Maakohus; Ardi Šuvalov – Harju Maakohus*], RT 1991, 41, 501.
- 04.12. Ain Kalmaru Kohtla-Järve linnapeaks kinnitamise kohta, RT 1991, 44, 538.
- 04.12. Anti Oidsalu ja Ants Tammlehe vabastamise kohta maavanema ametist, RT 1991, 44, 536.
- 04.12. Ants Veetõusme Tartu linnapeaks kinnitamise kohta, RT 1991, 44, 535.
- 04.12. Mati Zernandi Harju maavanemaks kinnitamise kohta, RT 1991, 44, 537.
- 18.12. Jüri Saare kinnitamise kohta Saare maavanemaks, RT 1991, 45, 564.

Muud otsused

- 24.01. Otsus NSV Liidu presidendi 1991. a. 22. jaanuari seadlusest „NSV Liidu Riigipanga 1961. aasta väljalaske 50- ja 100-rublaste rahatähtede maksmiseks vastuvõtmise lõpetamise ja kodanike hoiuarvelt sularaha väljaandmise piiramise kohta”, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus 1991. a. 15. jaanuaril Toompeal toimunud töötajate miitingu resolutsiooni kohta, (RTs avaldamata).
- 31.01. Suhetest NSV Liidu relvajõududega üleminekuperioodil, RT 1991, 4, 63.
- 25.03. Omandi- ja maareformi ettevalmistamise kohta, RT 1991, 10, 151.
- 27.03. 5. aprilli tööpäeva üleviimise kohta laupäevale, 13. aprillile, RT 1991, 10, 153.
- 17.04. Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eestimaa Põllumajandustootjate Keskliidu pöördumise kohta, RT 1991, 14, 192.
- 08.05. Otsus omandireformi aluste kontseptsiooni ajalehtedes „Rahva Hääl” ja „Sovetskaja Estonia” rahvaaruteluks avaldamise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.06. Virumaa keskkonna seisundi kohta seoses energeetikaga, RT 1991, 22, 259.
- 19.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni arupärimise kohta, RT 1991, 23, 278.
- 19.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Sõltumatud demokraadid” nimel esitatud Ü. Uluotsa arupärimisest kinnis- ja vallasvara sisu ja definitsiooni kohta Eesti Vabariigi Justiitsministeeriumile, RT 1991, 23, 279.
- 19.06. Tšernobõli aatomielektrijaama avarii tagajärjel kannatanute sotsiaalse kaitse kohta, RT 1991, 23, 274.
- 22.08. NSV Liidus ja Eesti Vabariigis toimepandud riigipöördekatse tagajärgede likvideerimise kohta, RT 1991, 27, 325.
- 27.08. NLKP ja ÜLKNÜ omandi kohta, RT 1991, 29, 338.
- 28.08. Kohaliku omavalitsuse organite tegevusest Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linnas, RT 1991, 29, 340.

- 28.08. Ühtse tollisüsteemi rakendamisest Eesti Vabariigis, RT 1991, 29, 341.
- 29.08. NSV Liidu riigijorganite alluvuses või halduses olevate või nende juhtimisel tegutsevate Eesti Vabariigis asuvate ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vara ja juhtimise kohta, RT 1991, 30, 353.
- 30.08. Otsus Jõhvi Linna Rahvasaadikute Nõukogu valimispäeva määramise kohta, (RTs avaldamata).
- 03.09. Kohtla-Järve Linnavolikogu mõningatelt liikmetelt saadikupuutumatus võtmise kohta [*Kohtla-Järve Linnavolikogu esimehe Aleksander Tsvinjovi ja linnavolikogu liikme Gennadi Smirnovi kriminaalvastutusele võtmise kohta*], RT 1991, 30, 354.
- 16.09. NSV Liiduga peetavate läbirääkimiste korraldamise kohta, RT 1991, 32, 393.
- 25.09. Eesti Tehnika- ja Spordiliidu kohta, RT 1991, 33, 408.
- 08.10. Ida-Viru Maavolikogu koosseisu täiendamiseks valimispäeva määramise kohta, RT 1991, 36, 442.
- 23.10. Eesti Vabariigi Riigi- ja Piirikaitseameti töötajate poolt erivahendite ja tulirelvade kasutamise korra kohta, RT 1991, 37, 455.
- 12.11. Eesti Kunstimuuseumi olukorra kohta, RT 1991, 40, 495.
- 18.11. Otsus Eesti Vabariiki sissesõidu ja vabariigist väljasõidu ajutise korra kehtestamisest ning piirikontrolli sisseseadmisest, RT 1991, 41, 499.
- 10.12. Eesti Vabariigi majandusvööndi kohta, RT 1991, 45, 548.
- 11.12. Eesti Vabariigi usuühingute kohta, RT 1991, 45, 550.

Avaldused

- 21.01. Seoses olukorra teravnemisega Baltikumis, RT 1991, 3, 51.
- 11.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu avaldus [*3. märtsil 1991. aastal toimunud referendumist riikliku iseseisvuse ja sõltumatuse taastamise küsimuses*], RT 1991, 8, 124.
- 19.08. Riigipöörde kohta NSV Liidus, RT 1991, 25, 309.
- 12.12. Seoses Eesti Juudi Kultuuri Seltsi ja juudi koguduse pöördumisega, RT 1991, 45, 551.
- 19.12. Läti Vabariigi omandi ja Leedu Vabariigi omandi kohta, RT 1991, 45, 568.

Pöördumised

- 11.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu pöördumine NSV Liidu presidendi M. [S.] Gorbatšovi poole, RT 1991, 8, 125.
- 20.08. Maailma riikide parlamentide ja valitsuste poole [*üleskutse Riikliku Eriolukorra Komiteed mitte tunnustada*], RT 1991, 25, 311.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium

Seadlused*

- 03.01. Jõgeva maakonna Jõgeva linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 39.
- 03.01. Rapla maakonna Kohila alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 40.
- 03.01. Rapla maakonna Kohila valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 41.
- 10.01. Kohtla-Järve linna Kiviõli linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 42.
- 10.01. Võru maakonna Haanja valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 3, 43.
- 13.01. Seadlus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise täievolilise esindaja välisriikides nimetamise kohta, (RTs avaldamata).
- 24.01. Ida-Viru maakonna Sonda valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 4, 58.

- 24.01. Lääne-Viru maakonna Rakvere linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 4, 56.
- 24.01. Lääne-Viru maakonna Tamsalu alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 4, 57.
- 24.01. Mõnele Eesti Vabariigi kohtunikule kvalifikatsiooniklassi omistamise kohta, RT 1991, 4, 59.
- 29.01. Seadlus Eesti Vabariigis kehtiva keeleseaduse rakendamise tähtaegade kohta, (RTs avaldamata).
- 07.02. ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1980. a. 28. augusti seadluse „Kolhooside, sovhooside, tööstus-, transpordi-, ehitus- ja muude ettevõtete ning majandusorganisatsioonide osavõtu kohta kohalike autoteede ehitamisest, rekonstrueerimisest, remontimisest ja korrashoiust” (Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1986. a. 8. aprilli seadluse redaktsioonis) paragrahvide 1-8 kehtetuks tunnistamise kohta, RT 1991, 5, 76.
- 07.02. Kohtuliku järelevalve kohta üleminekuperioodil, RT 1991, 5, 77.
- 07.02. Ludmilla Moskaljova vabastamise kohta riikliku arbiteri kohustest, RT 1991, 5, 75.
- 14.02. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemkohtu presiidiumi koosseisus, RT 1991, 6, 89.
- 14.02. Rapla maakonna Kehtna valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 6, 91.
- 14.02. Rapla maakonna Märjamaa valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 6, 90.
- 14.02. Seadlus V. Maksimova vabastamise kohta materiaalse kahju edasises tasumisest, (RTs avaldamata).
- 14.02. Valga maakonna Riidaja külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 6, 92.
- 21.02. Rapla maakonna Rapla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 7, 105.
- 21.02. Seadlus Eesti Vabariigi politsei ametivande ja selle andmise korra kohta, RT 1991, 7, 108.
- 21.02. Valga maakonna Otepää linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 7, 106.
- 26.02. Seadlus vastutusest valimis- ja referendumiseadusandluse rikkumise eest, RT 1991, 7, 112.
- 28.02. Eesti Vabariigi 1991. a. 3. märtsi referendumite ettevalmistamise kohta Narvas ja Kohtla-Järvel, RT 1991, 7, 117.
- 28.02. Politsei erivahendite ja tulirelvade kasutamise korra kohta, RT 1991, 8, 123.
- 28.02. Seadlus „Eesti NSV kriminaalprotsessi koodeksi” normide rakendamise kohta Eesti Vabariigi Riikliku Kohtueelse Uurimise Ameti töötajate poolt, RT 1991, 7, 119.
- 07.03. Seadlus muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV kriminaalkoodeksis”, RT 1991, 14, 179.
- 11.04. Harju maakonna Kuusalu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 14, 184.
- 11.04. Järva maakonna Ambla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 14, 185.
- 11.04. Lääne maakonna Noarootsi valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 14, 186.
- 11.04. Lääne maakonna Pürksi külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 14, 183.
- 11.04. Rapla maakonna Raikküla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 14, 187.
- 11.04. Seadlus Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 22. jaanuari seadluse „Kohaliku omavalitsuse juhtivtöötajate staatuse kohta” paragrahv 7 osalisest muutmisest, RT 1991, 14, 189.
- 11.04. Tallinna linnarajoonide nimetuste muutmise kohta, RT 1991, 14, 188.
- 18.04. Muudatuse tegemisest Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 22. jaanuari seadluse „Kohaliku omavalitsuse juhtivtöötajate staatuse kohta” §-s 19, RT 1991, 15, 207.
- 25.04. Järva maakonna Paide linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 19, 241.
- 16.05. Tartu maakonna Elva linna ning Alatskivi, Kambja, Konguta, Luunja, Mäksa, Puhja, Tartu, Tähtvere ja Võnnu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 19, 242.
- 06.06. Lääne-Viru maakonna Rakvere valla ning Tallinna linna Saue alevi ja Pärnu maakonna Tootsi alevi omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 19, 245.
- 20.06. Harju maakonna Aegviidu alevi ja Võru maakonna Antsla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 24, 286.

- 11.07. Harju maakonna Rae ja Ida-Viru maakonna Lüganuse valla, Lääne-Viru maakonna Tapa linna, Saare maakonna Orissaare valla, Tartu maakonna Haaslava, Laeva, Nõo, Rannu, Rõngu ja Vara valla ning Kallaste linna, Valga maakonna Helme, Põdrala ja Tõlliste valla, Viljandi maakonna Halliste valla ja Karksi-Nuia alevi ning Võru maakonna Urvaste valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 24, 287.
- 11.07. Kohaliku omavalitsuse terminite ja nimetuste korrastamise kohta, RT 1991, 24, 288.
- 15.08. Tallinna Linnakohtu moodustamise kohta, RT 1991, 29, 336.
- 27.08. Eesti Vabariigi territooriumilt NSV Liidu relvajõududesse kutsutud ja sealt omavolilise lahkumise eest NSV Liidu relvajõudude sõjatribunalide poolt süüdi mõistetud isikute vabastamise kohta Eesti Vabariigi kinnipidamiskohtadest, RT 1991, 30, 349.
- 27.08. Jõhvile linna õiguste tagasiandmise kohta, RT 1991, 30, 350.
- 29.08. Järva maakonna Esna külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 30, 352.
- 29.08. Põlva maakonna Ihamaru külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 30, 351.
- 04.09. Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse rakendamise erinevuste kohta tulenevalt Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. a. 28. augusti otsustest „Kohaliku omavalitsuse organite tegevusest Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linnas” ning „Eesti Vabariigi Valitsuse erivolitustega esindaja kohta Kirde-Eestis”, RT 1991, 30, 363.
- 04.09. Jõhvi linna administratiivpiiri kinnitamise kohta, RT 1991, 31, 373.
- 26.09. Ida-Viru maakonna Iisaku valla, Järva maakonna Järva-Jaani valla, Lääne maakonna Haapsalu linna ja Lihula valla, Pärnu linna Sindi linna, Pärnu maakonna Vändra valla, Põlva maakonna Kõlleste valla, Saare maakonna Laimjala ja Põide valla ning Võru maakonna Sõmerpalu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 33, 410.
- 10.10. Järva maakonna Kareda valla, Lääne-Viru maakonna Tamsalu valla, Põlva maakonna Põlva valla, Pärnu maakonna Halinga ja Saarde valla, Valga maakonna Sangaste valla, Viljandi maakonna Võhma alevi ning Võru maakonna Rõuge valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 35, 429.
- 24.10. Harju maakonna Kehra ja Loksa alevi, Hiiu maakonna Pühalepa valla, Järva maakonna Lehtse ja Paide valla, Pärnu maakonna Paikuse ja Sauga valla ning Viljandi maakonna Viljandi linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 37, 461.
- 24.10. Seadlus Kohtla-Järve haldusterritoriaalse koosseisu muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 31.10. Valga maakonna Otepää külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 39, 475.
- 21.11. Harju maakonna Harku valla, Põlva maakonna Alaküla valla ning Tartu maakonna Mehikoorma ja Peipsiääre valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 42, 506.
- 21.11. Harju maakonna Saue valla, Rapla maakonna Järvakandi ja Märjamaa alevi ning Juuru ja Käru valla, Saare maakonna Kaarma valla, Tallinna Maardu linna ja Valga maakonna Hummuli valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 42, 507.
- 21.11. Järva maakonna Ollepa külanõukogu ümbernimetamise kohta, RT 1991, 42, 509.
- 12.12. Jõgeva maakonna Pajusi, Palamuse, Puurmani, Põltsamaa, Tabivere ja Torma valla ning Põltsamaa linna, Järva maakonna Kabala ja Väätša valla, Lääne maakonna Lihula alevi ning Ridala ja Taebla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 45, 555.
- 12.12. Lääne-Viru maakonna Vihula, Viru-Nigula ja Väike-Maarja valla ning Kunda linna, Pärnu maakonna Pärnu-Jaagupi alevi ning Koonga ja Surju valla, Põlva maakonna Mooste valla ja Võru maakonna Vastseliina valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1991, 45, 556.

- 12.12. Põlva maakonna Alaküla valla ümbernimetamise kohta, RT 1991, 45, 561.
- 12.12. Tartu maakonna Kallaste Linnavolikogu ennetähtaegse valimise määramise kohta, RT 1991, 45, 557.
- 12.12. Tartu maakonna Mehikoorma valla ümbernimetamise kohta, RT 1991, 45, 562.
- 12.12. Valga maakonna Kaagjärve külanõukogu ümbernimetamise ja külanõukogu administratiivkeskuse üleviimise kohta, RT 1991, 45, 554.
- 19.12. Ida-Viru maakonna Tudulinna valla, Järva maakonna Imavere ja Oisu valla, Lääne maakonna Linnamäe ja Vormsi valla, Põlva maakonna Röpina ja Põlva alevi ning Ahja, Kanepi ja Valgjärve valla, Pärnu maakonna Lavassaare alevi ning Kaisma, Tali, Tori ja Uulu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 2, 9.
- 19.12. Saare maakonna Ruhnu valla, Viljandi maakonna Abja-Paluoja alevi ja Kolga-Jaani, Kõpu, Olustvere, Paistu, Pärsti, Saarepeedi, Tarvastu ja Vastemõisa valla ning Võru maakonna Mõniste ja Võru valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 2, 10.

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1991. aastal vastu ka 15 seadlust armuandmise kohta.

Otsused*

- 03.01. Otsus saadikute Stockholmi komandeerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 03.01. Otsus Tallinna Linnavolikogu taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 10.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogule esitatavate otsuseprojektide kohta, (RTs avaldamata).
- 10.01. Otsus Eesti Veetransporditöötajate Ametiühingute Föderatsiooni põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 10.01. Otsus Šveitsi komandeerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.01. Otsus „Eesti NSV töökoodeksi” muutmise ja täiendamise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.01. Otsus Eesti Vabariigi Erakorralise Kaitsenõukogu kohta, (RTs avaldamata).
- 13.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute kutsumisest Tallinna, (RTs avaldamata).
- 15.01. Otsus 1991. a. 15. jaanuaril Tallinnas toimunud miitingust osavõtjate pöördumise läbivaatamise korra kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Teenuste tariifide ja kaupade juurdehindluse taseme ajutise külmutamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadluse „Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduse osalise muutmise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 17.01. Otsus Eesti Vabariigi ja NSV Liidu vaheliste läbirääkimiste algatamise kohta, (RTs avaldamata).
- 17.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne kaheksanda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 23.01. Otsus 1991. a. 25. jaanuari kuulutamisest leinapäevaks, (RTs avaldamata).
- 24.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kahekümne üheksanda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 24.01. Otsus Kadri Siibaku ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, (RTs avaldamata).
- 24.01. Otsus riiklike vahendite arvel ehitatud elamu müügi loa andmisest Tallinna Linnavalitsusele, (RTs avaldamata).
- 28.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projekti „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. a. 21. augusti otsuse „Delegatsiooni kinnitamise kohta läbirääkimisteks NSV Liiduga ja Vene NFSV-ga” täiendamise kohta” esitamisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXIX istungjärgule, (RTs avaldamata).

- 28.01. Otsus NSV Liidu Siseministeeriumi ja NSV Liidu Kaitseministeeriumi ühise käskkirja kohta, (RTs avaldamata).
- 28.01. Otsus rahvahääletuse (referendumi) korraldamise kohta Eesti riikliku iseseisvuse küsimuses, (RTs avaldamata).
- 28.01. Otsus töögrupi moodustamise kohta vastuse koostamiseks Eesti Vabariigi Ülemnõukogule ja Eesti Vabariigi Valitsusele nõudmisi esitanud töökollektiividele, (RTs avaldamata).
- 29.01. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Eesti NSV maksu- korralduse seaduse” muutmise ja täiendamise kohta, (RTs avaldamata).
- 29.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümnenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 29.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi Keelekaitsekomisjoni koosseisu täiendamise kohta, (RTs avaldamata).
- 31.01. Otsus 15. jaanuaril 1991. [a.] Toompeal toimunud miitingul esitatud nõudmistele vastamise kohta, (RTs avaldamata).
- 31.01. Otsus Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu koosseisust väljalangenud saadiku ning kohalike rahvasaadikute nõukogude (volikogude) koosseisust väljalangenud saadikute asendusvalimise läbiviimise kohta 1991. aastal”, (RTs avaldamata).
- 31.01. Otsus komandeeringu kohta Rootsi, (RTs avaldamata).
- 07.02. Otsus Eesti Vabariigi Siseministeeriumi informatsiooni kohta, (RTs avaldamata).
- 07.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kristlik-demokraatliku saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Surmanuhtluse kaotamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 07.02. Otsus Hiiumaa ja Jõgeva maakonnavalitsuste taotlustest piima- ja lihakombinaatide tsehhide üleandmise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. aasta 31. jaanuari otsuse „Referendumi korraldamise kohta Eesti Vabariigi iseseisvuse küsimuses” kohaldamisest, (RTs avaldamata).
- 12.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümne esimese istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 12.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadiku Ivar Raigi sõidukulude tasumise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.02. Otsus komandeeringu kohta Põhjamaade Nõukogu plenaaristungile, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus assotsiatsioonide „Eesti Tööstus” ja „ASTO” ning kontsernide „Estar” ja „Eesti Trükitööstus” pöördumise kohta, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu alatistele komisjonidele eraldatud rahaliste vahendite kasutamise kohta, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhataja asetäitja M. Lauristini tegevuse kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu välisesindajana, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Peet Kase poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise ning Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi täiendamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu pressikeskuse loomise kohta, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus järelevalvest Eesti Panga tegevuse üle, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus Tallinna Tehnikaülikooli rektori ametisse kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 14.02. Otsus välisriikidest ja rahvusvahelistest organisatsioonidest vaatlejate kutsumise kohta 1991. a. 3. märtsil korraldatavale referendumile, (RTs avaldamata).

- 19.02. Otsus Eesti Maa-keskerakonna saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 17. juuli otsuse „Privatiseerimisprotsessi korraldamise esmajärgulistest abinõudest”” mittekohaldamise kohta, (RTs avaldamata).
- 19.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümne teise istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 19.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kristlik-demokraatliku saadikurühma poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduse mõne sätte rakendamise kohta, RT 1991, 7, 107.
- 21.02. Otsus Eesti Panga poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Raha Komitee moodustamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus Eesti Panga seisukohast Eesti NSV pangaseaduse ja Eesti Panga põhikirja muudatuste kohta, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Muudatustest ja täiendustest Eesti NSV töökoodeksis”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi riikliku peasanitaararsti staatuse kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Enn Leissoni poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Inim- ja kodanikuõiguste alaste aktide parafeerimiseks ettevalmistamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 17. juuli otsuse „Privatiseerimisprotsessi korraldamise esmajärgulistest abinõudest” mittekohaldamise kohta, RT 1991, 7, 109.
- 21.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a. 7. veebruari otsusest „Hiiumaa ja Jõgeva maakonnavalitsuste taotlustest piima- ja lihakombinaatide tsehhide üleandmise kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.02. Otsus rahvusvahelisest nõupidamisest „Eesti ja inimõigused” osavõtjate pöördumisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poole, (RTs avaldamata).
- 26.02. Otsus 1991. a. 3. märtsi referendumiga ettevalmistamise kohta Narvas ja Kohtla-Järvel, (RTs avaldamata).
- 26.02. Otsus Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Sillamäe Linnavolikogu koosseisust väljalangenud saadiku asendusvalimise kohta”, (RTs avaldamata).
- 26.02. Otsus Eesti Vabariigi seaduseelnõust „Tallinna Linnavolikogu mandaatide arvu vähendamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 26.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XXXIII istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 26.02. Otsus vaatleja suunamisest Läti Vabariigis 1991. a. 3. märtsil toimuvale rahvaküsitlusele, (RTs avaldamata).
- 28.02. Otsus Eesti Vabariigi ajutise ajateenistuse elnõust ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi kaitsejõudude (kaitseteenistuse) loomise kohta”, (RTs avaldamata).
- 28.02. Otsus Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni informatsioonist 1991. a. 3. märtsi referendumiga ettevalmistamise kohta Kohtla-Järvel ja Narvas, (RTs avaldamata).

- 28.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. a. 27. veebruari otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Referendumi korraldamise kohta Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses“ muutmise” kohta, RT 1991, 7, 118.
- 28.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a. 17. juuli otsuses „Privatiseerimisprotsessi korraldamise esmajärgulistest abinõudest“ tehtavate muudatuste ja täienduste kohta”, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus 1991. a. 3. märtsil Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamise küsimuses korraldatud referendumi tulemuste kohta, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi tervisekindlustuse seaduse eelnõu kohta ning mõne Eesti Vabariigis kehtiva seaduse ja koodeksi muutmist käsitlevate seadluste projektide kohta, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Narva vabamajanduspiirkonna moodustamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „NSV Liidu 1991. a. 17. märtsi referendumi kohta Eesti Vabariigi territooriumil”, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus kodanike ühenduse „Eesti Demokraatlik Liit” kohta, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus kohalike rahvasaadikute nõukogude (volikogude) asendusvalimise korraldamise kulude kohta, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus kohaliku omavalitsuse esinduskogude valimisdokumentide mõne vormi muutmise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.03. Otsus Tallinna Tselluloosi- ja Paberikombinaadi töö kohta, (RTs avaldamata).
- 12.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümne neljanda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu reglemendi ja liikmete nimekirja kinnitamise kohta, RT 1991, 10, 143.
- 14.03. Otsus Eesti Rahvusraamatukogu peadirektori palga määramise kohta, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Eesti Vabariigi rahvastikuregistri asutamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemkohtu 1990. aasta tegevuse ülevaate kohta, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eetikakomisjoni poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse eelnõu kohta „Eesti Vabariigi rahvasaadiku, riigi kõrgeima seadusandliku kogu liikme staatusest”, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Kalju Koha arupärimisest ja tema poolt esitatud Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. aasta 7. veebruari otsusest „Hiiumaa ja Jõgeva maakonnavalitsuste taotlustest piima- ja lihakombinaatide tsehhide üleandmise kohta””, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Rein Järliku registreerimise kohta Ülemnõukogu roheliste saadikurühma liikmeks, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Valeri Koisi poolt esitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Muudatuste ja täienduste kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutises töö- ja kodukorras”, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu õiguskomisjoni poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi politseiseaduses”, (RTs avaldamata).

- 14.03. Otsus kodanike ühenduse „Eesti Roheline Partei” taotlusest, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus kodanike ühenduse „Eesti Vabariiklik Veteranide Organisatsioon” taotlusest, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus komandeeringu kohta maailma juhtide konverentsile, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus komandeeringu kohta Rootsi Kuningriiki, (RTs avaldamata).
- 14.03. Otsus komandeeringu kohta USA-sse, (RTs avaldamata).
- 19.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümne viienda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud seaduse eelnõust „Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti NSV maksukorralduse seaduses”, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud seaduse eelnõust „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi pangaseaduses”, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Tiit Käbini komandeerimise kohta Madriidi, (RTs avaldamata).
- 21.03. Otsus mõne Ülemnõukogu liikme Gruusiasse komandeerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 26.03. Otsus Eesti Maaomavalitsuste Liidu ja Eestimaa Põllumajandustöötajate Keskliidu pöördumisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poole, (RTs avaldamata).
- 26.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kolmekümne kuuenda istungjärgu päevakorra projekti kohta, (RTs avaldamata).
- 26.03. Otsus suure reede tähistamisest 1991. aastal, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus Eesti Ajakirjandustöötajate Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus Eesti Vabariigi riigiõiguslike aluste väljatöötamiseks töögrupi moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud „Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduse normatiivse kontseptsiooni” kohta, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse poolt esitatud Eesti Vabariigi seaduse eelnõust „Eesti Vabariigi Sideministeeriumi likvideerimise ja Eesti Vabariigi Transpordiministeeriumi reorganiseerimise kohta”, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus Harri Õunapuu Rapla maavanema ametist vabastamise ja Kalle Talviste Rapla maavanemaks kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.04. Otsus komandeeringu kohta USA-sse, (RTs avaldamata).
- 11.04. Otsus kohaliku omavalitsuse esinduskogude 1991. a. 7. aprilli asendusvalimise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus ajakirja „Eesti Naine” kohta, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 22. jaanuari seadluse „Kohaliku omavalitsuse juhtivtöötajate staatuse kohta” paragrahvide 18-20 kohaldamisest, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus Eesti Vabariiklaste Koonderakonna registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus erastatavate ettevõtete nimekirja kinnitamisest, (RTs avaldamata).
- 18.04. Otsus komandeeringu kohta Hollandisse, (RTs avaldamata).
- 25.04. Otsus Eesti Teadustöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 25.04. Otsus Eesti Vabariigi maaseaduse eelnõu rahvaarutelule esitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 25.04. Otsus konsultatsioonide pidamise kohta Gruusia Vabariigiga, (RTs avaldamata).

- 25.04. Otsus Ülemnõukogu Esimehe Kantslei struktuuri ja koosseisu kohta, (RTs avaldamata).
- 09.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu delegatsiooni komandeerimise kohta Saksa Föderatiivsesse Vabariiki, (RTs avaldamata).
- 16.05. Otsus Eesti Riigitöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi sekretäri kohta”, (RTs avaldamata).
- 06.06. Otsus Eestimaa Kommunistliku Partei taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 06.06. Otsus isiklike sõiduautode kasutamise eest kompensatsiooni maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.06. Otsus katseliselt erastatavate ettevõtete nimekirja kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 06.06. Otsus Narva-Jõesuu alevi omavalitsusorganite tegevuse kontrollimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.06. Otsus Eesti Vabariigi peasanitaarsti kuupalga kohta, (RTs avaldamata).
- 20.06. Otsus Eesti Vabariigi Riigikontrolli tegevuse alustamise ja esimeste tulemuste kohta, (RTs avaldamata).
- 20.06. Otsus komandeeringu kohta Helsingisse, (RTs avaldamata).
- 20.06. Otsus rahvusvahelise festivali „Laulusillad” külaliste vastuvõtmise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.07. Otsus Eesti Vabariigi Ülemkohtu, Eesti Vabariigi Riikliku Arbitraaži ja Eesti Vabariigi Riigikontrolli töötajate ametipalkade kohta, (RTs avaldamata).
- 11.07. Otsus ettepaneku kohta Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse osaliseks muutmiseks, (RTs avaldamata).
- 11.07. Otsus informatsiooni kohta Narva Linnavolikogu 1991. a. 2. juuli otsusest „Narva elanike sotsiaalsest kaitsest ja toidukaupadega varustamise programmist” tulenevast olukorrast, (RTs avaldamata).
- 11.07. Otsus omavalitsuslikku staatust taotlevate linna-, alevi- ja külanõukogude põhimääruste ning arengukavade vastuvõtmise, registreerimise ja läbivaatamise kohta, RT 1991, 24, 289.
- 15.08. Otsus Eesti Raadio peadirektori ametipalga kehtestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 15.08. Otsus Eesti Televisiooni peadirektori ametipalga kehtestamise kohta, (RTs avaldamata).
- 15.08. Otsus riiklike aktsiaseltside aktsiakapitali laiendamise kohta, (RTs avaldamata).
- 15.08. Otsus varade erastamisest Eesti Vabariigi erastamise reservfondi laekuvate summade kasutamise põhimõtete ja korra kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 27.08. Eesti Vabariigi Prokuratuuri lahutamise kohta NSV Liidu Prokuratuurist, RT 1991, 30, 348.
- 27.08. Otsus Ülo Nugise komandeerimise kohta Ameerika Ühendriikidesse, (RTs avaldamata).
- 29.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1991. a. 28. augusti otsuse „Kohaliku omavalitsuse organite tegevusest Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linnas” täitmise korraldamise kohta, (RTs avaldamata).
- 29.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1989. a. 18. oktoobri otsuse „Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduse mõnede sätete rakendamise kohta” osaliselt kehtetuks tunnistamisest, (RTs avaldamata).
- 29.08. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. aasta 15. augusti otsuse „Riiklike aktsiaseltside aktsiakapitali laiendamise kohta” peatamisest, (RTs avaldamata).
- 29.08. Otsus mõnede Eesti Vabariigi diplomaatilise tegevuse jätkamise põhiküsimuste kohta, (RTs avaldamata).
- 29.08. Otsus seaduseelnõust „Mõningate muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduses”” ning Eesti NSV Ülemnõukogu otsuse projektist „Jõhvi Linna Rahvasaadikute Nõukogu valimispäeva määramise kohta”, (RTs avaldamata).

- 04.09. Eesti Vabariigi kodaniku isikutunnistuse kohta, RT 1991, 30, 364.
- 04.09. Eesti Vabariigi prokuröri ning maakondade ja linnade prokuröride volituste kohta, RT 1991, 30, 362.
- 04.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a. 7. märtsi otsuse „Kohaliku omavalitsuse esinduskogude valimisdokumentide mõne vormi muutmise kohta” täiendamisest, RT 1991, 30, 361.
- 04.09. Mõnede Eesti Vabariigi kaitsejõudude taastamisega seotud põhiküsimuste kohta, RT 1991, 30, 365.
- 12.09. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1989. a. 3. novembri otsuse „Üksiku ülekantava hääle meetodi kasutamise juhendi kinnitamise kohta” kehtetuks tunnistamisest, RT 1991, 32, 390.
- 12.09. Otsus Ida-Viru maakonna Jõhvi Linna Rahvasaadikute Nõukogu valimise ettevalmistamise ja läbiviimise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.09. Otsus Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linnavolikogu ennetähtaegse valimise ettevalmistamise käigu kohta, (RTs avaldamata).
- 12.09. Otsus Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe linnavolikogu ennetähtaegse valimise korraldamise kulude kohta, (RTs avaldamata).
- 12.09. Piiriküsimusi käsitlevate ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aktide õigustühiseks tunnistamisest, RT 1991, 32, 389.
- 26.09. Eesti Põllumajanduse Akadeemia ümbernimetamise ja põhikirja registreerimise kohta, RT 1991, 33, 411.
- 26.09. Jõhvi Linna RSN Täitevkomitee esimehe kohusetäitja kohta, RT 1991, 33, 413.
- 26.09. Kohaliku omavalitsuse esinduskogude valimisedeli vormi täiendamise kohta, RT 1991, 33, 414.
- 26.09. Otsus Eesti Majandustöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimisest, (RTs avaldamata).
- 26.09. Otsus Eesti Noorsooliidu taotlusest, (RTs avaldamata).
- 26.09. Otsus Eesti Rahvusraamatukogu peadirektori töötasu kohta, (RTs avaldamata).
- 26.09. Otsus Eesti Vabariigi diplomaatiliste esinduste juhtide ametisse nimetamise ja ärakutsumise korra kohta, RT 1991, 33, 412.
- 26.09. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Ida-Viru Maavolikogu koosseisu täiendamiseks valimispäeva määramise kohta”, (RTs avaldamata).
- 10.10. Otsus Vallo Sillati ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, (RTs avaldamata).
- 10.10. Otsus Vambola Olli ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, (RTs avaldamata).
- 17.10. Eesti Vabariigi Ülemkohtu, Eesti Vabariigi Prokuratuuri, Eesti Vabariigi Riikliku Arbitraaži ja Eesti Vabariigi Riigikontrolli töötajate ning Eesti Raadio peadirektori ja Eesti Televisiooni peadirektori ametipalkade kohta, RT 1991, 37, 453.
- 17.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Jaan Lippmaa pöördumise kohta, (RTs avaldamata).
- 24.10. Eesti Maaliidu põhikirja muudatuste ja täienduste registreerimise kohta, RT 1991, 37, 460.
- 24.10. Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe asendamise kohta, RT 1991, 37, 459.
- 24.10. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Toomas Mendelsoni vabastamise kohta linnapea ametist”, (RTs avaldamata).
- 31.10. Otsus Eesti krooni kattevara kohta, (RTs avaldamata).
- 31.10. Otsus kriminogeense olukorra kohta riigis, (RTs avaldamata).
- 07.11. Eesti Rahvuskultuuri Fondi nõukogu liikmete kinnitamise kohta, RT 1991, 40, 490.
- 07.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu täiendava finantseerimise kohta”, (RTs avaldamata).

- 21.11. Eesti Vabariigi kodanikele isikutunnistuste väljaandmise korraldamise kohta, RT 1991, 42, 508.
- 21.11. Olev Otsuse ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1991, 42, 510.
- 21.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Anti Oidsalu ja Ants Tammlehe vabastamise kohta maavanema ametist”, (RTs avaldamata).
- 21.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Harju maavanema kinnitamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 21.11. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1991. a. 21. oktoobri otsuse „Kriminogeensetest olukorrast riigis” täitmise kohta, (RTs avaldamata).
- 02.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Ain Kalmaru Kohtla-Järve linnapeaks kinnitamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 02.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Ants Veetõusme Tartu linnapeaks kinnitamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 02.12. Otsus omandi- ja maareformi elluviimise abinõude kohta, (RTs avaldamata).
- 12.12. Eesti Vabariigi peasanitaararsti ametipalga kohta, RT 1991, 45, 560.
- 12.12. Jõhvi Linna Rahvasaadikute Nõukogu valimise ja Ida-Viru Maavolikogu koosseisu täiendavate saadikute valimise korraldamise kulude kohta, RT 1991, 45, 558.
- 12.12. Otsus Eesti Põlevkivitööstuse Töötajate Ametiühingu Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Jüri Saare kinnitamise kohta Saare maavanemaks”, (RTs avaldamata).
- 12.12. Otsus Õigusvastaselt Represseeritute Rahvusliku Erakonna taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 12.12. Seaduseelnõust „Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduse § 22 5. lõike muutmise kohta”, RT 1991, 45, 559.
- 19.12. Otsus Eesti Maaomavalitsuste Liidu pöördumise kohta haldusreformi küsimustes, (RTs avaldamata).
- 19.12. Otsus Eesti Televisiooni töö kindlustamise mõningate meetmete kohta 1992. aastal, (RTs avaldamata).
- 19.12. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi haldusreformi küsimuste ekspertkomisjoni töö kohta 1991. aastal ning 1992. aasta eelarve kohta, (RTs avaldamata).
- 19.12. Otsus isiklike sõiduautode kasutamise eest kompensatsiooni maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 19.12. Otsus kodanikuühenduse „Eesti Välispoliitika Instituut” taotluse kohta, (RTs avaldamata).

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1991. aastal vastu ka 7 otsust armuandmistaotluste kohta.

Avaldused

- 03.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [*sündmustest Lätis ja Leedus*], (RTs avaldamata).
- 11.01. Avaldus Leedu Vabariigi Ülemnõukogule [*toetusavaldus*], (RTs avaldamata).
- 13.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi ja Eesti Vabariigi Valitsuse avaldus [*Leedu sündmustest*], (RTs avaldamata).
- 28.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus Nõukogude armee patrullteenistuse kohta Eesti Vabariigi territooriumil, (RTs avaldamata).
- 10.12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [*SRÜ loomise puhul*], (RTs avaldamata).

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees

Seadlus

26.08. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe seadlus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu erakorralise istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).

5.2.3. 1992. aasta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu

Seadused

Terviktekstid

- 27.01. Eesti Vabariigi kaitseteenistuse seadus, RT 1992, 4/5, 60.
- 27.01. Eesti Vabariigi õlleaktsiisi seadus, RT 1992, 4/5, 58.
- 13.02. Eesti Vabariigi lastetoetuste seadus, RT 1992, 6, 90.
- 19.02. Kohtuväliselt represseeritud ja alusetult süüdimõistetud isikute rehabiliteerimise kohta, RT 1992, 7, 103.
- 11.03. Eesti Vabariigi põllumajandusreformi seadus, RT 1992, 10, 143.
- 19.03. Eesti Vabariigi alkoholiaktsiisi seadus, RT 1992, 11, 170.
- 23.03. Eesti Vabariigi haridusseadus, RT 1992, 12, 192.
- 23.03. Eesti Vabariigi liiklusseadus, RT 1992, 12, 193.
- 23.03. Munitsipaliseerimise ja erastamisega tekkivate vaidluste kohtueelse lahendamise korra kohta, RT 1992, 12, 191.
- 06.04. Eesti Vabariigi Riigikogu valimisseadus, RT 1992, 13, 201.
- 15.04. Eesti Vabariigi töölepingu seadus, RT 1992, 15, 241.
- 16.04. Eesti Vabariigi riiklike ja munitsipaaleluruumide erastamise seadus, RT 1992, 17, 247.
- 22.04. Eesti Vabariigi rahvaraamatukogu seadus, RT 1992, 17, 250.
- 23.04. Eesti Vabariigi elamuseadus, RT 1992, 17, 254.
- 07.05. „Eesti NSV kriminaalkoodeksi“ uue redaktsiooni – Kriminaalkoodeksi kehtestamise kohta, RT 1992, 20, 287.
- 07.05. Kriminaalkoodeks, RT 1992, 20, 288.
- 14.05. Eesti Vabariigi jäätmeseadus, RT 1992, 21, 296.
- 14.05. Eesti Vabariigi soodustingimustel vanaduspensionide seadus, RT 1992, 21, 292.
- 14.05. Eesti Vabariigi väljateenitud aastate pensionide seadus, RT 1992, 21, 294.
- 20.05. Eesti Vabariigi rahaseadus, RT 1992, 21, 299.
- 20.05. Eesti Vabariigi seadus Eesti krooni tagamise kohta, RT 1992, 21, 300.
- 20.05. Eesti Vabariigi välisvaluutaseadus, RT 1992, 21, 298.
- 03.06. Eesti Vabariigi kodanikukaitse seadus, RT 1992, 24, 334.
- 04.06. Eesti Vabariigi liikluskindlustuse seadus, RT 1992, 24, 338.
- 04.06. Kooperatiivsete, riiklik-kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide vara taasriigistamise ja erastamise kohta, RT 1992, 24, 337.
- 08.06. Eesti Vabariigi lastekaitse seadus, RT 1992, 28, 370.
- 09.06. Eesti Vabariigi töökaitse seadus, RT 1992, 25, 343.
- 10.06. Eesti Vabariigi pankrotiseadus, RT 1992, 31, 403.

- 11.06. Avalduste esitamise tähtaegade ennistamise korrrast õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamisel ja kompenseerimisel, RT 1992, 27, 353.
- 15.06. Aiandus- ja suvilakooperatiivide vara erastamise kohta, RT 1992, 28, 371.
- 18.06. Eesti Vabariigi Presidendi ja Riigikogu liikmete ametipalga, pensioni ja muude sotsiaalsete garantiide kohta, RT 1992, 28, 381.
- 07.07. Eesti Vabariigi puhkuseseadus, RT 1992, 37, 481.
- 07.07. Eesti Vabariigi riigilipu ja riigivapi etalonkujutiste kinnitamise kohta, RT 1992, 43, 566.
- 08.07. Eesti Vabariigi tubakaaktsiisi seadus, RT 1992, 31, 409.
- 08.07. Haldusõiguserikkumiste seadustik, RT 1992, 29, 396.
- 08.07. Süümevande andmise korra kohta, RT 1992, 31, 408.
- 09.07. Eesti Vabariigi maa hinna seadus, RT 1992, 30, 398.
- 09.07. Vabariigi Presidendi valimise seadus, RT 1992, 31, 413.
- 11.08. Endisel individualiseeritaval kujul säilinud õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise kiirendamise kohta, RT 1992, 33, 419.
- 12.08. Endiste korteriühingute liikmete õigustest õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamisel ja kompenseerimisel, RT 1992, 33, 421.
- 26.08. Eesti Vabariigi hasartmängumaksu seadus, RT 1992, 35, 458.
- 27.08. Eesti Vabariigi kaubamärgiseadus, RT 1992, 35, 459.
- 27.08. Eesti Vabariigi ühistuseadus, RT 1992, 36, 477.

Riigieelarve

- 26.08. Eesti Vabariigi 1992. aasta riigieelarve kohta II poolaastaks, RT 1992, 36, 476.

Muutmiseseadused

- 27.01. Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduse § 22 5. lõike muutmise kohta, RT 1992, 4/5, 57.
- 27.01. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1992, 4/5, 59.
- 29.01. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seaduses, RT 1992, 11, 162.
- 30.01. Eesti NSV eelarveseaduse muutmise kohta, RT 1992, 4/5, 65.
- 30.01. Eesti Vabariigi ravikindlustusseaduse osalise peatamise kohta, RT 1992, 4/5, 66.
- 11.02. Täienduse tegemise kohta „Eesti Vabariigi tegevusloamaksu seaduses”, RT 1992, 6, 84.
- 17.02. Mõnede seadusandlike aktide kehtetuks tunnistamise kohta, RT 1992, 6, 94.
- 18.02. Kohaliku omavalitsuse esinduskogude asendusvalimise edasilükkamise kohta 1992. aastal, RT 1992, 6, 96.
- 12.03. Eesti Vabariigi maareformi seaduse § 39 kehtetuks tunnistamise kohta, RT 1992, 10, 145.
- 19.03. Administratiivkaristusena kohaldatava rahatrahvi suurendamise kohta, RT 1992, 11, 164.
- 19.03. Muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV abielu- ja perekonnakoodeksis”, RT 1992, 11, 168.
- 19.03. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1992, 11, 166.
- 13.04. Eesti Vabariigi Kaitseministeeriumi moodustamise kohta, RT 1992, 14, 228.
- 23.04. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi maksukorralduse seaduses, RT 1992, 17, 253.
- 04.05. Eesti Vabariigi ravikindlustusseaduse muutmise kohta, RT 1992, 19, 276.
- 04.05. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduses, RT 1992, 19, 275.
- 07.05. Muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV kriminaalprotsessi koodeksis”, RT 1992, 20, 290.

- 21.05. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi sotsiaalmaksu seaduses, RT 1992, 21, 302.
- 21.05. Seadus muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi seaduses „Riiklike teenindus-, kaubandus- ja tootlusteetevõtete erastamise kohta”, RT 1992, 23, 320.
- 10.06. Muudatuste tegemise kohta Eesti NSV ettevõtteseaduses, RT 1992, 27, 352.
- 18.06. Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi Riigikogu valimisseaduses, RT 1992, 28, 382.
- 18.06. Rahaühiku muutmise kohta seadustes ja muudes normatiivaktides, RT 1992, 28, 380.
- 08.07. Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi pangaseaduses, RT 1992, 31, 411.
- 08.07. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi aktsiisimaksu seaduses, RT 1992, 31, 410.
- 09.07. Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti NSV hinnaseaduses, RT 1992, 30, 400.
- 10.08. Muudatuste tegemise kohta „Eesti NSV tsiviilkoodeksis”, RT 1992, 33, 418.
- 12.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduses, RT 1992, 33, 420.
- 24.08. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi ettevõtte tulumaksu seaduses, RT 1992, 34, 442.
- 24.08. Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi sotsiaalmaksu seaduses, RT 1992, 34, 444.
- 24.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi alkoholiaktsiisi seaduses, RT 1992, 34, 446.
- 24.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi karusnahaaktsiisi seaduses, RT 1992, 34, 445.
- 24.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi käibemaksuseaduses, RT 1992, 34, 440.
- 24.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi õlleaktsiisi seaduses, RT 1992, 34, 443.
- 24.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi üksikisiku tulumaksu seaduses, RT 1992, 34, 441.
- 26.08. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi põllumajandusreformi seaduses, RT 1992, 36, 474.
- 27.08. Mõne seadusandliku akti osaliselt kehtivuse kaotanuks tunnistamise kohta, RT 1992, 35, 462.

Otsused

Riiklusega seotud otsused

- 26.02. Kodakondsuse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 7, 109.
- 09.07. Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimiste kohta, RT 1992, 31, 414.

Põhiseadusega seotud otsused*

- 16.01. Põhiseaduse Assamblee töö kohta, RT 1992, 3, 35.
- 19.03. Põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele esitamise kohta, RT 1992, 11, 169.
- 16.04. Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu rahvahääletuse ettevalmistamise kohta, RT 1992, 14, 232.
- 20.04. Põhiseaduse Assamblee poolt esitatud põhiseaduse eelnõu kohta, RT 1992, 17, 248.
- 13.05. Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele panemise kohta, RT 1992, 21, 291.
- 20.05. Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu, põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu ja nendega kaasneva lisaküsimuse rahvahääletuse korraldamise kohta, RT 1992, 21, 301.
- 11.06. Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõust tulenevate seaduste eelnõude väljatöötamisest, RT 1992, 27, 356.

* 1992. aasta 28. juuni rahvahääletusel võeti vastu Eesti Vabariigi põhiseadus (RT 1992, 26, 349) ning Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seadus (RT 1992, 26, 350).

Seaduste kehtestamise ja rakendamisega seotud otsused (sh rakendusotsuste muutmise ja Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse tühistamine)

- 27.01. Eesti Vabariigi kaitseteenistuse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 4/5, 61.
- 13.02. Eesti Vabariigi lastetoetuste seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 6, 91.
- 12.03. Eesti Vabariigi põllumajandusreformi seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 10, 144.
- 19.03. Eesti Vabariigi seaduse „Administratiivkaristusena kohaldatava rahatrahvi suurendamise kohta” rakendamisest, RT 1992, 11, 165.
- 08.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse „Eesti Vabariigi kodanikele isikutunnistuste väljaandmise korraldamise kohta” tühistamisest, RT 1992, 13, 202.
- 15.04. Eesti Vabariigi töölepingu seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 15/16, 242.
- 20.04. Tööõiguslike garantiide kohta seoses kodakondsuse seaduse rakendamisega, RT 1992, 17, 249.
- 04.05. Eesti Vabariigi riiklike ja munitsipaaleluruumide erastamise seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 17, 255.
- 07.05. Kriminaalkoodeksi ellurakendamise kohta, RT 1992, 20, 289.
- 14.05. Eesti Vabariigi jäätmeseaduse kehtestamise kohta, RT 1992, 21, 297.²
- 14.05. Eesti Vabariigi soodustingimustel vanaduspensionide seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 21, 293.
- 14.05. Eesti Vabariigi väljateenitud aastate pensionide seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 21, 295.
- 04.06. Eesti Vabariigi kodanikukaitse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 24, 335.
- 04.06. Eesti Vabariigi liikluskindlustuse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 24, 339.
- 04.06. Eesti Vabariigi töölepingu seaduse rakendamise otsuse muutmise ja täiendamise kohta, RT 1992, 24, 336.
- 09.06. Eesti Vabariigi töökaitse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 25, 344.
- 15.06. Eesti Vabariigi seaduse „Aiadus- ja suvilakooperatiivide vara erastamise kohta” rakendamisest, RT 1992, 28, 372.
- 06.07. Eesti Vabariigi pankrotiseaduse rakendamise kohta, RT 1992, 31, 404.
- 06.07. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti Vabariigi kohtute seaduse” ja „Eesti Vabariigi kohtuniku staatus seaduse rakendamise kohta” muutmisest ja täiendamisest, RT 1992, 31, 406.
- 07.07. Eesti Vabariigi puhkuse seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 37, 482.
- 08.07. Haldusõiguserikkumiste seadustiku rakendamise kohta, RT 1992, 29, 397.
- 09.07. Eesti Vabariigi maa hinna seaduse rakendamise kohta, RT 1992, 30, 399.
- 12.08. Muudatuste ja täienduste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuses „Eesti Vabariigi pensioniseaduse rakendamise kohta”, RT 1992, 33, 422.
- 25.08. Eesti Vabariigi Riigikogu valimisseaduse § 25 punkti 4 ning § 27 punkti 1 rakendamise kohta Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimistel 1992. aasta 20. septembril, RT 1992, 34, 448.
- 27.08. Eesti Vabariigi kaubamärgiseaduse rakendamise kohta, RT 1992, 35, 460.
- 27.08. Eesti Vabariigi ühistuseaduse rakendamise kohta, RT 1992, 36, 478.
- 27.08. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Omandireformi aluste seaduse” rakendamise kohta” 11. punkti 4. alapunkti kohta, RT 1992, 35, 461.

² Otsusega kinnitati ka Eesti ühinemine ÜRO 1989. aasta Baseli konventsiooniga „Ohtlike jäätmete liikumisest üle riigipiiride ja nende paigutamisest”.

Välislepingutega seotud otsused

- 11.02. Eesti Vabariigi ühinemise kohta Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni 1948. aasta Genfi konventsiooni ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni 1944. aasta Chicago konventsiooniga, RT 1992, 6, 85.
- 27.02. Eesti Vabariigi ühinemise kohta „Rahvusvaheliste meditsiiniliste sanitaareeskirjadega”, RT 1992, 9, 121.
- 27.02. Eesti Vabariigi ühinemisest Rahvusvahelise Elektersideliidu 1982. aasta Nairobi konventsiooniga ja Ülemaailmse Postiliidu põhidokumentidega, RT 1992, 9, 120.
- 23.03. Eesti Vabariigi ühinemisest ÜRO teeliikluse konventsiooniga ning liiklusmärkide ja -signaalide konventsiooniga, RT 1992, 12, 194.
- 22.04. Nõusoleku andmise kohta Eesti Vabariigi astumiseks Rahvusvahelise Valuutafondi, Rahvusvahelise Rekonstrueerimis- ja Arengupanga ning nende juurde kuuluvate organisatsioonide liikmeks, RT 1992, 18, 258.³
- 17.06. Eesti Vabariigi ühinemise kohta Ülemaailmse Meteoroloogiaorganisatsiooni konventsiooniga, RT 1992, 28, 375.
- 12.08. Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri taastamise lepingu ratifitseerimise kohta, RT 1992, 33, 424.
- 24.08. Eesti Vabariigi ühinemisest Rahvusvahelise Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Liiga konventsioonide ja lisaprotokollidega, RT 1992, 34, 447.⁴

Riigieelarvega seotud otsused

- 22.01. Eesti Vabariigi Tervishoiuministeeriumile raha eraldamise kohta, RT 1992, 3, 39.
- 30.01. Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude kohta, RT 1992, 4/5, 64.
- 27.02. Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude kohta, RT 1992, 7, 110.
- 26.03. Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude finantseerimise kohta, RT 1992, 13, 198.
- 16.04. Raha eraldamise kohta Eesti Vabariigi Tervishoiuministeeriumile, RT 1992, 14, 233.
- 18.06. Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude finantseerimise kohta, RT 1992, 28, 377.

Ülemnõukogu tööga seotud otsused (sh Ülemnõukogu Kantselai töö korraldamine)

- 13.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatajale erakorraliste volituste andmise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu istungite juhtimiseks 1992. aasta riigieelarve I poolaasta plaani arutamisel Eesti Vabariigi Ülemnõukogus, RT 1992, 2, 11.
- 28.01. Muudatustest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni koosseisus, RT 1992, 4/5, 62.
- 17.02. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta, RT 1992, 6, 95.

³ Otsusega ratifitseeriti riikide ja teiste riikide kodanike vaheliste investeerimisvaidluste lahendamise konventsioon.

⁴ Otsusega ratifitseeriti: 1) 1949. aasta 12. augusti Genfi konventsioon sõjaväelajal relvajõudude koosseisus olevate haavatute ja haigete olukorra parandamise kohta; 2) 1949. aasta 12. augusti Genfi konventsioon merel mereväe koosseisus olevate haavatute, haigete ja merehätta sattunute olukorra parandamise kohta; 3) 1949. aasta 12. augusti Genfi konventsioon sõjavangide kohtlemise kohta; 4) 1949. aasta 12. augusti Genfi konventsioon tsiviilelanike sõja ajal kaitsmise kohta; 5) 1977. aasta 8. juuni I lisaprotokoll rahvusvaheliste konfliktide kohta; 6) 1977. aasta 8. juuni II lisaprotokoll mitterahvusvaheliste konfliktide kohta.

- 11.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu mõnede liikmete saadikuvolituste lõpetamise kohta, RT 1992, 10, 142.
- 12.03. Eesti Vabariigi majandusvõõndi ning mandrilava õiguslikku režiimi ja ressursside kaitset ning kasutamist käsitleva seaduse eelnõu esitamise tähtaja pikendamise kohta, RT 1992, 10, 146.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Aldo Tamme kinnitamise kohta Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni koosseisu, RT 1992, 14, 222.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Aldo Tamme väljaarvamise kohta Ülemnõukogu maaelukomisjoni koosseisust, RT 1992, 14, 221.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Ants Veetõusme väljaarvamise kohta Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni koosseisust, RT 1992, 14, 220.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Ivar Raigi väljaarvamise kohta Ülemnõukogu väliskomisjoni koosseisust, RT 1992, 14, 225.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Lembit Arro kinnitamise kohta Ülemnõukogu eelarve-majanduskomisjoni koosseisu, RT 1992, 14, 224.
- 09.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme Lembit Arro väljaarvamise kohta Ülemnõukogu maaelukomisjoni koosseisust, RT 1992, 14, 223.
- 16.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Majandusteenistuse moodustamise kohta. (RTs avaldamata).
- 18.06. Ülemnõukogu saadikute puhkusest ja Ülemnõukogu reglemendi kohaldamisest Ülemnõukogu erakorralistel istungiärgudel 1992. aasta suvel, RT 1992, 28, 379.
- 26.08. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Kantselei struktuuri ja koosseisu osalise muutmise kohta, RT 1992, 34, 449.

Vabariigi Valitsusega seotud otsused

- 30.01. Eesti Vabariigi Valitsuse ametisse nimetamise kohta [*valitsuse esimees (peaminister) – Tiit Vähi, riigiminister – Uno Veering, ehitusminister – Olari Taal, haridusminister – Rein Loik, justiitsminister – Märt Rask, kaubandusminister – Aleksander Sikkal, keskkonnaminister – Tõnis Kaasik, kultuuriminister – Märt Kubo, majandusminister – Heido Vitsur, rahandusminister – Rein Miller, siseminister – Robert Näraska, tervishoiuminister – Andres Kork, transpordi- ja sideminister – Enn Sarap, tööminister – Arvo Kuddo, tööstus- ja energeetikaminister – Aksel Treimann, välisminister – Lennart Meri*], RT 1992, 4/5, 63.
- 19.02. Aavo Mölderit nimetamise kohta Eesti Vabariigi põllumajandusministriks, RT 1992, 7, 104.
- 12.03. Laur Karu nimetamise kohta Eesti Vabariigi sotsiaalhooldusministriks, RT 1992, 10, 147.
- 06.04. Jaan Manitski nimetamise kohta Eesti Vabariigi välisministriks, RT 1992, 13, 200.
- 16.04. Klara Halliku nimetamise kohta Eesti Vabariigi ministriks, RT 1992, 14, 231.
- 06.05. Andres Tamme nimetamise kohta Eesti Vabariigi kaubandusministriks, RT 1992, 19, 278.
- 15.06. Arvo Niitenbergi nimetamise kohta Eesti Vabariigi ministriks, RT 1992, 27, 359.
- 15.06. Olari Taali nimetamise kohta Eesti Vabariigi majandusministriks, RT 1992, 27, 360.
- 18.06. Jaan Kabini nimetamise kohta Eesti Vabariigi ehitusministriks, RT 1992, 28, 376.
- 18.06. Ülo Uluotsa nimetamise kohta Eesti Vabariigi kaitseministriks, RT 1992, 28, 378.

Muude institutsioonidega seotud otsused

- 27.02. Eesti Panga põhikirja muudatuste kinnitamise kohta, RT 1992, 9, 122.
- 18.03. Eesti Vabariigi Julgeolekuteenistuse moodustamise kohta, RT 1992, 11, 163.
- 26.03. Eesti Vabariigi Eriteenistuse moodustamise kohta, RT 1992, 13, 199.

- 09.04. Eesti Vabariigi kohtute arvu ja nende koosseisude kohta, RT 1992, 14, 219.
 09.04. Kohtureformi läbiviimise kohta, RT 1992, 14, 218.
 04.05. Eesti energiasäästu nõukogu moodustamise kohta, RT 1992, 19, 277.
 08.07. Vene Föderatsiooni ja Eesti Vabariigi riikidevaheliste suhete aluste lepingu täitmise kontrolli komisjoni moodustamisest, RT 1992, 31, 412.
 13.08. Erastamisettevõtte asutamise kohta, RT 1992, 33, 427.

Muude ametiisikute nimetamise ja vabastamisega seotud otsused

- 23.01. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemkohtu koosseisus [*Ain Seppiku vabastamine Ülemkohtu liikme kohustest*], RT 1992, 3, 42.
 12.02. Eesti Vabariigi rahareformi komitee liikme nimetamise kohta [*Rudolf Jalakas*], RT 1992, 6, 87.
 12.02. Aita Rajavere ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1992, 6, 88.
 11.03. Ain Kivioru vabastamise kohta Ida-Viru maavanema ametist, RT 1992, 10, 138.
 11.03. Hardo Aasmäe vabastamise kohta Tallinna linnapea ametist, RT 1992, 10, 141.
 11.03. Märt Maritsa kinnitamise kohta Ida-Viru maavanemaks, RT 1992, 10, 139.
 11.03. Robert Näraska vabastamise kohta Tartu maavanema ametist, RT 1992, 10, 140.
 19.03. Kalju Koha kinnitamise kohta Tartu maavanemaks, RT 1992, 11, 167.
 15.04. Jaak Tamme kinnitamise kohta Tallinna linnapeaks, RT 1992, 14, 230.
 22.04. Andres Pasti ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1992, 17, 251.
 22.04. Helje Päivilil ennetähtaegse vabastamise kohta kohtuniku kohustest, RT 1992, 17, 252.
 07.05. Rein Kase kinnitamise kohta Pärnu linnapeaks, RT 1992, 19, 280.
 11.06. Ants Leemetsa Lääne-Viru maavanemaks kinnitamise kohta, RT 1992, 27, 355.
 11.06. Avo Greebe kohtuniku ametist ennetähtaegse vabastamise kohta [*RTs ekslikult Arvo*], RT 1992, 27, 358.
 11.06. Eesti Vabariigi rahareformi komitee sõltumatu teadlasest liikme asendaja kohta [*Ardo Hansson*], RT 1992, 27, 354.
 11.06. Vitali Menšikovi Sillamäe linnapeaks kinnitamise kohta, RT 1992, 27, 357.

Muud otsused

- 16.01. Elatusraha kehtestamise kohta, RT 1992, 2, 12.
 16.01. Majandusliku eriolukorra kehtestamise kohta, RT 1992, 3, 36.
 30.01. Eesti Vabariigi 1992. aasta immigratsioonikvoodi kohta, RT 1992, 4/5, 67.
 23.01. Eesti Vabariigi territooriumil endise NSV Liidu relvajõudude halduses olevate hoonete, rajatiste, relvastuse, lahingutehnika, varustuse ja muu vara Eesti Vabariigi omandiks kuulutamise kohta, RT 1992, 3, 40.
 23.01. Eesti Vabariigi Valitsuse 1992. aasta 6. jaanuari määrusest „Sõidusoodustuste kohta vabariigi ühistranspordis”, RT 1992, 3, 41.
 23.01. Eesti Vabariigi valuutareservi kohta, RT 1992, 3, 43.
 11.02. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 16. jaanuari otsuse „Majandusliku eriolukorra kehtestamise kohta” kehtetuks tunnistamisest, RT 1992, 6, 86.
 13.02. Topograafiliste kaartide, geodeetiliste ja gravimeetriliste andmete kasutamise kohta, RT 1992, 6, 89.
 09.03. Eesti Vabariigi Riikliku Kinnipidamiskohtade Ameti kriminaaltäiteametnike poolt erivahendite ja tulirelvade kasutamise korra kohta, RT 1992, 10, 137.

- 07.05. Eesti NSV Ülemnõukogu 1989. aasta 15. detsembri otsuse „Eesti NSV Ülemnõukogu valimiseks Eesti NSV Valimiskomisjoni ja väeosades valimise ringkonnakomisjonide moodustamise kohta” kehtetuks tunnistamise kohta, RT 1992, 19, 279.
- 11.05. Ametiisikute osalemisest ettevõtluses, RT 1992, 19, 281.
- 01.06. Põllumajandussaaduste tootjate huvide arvestamisest Eesti Vabariigi Valitsuse poolt, RT 1992, 23, 321.
- 02.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 30. jaanuari otsuse „Eesti Vabariigi 1992. aasta immigratsioonikvoodi kohta” 11. punkti täiendamise kohta, RT 1992, 24, 333.
- 07.07. Riiklike ja munitsipaalteenuste vara erastamisest laekuva raha käsutamise ja kasutamise korra väljatöötamise kohta, RT 1992, 31, 407.
- 12.08. Eesti Vabariigi pensioniseaduse taaskestamise kohta, RT 1992, 33, 423.
- 13.08. Riigi- ja munitsipaalvara erastamise tingimuste ja korra kehtestamise kohta, RT 1992, 33, 426.
- 13.08. Riiklike aktsiaseltside aktsiate müügi alustamise kohta, RT 1992, 33, 425.
- 26.08. Riigimaa eraldamise kohta põllumajanduslikele õppe-, katse- ja teadusasutustele, RT 1992, 36, 475.
- 27.08. Maailmapangalt pikaajalise laenu võtmise kohta, RT 1992, 36, 479.

Avaldus

- 13.04. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu avaldus [*rünnakutest seaduslikul alusel moodustatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu kui kõrgeima riigivõimuorgani vastu*], RT 1992, 14, 229.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium

Seadlused*

- 16.01. Harju maakonna Anija, Jõelähtme, Kose, Kõue, Padise ja Saku valla ning Lääne maakonna Nõva valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 3, 37.
- 16.01. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Riikliku Arbitraaži koosseisus, RT 1992, 3, 38.
- 30.01. Järva maakonna Koigi ja Türi valla ning Valga maakonna Tõrva linna ja Karula valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 4/5, 68.
- 13.02. Ida-Viru maakonna Avinurme ja Illuka valla, Valga maakonna Puka valla ning Viljandi maakonna Abja, Polli [ja] Suure-Jaani valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 6, 92.
- 20.02. Järva maakonna Koeru valla, Lääne maakonna Hanila, Martna ja Risti valla ning Valga maakonna Öru valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 9, 119.
- 05.03. Harju maakonna Vasalemma valla, Valga maakonna Pühajärve valla ja Võru maakonna Meremäe valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 10, 136.
- 12.03. Harju maakonna Raasiku valla ning Saare maakonna Kihelkonna, Kuressaare, Kärla ja Pihtla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 10, 148.
- 26.03. Ida-Viru maakonna Alajõe valla, Põlva maakonna Suuremetsa valla ja Saare maakonna Mustjala ning Valjala valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 13, 197.
- 09.04. Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe asendamise kohta, RT 1992, 14, 227.
- 09.04. Ida-Viru maakonna Aseri, Maidla, Mäetaguse ja Sinimäe valla, Lääne-Viru maakonna Kaarli, Kadrina, Laekvere, Rakke, Rägavere ja Simuna valla ning Pärnu maakonna Audru valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 14, 226.
- 30.04. Hiiumaa maakonna Emmaste valla, Jõgeva maakonna Pala ja Raja valla, Lääne-Viru maakonna

- Haljala valla ning Viljandi maakonna Mõisaküla linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 19, 274.
- 30.04. Ida-Viru maakonna Sinimäe valla ümbernimetamise kohta, RT 1992, 19, 270.
- 30.04. Lääne maakonna Linnamäe valla ümbernimetamise kohta, RT 1992, 19, 272.
- 30.04. Lääne-Viru maakonna Kaarli valla ümbernimetamise kohta, RT 1992, 19, 271.
- 30.04. Põlva maakonna Suuremetsa valla ümbernimetamise kohta, RT 1992, 19, 273.
- 07.05. Järva maakonna Roosna-Alliku valla, Viljandi maakonna Kõo ja Viiratsi valla ning Võru maakonna Lasva valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 22, 310.
- 21.05. Harju maakonna Nissi valla, Pärnu maakonna Kihnu valla ning Valga maakonna Valga linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 23, 318.
- 21.05. Lääne-Viru maakonna Simuna valla ümbernimetamise kohta, RT 1992, 23, 319.
- 04.06. Põlva maakonna Mikitamäe, Veriora ja Väraska valla ning Valga maakonna Palupera valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 24, 340.
- 04.06. Valga maakonna Pühajärve valla halduskeskuse üleviimise kohta, RT 1992, 24, 341.
- 17.06. Ida-Viru maakonna Jõhvi linna ning Jõhvi ja Kohtla valla, Lääne maakonna Kullamaa valla ning Pärnu maakonna Tõstamaa ja Varbla valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 28, 373.
- 02.07. Ida-Viru maakonna Lohusuu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 31, 405.
- 30.07. Lääne-Viru maakonna Võsu alevi, Pärnu maakonna Are valla, Valga maakonna Taheva valla ning Võru maakonna Varstu valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 37, 484.
- 30.07. Saare maakonna Salme valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 37, 483.
- 30.07. Seadlus Ülemnõukogu istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.08. Seadlus Ülemnõukogu istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).
- 10.09. Harju maakonna Keila ja Loksa valla, Hiiu maakonna Käina ja Lauka valla ning Kärkla linna, Jõgeva maakonna Saare valla ja Mustvee linna, Kohtla-Järve linna Püssi alevi ning Võru maakonna Misso valla omavalitsusliku staatuse kinnitamise kohta, RT 1992, 37, 485.
- 15.09. Eesti Vabariigi käibemaksuseaduse paragrahvi 3 rakendamise osalise ja ajutise peatamise kohta, RT 1992, 39, 508.

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1992. aastal vastu ka 10 seadlust armuandmise kohta.

Otsused*

- 16.01. Otsus ajalehe „Estonia” staatuse kohta, (RTs avaldamata).
- 16.01. Otsus informatsiooni kohta tootmiskoondise „Talleks” privatiseerimise käigust, (RTs avaldamata).
- 27.01. Otsus Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) kandidaadi kohta, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus E. Vilde nimelise Tallinna Pedagoogilise Instituudi ümbernimetamise ja põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus Eesti Koonderakonna taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus Eesti Rahuliidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete korteriüüri maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Kohaliku omavalitsuse esinduskogude asendusvalimise edasilükkamise kohta 1992. aastal”, (RTs avaldamata).
- 30.01. Otsus Parlamentidevahelise Liidu Eesti rühma taotluse kohta, (RTs avaldamata).

- 13.02. Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. aasta 2. augusti otsuses „Mõne kategooria töötajate sotsiaalsete garantiide kohta”, RT 1992, 6, 93.
- 13.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Ida-Viru maavanema ametist vabastamise ja uue maavanema kinnitamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 13.02. Otsus Rootsi kuninga ja kuninganna Eesti visiidi ettevalmistamiseks valitsuskomisjoni moodustamise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.02. Anatolijs Gorbunovski autasustamise kohta Eesti Vabariigi tunnustusmedaliga, RT 1992, 7, 108.
- 20.02. Eesti Vabariigi tunnustusmedali kohta, RT 1992, 7, 105.
- 20.02. Ernst Jaaksoni autasustamise kohta Eesti Vabariigi tunnustusmedaliga, RT 1992, 7, 106.
- 20.02. Otsus Eesti Logopeedide Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 20.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Hardo Aasmäe vabastamise kohta linnapea ametist”, (RTs avaldamata).
- 20.02. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Robert Närska vabastamise kohta Tartu maavanema ametist”, (RTs avaldamata).
- 20.02. Otsus kodanikuühenduse „Eestimaa Vene Demokraatlik Liikumine” taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 20.02. Otsus valimisliidu „Isamaa” registreerimise taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 20.02. Vytautas Landsbergise autasustamise kohta Eesti Vabariigi tunnustusmedaliga, RT 1992, 7, 107.
- 05.03. Otsus erakonna „Eesti Rohelised” registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 05.03. Otsus saadikute isiklike sõiduautode kasutamise eest kompensatsiooni maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 05.03. Otsus saadikute korteriüüri maksmise kohta, (RTs avaldamata).
- 12.03. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1990. a. 2. augusti otsuse „Mõne kategooria töötajate sotsiaalsete garantiide kohta” täiendamisest, RT 1992, 10, 149.
- 12.03. Otsus Eesti Vabariigi Remigratsioonifondi asutamise kohta, (RTs avaldamata).
- 18.03. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Kalju Koha kinnitamise kohta Tartu maavanemaks”, (RTs avaldamata).
- 26.03. Otsus komandeeringu kohta Karlsruhe, (RTs avaldamata).
- 26.03. Otsus riikliku komisjoni moodustamisest repressiivpoliitika ja inimsusevastaste kuritegude väljaselgitamiseks, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Eesti Rahva-keskerakonna taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Eesti Vabariigi põhiseaduse rahvahääletuse ning valimiste paberifondi soetamise kulude kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni moodustamise kohta”, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Eestimaa Vene Demokraatliku Liikumise taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus komandeeringute kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Narva ametiühinguorganisatsioonide pöördumise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus omal soovil ametist lahkunud maavanemate ja linnapeade ametist vabastamise kohta, (RTs avaldamata).
- 09.04. Otsus Tartu maakonna Kallaste Linnavolikogu ennetähtaegse valimise korraldamise kulude kohta, (RTs avaldamata).
- 14.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Jaak Tamme kinnitamise kohta Tallinna linnapeaks”, (RTs avaldamata).

- 16.04. Otsus Eesti Vabariigi seaduste „Kriminaalvastutusest kuritegude ja riikidevaheliste organisatsioonide vastu” ning „Kriminaalvastutuse kohta varavastaste ja majandusalaste kuritegude eest” eelnõudest, (RTs avaldamata).
- 16.04. Otsus komandeerimisest Saksa Liitvabariiki ja Belgia Kuningriiki, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Rahvusraamatukogu eelarve kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu rahvahääletuseks ja Riigikogu valimiseks paberifondi loomise finantseerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi Veteranide Organisatsioonide Liidu taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Esimehe Kantselei struktuuri ja koosseisu kohta, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Jaak Kirikali nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikohtu esimeheks”, (RTs avaldamata).
- 30.04. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Rein Kase kinnitamise kohta Pärnu linnapeaks”, (RTs avaldamata).
- 07.05. Eesti Vabariigi kaitsejõudude truudusetõotuse kohta, RT 1992, 22, 311.
- 07.05. Otsus Eesti Lennundustöötajate Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.05. Otsus Eesti Vedurimeeste Ametiühingu Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 07.05. Otsus repressiivpoliitika ja inimsusevastaste kuritegude väljaselgitamise riikliku komisjoni koosseisu kohta, (RTs avaldamata).
- 07.05. Otsus Tallinna Kunstiülikooli põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 11.05. Otsus komandeeringu kohta Rootsi Kuningriiki, (RTs avaldamata).
- 11.05. Põhinõuetest Eesti Vabariigi kaitsejõudude ohvitseride kohta, RT 1992, 22, 312.
- 19.05. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse projektist „Jaano Odari nimetamise kohta Eesti Vabariigi Riigikohtu esimeheks”, (RTs avaldamata).
- 21.05. Otsus Eesti Demokraatliku Õiglusliidu taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 21.05. Otsus Eesti Vabariigi haldusterritoriaalse jaotuse kaartide korrastamise kohta, (RTs avaldamata).
- 21.05. Otsus Eesti Vabariigi Riigikontrolli 1992. aasta tööaruande kohta, (RTs avaldamata).
- 21.05. Otsus Eesti Vabariigi seadusandluse täitmise kohta Eesti Vabariigi põhiseaduse rahvahääletuse ettevalmistamisel Narvas, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus Eesti Raudteelaste Ametiühingute Liidu põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Ants Leemetsa maavanemaks kinnitamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Vitali Menšikovi Sillamäe linnapeaks kinnitamise kohta” projektist, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1992. a. 21. mai otsuse „Eesti Vabariigi seadusandluse täitmise kindlustamise kohta Eesti Vabariigi põhiseaduse rahvahääletuse ettevalmistamisel Narvas” täitmise kohta, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1992. aasta 30. aprilli otsuse „Eesti Vabariigi Valimiskomisjoni koosseisu kinnitamise kohta” 1. punkti täiendamisest, (RTs avaldamata).
- 04.06. Otsus väliskomanderingute kohta, (RTs avaldamata).

- 11.06. Otsus välisriikidest ja rahvusvahelistest organisatsioonidest vaatlejate kutsumise kohta 1992. a. 28. juunil korraldatavale referendumile, (RTs avaldamata).
- 17.06. Otsus Eesti Vabariigi kaitsejõududes ja piirikaitstes teenivate hääleõiguslike kodanike hääletamise korra kohta, (RTs avaldamata).
- 17.06. Otsus rahvahääletuse ning kohaliku omavalitsuse haldusüksustes korraldatavate uurimuste kohta, (RTs avaldamata).
- 17.06. Valimisliitude registreerimise korra kohta, RT 1992, 28, 374.
- 02.07. Otsus Eesti Vabariigist ebaseaduslikult väljaviidud kultuurivarade kohta, (RTs avaldamata).
- 02.07. Otsus Pärnu maakonna Varbla Vallavolikogu ettepaneku kohta kohaliku omavalitsuse arengumudelite küsimuses, (RTs avaldamata).
- 02.07. Riigi omandusse jäävate kultuuri- ja sotsiaalsfääri asutuste ning tööstusettevõtete tervikvara kohta, RT 1992, 47, 586.
- 09.07. Eesti Vabariigi Riigikontrolli, Eesti Vabariigi Ülemkohtu, maa- ja linnakohtute, Eesti Vabariigi Prokuratuuri ja Eesti Vabariigi Riikliku Arbitraaži töötajate ning Eesti Raadio peadirektori, Eesti Televisiooni peadirektori, Eesti Rahvusraamatukogu peadirektori ja Eesti Vabariigi peasanitaararsti ametipalkade kohta, RT 1992, 36, 473.
- 30.07. Otsus A. Rütüli puhkuse kohta, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus erakonna „Põllumeeste Kogu” taotluse kohta, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus Eesti Vabariigi ja Venemaa vahelistest suhetest ning läbirääkimiste käigust, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Esimehe Kantselei likvideerimise kohta, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus Saare Maavolikogu 1992. a. 2. juuli otsuse „Torgu valla taastamisest” kohta, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus soodustingimuste loomisest Eesti Vabariigi kodanikele elukoha taastamisel Teises Maailmasõjas enamkannatanud Eesti piirkondades, (RTs avaldamata).
- 30.07. Otsus väliskomandeeringu kohta, (RTs avaldamata).
- 13.08. Otsus Eesti riikliku iseseisvuse kinnitamise aastapäeva tähistamise kohta, (RTs avaldamata).
- 13.08. Välisriikidest vaatlejate kutsumise kohta 1992. aasta 20. septembril toimuvatele Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimistele, RT 1992, 33, 428.
- 10.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi 1992. aasta 2. juuli otsuse „Riigi omandusse jäävate kultuuri- ja sotsiaalsfääri asutuste ning tööstusettevõtete tervikvara kohta” muutmisest, RT 1992, 47, 587.
- 10.09. Otsus omavalitsusliku haldussüsteemi loomise käigu ning Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi haldusreformi küsimuste ekspertkomisjoni haldusreformi jätkamist käsitlevate ettepanekute kohta, (RTs avaldamata).
- 15.09. Otsus Eesti Vabariigi Prokuratuuri kohta, (RTs avaldamata).
- 15.09. Otsus sihtotstarbelise laenu võtmise kohta Euroopa Rekonstruktsiooni ja Arengu Pangalt, (RTs avaldamata).
- 15.09. Otsus Tallinna Konservatooriumi põhikirja registreerimise kohta, (RTs avaldamata).

* Ülemnõukogu Presiidium võttis 1992. aastal vastu ka 4 otsust armuandmistootluste, 2 otsust kodakondsuse saamise ja 2 otsust abiellumise vähendamise kohta.

Avaldus

23.01. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi avaldus [valitsuse vahetumisest], (RTs avaldamata).

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees

Seadlused

29.06. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe seadlus Ülemnõukogu istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).

04.09. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe seadlus Ülemnõukogu istungjärgu kokkukutsumise kohta, (RTs avaldamata).

5.3. Ülemnõukogu tööd reguleerinud aktid: ajutine töö- ja kodukord ning reglement, nende muutmine

5.3.1. Aktide loetelu

Töökorralduse põhimõtted, esimese istungjärgu ajutine töö- ja kodukord

1. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus „Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu ajutise töökorralduse põhimõtetest“, ÜVT 1990, 3, 66.
2. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus „Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta“, ÜVT 1990, 12, 174.

Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord

3. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus „Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta“, ÜVT 1990, 12, 181.
4. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta“, RT 1990, 2, 33.
5. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvide 8 ja 11 muutmise kohta“, RT 1991, 10, 144.
6. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta“, RT 1991, 14, 181.
7. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 17 muutmise kohta“, RT 1991, 15, 210.
8. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta“, RT 1991, 41, 503.

Ülemnõukogu reglement

9. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta“, RT 1990, 2, 33.
10. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 4 lg 10 rakendamise kohta“, RT 1990, 16, 178.
11. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg 3 muutmise ning paragrahvi 18 täiendamise kohta“, RT 1990, 19, 225.

12. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg 2”, RT 1990, 19, 226.
13. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis”, RT 1990, 19, 228.
14. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis”, RT 1990, 21, 266.
15. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvide 6 ja 10 täiendamise kohta”, RT 1991, 10, 145.
16. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta”, RT 1991, 14, 180.
17. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta”, RT 1991, 15, 214.
18. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta”, RT 1991, 36, 444.
19. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta”, RT 1991, 39, 478.
20. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta”, RT 1991, 42, 511.
21. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta”, RT 1992, 6, 95.

5.3.2. Tekstid

I.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu ajutise töökorralduse põhimõtetest

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Kehtestada Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu ajutise töökorralduse põhimõtted kuni Ülemnõukogu uue koosseisu töö- ja kodukorra vastuvõtmiseni järgmiselt:

1. Eesti NSV Ülemnõukogu on alaliselt tegutsev kõrgeim riigivõimuorgan, kes töötab kahel istungjärgul aastas: jaanuari keskpaigast juuni keskpaigani ja septembri algusest detsembri keskpaigani.
2. Ülemnõukogu plenaaristungid toimuvad üldjuhul kuu esimesel nädalal. Teisel ja kolmandal nädalal toimuvad Ülemnõukogu komisjonide istungid. Neljandal nädalal ja istungjärkude vaheajal töötab Ülemnõukogu liige oma valimisringkonnas ning täidab Ülemnõukogu ja tema komisjoni poolt antud ülesandeid.
Ülemnõukogu liikme puhkus on üks kalendrikuu.
3. Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast Ülemnõukogu esimehe, kes on Eesti NSV kõrgeim ametiisik, Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi juht. Tema volitused määratakse kindlaks Eesti NSV põhiseadusega. Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast Ülemnõukogu juhataja, kes korraldab Ülemnõukogu tööd ja juhatab plenaaristungeid. Ülemnõukogu juhataja ettepanekul valib Ülemnõukogu kaks juhataja asetäitjat.

Ülemnõukogu esimehe äraolekul täidab tema ülesandeid seaduses ettenähtud ulatuses Ülemnõukogu juhataja.

4. Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast alatiste ja ajutiste komisjonide koosseisud, kuhu ei või kuuluda Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning Eesti NSV Valitsuse esimees.

Komisjonid võivad moodustada alakomisjone ja oma töösse kaasata eksperte.

5. Pidada vajalikuks moodustada järgmised Ülemnõukogu komisjonid: õiguskomisjon, majandus- ja rahanduskomisjon, põllumajandus- ja loodushoiukomisjon, teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon, perekonna- ja sotsiaalkomisjon, rahvussuhete komisjon, väliskomisjon, saadikueetika komisjon, haldusreformi komisjon.

Ülemnõukogu võib mitme komisjoni tegevuse valdkonda kuuluvates küsimustes moodustada vastavate komisjonide esindajatest pariteetsel alusel ühiskomisjone.

6. Ülemnõukogu võib enda juurde luua konsultatiivorganeid, kes annavad oma arvamuse Ülemnõukogu poolt neile esitatud küsimuse kohta.

7. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu kuuluvad ametikoha järgi Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning alatiste komisjonide esimehed.

Ülemnõukogu Presiidium koordineerib Ülemnõukogu organite tööd ja täidab talle Eesti NSV põhiseadusega pandud riigivõimuvolitusi.

8. Ülemnõukogu liige, välja arvatud Eesti NSV Valitsuse esimees, vabastatakse saadikukohustuste täitmiseks oma seniselt töö- või ametikohalt. See piirang ei laiene teaduslikule ja pedagoogilisele tegevusele Ülemnõukogu plenaaristungite ja komisjonide istungite vahelisel ajal.

9. Ülemnõukogu liikme minimaalne ametipalk on 500 rubla kuus. Lisaks sellele saavad kõik Ülemnõukogu liikmed 100 rubla kuus maksuvaba kompensatsiooni saadikutööga seotud kulutusteks. Väljaspool Tallinna elavatele Ülemnõukogu liikmetele makstakse Ülemnõukogu plenaaristungitest ja Ülemnõukogu organite istungitest osavõtu eest päevaraha.

Määrata kindlaks minimaalsed ametipalgad: Ülemnõukogu esimehele 900 rubla, Ülemnõukogu juhatajale 800 rubla, Ülemnõukogu juhataja asetäitjale 700 rubla, Ülemnõukogu alatise komisjoni esimehele 600 rubla kuus.

10. Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi teenindamise tagab Ülemnõukogu Kantselei (sekretariaat), mida juhib Ülemnõukogu esimehe poolt määratav ametiisik. Tema volitused määrab kindlaks Eesti NSV Ülemnõukogu.

Ülemnõukogu esimees kinnitab Ülemnõukogu Kantselei (sekretariaadi) struktuuri ja palgafondi.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. Rützel
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. Almann
Tallinn, 26. jaanuaril 1990.

2.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

Kehtestada Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutine töö- ja kodukord vastavalt lisale (vt. originaalprotokoll).

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. Rüütel
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. Almann
Tallinn, 29. märtsil 1990.

L i s a

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi
1990. a 26. märtsi seadlusele

Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu töö- ja kodukord

- § 1. Eesti NSV Ülemnõukogu on alaliselt tegutsev kõrgeim riigivõimuorgan, kes töötab kahel istungjärgul aastas: jaanuari keskpaigast juuni keskpaigani ja septembri algusest detsembri keskpaigani.
- § 2. Eesti NSV Ülemnõukogu plenaaristungid toimuvad üldjuhul kuu esimesel nädalal. Teisel ja kolmandal nädalal toimuvad Ülemnõukogu komisjonide istungid. Neljandal nädalal ja istungjärkude vaheajal töötab Ülemnõukogu liige oma valimisringkonnas ning täidab Ülemnõukogu ja tema komisjonide poolt antud ülesandeid.
- § 3. Istungjärgu päevakorra ja istungjärgu läbiviimisega seotud küsimused arutab eelnevalt läbi Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium koos saadikugruppide esindajatega.
- § 4. Istungjärgu avab ja juhatab selle tööd kuni Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja valimiseni Eesti NSV Valimiskomisjoni esimees.
- § 5. Eesti NSV Ülemnõukogu võtab Eesti NSV Valimiskomisjoni esildisel vastu otsuse saadikute volituste õigekstunnistamise kohta, valimisseadusandluse rikkumise puhul aga tunnistab üksikute saadikute valimised kehtetuks.
- § 6. Eesti NSV Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast Ülemnõukogu esimehe, kes on Eesti NSV kõrgeim ametiisik, Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi juht. Tema volitused määratakse kindlaks Eesti NSV põhiseaduse ja teiste seadustega.
- § 7. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu esimees valitakse Ülemnõukogu volituste ajaks salajasel hääletusel.
(2) Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe valimise läbiviimiseks on nõutav vähemalt kahe kolmandiku Ülemnõukogu valitud liikmete osavõtt.
(3) Kandidaate Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe ametikohale võivad esitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium või Eesti NSV Ülemnõukogu liige, kusjuures Ülemnõukogu liikme esitatud kandidatuur loetakse ülesseatuks, kui selle poolt on vähemalt üks neljandik Ülemnõukogu valitud liikmetest.

- (4) Pärast kandidaatide ülesseadmist loeb istungi juhataja ette kandidaatide ees- ja perekonnanimed ning küsib neilt nõusolekut kandideerida.
- (5) Seejärel võidakse avada läbivääkimised ülesseatud kandidatuuride osas.
- (6) Hääletuse läbiviimiseks valib Ülemnõukogu avalikul hääletusel häältelugemiskomisjoni.
- (7) Enne Ülemnõukogu liikmetele hääletussedelite kätteandmist tehakse istungi töös vaheaeg.
- (8) Pärast vaheaega annab häältelugemiskomisjon pitseriga hääletussedelid Ülemnõukogu liikmetele allkirja vastu.
- (9) Hääletussedeleile kantakse kandidaatide ees- ja perekonnanimed ladina tähestiku järjekorras.
- (10) Ülemnõukogu liige märgistab ristiga selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab.
- (11) Kehtetuks tunnistatakse valimissedelid, mis pole vormikohased või kus eelistatud kandidaat ei ole märgistatud või on märgistatud mitu kandidaati. Juurdekirjutatud nimesid ei arvestata.
- (12) Valituks Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe ametikohale loetakse kandidaat, kelle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.
- (13) Kui kandidaadid saavad võrdselt hääli, viiakse läbi kordushääletus.
- (14) Kui ükski kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, viiakse läbi kordushääletus kahe enam hääli saanud kandidaadi vahel. Valituks loetakse see kandidaat, kelle poolt hääletas üle poole Ülemnõukogu valitud saadikutest.
- (15) Kui kordushääletusel saavad kandidaadid võrdselt hääli, viiakse järjekordne kordushääletus läbi järgmisel päeval.
- (16) Kui ka kordushääletusel ei saa kumbki kandidaat nõutavad häälteenamust, viiakse läbi kandidaatide uus ülesseadmine ja hääletus, kusjuures juba hääletatud kandidaate võib uuesti seada üles.
- (17) Kandidaat võib oma kandidatuuri maha võtta iga hääletusvooru eel.
- (18) Hääletustulemused kinnitatakse Eesti NSV Ülemnõukogu poolt.

§ 8. Eesti NSV Ülemnõukogu valib § 7 ettenähtud korras oma liikmete hulgast Ülemnõukogu juhataja, kes korraldab Ülemnõukogu tööd ja juhatab selle plenaaristungeid, kirjutab alla Ülemnõukogu istungjärkude protokollidele, viseerib kõiki Ülemnõukogu poolt vastuvõetud akte enne nende allakirjutamist Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ning täidab Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita Ülemnõukogu esimehe volitusi.

§ 9. Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja või Ülemnõukogu liikme ettepanekul valib Ülemnõukogu oma liikmete hulgast § 7 ettenähtud korras Ülemnõukogu juhataja kaks asetäitjat, kes täidavad Ülemnõukogu juhataja poolt antud ülesandeid ning asendavad Ülemnõukogu juhataja ülesandel või Ülemnõukogu poolt lihthäälteenamusega vastuvõetava otsuse alusel Ülemnõukogu juhatajat tema äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita.

§ 10. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast alatised komisjonid ja nende esimehed, kusjuures nendes ei või kuuluda Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister).

(2) Komisjonid võivad moodustada allkomisjone ja oma töösse kaasata eksperte.

(3) Ülemnõukogu võib mitme komisjoni tegevuse valdkonda kuuluvates küsimustes moodustada vastavate komisjonide esindajatest pariteetsel alusel ühiskomisjone.

§ 11. (1) Ülemnõukogu kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu, millesse kuuluvad ametikoha järgi Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning alatiste komisjonide esimehed.

- (2) Ülemnõukogu Presiidium koordineerib Ülemnõukogu organite tööd ja täidab talle Eesti NSV põhiseadusega pandud volitusi.
- § 12. Ülemnõukogu ja tema Presiidium võivad enda juurde luua konsultatiivorganeid, kes annavad oma arvamuse Ülemnõukogu või tema Presiidiumi poolt neile esitatud küsimuste kohta, samuti moodustada ajutisi komisjone ja töögrupe.
- § 13. Ülemnõukogu istungid viiakse läbi, kui kohal on vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest. Iga istungi algul toimub saadikute registreerimine. Ülemnõukogu juhataja võib viia läbi kohaloleku kontrolli ka vahetult iga hääletuse eel.
- § 14. (1) Ülemnõukogu peab päeva jooksul kaks istungit: hommikuse – kella 10-st kuni kella 14-ni ja õhtuse – kella 16-st kuni 18-ni. Hommikusel istungil tehakse kella 12-st kuni kella 12.20-ni vaheaeg.
- (2) Ülemnõukogu istungid on avalikud. Ülemnõukogu otsusel võidakse pidada kinniseid istungeid.
- (3) Ülemnõukogu istungjärgu pävakord kinnitatakse esimesel istungil Ülemnõukogu liikmete lihthälteenamusega. Ettepanekuid istungjärgu pävakorra kohta võivad teha Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium ja Ülemnõukogu liikmed.
- (4) Tööpäeva jooksul toimuvate istungite ajal ei tohi pävakorda muuta.
- § 15. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu istungitel antakse ettekandeks aega kuni 45 minutit ja ettekandja lõppsõnaks kuni 15 minutit; kaasettekandeks kuni 25 minutit ja kaasettekandja lõppsõnaks kuni 10 minutit. Läbirääkimistel antakse sõnavõtuks aega esimest korda kuni 15 minutit, teist korda kuni 5 minutit. Läbirääkimistel ei anta saadikule samas küsimuses sõna rohkem kui kaks korda.
- (2) Avaldused sõnavõtuks läbirääkimistel esitatakse istungi juhatajale, kes määrab sõnavõtjate järjekorra kindlaks vastavalt sõnavõtuks registreerimise järjekorrale.
- (3) Sõnavõtuks istungi läbiviimise korra kohta ning õienditeks antakse aega kuni 3 minutit.
- (4) Kui Ülemnõukogu juhataja märkab väljendeid, mis on sobimatud parlamentaarse korraga, siis on tal õigus nõuda, et kõneleja oma väljendeid parandaks ja vabandaks, keeldumise puhul aga sõnavõtt lõpetada.
- (5) Kui kõneleja räägib üle lubatud aja, siis pärast ühte märkust Ülemnõukogu juhataja katkestab sõnavõtu. Pärast sõna äravõtmist tehtud mõtteavaldusi istungjärgu stenogrammi ei lülitata.
- (6) Kui kõneleja räägib grupi Ülemnõukogu liikmete nimel, siis peab ta eelnevalt esitama Ülemnõukogu juhatajale oma sõnavõtu teksti, millele on alla kirjutanud need Ülemnõukogu liikmed, kelle nimel kõneleja esineb.
- (7) Läbirääkimised lõpetatakse Ülemnõukogu otsusel.
- (8) Ülemnõukogu liikmetel, kes on avaldanud soovi sõnavõtuks läbirääkimistel, kuid pole saanud sõna seoses läbirääkimiste lõpetamisega, on õigus esitada istungi juhatajale kirjalikult sõnavõtu tekst istungi materjalidele lisamiseks.
- (9) Pärast läbirääkimiste lõpetamist on ettekandjal õigus esineda lõppsõnaga.
- § 16. Ülemnõukogu võtab vastu seadusi, otsuseid, deklaratsioone ja pöördumisi, Ülemnõukogu Presiidium – seadlusi ja otsuseid, Ülemnõukogu esimees – seadlusi ja korraldusi.
- § 17. (1) Ülemnõukogu võtab oma akte vastu avalikul või salajasel hääletusel lihthälteenamusega kohalolevaist Ülemnõukogu liikmeist, välja arvatud Eesti NSV seadustes või käesolevas töökorras ettenähtud juhtudel.
- (2) Salajast hääletust korraldatakse peale seaduse või käesoleva töökorraga ettenähtud juhtude ka vähemalt ühe neljandiku valitud Ülemnõukogu liikmete nõudmisel.

- § 18.** Ülemnõukogu liikme staatus on määratud kehtiva seadusandlusega. Seejuures ta, välja arvatud Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister), vabastatakse saadikukohustuste täitmiseks oma seniselt töö- või ametikohalt. See piirang ei laiene teaduslikule ja pedagoogilisele tegevusele Ülemnõukogu plenaaristungite ja komisjonide istungite vahelisel ajal.
- § 19.** (1) Ülemnõukogu saadikud võivad vabatahtlikult ühineda poliitilistesse, territoriaalsetesse või huvialastesse saadikugruppidesse, mis peavad olema loodud enne istungjärgu algust ning mille liikmete nimekirja peab olema kirjalikult, koos kõigi grupi liikmete allkirjadega, esitatud Ülemnõukogu juhatajale. Poliitilise saadikugrupi moodustamiseks on nõutav vähemalt 10, muude saadikugruppide moodustamiseks aga vähemalt 7 Ülemnõukogu liikme ühine sooviavaldus. Seejuures on poliitilise saadikugrupi moodustamise aluseks ühine poliitiline platvorm, mis esitatakse kirjalikult koos teatega vastava saadikugrupi moodustamisest. Teatesse saadikugrupi moodustamisest märgitakse selle esimehe ja aseesimehe ees- ja perekonnanimed. Saadikugrupi koosseis tehakse teatavaks istungjärgu alguses ning selle nimekirja esitatakse kirjalikult kõigile Ülemnõukogu liikmetele ja lülitatakse istungjärgu stenogrammi.
- (2) Iga saadik võib kuuluda kuni kahte saadikugruppi üheaegselt. Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad, samuti Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) ei või kuuluda ühegi saadikugrupi koosseisu.
- (3) Igal saadikugrupil on õigus esitada oma esindaja kõigi Ülemnõukogu poolt moodustatavate tööorganite, välja arvatud tema Presiidiumi, koosseisu.
- (4) Saadikugrupid kasutavad kõiki Eesti NSV seadustega ja käesoleva töökorraga neile või Ülemnõukogu liikmetele antud õigusi.
- § 20.** Eesti NSV Valitsus paneb maha oma volitused uue Ülemnõukogu esimesel istungjärgul, kusjuures talle tehakse ettepanek jätkata oma volituste täitmist kuni uue valitsuse ametisse nimetamiseni. Uus Eesti NSV Valitsus asub oma volitusi täitma pärast seda, kui on nimetatud üle poole tema liikmeid.
- § 21.** (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse ettepanekul, mille teeb Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nimel Eesti NSV Ülemnõukogu esimees.
- (2) Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) loetakse ametikohale nimetatuks, kui selle poolt hääletab salajasel hääletusel üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.
- (3) Kui esitatud kandidaat ei saa nõutavat hääleteenamust, esitatakse kolme tööpäeva jooksul uus kandidaat.
- § 22.** (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ettepanekul valitsuse liikmed, kes loetakse ametikohale nimetatuks, kui selle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.
- (2) Kui esitatud kandidaatidest keegi ei saa nõutavat hääleteenamust, esitab Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) kolme tööpäeva jooksul uue kandidatuuri valitsuse liikme ametikohale.
- § 23.** (1) Ülemnõukogu valib Eesti NSV Ülemkohtu koosseisus: Eesti NSV Ülemkohtu esimees, esimehe esimene asetäitja, esimehe asetäitja, liikmed ja rahvakaasistujad.
- (2) Eesti NSV Ülemkohtu esimehe kandidatuuri esitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nimel Ülemnõukogu esimees.
- (3) Eesti NSV Ülemkohtu esimees loetakse ametikohale valituks, kui tema poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

- (4) Eesti NSV Ülemkohtu esimees esitab Ülemkohtu esimehe esimese asetäitja, esimehe asetäitja ja liikmete kandidatuurid, samuti vabariiklike linnade ja maakondade volikogude ettepanekul Ülemkohtu rahvakaasistujate kandidatuurid, kes osutuvad valituks, kui nende poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.
- (5) Kui esitatud kandidaadid ei saa nõutavat häälteenamust, esitatakse uued kandidatuurid järgmiselt: Eesti NSV Ülemkohtu esimehe ametikohale – kolme tööpäeva jooksul, teiste Ülemkohtu liikmete ja kaasistujate kandidatuurid Ülemkohtu esimehe ettepanekul määratud aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 15 päeva jooksul.
- § 24.** Ülemnõukogu nimetab ametisse Eesti NSV riikliku peaarbitri, tema esimese asetäitja, asetäitja ning Eesti NSV riiklikud arbitrid analoogselt § 23 (lg. 2-5) sätestatud korrale.
- § 25.** (1) Eesti NSV seaduste eelnõud ja muud riikliku tähtsusega küsimused esitatakse Ülemnõukogule läbivaatamiseks organite, organisatsioonide ja isikute poolt, kellel on vastavalt Eesti NSV konstitutsioonile seaduste algatamise õigus.
- (2) Seaduseelnõud, otsuste ja muude aktide projektid, mis esitatakse läbivaatamiseks Ülemnõukogule, antakse neis vajalike põhjendustega Eesti NSV Ülemnõukogu juhatajale.
- (3) Ülemnõukogule läbivaatamiseks esitatud seaduseelnõude ja muude küsimuste arutamine toimub Eesti NSV konstitutsiooni, käesoleva töökorra või Ülemnõukogu poolt määratud korras.
- § 26.** Eesti NSV seadused, Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid avaldatakse hiljemalt seitsme päeva jooksul nende vastuvõtmisest arvates eesti keeles ja tõlge vene keeles Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe allkirjaga. Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid kuuluvad avaldamisele „Riigi Teatajas”, vajadusel ajalehtedes „Rahva Hääli” ja „Sovetskaja Estonia”. Eesti NSV Ülemnõukogu aktid võidakse teatavaks teha ka muude massiteabevahendite kaudu.
- § 27.** (1) Eesti NSV Ülemnõukogu, tema Presiidiumi ja komisjonide ning Ülemnõukogu esimehe teenindamise tagab Eesti NSV Ülemnõukogu kantselei ja tema juurde moodustatud teenistused, mida juhib Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ametisse määratav ametiisik.
- (2) Eesti NSV Ülemnõukogu esimees kinnitab Ülemnõukogu kantselei struktuuri ja palgafondi.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. Almann

3.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta

Eesti NSV Ülemnõukogu otsustab:

1. Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord (lisatud).
2. Tunnistada kehtetuks „Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu reglement” ning Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. a. 26. jaanuari otsus „Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu ajutise töökorralduse põhimõtetest”.
3. Teha Eesti NSV Ülemnõukogu õiguskomisjonile ülesandeks töötada välja ja esitada 1990. aasta 15. maiks Eesti NSV Ülemnõukogu töö- ja kodukorra seaduseelnõu.

4. Teha Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile ülesandeks lahendada käesoleva otsusega kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra rakendamisel tõusetuvad küsimused.

Eesti NSV Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 2. aprillil 1990.

Kinnitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 2. aprilli otsusega

[Sõnad „Eesti NSV” asendatud sõnadega „Eesti Vabariik” – ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p 3]

Eesti NSV Ülemnõukogu ajutine töö- ja kodukord

§ 1. Eesti NSV Ülemnõukogu töötab jaanuari keskpaigast juuni keskpaigani ja septembri algusest detsembri keskpaigani.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 2. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu töötab Tallinnas iga nädala esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval. Neljapäeval ja reedel ning Ülemnõukogu töö vaheajal töötavad Ülemnõukogu liikmed oma valimisringkonnas ning täidavad Ülemnõukogu ja tema komisjonide poolt antud ülesandeid.
(2) Ülemnõukogu liikme puhkus on üks kalendrikuu suvel ja kaks nädalat talvel.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 3. (1) Ülemnõukogu koguneb istungjärkudele, mis koosnevad kuni kuuest järjestikusest istungist. Igal istungjärgul on oma järjekorranumber.

(2) Ülemnõukogu peab päeva jooksul kaks istungit: hommikuse – kella 10-st (esmaspäeval kella 11-st) kuni 14-ni ja õhtuse – kella 16-st kuni kella 18-ni. Hommikusel istungil (välja arvatud esmaspäeval) tehakse kella 12-st kuni 12.20-ni vaheaeg. Istungi ja istungjärgu kestust võib pikendada, kui seda ettepanekut toetab vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(3) Ülemnõukogu istungid on avalikud. Ülemnõukogu otsusel võib pidada kinnisi istungeid.

(4) Ülemnõukogu istungjärgu päevakord kinnitatakse eelmisel istungil Ülemnõukogu valitud liikmete lihthäälteenamusega. Ettepanekuid istungjärgu päevakorra kohta võivad teha Ülemnõukogu Presiidium ja Ülemnõukogu liikmed. Arutamisele võetakse vaid need ettepanekud, mis on Ülemnõukogu juhatajale enne istungjärgu algust kirjalikult esitatud.

(5) Istungjärgu jooksul ei tohi päevakorda muuta. Küsimuste istungjärgul arutamise järjekord määratakse istungjärgu esimesel istungil Ülemnõukogu valitud liikmete lihthäälteenamusega. Erandkorras on võimalik istungjärgu jooksul päevakorda täiendada vähemalt ühe saadikurühma

ettepanekul, mis on Ülemnõukogu juhatajale enne istungi algust kirjalikult esitatud, kui selle poolt on vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

- (6) Kui istungjärgu jooksul ei jõuta kõiki päevakorraküsimusi läbi arutada, lülitatakse need küsimused ilma uuesti hääletamata järgmise istungjärgu päevakorra algusesse.
- (7) Iga neljanda istungjärgu hommikul istungil, kuid mitte harvem kui kord kuus, vastavad Eesti NSV Valitsuse liikmed Ülemnõukogu liikmete poolt eelmise istungjärgu lõpuks Ülemnõukogu juhatajale esitatud kirjalikele küsimustele.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 4. Istungjärgu päevakorra ja istungjärgu läbiviimisega seotud küsimusi arutab eelnevalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium koos saadikurühmade esimeeste või nende volitatud esindajatega.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 5. Eesti NSV Ülemnõukogu võtab Eesti NSV Valimiskomisjoni esildisel vastu otsuse saadikute volituste tunnustamise kohta, valimisseadusandluse rikkumise puhul aga tunnistab üksikute saadikute valimised kehtetuks.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 6. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast Ülemnõukogu esimehe, kes on Eesti Vabariigi kõrgeim ametiisik ning Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi juht. Tema volitused määratakse kindlaks Eesti Vabariigi põhiseaduse ja teiste seadustega.

- § 7.** (1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees ja kõik teised Ülemnõukogu poolt oma volituste ajaks valitavad või nimetatavad ametiisikud valib Ülemnõukogu salajasel hääletusel.
- (2) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe valimise läbiviimiseks on nõutav vähemalt kahe kolmandiku Ülemnõukogu valitud liikmete osavõtt.
  - (3) Kandidaate Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe ametikohale võivad esitada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium või Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmed, kusjuures Ülemnõukogu liikme esitatud kandidatuur loetakse ülesseatuks, kui selle poolt on vähemalt neljandik Ülemnõukogu valitud liikmetest.
  - (4) Pärast kandidaatide ülesseadmist loeb istungi juhataja ette kandidaatide ees- ja perekonnanimed ning küsib neilt nõusolekut kandideerimiseks.
  - (5) Seejärel võib avada läbirääkimised ülesseatud kandidatuuri kohta.
  - (6) Hääletuse läbiviimiseks valib Ülemnõukogu avalikul hääletusel häätelugemiskomisjoni.
  - (7) Enne Ülemnõukogu liikmetele hääletussedelite kätteandmist tehakse istungi töös vaheaeg.
  - (8) Pärast vaheaega annab häätelugemiskomisjon pitsoriga hääletussedelik Ülemnõukogu liikmetele allkirja vastu.
  - (9) Hääletussedelile kantakse kandidaatide ees- ja perekonnanimi ladina tähestiku järjekorras.
  - (10) Ülemnõukogu liige märgistab ristiga selle kandidaadi nime, kelle poolt ta hääletab.
  - (11) Kehtetuks tunnistatakse valimised, mis pole vormikohased või kus eelistatud kandidaat ei ole märgistatud või on märgistatud mitu kandidaati. Juurdekirjutatud nimesid ei arvestata.

Kui hääletussedilele on kantud ainult üks kandidaat, siis tema nime märgistamata jätmine loetakse vastuhääletamiseks.

- (12) Valituks Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe ametikohale loetakse kandidaat, kelle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.
- (13) Kui kandidaadid saavad võrdselt hääli, viiakse läbi kordushääletus.
- (14) Kui ükski kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, viiakse läbi kordushääletus kahe enam hääli saanud kandidaadi vahel. Valituks loetakse see kandidaat, kelle poolt hääletas üle poole Ülemnõukogu valitud saadikutest.
- (15) Kui kordushääletusel saavad kandidaadid võrdselt hääli, viiakse järjekordne kordushääletus läbi järgmisel päeval.
- (16) Kui ka kordushääletusel ei saa kumbki kandidaat nõutavat häälteenamust, seatakse üles uued kandidaadid ja korraldatakse uus hääletus, kusjuures juba hääletatud kandidaate võib uuesti üles seada.
- (17) Kandidaat võib oma kandidatuuri maha võtta iga hääletusvooru eel.
- (18) Hääletustulemused kinnitab Eesti Vabariigi Ülemnõukogu.

§ 8. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu valib paragrahvis 7 ettenähtud korras oma liikmete hulgast Ülemnõukogu juhataja, kes korraldab Ülemnõukogu tööd ja juhatab selle plenaaristungeid, kirjutab alla Ülemnõukogu istungjärkude protokollidele, viseerib kõik Ülemnõukogu poolt vastuvõetud aktid enne nende allakirjutamist Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ning täidab Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita Ülemnõukogu esimehe volitusi.

[Lõige 2 lisatud ÜN 14.03.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvide 8 ja 11 muutmise kohta” p-ga 1]

§ 9. Eesti NSV Ülemnõukogu juhataja või Ülemnõukogu liikme ettepanekul valib Ülemnõukogu oma liikmete hulgast paragrahvis 7 ettenähtud korras Ülemnõukogu juhataja kaks asetäitjat, kes täidavad Ülemnõukogu juhataja poolt antud ülesandeid ning asendavad Ülemnõukogu juhataja ülesandel või Ülemnõukogu poolt liithäälteenamusega vastuvõetava otsuse alusel Ülemnõukogu juhatajat tema äraolekul või võimatuse korral tema poolt oma kohuseid täita.

§ 10. (1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu valib oma liikmete hulgast alatise komisjonid ja nende esimehed, kusjuures nendesse ei või kuuluda Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning Eesti Vabariigi Valitsuse esimees (peaminister).

(2) Komisjonid võivad moodustada allkomisjone ja kaasata oma töösse eksperte.

(3) Ülemnõukogu võib mitme komisjoni tegevuse valdkonda kuuluvates küsimustes moodustada vastavate komisjonide esindajatest pariteetsel alusel ühiskomisjone.

§ 11. (1) Ülemnõukogu kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu, millesse kuuluvad ametikoha järgi Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja ja tema asetäitjad ning alatiste komisjonide esimehed.

(2) Ülemnõukogu Presiidium koordineerib Ülemnõukogu organite tööd ja täidab talle Eesti Vabariigi põhiseadusega pandud volitusi.

[Paragrahv muudetud ÜN 14.03.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvide 8 ja 11 muutmise kohta” p-ga 2]

[Lõige 3 lisatud ÜN 08.04.1991 otsusega „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta”]

§ 12. Ülemnõukogu ja tema Presiidium võivad enda juurde moodustada konsultatiivorganeid, kes annavad oma arvamuse Ülemnõukogu või tema Presiidiumi poolt neile esitatud küsimuste kohta, samuti moodustada ajutisi komisjone ja töögrupe.

§ 13. Ülemnõukogu istungid viiakse läbi, kui kohal on vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest. Iga istungi algul toimub saadikute registreerimine. Ülemnõukogu juhataja võib kohalolekut kontrollida ka vahetult iga hääletuse eel. Ülemnõukogu istung transleeritakse istungisaali kõrvalruumidesse. Kaks minutit enne hääletamisele asumist kõlab kõrvalruumides sellest teatav signaal. [Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 14. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu istungitel antakse ettekandeks aega kuni 30 minutit ja ettekandja lõppsõnaks kuni 5 minutit, kaasettekandeks kuni 20 minutit ja kaasettekandja lõppsõnaks kuni 5 minutit. Läbirääkimistel võimaldatakse igale Ülemnõukogu liikmele igas päevakorraküsimuses ainult üheks kõneks aega 10 minutit ning samale Ülemnõukogu liikmele samas päevakorraküsimuses sõnavõtuks kuni 5 minutit. Samas küsimuses ei anta ühele saadikule sõna üle kahe korra, välja arvatud küsimuste esitamiseks ettekandjale, ettepanekute tegemiseks Ülemnõukogu akti projekti ja istungi läbiviimise korra kohta ning õienditeks, milleks antakse aega kuni 3 minutit.

(2) Avaldused sõnavõtuks läbirääkimistel esitatakse Ülemnõukogu juhatajale, kes määrab sõnavõtjate järjekorra vastavalt sõnavõtuks registreerimise järjekorrale. Sõnavõtu taotlustel on eelisõigus kõne taotluste ees.

(3) Ülemnõukogu juhataja võib taandada asjasse mittepuutuvaid küsimusi ning lõpetada kõne või sõnavõtu, kui see ei puuduta arutatavat päevakorraküsimust.

(4) Kui Ülemnõukogu juhataja märkab väljendeid, mis on sobimatud parlamentaarse korraga, siis on tal õigus nõuda, et kõneleja oma väljendeid parandaks ja vabandaks, keeldumise puhul aga kõne või sõnavõtt lõpetada.

(5) Kui kõneleja räägib üle lubatud aja, katkestab Ülemnõukogu juhataja pärast ühte märkust kõne või sõnavõtu. Pärast sõna äravõtmist tehtud mõtteavaldusi istungjärgu stenogrammi ei kanta.

(6) Kui kõneleja räägib grupi Ülemnõukogu liikmete nimel, siis peab ta eelnevalt esitama Ülemnõukogu juhatajale oma kõne või sõnavõtu teksti, millele on alla kirjutanud need Ülemnõukogu liikmed, kelle nimel kõneleja esineb.

(7) Läbirääkimised lõpetatakse Ülemnõukogu otsusel.

(8) Ülemnõukogu liikmetel, kes on avaldanud soovi sõnavõtuks läbirääkimistel, kuid pole saanud sõna seoses läbirääkimiste lõpetamisega, on õigus esitada istungi juhatajale sõnavõtu kirjalik tekst stenogrammile lisamiseks.

(9) Pärast läbirääkimiste lõpetamist on ettekandjal õigus esineda lõppsõnaga.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 15. Ülemnõukogu võtab vastu seadusi, otsuseid, deklaratsioone ja pöördumisi, Ülemnõukogu Presiidium – seadlusi ja otsuseid, Ülemnõukogu esimees – seadlusi ja korraldusi.

§ 16. (1) Ülemnõukogu võtab oma akte vastu avalikul või salajasel hääletusel Ülemnõukogu liikmete lihthääletenamusega, välja arvatud Eesti NSV seadustega või käesolevas töökorras ettenähtud juhud. Ent kui vastuvõetavad aktid muudavad Eesti Vabariigi põhiseadust, peab nende poolt olema vähemalt kaks kolmandikku Ülemnõukogu valitud liikmetest.

- (2) Salajast hääletust korraldatakse peale seaduste või käesoleva töökorraga ettenähtud juhtude ka vähemalt ühe saadikurühma või ühe neljandiku Ülemnõukogu valitud liikmete nõudmisel.
- (3) Enne Ülemnõukogu aktide hääletamisele asumist võib alatine komisjon või saadikurühm nõuda kuni 15-minutist vaheaega.
- (4) Igal Ülemnõukogu liikmel on õigus nõuda oma ettepaneku kohest avalikku hääletamist juhul, kui ettepaneku sisuks olevas küsimuses pole veel otsust vastu võetud.
- (5) Ülemnõukogu juhataja kordab kõiki hääletamistulemusi suuliselt mikrofoni kaudu.

[Lõiked 2, 3, 4 ja 5 tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

- § 17.** (1) Ülemnõukogu liikme staatuse määrab kehtiv seadusandlus. Ülemnõukogu liige, välja arvatud Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) vabastatakse saadikukohustuste täitmiseks oma seniselt töö- või ametikohalt. See piirang ei laiene tegevusele Ülemnõukogu plenaaristungite ja tema organite istungite vahelisel ajal.
- (2) Ülemnõukogu liige on kohustatud osalema Ülemnõukogu ja tema organite töös. Oma puudumisest ja selle põhjustest, mida vajaduse korral tuleb tal dokumentaalselt tõendada, on ta kohustatud Ülemnõukogu juhatajat, tema asetäitjat või alalise komisjoni istungilt puudumise korral selle alatise komisjoni esimeest eelnevalt informeerima. Mõjuva põhjusega puudunud aja eest talle palka ei maksta. Vaidluse korral lahendab küsimuse Ülemnõukogu saadikueetika komisjon.
  - (3) Ülemnõukogu liikme minimaalpalk on 500 rubla kuus. Lisaks sellele saavad kõik Ülemnõukogu liikmed 100 rubla kuus maksuvaba kompensatsiooni saadikutööga seotud kulutusteks. Väljaspool Tallinna elavatele Ülemnõukogu liikmetele makstakse Ülemnõukogu ja tema organite istungitest osavõtu eest päevaraha. Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete minimaalne kuupalk on järgmine: Ülemnõukogu esimehel 900 rubla, Ülemnõukogu juhatajal 800 rubla, Ülemnõukogu juhataja asetäitjatel kummalgi 700 rubla, Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimeestel igapäev 600 rubla.
  - (4) Ülemnõukogu liikmele hakatakse maksuma saadiku töötasu Ülemnõukogu kantseleisse tööraamatu esitamise järel.

[Lõiked 1, 2 ja 4 tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

[Paragrahv muudetud ÜN 22.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 17 muutmise kohta” p-ga 1]

- § 18.** (1) Ülemnõukogu saadikud võivad vabatahtlikult ühineda poliitilistesse, territoriaalsetesse või muudel alustel moodustatavatesse saadikurühmadesse, mis peavad olema moodustatud enne istungjärgu algust ning mille liikmete nimekiri tuleb esitada kirjalikult koos kõigi rühma liikmete allkirjadega Ülemnõukogu juhatajale. Saadikurühma moodustamiseks on nõutav vähemalt kuue Ülemnõukogu liikme ühine sooviavaldus. Seejuures on poliitilise saadikurühma moodustamise aluseks ühine poliitiline platvorm, mis esitatakse kirjalikult koos teatega vastava saadikurühma moodustamise kohta. Teatesse saadikurühma moodustamise kohta märgitakse tema esimehe ja aseesimehe ees- ja perekonnanimi. Saadikurühma koosseis tehakse teatavaks istungjärgu alguses ning tema nimekiri esitatakse kirjalikult kõigile Ülemnõukogu liikmetele ja kantakse istungjärgu stenogrammi.
- (2) Iga saadik võib üheaegselt kuuluda kuni kahte saadikurühma. Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu

juhataja ja tema asetäitjad, samuti Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) ei või kuuluda ühegi saadikurühma koosseisu. Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimehed ei või olla samaaegselt saadikurühmade esimehed.

(3) Igal saadikurühmal on õigus esitada oma esindaja kõigi Ülemnõukogu poolt moodustatavate tööorganite koosseisu, välja arvatud tema Presiidium.

(4) Saadikurühmad kasutavad kõiki Eesti NSV seadustega ja käesoleva töökorraga neile või Ülemnõukogu liikmetele antud õigusi.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 19. Eesti NSV Valitsus paneb oma volitused maha uue Ülemnõukogu esimesel istungjärgul, kusjuures talle tehakse ettepanek jätkata oma volituste täitmist kuni uue valitsuse ametisse nimetamiseni. Uus Eesti Vabariigi Valitsus asub oma volitusi täitma pärast seda, kui ametisse on nimetatud üle poole tema liikmeist.

[Paragrahv muudetud ÜN 21.11.1991 otsusega „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta”]

§ 20. (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti NSV Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi nimel tehtud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehe ettepanekul.

(2) Eesti NSV Valitsuse esimees (peaminister) loetakse ametisse nimetatuks, kui selle poolt hääletab salajasel hääletusel üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(3) Kui esitatud kandidaat ei saa nõutavat häälteenamust, esitatakse kolme tööpäeva jooksul uus kandidaat.

[Paragrahv muudetud ÜN 21.11.1991 otsusega „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta”]

§ 21. (1) Ülemnõukogu nimetab Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) ettepanekul valitsuse liikmed, kes loetakse ametisse nimetatuks, kui selle poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(2) Kui esitatud kandidaatidest keegi ei saa nõutavat häälteenamust, esitab Eesti Vabariigi Valitsuse esimees (peaminister) kolme tööpäeva jooksul uue kandidaadi valitsuse liikme ametikohale.

[Paragrahv muudetud ÜN 21.11.1991 otsusega „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta”]

§ 22. (1) Ülemnõukogu valib Eesti Vabariigi Ülemkohtu koosseisus: Eesti Vabariigi Ülemkohtu esimees, esimehe esimene asetäitja, esimehe asetäitja, liikmed ja rahvakaasistujad.

(2) Eesti Vabariigi Ülemkohtu esimehe kandidatuuri esitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nimel Ülemnõukogu esimees.

(3) Eesti NSV Ülemkohtu esimees loetakse ametikohale valituks, kui tema poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(4) Eesti NSV Ülemkohtu esimees esitab Ülemkohtu esimehe esimese asetäitja, esimehe asetäitja ja liikmete kandidatuurid, samuti vabariiklike linnade ja maakondade volikogude ettepanekul Ülemkohtu rahvakaasistujate kandidatuurid, kes osutuvad valituks, kui nende poolt hääletab üle poole Ülemnõukogu valitud liikmetest.

(5) Kui esitatud kandidaadid ei saa nõutavat häälteenamust, esitatakse uued kandidatuurid järgmiselt: Eesti NSV Ülemkohtu esimehe ametikohale – kolme tööpäeva jooksul, teiste

Ülemkohtu liikmete ja kaasistujate kandidatuurid Ülemkohtu esimehe ettepanekul määratud aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 15 päeva jooksul.

§ 23. Ülemnõukogu nimetab ametisse Eesti NSV riikliku peaarbiteri, tema esimese asetäitja, asetäitja ning Eesti NSV riiklikud arbitrid analoogiliselt paragrahvis 22 sätestatud korrale.

§ 24. (1) Eesti NSV seaduste eelnõusid ja muid riikliku tähtsusega küsimusi esitavad Ülemnõukogule läbivaatamiseks need organid, organisatsioonid ja isikud, kellel on vastavalt Eesti NSV põhi-seadusele seaduste algatamise õigus.

(2) Seaduseelnõud, otsuste ja muude aktide projektid, mis esitatakse Ülemnõukogule läbi-vaatamiseks, antakse koos vajalike põhjendustega Eesti NSV Ülemnõukogu juhatajale.

(3) Ülemnõukogule läbivaatamiseks esitatud seaduseelnõude ja muude küsimuste arutamine toimub Eesti NSV põhiseaduse, käesoleva töökorra või Ülemnõukogu poolt määratud korras.

(4) Seaduseelnõu võetakse lugemisele vaid juhul, kui selle tekst on kõigile Ülemnõukogu liik-
metele kätte antud.

(5) Seaduseelnõusid arutab Ülemnõukogu üldjuhul kahel lugemisel.

(6) Seaduseelnõusid arutatakse teisel ja kolmandal lugemisel, kui seda nõuab vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust.

(7) Kolmel lugemisel arutatakse Ülemnõukogus Eesti NSV riigieelarvet ja selle täitmise aruandeid.

(8) Esimesel lugemisel kuulatakse ära ettekanne ja kaasettekanne ning juhtivkomisjoni informat-sioon seaduseelnõu kohta.

(9) Pärast esimest lugemist annab Ülemnõukogu seaduseelnõu läbivaatamiseks ühele või mit-mele alatisele komisjonile.

(10) Teisel ja kolmandal lugemisel arutatakse seaduseelnõu üksikasjalikult.

(11) Esimese ja teise lugemise vahel peab olema vähemalt üks ööpäev, kui seda nõuab vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust.

(12) Parandusi ja täiendusi seaduseelnõu või muu akti projekti kohta võivad Ülemnõukogu liik-med esitada suuliselt või kirjalikult. Kirjalikult esitatud parandused ja täiendused teeb eesistuja Ülemnõukogu liikmetele teatavaks. Suulised parandused ja täiendused esitab Ülemnõukogu liige pärast ettekandmist eesistujale kirjalikult. Ülemnõukogu liikme palvel antakse talle sõna tema poolt esitatud paranduste ja täienduste põhjendamiseks.

(13) Parandused ja täiendused seaduseelnõude ja muude aktide projektide kohta ning alternatiiv-projektid pannakse hääletusele, kui seda nõuab paranduse, täienduse või alternatiivprojekti esitanud Ülemnõukogu liige.

(14) Komisjonide ja saadikurühmade ettepanekud pannakse Ülemnõukogus hääletusele. Ülem-nõukogu liikme nõudmisel tuleb tema poolt esitatud parandused, mis on eelnevalt läbi vaadatud vastavas alatises või redaktsioonikomisjonis või saadikurühmas, panna samuti hääletusele.

(15) Oma aktide lõplikuks sõnastamiseks võib Ülemnõukogu moodustada avalikul hääletusel redaktsioonikomisjone. Redaktsioonikomisjon moodustatakse reeglina erinevate saadikurüh-made esindajaist. Redaktsioonikomisjon vaatab läbi vaid need ettepanekud, mis Ülemnõukogu liikmed või istungile kutsutud isikud on redaktsioonikomisjonile esitanud küsimuse istungil esialgse arutamise lõpuks. Redaktsioonikomisjoni poolt esitatud teksti kohta läbirääkimisi ei avata. Kõik redaktsioonikomisjoni poolt esitatud variandi kohta tehtud täiendavad või alternatiivsed ettepanekud kuuluvad hääletusele.

[Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi

kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta" p-ga 2]

§ 25. Eesti NSV seadused, Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid avaldatakse Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe allkirjaga hiljemalt seitsme päeva jooksul nende vastuvõtmisest arvates eesti keeles ja tõlge vene keeles. Eesti NSV Ülemnõukogu otsused ja muud aktid kuuluvad avaldamisele „Riigi Teatajas”, vajaduse korral ajalehtedes „Rahva Häääl” ja „Sovetskaja Estonia”. Eesti NSV Ülemnõukogu aktid võidakse teatavaks teha ka muude massiteabevahendite kaudu. [Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

§ 26. (1) Eesti NSV Ülemnõukogu, tema Presiidiumi ja komisjonide ning Ülemnõukogu esimehe teenindamise tagab Eesti NSV Ülemnõukogu tööaparaat koos tema juurde moodustatud teenistustega, mida juhib Eesti NSV Ülemnõukogu esimehe poolt ametisse määratav ametiisik. (2) Eesti NSV Ülemnõukogu esimees kinnitab Ülemnõukogu tööaparaadi struktuuri ja palgafondi. [Paragrahv tunnistatud kehtetuks ÜN 28.06.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” p-ga 2]

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel

4.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Kinnitada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement (lisatud).
2. Tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. aasta 2. aprilli otsusega „Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta” kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvid 1, 2, 3, 4, 5, 13, 14 ja paragrahv 16 lõige 2, 3, 4, 5, paragrahv 17 lõige 1, 2, 4 ning paragrahvid 18, 24, 25 ja 26.
3. Asendada Eesti NSV Ülemnõukogu 1990. aasta 2. aprilli otsusega „Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra kinnitamise kohta” kinnitatud Eesti NSV Ülemnõukogu ajutises töö- ja kodukorras sõnad „Eesti NSV” sõnadega „Eesti Vabariik”.
4. Eesti Vabariigi riigiõiguslike aluste väljatöötamiseks moodustada töögrupp. Töögrupi esimeheks kinnitada Ülemnõukogu õiguskomisjoni esimees Tõnu Anton.
5. Käesolev otsus ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement jõustuvad 2. juulist 1990. a. [... edasi vt õigusakt nr 9].

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 28. juunil 1990.

[Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta 28. juuni otsusega kinnitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement – vt õigusakt nr 9]

5.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvide 8 ja 11 muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutises töö- ja kodukorras järgmised muudatused:

1. Täiendada paragrahvi 8 2. lõikega järgmises sõnastuses:

„(2) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhataja abistamiseks moodustatakse Ülemnõukogu juhatus koosseisus Ülemnõukogu juhataja, Ülemnõukogu juhataja asetäitjad ja Ülemnõukogu alatiste komisjonide esimehed. Juhatus on otsustusvõimeline sõltumata kohalolijate arvust.”

2. Muuta paragrahv 11 ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ülemnõukogu kinnitab Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi koosseisu, millesse ameti- koha järgi kuuluvad Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja, tema asetäitjad ja seitse Ülemnõukogu liiget, kes valitakse üksiku ülekantava hääle meetodil.

(2) Ülemnõukogu liikmete korralise puhkuse ajal või kui on takistatud Ülemnõukogu istungjärgu kokkukutsumine, on Ülemnõukogu Presiidiumil õigus võtta vastu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusi, mis kuuluvad kinnitamisele Ülemnõukogu poolt.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 14. märtsil 1991.

6.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Täiendada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra paragrahvi 11 3. lõikega järgmises sõnastuses:

„(3) Ülemnõukogu istungjärkude perioodil võtab Ülemnõukogu Presiidium vastu seadlusi ainult seadustes ettenähtud juhtudel, kusjuures ei tehta muudatusi kehtivais seadustes.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 8. aprillil 1991.

7.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 17 muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Muuta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 17 ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ülemnõukogu liikme kuutöötasu on 2,5 jooksva aasta keskmist kuutöötasu Eesti Vabariigis. Lisaks sellele saavad kõik Ülemnõukogu liikmed 1/5 Ülemnõukogu liikme kuutöötasust

maksuvaba kompensatsiooni saadikutööga seotud kulusteks. Väljaspool Tallinna elavatele Ülemnõukogu liikmetele makstakse Ülemnõukogu istungjärkude ajal päevaraha.

- (2) Ülemnõukogu esimehe kuutöötasu on 5 jooksva aasta keskmist kuutöötasu Eesti Vabariigis.
- (3) Ülemnõukogu juhataja ja Valitsuse esimehe kuutöötasu on 4 jooksva aasta keskmist kuutöötasu Eesti Vabariigis.
- (4) Ülemnõukogu juhataja asetäitjate kuutöötasu on 3,5 jooksva aasta keskmist kuutöötasu Eesti Vabariigis.
- (5) Ülemnõukogu Presiidiumi liikmete ja Ülemnõukogu juhataja liikmete kuutöötasu on 3 jooksva aasta keskmist kuutöötasu Eesti Vabariigis.
- (6) Käesolevas paragrahvis määratud kuutöötasude, päevaraha ja maksuvaba kompensatsiooni korrigeerimine toimub 2 korda aastas.
- (7) Komandeerimise puhul Ülemnõukogu, Ülemnõukogu Presiidiumi, Ülemnõukogu juhataja või Ülemnõukogu alatise komisjoni poolt antud ülesannete täitmiseks saab Ülemnõukogu liige päevaraha. Sõiduraha makstakse ainult neil juhtudel, kui sõidukulud tulid tegelikult tasuda.
- (8) Isiklike sõiduautode kasutamise eest saadikutööga seotud ülesannete täitmisel makstakse kompensatsiooni, juhindudes Eesti Vabariigi Valitsuse 1990. aasta 10. detsembri määrusest nr. 248 ja 1991. aasta 11. veebruari määrusest nr. 30."

2. Käesolev otsus jõustub 1991. a. 1. aprillist.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 22. aprillil 1991.

8.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Muuta „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra“ (ENSV Teataja 1990, nr. 12, art. 181; RT 1990, nr. 2, art. 33; RT 1991, nr. 10, art. 144; RT 1991, nr. 14, art. 181) § 19, 20 ja 21 ning sõnastada need järgmiselt:

„§ 19. (1) Eesti Vabariigi Valitsuse volituste lõppemise alused on:

- 1) valitsuse volituste tähtaja lõppemine;
  - 2) valitsuse esimehe (peaministri) otsus volituste mahapaneku kohta;
  - 3) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu umbusaldusotsus valitsusele või valitsuse esimehele (peaministrile).
- (2) Eesti Vabariigi Valitsuse esimees (peaminister) teatab otsusest volituste mahapaneku kohta viivitamatult Eesti Vabariigi Ülemnõukogule.
- (3) Eesti Vabariigi Valitsusele või valitsuse esimehele (peaministrile) umbusalduse avaldamise küsimus on Eesti Vabariigi Ülemnõukogu istungjärgu päevakorras, kui seda nõuab:
- 1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium;
  - 2) vähemalt kolm Ülemnõukogu saadikurühma;
  - 3) vähemalt 1/5 Ülemnõukogu liikmeist.

Seda küsimust arutab Ülemnõukogu nõudmise esitamisele järgneval istungjärgul.

- (4) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab Eesti Vabariigi Valitsusele või valitsuse esimehele (peaministrile) umbusalduse avaldamise küsimuse absoluutse hääletenamusega avalikul hääletamisel.
- (5) Eesti Vabariigi Valitsus, teatades sellest eelnevalt kirjalikult Eesti Vabariigi Ülemnõukogule, võib siduda tema poolt Eesti Vabariigi Ülemnõukogule esitatud eelnõu umbusaldusküsimusega valitsusele.

Kui Ülemnõukogu eelnõu valitsuse poolt esitatud kujul vastu ei võta, siis loetakse see umbusaldusotsuseks valitsusele.

- (6) Eesti Vabariigi Valitsuse volitused lõpevad valitsuse uue koosseisu nimetamisel.

- § 20. (1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium nimetab kahe nädala jooksul pärast Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) otsust volituste mahapaneku kohta või Eesti Vabariigi Ülemnõukogu umbusaldusotsust valitsusele või valitsuse esimehele (peaministrile) valitsuse esimehe (peaministri) kandidaadi ja teeb talle ülesandeks moodustada Eesti Vabariigi Valitsus.
- (2) Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) kandidaat peab valitsuse moodustamiseks läbi-rääkimisi ja konsultatsioone ning esitab Eesti Vabariigi Ülemnõukogule ettepaneku valitsuse isikkoosseisu kohta kahe nädala jooksul, arvates tema nimetamisest.
  - (3) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium võib valitsuse esimehe (peaministri) kandidaadi palvel pikendada ühel korral käesoleva paragrahvi 2. lõikes märgitud tähtaega kuni ühe nädala võrra.
  - (4) Kui Eesti Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) kandidaat ei ole tähtaegselt esitanud Eesti Vabariigi Ülemnõukogule ametisse nimetamiseks valitsuse isikkoosseisu, siis nimetab Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium hiljemalt ühe nädala jooksul valitsuse uue esimehe (peaministri) kandidaadi, kes alustab valitsuse moodustamist käesoleva paragrahvi 2. ja 3. lõike alusel.
  - (5) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu arutab läbi ja nimetab ametisse Eesti Vabariigi Valitsuse isikkoosseisu tervikuna avalikul hääletamisel lihthääletenamusega, kusjuures sellise otsuse poolt peab olema vähemalt 2/5 kõigist Ülemnõukogu liikmeist.
- § 21. (1) Eesti Vabariigi Valitsuse liikme vabastab ametist Eesti Vabariigi Ülemnõukogu, kui vabastamine toimub valitsuse esimehe (peaministri) ettepanekul.
- (2) Eesti Vabariigi Valitsuse liikme nimetab ametisse Eesti Vabariigi Ülemnõukogu valitsuse esimehe (peaministri) ettepanekul.
  - (3) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab Eesti Vabariigi Valitsuse liikme ametisse nimetamise ja ametist vabastamise salajasel hääletamisel lihthääletenamusega, kusjuures sellise otsuse poolt peab olema vähemalt 2/5 kõigist Ülemnõukogu liikmeist.
  - (4) Eesti Vabariigi Valitsuse liikmel on õigus esitada valitsuse esimehele (peaministrile) avaldus oma volituste mahapaneku kohta, kusjuures valitsuse esimees (peaminister) on kohustatud valitsuse liikme ametist vabastama kahe kuu jooksul, teatades sellest viivitamatult Eesti Vabariigi Ülemnõukogule."

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 21. novembril 1991.

9.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Kinnitada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement (lisatud).

[2.-4. vt õigusakt nr 4]

5. Käesolev otsus ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement jõustuvad 2. juulist 1990. a., välja arvatud reglemendi paragrahv 4 lõige 3 ja 10, millest lõige 3 rakendada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. aasta sügisperioodi esimesel istungjärgul ja lõige 10 pärast Eesti Vabariigi riigiõiguslike aluste vastuvõtmist Eesti Vabariigi Ülemnõukogus 1990. aasta sügisperioodil.

[Punkt muudetud ÜN 25.10.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 4 lg. 10 rakendamise kohta” p-ga 2]

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 28. juunil 1990.

Kinnitatud Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1990. a. 28. juuni otsusega

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglement

§ 1. Tööaeg

(1) Ülemnõukogu korralised istungid toimuvad Tallinnas jaanuarikuu teisest esmaspäevast juunikuu kolmanda neljapäevani ning septembrikuu teisest esmaspäevast detsembrikuu kolmanda neljapäevani.

(2) Ülemnõukogu iganädalane töö Tallinnas algab nädala esimesel tööpäeval kell 11 ja lõpeb neljapäeval kell 14. Igal neljandal nädalal täiskogu istungeid ei toimu.

(3) Ülemnõukogu igapäevane töö algab kell 10 (esmaspäeviti kell 11) ning lõpeb kell 18 (neljapäeviti kell 14). Lõunavaheaeg kella 14-st kuni 16-ni.

(4) Ülemnõukogu täiskogu istungid toimuvad esmaspäeviti kella 16-st 18-ni, teisipäeviti kella 10-st 12-ni, kolmapäeviti kella 16-st 18-ni ja neljapäeviti kella 10-st 14-ni.

[Lõige muudetud ÜN 02.12.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 1]

(5) Ülemnõukogu komisjonide istungid toimuvad teisipäeval kella 12.20-st 14-ni ja 16-st 18-ni ning kolmapäeval kella 12.20-st 14-ni.

[Lõige muudetud ÜN 02.12.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 1]

(6) Töökäsi saadikurühmades, ajutistes töörühmades ja individuaalseks tööks seaduseelnõudega on reserveeritud aeg esmaspäeval kella 11-st 14-ni ja kolmapäeval kella 10-st 12-ni.

[Lõige muudetud ÜN 02.12.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 1]

(7) Ülemnõukogu Presiidiumi istungid algavad teisipäeviti kell 12.20.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 1]

- (8) Iga kolmenädalase töötükli esimesel ja kolmandal teispäeval kella 10-st 12-ni vastavad Ülemnõukogu istungil Valitsuse esimees ja liikmed ning Eesti Panga president saadikute arupärimistele ja küsimustele.
- (9) Reedeti ning Ülemnõukogu tööperioodide ja istungite vaheajal töötavad saadikud oma valimisringkonnas ning täidavad Ülemnõukogu ja tema komisjonide poolt antud ülesandeid.
- (10) Saadikute puhkus on üheaegselt üks kalendrikuu suvel ja kaks nädalat talvel.
- (11) Ülemnõukogu või tema komisjoni istungit võib 15 minuti võrra pikendada selle istungi juhataja. Teisi töötaja muudatusi võib teha, kui selle poolt hääletab vähemalt 2 korda rohkem saadikuid kui vastu.

§ 2. Istungjärgud ja istungid

- (1) Ühe kalendrinädala jooksul toimuvat Ülemnõukogu täiskogu tööd nimetatakse istungjärguks. Ülemnõukogu istungjärgude nummerdamist alustatakse Ülemnõukogu uue koosseisu valimisega.
- (2) Ülemnõukogu kinnist istungit võib pidada, kui vastava otsuse poolt hääletab kaks korda rohkem saadikuid kui vastu.
- (3) Istungjärgude vahelisel ajal võivad kokku kutsuda erakorralise istungjärgu Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu Presiidium või vähemalt 1/3 Ülemnõukogu saadikutest.

§ 3. Saadikurühmad

- (1) Saadikurühm, millesse kuulub vähemalt kuus saadikut, registreeritakse soovivalduse alusel Ülemnõukogu Presiidiumis. Avalduses märgitakse saadikurühma nimetus, saadikurühma koosseis ning esimehe ja aseesimehe ees- ja perekonnanimi. Soovitav on avaldusele lisada platvorm, mille alusel rühm on moodustatud ja tegutseb.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 2]

- (2) Saadikurühma nimekirja esitatakse pärast registreerimist kõigile saadikutele ja kantakse istungi stenogrammi.
- (3) Iga saadik võib kuuluda ainult ühte registreeritud saadikurühma.
- (4) Saadikud ja saadikurühmad võivad vabalt arendada omavahelist koostööd mitmesuguste saadikuühenduste ja mitteformaalsete rühmade moodustamise teel.
- (5) Ülemnõukogu esimees ja juhataja ei või olla ühegi saadikurühma liige. Valitsuse esimees ei või olla saadikurühma esimees või aseesimees.

§ 4. Alatised komisjonid

- (1) Alatised komisjonid on vähemalt 6-liikmelised.
- (2) Iga saadik võib kuuluda ainult ühte alatisse komisjoni.

[Lõige muudetud ÜN 07.11.1990 otsusega „Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvis 4 lg. 2”]

- (3) Ülemnõukogu Presiidium jaotab kohad alatistes komisjonides saadikurühmade ja sõltumatute saadikute vahel, lähtudes saadikurühmade ja üksiksaadikute avaldustest ning saadikurühmade võrdelise esindatuse printsiibist.

[Lõige muudetud ÜN 06.11.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg. 3 muutmise ning paragrahvi 18 täiendamise kohta” p-ga 1]

(4) Alatine komisjon on otsustusjõuline, kui kohal on vähemalt pool tema liikmetest.
[Lõige muudetud ÜN 11.12.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 1]

- (5) Alatine komisjon võtab otsuseid vastu lihthäälteenamusega: otsus loetakse vastuvõetuks, kui tema poolt antakse enam häält kui vastu.
- (6) Alalise komisjoni tööd juhatab komisjoni esimees, tema äraolekul – aseesimees. Komisjoni liikmed saavad sõna juhataja poolt määratud järjekorras.
- (7) Alalise komisjoni liikmeil on õigus nõuda oma ettepaneku hääletusele panekut.
- (8) Alatisel komisjonil on õigus oma otsust igal ajal uuesti läbi vaadata.
- (9) Alalise komisjoni istungite kohta koostatakse protokollid, kuhu märgitakse koosoleku aeg, kohalolijate nimed, arutamisel olnud küsimused ja vastuvõetud otsused.
- (10) Alatine komisjon valib salajasel hääletusel endale esimehe ja aseesimehe. Valituks osutumiseks peab kandidatuur saama üle poole komisjoni liikmete toetuse.

§ 5. Vanematekogu

- (1) Vanematekogu on nõuandva ja kooskõlastava iseloomuga organ, mis koosneb saadikurühmade esimeestest. Saadikurühma esimehe puudumisel asendab teda vanematekogus aseesimees.
- (2) Vanematekogu kutsub kokku Ülemnõukogu esimees, juhataja või Ülemnõukogu Presiidium. Vanematekogu võib koguneda ka omaalgatuslikus korras.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 3]

- (3) Vanematekogu liikmetel on õigus viibida Ülemnõukogu Presiidiumi istungitel.

§ 6. Seadusandlik algatus

- (1) Kõik algatavad seaduseelnõud, otsuste ja muude aktide projektid koos vajalike kirjalike põhjenduste ja muude lisadega esitatakse Ülemnõukogu Presiidiumile.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 4 ap-ga 1]

[Lõige muudetud ÜN 06.05.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 1]

- (2) Seadusandliku algatuse korras esitatud seaduseelnõu, Ülemnõukogu otsuse või muu akti projekti esitab Ülemnõukogu Presiidium kahe nädala jooksul Ülemnõukogule seisukoha võtmiseks: kas võtta eelnõu kohe arutusele, suunata see ühte või mitmesse komisjoni või lõpetada küsimuse arutelu.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 4 ap-ga 2]

- (3) Ülemnõukogule seisukoha võtmiseks esitatud projekti kohta lisab Ülemnõukogu Presiidium oma seisukoha, mille kujundamisel kasutab vajadusel alalise komisjoni või ekspertgrupi abi.

[Lõige muudetud ÜN 18.03.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvide 6 ja 10 täiendamise kohta” p-ga 1]

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 4 ap-ga 3]

- (4) Projektide arutamiseks võib Ülemnõukogu määrata ühe komisjoni juhtivaks komisjoniks, kellele projekti läbivaatamise tulemustest kannavad ette teised komisjonid.

[Lõige 5 lisatud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis“ p-ga 5]

[Lõige 5 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p 4 ap-ga 4]

§ 7. Ülemnõukogu istungjärgu päevakord

- (1) Ettepaneku Ülemnõukogu istungjärgu päevakorra kohta võivad teha Ülemnõukogu Presiidium, saadikurühma ja komisjonide esindajad, kui neil on küsimuse materjalid nõuetekohaselt ette valmistatud, välja arvatud küsimus, mis oma sisult ei võimaldanud seda nõuet täita, kuid nõuab kiiret otsustamist.
- (2) Presiidiumi koostatud päevakorraprojekt koos vastavate kirjalike materjalidega jagatakse saadikutele eesti keeles ja tõlge vene keeles kirjalikult hiljemalt eelmise istungjärgu lõpuks. See säte ei kehti kevad- või sügissessiooni esimese istungjärgu ega erakorralise istungjärgu kohta.
- (3) Päevakord võetakse vastu istungjärgu esimese istungi alguses lihthääletamusega.
- (4) Päevakorraküsimuste arutamise järjekorra määrab istungi juhataja iga istungi alguses.
- (5) Antud istungjärgul käsitlemata jäänud päevakorraküsimused kuuluvad arutamisele järgmisel istungjärgul.
- (6) Vastuvõetud päevakorda võib muuta, kui selle poolt hääletab vähemalt 2 korda rohkem saadikuid kui vastu.

[Paragrahv muudetud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis“ p-ga 1]

[Lõige 2 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p 5 ap-ga 1]

[Lõige 4 muudetud ÜN 06.05.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p-ga 2]

[Lõige 5 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p 5 ap-ga 2]

[Lõige 5 muudetud ÜN 07.11.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p-ga 1]

[Lõige 5 muudetud ÜN 02.12.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p-ga 2]

[Lõige 10 lisatud ÜN 02.12.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta“ p-ga 3]

§ 8. Saadiku kohaloleku registreerimine. Ettevalmistus hääletamiseks

- (1) Saadiku kohalolekut kontrollitakse enne iga päevakorrapunkti hääletamisele asumist. Saadiku pidev viibimine istungisaalis ei ole kohustuslik.
- (2) Ülemnõukogu istungisaalis toimuv transleeritakse Ülemnõukogu üldkasutatavatesse ja saadikute tööruumidesse. 2 minutit enne hääletamisele asumist antakse sellest Ülemnõukogu kõrvalruumidesse signaaliga märku. Seejärel kontrollitakse kohalolekut ja asutakse hääletamisele.

§ 9. Päevakorraküsimuse arutamise ja otsustamise kord istungil

- (1) Seaduseelnõud nii esimeseks, teiseks kui kolmandaks lugemiseks ja otsuste projektid eesti keeles ning tõlge vene keeles antakse saadikutele kätte mitte hiljem kui eelmise istungjärgu lõpuks. Projektid peavad olema dateeritud ja alla kirjutatud.

- Seaduseelnõu tekst, mis arutusele tuleb, peab olema varustatud selle väljajagamise kuu-päevaga, komisjonides arutamise otsustega ja seaduseelnõu koostajate nimedega.
- (2) Päevakorraküsimuse arutamine algab üldjuhul ettekandega ja vajadusel kaasettekannetega. Ettekandeks antakse aega 20 minutit, kaasettekandeks 10 minutit. Seda aega võib pikendada Ülemnõukogu otsusel.
  - (3) Kui päevakorraküsimuses pole hääletamist ette nähtud, siis võib istungi juhataja läbirääkimisi mitte avada. Istungi juhataja võib jaotada sõnavõttude ja kõnede aega saadikurühmade vahel vastavalt rühmade suurusele.
  - (4) Sõnavõtu ja kõne eelisõigus on Ülemnõukogu esimehel ja Valitsuse esimehel. Arvamusavalduse vormide eelisjärjekord on järgmine: sõnavõtt istungi läbiviimise korra kohta, sõnavõtt faktiliseks märkuseks, küsimused ettekandjale, kõned, sõnavõttud kohalt. Sõna istungi läbiviimise korra kohta ning faktiliseks märkuseks antakse soovijale vastava märguande (tõstetud käsi) peale väljaspool järjekorda.
  - (5) Kõnepuldist peetavateks kõnedeks on aega kuni 7 minutit. Kohalt peetav sõnavõtt ei või kesta üle 2 minuti.
  - (6) Samas päevakorraküsimuses ei anta ühel istungil ühele saadikule sõna üle kahe korra, kaasa arvatud küsimuste esitamiseks. See piirang ei kehti kirjalike ettepanekute ja küsimuste kohta.
  - (7) Kõnepidajale ja sõnavõtjale küsimusi ei esitata.
  - (8) Istungi juhataja taandab asjasse mittepuutuvad küsimused ning lõpetab kõne või sõnavõtu, kui see ei puuduta arutatavat päevakorraküsimust või kui seda ei peeta parlamentaarse korraga sobivas vormis.
  - (9) 30 sekundit enne kõneks või sõnavõtuks määratud aja lõppu antakse sellest märku. Kui kõneleja räägib üle lubatud aja, lõpetab istungi juhataja kõne või sõnavõtu.
  - (10) Pärast sõna äravõtmist tehtud mõtteavaldusi istungjärgu stenogrammi ei kanta.
  - (11) Läbirääkimiste lõpetamise ettepaneku teeb istungi juhataja, otsus langetatakse lihthäälteenamusega. Läbirääkimiste järel võivad saadikurühmade esindajad, alatiste komisjonide esimehed ja ettekandjad esineda kuni 3-minutilise lõppsõnaga.
  - (12) Muudatusettepanekud arutatava dokumendi projektis, välja arvatud seaduseelnõude puhul, esitatakse kirjalikult hiljemalt hääletamise alguseks istungi juhatajale.
  - (13) Kui muudatusettepanekuid on palju, siis võib istungi juhataja suunata need enne dokumendi projekti hääletamisele panekut alatisse või ajutisse komisjoni. Komisjonist laekunud redaktsioon eesti keeles ja selle tõlge vene keeles peab enne hääletamist olema saadikutele kätte jaotatud.
  - (14) Muudatusettepanekud paneb juhataja hääletusele enne projekti tervikuna hääletamist.
  - (15) Kui ettekandja nõustub parandusettepanekuga, siis ei panda seda parandust hääletusele, välja arvatud juhul, kui mõni saadik seda nõuab.
  - (16) Ettepanekute hääletusele paneku järjekorra määrab istungi juhataja.
  - (17) Ettepanekuid võib hääletusele panna muudetud sõnastuses, kui sellega nõustub ettepaneku esitaja.
  - (18) Parandusettepanekuid, mis on vastuolus varem hääletatud ja vastuvõetud parandustega, hääletusele ei panda.
  - (19) Aluseks võetud projekti muudatusettepanekuid hääletatakse ning võetakse vastu lihthäälteenamusega: aluseks võetud projekt loetakse muutunuks, kui muudatusettepaneku poolt

hääletab rohkem saadikuid kui vastu; aluseks võetud projekt loetakse mittemuutunuks, kui muudatusettepaneku vastu hääletab vähemalt sama palju saadikuid kui poolt.

Kaks või enam üksteist välistavat muudatusettepanekut pannakse eelnevalt üksteisega konkureerima. Kõige enam poolthääli saanud muudatusettepanek pannakse seejärel hääletusele.

(20) Pärast muudatusettepanekute läbihääletamist paneb juhataja hääletusele dokumendi projekti parandatud kujul.

[Paragrahv muudetud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 2]

[Lõige 1 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 6]

[Lõige 1 muudetud ÜN 17.02.1992 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta” p-ga 1]

[Lõige 10 muudetud ÜN 07.11.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 2]

§ 10. Hääletamise kord

(1) Hääletamine on salajane või nimeline, kui seda taotleb enam kui 1/3 kohalviibivatest saadikutest. Salajasel hääletusel on eesõigus nimelise ees.

(2) Enne hääletamist kordab istungi juhataja kõiki ettepanekuid, parandusi ja täiendusi.

(3) Enne hääletamisele asumist peab istungi juhataja veenduma, et kõigile saadikutele on hääletusele pandud küsimus arusaadav. Kui küsimus on jäänud kellelegi arusaamatuks, siis juhataja kordab seletust.

(4) Enne Ülemnõukogu aktide hääletamisele asumist võib alatine komisjon või saadikurühm nõuda kuni 10-minutilist vaheaega.

(5) Kui juhataja on küsimuse hääletusele pannud sellest haamrilöögiga märku andes, siis ei ole kellelgi õigus enne hääletustulemuste selgumist valjusti mõtteid avaldada. Kui saadik märkab hääletamise käigus protseduurireeglite rikkumist, siis tõuseb ta püsti ning nõuab hääletamise lõpul hääletuse kordamist. Hääletamise tulemused teatab istungi juhataja valjusti ning kinnitab haamrilöögiga.

(6) Istungi juhataja ei või asja sisuliseks arutamiseks sõna võtta kohalt. Kõne ajaks peab ta koosoleku juhutamise üle andma asejuhatajale ning esinema kõnepuldist.

(7) Teadaanded saadikutele antakse juhatajale kirjalikult.

(8) Istungi juhatajal on õigus edasi anda teadaandeid ning arutusele panna päevakorra muutmise ettepanekuid või töökorda käsitlevaid küsimusi. Istungi juhataja annab selgelt märku, kui päevakorra käsitlemine katkestatakse ning kui selle juurde tagasi pöördutakse.

[Paragrahv muudetud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 3]

[Lõige 1 muudetud ÜN 11.12.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 2]

[Lõige 1 muudetud ÜN 18.03.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvide 6 ja 10 täiendamise kohta” p-ga 2]

[Lõige 6 muudetud ÜN 07.11.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 3]

§ 11. Seaduseelnõude lugemise kord

- (1) Seaduseelnõu võetakse lugemisele vaid juhul, kui selle tekst eesti keeles ja tõlge vene keeles on kõigile saadikutele õigeaegselt kätte antud.
- (2) Seaduseelnõusid arutab Ülemnõukogu üldjuhul kahel lugemisel. Seaduseelnõusid arutatakse kolmandal lugemisel, kui seda teisel lugemisel nõuab vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust.
Kolmel lugemisel arutab Ülemnõukogu riigieelarvet ja selle täitmise aruandeid.
- (3) Esimesel lugemisel kuulatakse ära ettekanne, vajadusel kaasettekanne ja juhtivkomisjoni informatsioon seaduseelnõu kohta.
- (4) Pärast esimest lugemist annab Ülemnõukogu seaduseelnõu läbivaatamiseks juhtivkomisjonile.
- (5) Oma ettepanekud seaduseelnõu kohta esitavad saadikud juhtivkomisjonile kirjalikult, mitte hiljem kui 48 tundi pärast esimese lugemise lõppemist.
- (6) Kui juhtivkomisjon peab seda tarvilikuks, siis esitab ta teisele lugemisele seaduseelnõu muudetud redaktsioonis.
- (7) Teisel lugemisel arutatakse seaduseelnõud põhjalikult. Parandusettepanekud esitatakse istungi juhatajale hiljemalt läbirääkimiste lõpuks.
- (8) Teine lugemine võidakse katkestada. Otsus selle kohta võetakse vastu lihthääletusega. Teist lugemist jätkatakse, kui esitatud muudatusettepanekud on juhtivkomisjonis läbi arutatud ja muudetud tekst saadikutele kätte jagatud.
- (9) Teisel lugemisel esitatud ettepanekud hääletatakse läbi. Kui arutelu käigus ei tehta ettepanekut kolmanda lugemise kohta, siis pannakse teisel lugemisel seaduseelnõu kirjalikult väljajagatud redaktsioon hääletusele.
- (10) Teise lugemise järel uusi parandusettepanekuid ei esitata. Kolmandal lugemisel avab istungi juhataja läbirääkimised ainult hääletamise motiivide kohta.

[Paragrahv muudetud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendis” p-ga 4]

[Lõige 3 muudetud ÜN 06.05.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 3 ap-ga 1]

[Lõige 4 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 7]

[Lõige 4 muudetud ÜN 09.10.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendi muutmise kohta” p-ga 1]

[Lõige 5 muudetud ÜN 06.05.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 3 ap-ga 2]

§ 12. Ülemnõukogu liikme tööalane staatus

- (1) Ülemnõukogu saadiku, välja arvatud Valitsuse esimehe, põhitöökoht on Ülemnõukogu.

[Lõige muudetud ÜN 17.02.1992 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu relemendi muutmise kohta” p-ga 2]

- (2) Saadikutele hakatakse maksuma saadiku töötasu kantseleisse tööraamatu esitamise järel.

- (3) Saadik informeerib kirjalikult Ülemnõukogu või alatise komisjoni istungilt puudumisest ja selle põhjustest Ülemnõukogu juhatajat või alatise komisjoni esimeest.

§ 13. Ülemnõukogu aktide avaldamine

Eesti Vabariigi üleminekuaja seadused, Ülemnõukogu otsused ja muud aktid avaldatakse Ülemnõukogu esimehe allkirjaga hiljemalt seitsme päeva jooksul peale nende vastuvõtmist eesti keeles ja tõlge vene keeles. Ülemnõukogu aktid avaldatakse Riigi Teatajas, vajaduse korral ajalehtedes „Rahva Häääl” ja „Sovetskaja Estonia”.

§ 14. Ülemnõukogu tööpersonal

(1) Ülemnõukogu esimehe teenindamise tagab esimehe kantselei.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 8 ap-ga 1]

(2) Ülemnõukogu, tema Presiidiumi, komisjonide ja saadikurühmade teenindamise tagab Ülemnõukogu tööpersonal koos tema juurde moodustatud teenistustega, mida juhib Ülemnõukogu poolt Ülemnõukogu esimehe esildisel ametisse määratav isik.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 8 ap-ga 2]

(3) Ülemnõukogu Presiidium töötab välja ja Ülemnõukogu kinnitab Ülemnõukogu teenindusüksuste struktuuri ja eelarve.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 8 ap-ga 3]

(4) Tööpersonalil vormistab tööle Ülemnõukogu esimehe poolt määratav ametiisik Presiidiumi osakonnajuhataja või vastava teenindatava üksuse (saadikurühma, komisjoni vm.) esimehe ettepanekul.

[Lõige muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 8 ap-ga 4]

[Lõige 5 lisatud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p 8 ap-ga 5]

[§ 15 lisatud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 6]

[§ 15 lg 1 muudetud ÜN 09.10.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta” p 2 ap-ga 1]

[§ 15 lg 3 muudetud ÜN 09.10.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta” p 2 ap-ga 2]

[§ 15 lg 4 muudetud ÜN 11.12.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 3]

[§ 16 lisatud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 6]

[§ 16 lg 3 muudetud ÜN 09.10.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta” p-ga 3]

[§ 17 lisatud ÜN 08.11.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 6]

[§ 18 lisatud ÜN 06.11.1990 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg. 3 muutmise ning paragrahviga 18 täiendamise kohta” p-ga 2]

[§ 19 lisatud ÜN 11.12.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 4]

[§ 19 lg 2 muudetud ÜN 08.04.1991 otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta” p-ga 9]

[§ 20 lisatud ÜN 11.12.1990 otsuse „Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis” p-ga 4]

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 28. juunil 1990.

10.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 4 lg. 10 rakendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Rakendada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi § 4 lg. 10 kohe pärast alatiste komisjonide koosseisu kinnitamist Ülemnõukogu poolt.
2. Tühistada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 28. juuni 1990. a. otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi kinnitamise ning Eesti NSV Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra osalise kehtetuks tunnistamise kohta” punktis 5 lause osa alates sõnadest „välja arvatud” kuni lause lõpuni.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 25. oktoobril 1990.

11.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg. 3 muutmise ning paragrahvi 18 täiendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Muuta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg. 3 ja sõnastada see järgmiselt:
„(3) Ülemnõukogu juhataja koos asejuhatajatega jaotavad saadikurühmade ning sõltumatute saadikute vahel mandaadid alatistes komisjonides. Mandaatide jaotamisel võetakse arvesse saadikurühmade ja sõltumatute saadikute taotlusi ja lähtutakse poliitiliste jõudude võimalikult mitmekesise ja tasakaalustatud esindatuse põhimõttest.
Saadikurühmadel ja sõltumatutel saadikutel on õigus vastastikuse kokkuleppe korras mandaate vahetada ning määrata mandaatidele omanikud. Alatiste komisjonide koosseis ja hilisemad muudatused kuuluvad kinnitamisele Ülemnõukogus.
Saadikurühmade koosseisu muutmisel vaadatakse Ülemnõukogus vajaduse korral läbi ka komisjonide koosseis.”
2. Täiendada Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglementi paragrahvi 18 ja sõnastada see järgmiselt:
„§ 18. Reglementeerimata protseduurid
Kõigis Ülemnõukogu protseduurilistes küsimustes, mida ei reguleeri käesolev reglement ega

mõni teine kehtiv akt, samuti korra tagamisel istungisaalis, võtab otsused vastu istungi juhataja, arvestades seejuures Ülemnõukogu tavasid.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 6. novembril 1990.

12.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Muudatuse tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvis 4 lg. 2

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Muuta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvi 4 lg. 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Iga saadik võib kuuluda ainult ühte alatisse komisjoni, välja arvatud eetikakomisjon.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 7. novembril 1990.

13.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused:

I. Muuta reglemendi paragrahvi 7 ja sõnastada see järgmiselt:

„Paragrahv 7. Ülemnõukogu istungjärgu päevakord

- (1) Päevakorda arutatakse ja ta võetakse vastu iga istungjärgu esimese istungi alguses.
- (2) Enne päevakorra projekti arutamist istungjärgu alguses võetakse Ülemnõukogu seisukoht seadusandlike algatuste suhtes, mille kohta materjalide esitamisest Presiidiumile on möödunud 2 nädalat, ning otsustatakse nende lülitamine päevakorda.
- (3) Eelmisel istungjärgul päevakorras olnud, kuid käsitlemata jäänud küsimused kantakse hääletamata üle algava istungjärgu päevakorda. Seejuures kolmandat korda päevakorras olevad, kuid käsitlemata küsimused kuuluvad arutamisele eeljärgjekorras.
- (4) Komisjoni suunatud dokumendi projekti, sealhulgas katkestatud või esimese või teise lugemise läbinud seaduseelnõu edasine käsitlemine võetakse istungjärgu päevakorda hääletamata, kui on möödunud Ülemnõukogu poolt ettevalmistustööks määratud aeg, või töögrupi ettepanekul, kui ettevalmistustöö on lõpetatud varem.
- (5) Presiidiumi koostatud istungjärgu päevakorra projekt koos päevakorra küsimusi käsitlevate materjalidega jagatakse saadikutele välja hiljemalt eelmise istungjärgu lõpuks eesti ja vene keeles. See säte ei kehti kevad- või sügissessiooni esimese istungjärgu ega erakorralise istungjärgu kohta. Päevakorra arutamise raames kuulatakse ära ning vajaduse korral hääletatakse läbi protestid ja muudatusettepanekud, mis puudutavad Presiidiumi esitatud päevakorraprojekti.

Täiendusi sellisel formeeruvale päevakorrale on võimalik teha vaid käesoleva reglemendi paragrahvi 15 alusel. Päevakorra arutamine lõpetatakse tervikpäevakorra kinnitamisega. Otsused päevakorra küsimustes võetakse vastu lihthäälteenamusega.

- (6) Kui istungi juhataja nõustub päevakorra projekti suhtes esitatud protestiga, siis loetakse protest rahuldatuks hääletamata, kui keegi saadikutest seda spetsiaalselt ei nõua.
- (7) Seaduseelnõu või parandusettepaneku esitajal on õigus igas käsitlemise faasis oma algatus tagasi võtta, mispuhul selle projekti arutamine langeb päevakorrast välja.
- (8) Päevakorraküsimuste arutamise järjekorra määrab istungi juhataja iga istungi alguses.
- (9) Väljaspool päevakorda käsitletakse ainult järgmisi küsimusi:
  - protestid protseduurireeglite rikkumise kohta;
  - päevakorra muutmiste ettepanekute hääletamine kiireloomulistes küsimustes;
  - teadete edasiandmine.”

2. Muuta reglemendi paragrahvi 9 ja sõnastada see järgmiselt:

„Paragrahv 9. Päevakorraküsimuse arutamise ja otsustamise kord istungil

- (1) Seadusandliku algatuse korras esitatud aktide projektid Ülemnõukogu-poolse seisukoha võtmiseks, seaduseelnõud esimeseks lugemiseks ja muude aktide projektid, mille arutamise päevakorda võtmise on Ülemnõukogu Presiidium planeerinud istungjärgule, antakse saadikule kätte hiljemalt eelmise istungjärgu lõpus. Kui projekti arutamine on katkestatud samal istungjärgul ja komisjon esitab seejärel arutamiseks projekti uue redaktsiooni, siis peab see olema saadikutele kätte jagatud käsitlemise alguseks. Projektid peavad olema dateeritud ja varustatud koostajate nimedega. Saadikutele, kes eesti keelt valdavad puudulikult, samuti teistele saadikutele nende nõudmisel antakse lisaks materjalidele eesti keeles nende venekeelne tõlge. Vene keeles esitatud materjalidest on saadikutel õigus saada eestikeelne tõlge. Teistes keeltes esitatud materjalide puhul antakse saadikutele tõlge eesti ja vajadusel ka vene keeles.
- (2) Päevakorraküsimuse arutamine algab üldjuhul projekti esitaja ettekandega ja juhtivkomisjoni esindaja kaasettekandega. Ettekandeks antakse aega 20 minutit, kaasettekandeks 10 minutit. Seda aega võib muuta Ülemnõukogu otsusel.
- (3) Kõnepuldist peetavaks kõneks on aega kuni 7 minutit. Kohalt peetav sõnavõtt ei või kesta üle 2 minuti. 30 sekundit enne kõneks või sõnavõtuks määratud aja lõppu annab istungi juhataja sellest märku. Kui kõneleja räägib üle lubatud aja, katkestab istungi juhataja kõne või sõnavõtu ja küsib Ülemnõukogu arvamust aja pikendamise kohta.
- (4) Arvamuseavalduse vormide järjekord on järgmine: sõnavõtt istungi läbiviimise korra kohta, sõnavõtt faktiliseks märkuseks, küsimused ettekandjale, kõne, sõnavõtt kohalt. Tavaliselt annab juhataja sõna vastavalt registreerimise järjekorras. Sõnavõtu ja kõne eesõigus on Ülemnõukogu esimehel ja Valitsuse esimehel. Sõna istungi läbiviimise korra kohta ning faktiliseks märkuseks antakse soovijale märguande (tõstetud käsi) peale väljaspool järjekorda.
- (5) Samas päevakorraküsimuses ei anta ühele saadikule sõna üle kahe korra, kaasa arvatud küsimuste esitamine. See piirang ei kehti kirjalike ettepanekute ja küsimuste kohta.
- (6) Kõnepidajale ja sõnavõtjale küsimusi ei esitata.
- (7) Istungi juhataja taandab asjasse mittepuutuvad küsimused ning lõpetab kõne või sõnavõtu, kui see ei puuduta arutatavat päevakorraküsimust või kui seda ei peeta parlamentaarse kultuuriga kokkusobivas vormis. Pärast sõna äravõtmist tehtud mõtteavaldusi istungjärgu stenogrammi ei kanta.

- (8) Läbirääkimiste lõpetamise ettepaneku teeb istungi juhataja, otsus langetatakse lihthääle-enamusega. Selle ettepaneku tegemise momendiks registreerinud sõnasoovijatel on õigus esineda. Läbirääkimiste lõpetamise järel võivad saadikurühmade esindajad, alatiste komisjonide esimehed ja ettekandjad esineda kuni 3-minutilise lõppsõnaga.
- (9) Muudatusettepanekud arutatava dokumendi projektis, välja arvatud seaduseelnõude puhul, esitatakse kirjalikult hiljemalt hääletamise alguseks istungi juhatajale.
- (10) Kui muudatusettepanekuid on palju, siis võib istungi juhataja suunata need enne dokumendi projekti hääletamisele panekut alatisse või ajutisse komisjoni. Komisjonist laekunud redaktsioon eesti keeles ja selle tõlge vene keeles peab enne hääletamist olema saadikutele kätte jaotatud.
- (11) Muudatusettepanekud paneb juhataja hääletusele enne projekti tervikuna hääletamist. Eelarve korrigeerimist nõudvad muudatusettepanekud võib juhataja panna hääletamisele ainult pärast eelarve-majanduskomisjoni seisukoha ärakuulamist.
- (12) Kui ettekandja nõustub parandusettepanekuga, siis ei panda seda parandust hääletusele, välja arvatud juhul, kui mõni saadik seda nõuab.
- (13) Protseduuriküsimusi käsitlevad ettepanekud pannakse hääletusele enne muudatusettepanekuid. Põhimõttelise iseloomuga muudatusettepanekud hääletatakse enne redaktsioonilisi ettepanekuid. Ettepanekute hääletusele paneku järjekorra määrab istungi juhataja.
- (14) Ettepanekuid võib hääletusele panna muudetud sõnastuses, kui sellega nõustub ettepaneku esitaja.
- (15) Parandusettepanekuid, mis on vastuolus varem hääletatud ja vastuvõetud parandustega, hääletusele ei panda.
- (16) Aluseks võetud projekti muudatusettepanekuid hääletatakse ning võetakse vastu lihthääle-enamusega; aluseks võetud projekt loetakse muutunuks, kui muudatusettepaneku poolt hääletab rohkem saadikuid kui vastu; aluseks võetud projekt loetakse mittemuutunuks, kui muudatusettepaneku vastu hääletab vähemalt sama palju saadikuid kui poolt. Kaks või enam üksteist välistavat muudatusettepanekut pannakse eelnevalt üksteisega konkureerima. Kõige enam poolthääli saanud muudatusettepanek pannakse seejärel hääletusele.
- (17) Ettepanekut seadusandlikku akti või otsuse projekti mitte vastu võtta ei käsitleta iseseisva otsusena ega projekti muudatusena. Suhtumist niisugusesse ettepanekusse väljendavad saadikud hääletamise teel arutatava projekti suhtes.
- (18) Pärast muudatusettepanekute hääletamist paneb juhataja hääletusele dokumendi projekti parandatud kujul. Kui mõni saadikurühm seda nõuab, peab enne lõplikku hääletamist olema saadikuile kätte jagatud projekti lõplik redaktsioon.
- (19) Istungi juhataja ei või asja sisuliseks arutamiseks sõna võtta kohalt. Kõne ajaks peab ta koosoleku juhatamise üle andma asejuhatajale ning esinema kõnepuldist.
- (20) Teadaanded saadikutele antakse juhatajale kirjalikult.
- (21) Istungi juhatajal on õigus edasi anda teadaandeid ning arutusele panna päevakorra muutmise ettepanekuid või töökorda käsitlevaid küsimusi. Istungi juhataja annab selgelt märku, kui päevakorra käsitlemine katkestatakse ning kui selle juurde tagasi pöördutakse."

3. Muuta reglemendi paragrahvi 10 ja sõnastada see järgmiselt:

„Paragrahv 10. Hääletamise kord

- (1) Hääletamine on salajane või nimeline, kui seda taotleb enam kui 1/3 kohalviibivatest saadikutest. Salajasel hääletusel on eesõigus nimelise ees.

- (2) Enne hääletamist kordab istungi juhataja kõiki ettepanekuid, parandusi ja täiendusi.
- (3) Enne hääletamisele asumist peab istungi juhataja veenduma, et kõigile saadikuile on hääletusele pandud küsimus ühtmoodi arusaadav, ning küsima seda saadikult. Kui küsimus on jäänud kellelegi arusaamatuks, siis kordab juhataja seletust.
- (4) Enne Ülemnõukogu aktide hääletamisele asumist võib alatine komisjon või saadikurühm nõuda kuni 10-minutilise vaheajaga.
- (5) Istungi juhataja otsust mingi küsimuse hääletusele paneku kohta ei vaidlustata, välja arvatud juhul, kui juhataja rikub reglementi. Kui juhataja on küsimuse hääletusele pannud sellest haamrilöögiga märku andes, siis pole kellelgi õigust enne hääletustulemuste selgumist valjusti mõtteid avaldada. Kui saadik märkab hääletuse käigus protseduurireeglite rikkumist, siis tõuseb ta püsti ning nõuab hääletusprotseduuri peatamist või hääletamise kordamist. Hääletamise tulemused teatab istungi juhataja valjusti ning kinnitab haamrilöögiga.
- (6) Kui selgub, et hääletusele on pandud küsimus, mida siiski on erinevalt mõistetud, siis on juhatajal õigus hääletustulemus tühistada ja hääletusele panna küsimus uues sõnastuses. Muudel juhtudel pannakse küsimus teist korda hääletusele vaid juhul, kui selgub, et tema arutusel või hääletamisel on rikutud reglementi.”

4. Muuta reglemendi paragrahvi 11 ja sõnastada see järgmiselt:

„Paragrahv 11. Seaduseelnõude lugemise kord

- (1) Seaduseelnõusid arutab Ülemnõukogu vähemalt kahel lugemisel. Seaduseelnõusid arutatakse kolmandal lugemisel, kui teisel lugemisel nõuab seda vähemalt üks alatine komisjon, saadikurühm või neljandik Ülemnõukogu saadikute üldarvust. Kolmel lugemisel arutab Ülemnõukogu riigieelarvet ja selle täitmise aruandeid.
- (2) Esimesel lugemisel kuulatakse ära eelnõu koostaja ettekanne ja juhtivkomisjoni kaasettekanne. Seejuures esitatakse ettekandjatele küsimusi ja kuulatakse ära vastused. Kui juhtivkomisjoni hinnang on positiivne ning ükski saadikurühm pole esitanud eelnõu tagasilükkamise ettepanekut, siis lõpetatakse esimene lugemine hääletamata. Eelnõu tagasilükkamine esimesel lugemisel otsustatakse vastava nõudmise esitamisel liithäälteenamusega.
- (3) Oma ettepanekuid seaduseelnõu täiendamise ja muutmise kohta esitavad saadikud juhtivkomisjonile hiljemalt eelnõu arutamisele järgneva istungjärgu esimese tööpäeva lõpuks.
- (4) Seaduseelnõu teine lugemine võetakse päevakorda juhtivkomisjoni poolt Ülemnõukogu Presiidiumile tehtud ettepaneku alusel, kuid mitte varem kui kaks nädalat ja mitte hiljem kui kuu aega pärast esimest lugemist. Seda tähtaega võib Ülemnõukogu oma otsusega pikendada.
- (5) Teisele lugemisele esitab juhtivkomisjon koos eelnõu koostajaga seaduseelnõu muudetud redaktsiooni ja kõik õigeaegselt laekunud kirjalikud parandusettepanekud koos komisjoni ja eelnõu autori hinnangutega. Teise lugemise alguses esineb eelnõu koostaja ettekandega ja juhtivkomisjoni esindaja kaasettekandega. Teisel lugemisel arutatakse seaduseelnõu põhjalikult. Uusi parandus- ja täiendusettepanekuid võib seejuures teha vaid nendes küsimustes, kus seaduseelnõu tekst on kahe lugemise vahel muutunud.
- (6) Teine lugemine katkestatakse, kui seda nõuab ettekandja, kaasettekandja või kui Ülemnõukogu nii liithäälteenamusega otsustab. Katkestamisel määratakse tähtaeg teise lugemise jätkamiseks. Teise lugemise jätkamiseks peavad muudatusettepanekud olema juhtivkomisjonis läbi arutatud ja muudetud tekst saadikutele kätte jagatud.
- (7) Kui eelnõu koostaja on aktsepteerinud juhtivkomisjoni või Ülemnõukogu saadikute poolt

seaduseelnõu projekti esitatud muudatused, siis neid hääletatakse vaid juhul, kui mõni Ülemnõukogu liige seda nõuab. Kõiki teisi muudatusettepanekuid hääletatakse. Enne ettepaneku hääletamist on ettepaneku autoril, seaduseelnõu esitajal ja juhtivkomisjoni esindajal õigus ettepanekut kommenteerida.

- (8) Kui muudatusettepanekute hääletamise järel pole tehtud ettepanekut teise lugemise katkestamiseks või kolmandaks lugemiseks, siis pannakse teisel lugemisel pärast muudatusettepanekute hääletamist kogu seaduseelnõu parandatud kujul hääletusele.
- (9) Seaduseelnõu tuleb kolmandale lugemisele Ülemnõukogu järgmisel istungjärgul. Teise lugemise järel uusi parandusettepanekuid ei esitata. Kolmandal lugemisel võib seaduseelnõu kohta sõna võtta vaid iga saadikurühma või alatise komisjoni poolt selleks volitatud esindaja, projekti autor ja juhtivkomisjoni esindaja. Nende nõudmisel võib teisel lugemisel seaduseelnõus tehtud muudatused panna uuesti hääletusele. Teised Ülemnõukogu liikmed võivad kolmandal lugemisel sõna võtta ainult hääletamise motiivide kohta."

5. Täiendada reglemendi paragrahvi 6 lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Ülemnõukogu võtab täiskogu istungil vastu otsuse seadusandliku initsiatiivi menetlusse võtmise suhtes koos vastava tähtajaga. Küsimuse otsustamisel kuulatakse vajaduse korral ära Ülemnõukogu Presiidiumi või tema poolt määratud eksperdi seisukoht ja taotleja argumentatsioon, kes on kutsutud asja arutamise juurde. Mõlemale poolele võib seejuures esitada küsimusi, kuid läbirääkimisi ei avata. Otsus võetakse vastu lihthääletamusega.”

6. Täiendada reglementi paragrahvidega 15, 16 ja 17 ning sõnastada need järgmiselt:

„Paragrahv 15. Kiireloomulised küsimused

- (1) Ülemnõukogu päevakorda võidakse igal töömomendil lülitada küsimusi, mille arutamist ettepaneku tegija peab kiireloomuliseks. Taoliste küsimuste päevakorda lülitamiseks on vajalik esitada Ülemnõukogu liikmeile koos ettepanekuga ka Ülemnõukogu otsuse projekt eesti ja vene keeles. Selliselt ei võeta päevakorda seaduseelnõusid.
- (2) Kiireloomulise küsimuse päevakorda lülitamine vajab rohkem poolt- kui vastuhääli.
- (3) Kiireloomulise küsimuse päevakorda võtmisele järgneb küsimuse arutamine Ülemnõukogus.
- (4) Istungi juhataja annab võimaluse iga istungjärgu teise istungi alguses esineda Ülemnõukogu liikmeil kuni 5-minutiliste päevakorraliste avaldustega. Läbirääkimisi taoliste avalduste üle ei avata ega küsimusi ei esitata. Kui avaldus puudutab otseselt mõne Ülemnõukogu liikme, saadikugrupi või komisjoni tegevust, tuleb juhatajal anda võimalus avaldusele vastamiseks.

Paragrahv 16. Kiireloomuliste seaduseelnõude arutamise kord

- (1) Ülemnõukogu võib erandjuhul rakendada seaduseelnõude kiireloomulise arutamise korda. Niisugune otsus vajab vastuvõtuks rohkem poolt- kui vastuhääli ja selle võib vastu võtta vaid enne seaduseelnõu arutamisele asumist.
- (2) Seaduseelnõu kiireloomulisel arutamisel toimub tema sisuline arutelu eelnõu esimesel lugemisel. Parandusettepanekud eelnõu teksti kohta tuleb esitada kirjalikult 24 tunni jooksul pärast eelnõu esimese lugemise lõpetamist.
- (3) Seaduseelnõu teine lugemine toimub esimesele lugemisele järgneval Ülemnõukogu istungjärgul. Seaduseelnõu kolmanda lugemise võib läbi viia teise lugemisega samal Ülemnõukogu istungjärgul.
- (4) Ülaltoodud korra kohaselt toimub ka kehtivates seadustes tehtavate paranduste ja muudatuste arutelu.

Paragrahv 17. Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kord

- (1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusi võib kinnitada esimesel lugemisel.
- (2) Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused kuuluvad kinnitamisele või kinnitamata jätmisele tervikuna. Seadluse mittekinnitamisel muutub seadlus kehtetuks. Ülemnõukogul on õigus ka seadluse toime tähtajaliselt peatada."

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 8. novembril 1990.

14.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Muudatuste tegemise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused:

1. Muuta reglemendi paragrahvi 4 lõiget 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Alatine komisjon on otsustusjõuline, kui tema korralisel, reglemendiga määratud ajal toimival istungil on kohal vähemalt 1/3 komisjoni koosseisust, kuid mitte vähem kui 3 inimest. (Nende hulgas peab seejuures olema ka komisjoni esimees või tema asetäitja.) Komisjoni erakorraline koosolek on otsustusjõuline, kui kohal on vähemalt pooled liikmetest.”

2. Muuta reglemendi paragrahvi 10 lõiget 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Hääletamine on avalik, salajane või nimeline. Salajane või nimeline hääletamine viiakse läbi, kui seda taotleb enam kui 1/3 kohalviibivatest saadikutest. Salajasel hääletusel on eesõigus nimelise ees. Avaliku hääletuse kulgu ei esitata saadikute kohaplaani tablool, vaid alles hääletamisaja lõppedes.”

3. Muuta reglemendi paragrahvi 15 lõiget 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Istungi juhataja annab võimaluse iga istungjärgu teise istungi alguses (istungjärgul, kus on päevakorras Valitsuse ja Eesti Panga infotund – neljanda istungi alguses) esineda Ülemnõukogu liikmeil kuni 5-minutiliste päevakorraväliste avaldustega. Läbirääkimisi taoliste avalduste üle ei avata ega küsimusi ei esitata. Kui avaldus puudutab otseselt mõne Ülemnõukogu liikme, saadikugrupi või komisjoni tegevust, tuleb juhatajal anda võimalus avaldusele vastamiseks.”

4. Täiendada reglementi paragrahvidega 19 ja 20 ning sõnastada need järgmiselt:

„Paragrahv 19. Ülemnõukogu liikmete arupärimised

- (1) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikme arupärimine on kirjalik pöördumine Eesti Vabariigi Valitsuse või selle liikme poole, mis sisaldab viidet seaduse rikkumisele või Ülemnõukogu otsuse täitmata jätmisele või puudustele selle täitmisel.
- (2) Arupärimine esitatakse kirjalikult Ülemnõukogu Presiidiumi. Vajaduse korral lisatakse arupärimisele Ülemnõukogu otsuse projekt arupärimises viidatud puuduste kõrvaldamiseks.
- (3) Arupärimist käsitletakse samas korras seadusandliku initsiatiiviga. Läbinud käesolevas reglemendis paragrahvides 6 ja 7 esitatud protseduuri, võidakse arupärimine lülitada eraldi küsimusena istungjärgu päevakorda või saata enne seda komisjonile seisukohavõtuks.

- (4) Arupärimise arutamisel esinevad arupärija ning vastaja. Ülemnõukogu liikmed võivad mõlemale esitada küsimusi. Läbirääkimised avatakse vaid otsuseprojekti olemasolul.

Paragrahv 20. Valitsuse ja Eesti Panga infotund

- (1) Valitsuse ja Eesti Panga infotund korraldatakse üldjuhul kord kahe nädala jooksul teisipäeva hommikul istungil. Täiendav infotund korraldatakse Valitsuse, Eesti Panga või Ülemnõukogu nõudmisel.
- (2) Valitsuse ja Eesti Panga infotunnis on Valitsuse liikmete ning Eesti Panga presidendi ja juhatuse esimehe kohad istungi juhatajast paremal näoga saali poole. Infotunnist võtavad osa kõik Valitsuse liikmed või nende poolt volitatud isikud, kes on seotud eelnevalt esitatud kirjalike küsimustega või palutud infotundi Ülemnõukogu juhataja poolt. Eesti Vabariigi Valitsuse esimees või tema ametlik esindaja vastab küsimustele igas infotunnis k. 10.30–11.00.
- (3) Valitsuse ja Eesti Panga infotunnis tulevad eelisjärjekorras vastamisele eelnevalt kirjalikult esitatud küsimused. Need küsimused esitatakse Ülemnõukogu istungi juhatajale eelmise istungjärgu käigus. Küsimused registreeritakse ja edastatakse Valitsuse esindajale (riigiministri asetäitjale) hiljemalt eelmise istungjärgu lõpuks.
- (4) Eelnevalt kirjalikult esitatud küsimused loetakse ette ja neile vastatakse kõnetoolist. Pärast küsimusele vastamist võib küsija ja seejärel ka teised Ülemnõukogu liikmed esitada vastajale täpsustavaid küsimusi kirjaliku küsimuse teemal.
- (5) Valitsuse nimel vastab küsimustele peaminister või minister (ministri asetäitja, riikliku ameti peadirektor), kellele peaminister selle ülesandeks teeb. Eesti Panga nimel vastab küsimustele Eesti Panga president või juhatuse esimees.
- (6) Pärast kirjalikele küsimustele vastamist on Ülemnõukogu liikmeil õigus esitada suuliselt küsimusi kõigile Valitsuse liikmetele. Sooviavaldused selleks registreerib juhataja nende laekumise järjekorras, korraga võib esitada vaid ühe küsimuse. Teiseks jne. küsimuseks saab Ülemnõukogu liige õiguse siis, kui kõik soovijad on saanud esitada oma esimese küsimuse. Suulistele küsimustele vastavad Valitsuse liikmed oma kohtadel istudes. Ülemnõukogu saadikud võivad soovi korral kasutada kõnetooli. Pärast vastust pöördub juhataja küsija poole täpsustamisega, kas ta on vastusega rahul. Ühele küsimusele vastamiseks on ette nähtud aega mitte üle kolme minuti.
- (7) Raskuste korral anda mõnele küsimusele kohest vastust on Valitsuse ja Eesti Panga esindajail õigus lükata vastamine edasi järgmisele infotunnile.
- (8) Valitsuse ja Eesti Panga infotund lõpeb selleks ettenähtud ajal. Infotund kantakse üle Eesti Raadios."

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 11. detsembril 1990.

15.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi paragrahvide 6 ja 10 täiendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised täiendused:

1. Täiendada paragrahvi 6 3. lõiget järgmiste lausetega:

„Seaduseelnõu suunamisel esimesele lugemisele lisatakse sellele õigusliku ekspertiisi hinnang. Kui juhtivkomisjon või veerand Ülemnõukogu koosseisust pole nõus õigusliku ekspertiisi hinnanguga, on tal õigus nõuda seaduseelnõu päevakorda võtmise edasilükkamist või esimese lugemise katkestamist kaheks nädalaks, millega ettepaneku esitajail kaasneb kohustus organiseerida alternatiivne ekspertanalüüs.”

2. Täiendada paragrahvi 10 1. lõiget järgmiste lausetega:

„Avaliku hääletamise nimekirja trükis ei avaldata. Igal Ülemnõukogu liikmel on õigus tutvuda raali mälus fikseeritud avaliku hääletuse tulemustega.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 18. märtsil 1991.

16.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused ja täiendused:

1. Muuta paragrahvi 1 7. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(7) Ülemnõukogu juhatus istungid algavad teisipäeviti kell 14.00. Ülemnõukogu Presiidiumi istungid algavad neljapäeviti kell 15.00.”

2. Muuta paragrahv 3 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Saadikurühm, millesse kuulub vähemalt kuus saadikut, registreeritakse soovivalduse alusel Ülemnõukogu juhatuses. Avalduses märgitakse saadikurühma nimetus, saadikurühma koosseis ning esimehe ja aseesimehe ees- ja perekonnanimi. Soovitav on avaldusele lisada platvorm, mille alusel rühm on moodustatud ja tegutseb.”

3. Muuta paragrahvi 5 2. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Vanematekogu kutsub kokku Ülemnõukogu esimees, Ülemnõukogu juhataja või Ülemnõukogu Presiidium. Vanematekogu võib koguneda ka omaalgatuslikus korras.”

4. Paragrahvis 6:

1) muuta 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Algatatavad seaduseelnõud, otsuste ja muude aktide projektid koos vajalike kirjalike põhjenduste ja muude lisadega esitatakse Ülemnõukogule juhatuses kaudu.”

2) muuta 2. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Seadusandliku algatuse korras esitatud seaduseelnõu, Ülemnõukogu otsuse või muu akti projekti esitab Ülemnõukogu juhatus kahe nädala jooksul Ülemnõukogule seisukoha võtmiseks:

kas võtta eelnõu kohe arutusele, suunata see ühte või mitmesse komisjoni või lõpetada küsimuse arutelu. Ülemnõukogu Presiidiumi seadusandlikud algatused esitab juhatus Ülemnõukogu istungjärgu päevakorra projekti ilma täiendava aruteluta.”

3) muuta 3. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Ülemnõukogule seisukoha võtmiseks esitatud projekti kohta lisab Ülemnõukogu juhatus oma soovitus, mille kujundamisel kasutab vajadusel alatise komisjoni või ekspertgrupi abi. Enne seaduseelnõu esimest lugemist on Ülemnõukogu Presiidiumil õigus esitada juhatusele oma seisukoht selle eelnõu kohta. Ülemnõukogu Presiidiumi ettepanekul tehakse see teatavaks Ülemnõukogu liikmetele.”

4) muuta 5. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(5) Ülemnõukogu võtab täiskogu istungil vastu otsuse seadusandliku initsiatiivi menetlusse võtmise suhtes koos vastava tähtajaga. Küsimuse otsustamisel kuulatakse vajaduse korral ära Ülemnõukogu juhatuse poolt määratud eksperdi seisukoht ja taotleja argumentatsioon, kes on kutsutud asja arutamise juurde. Mõlemale poolele võib seejuures esitada küsimusi, kuid läbirääkimisi ei avata. Otsus võetakse vastu lihthääletenamusega.”

5. Paragrahv 7:

1) muuta 2. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Enne päevakorraprojekti arutamist istungjärgu alguses võetakse Ülemnõukogu seisukoht seadusandlike algatuste suhtes, mille kohta materjalide esitamisest juhatusele on möödunud kaks nädalat ning otsustatakse nende lülitamine päevakorda.”

2) muuta 5. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(5) Juhatus koostatud istungjärgu päevakorra projekt koos päevakorra küsimusi käsitlevate materjalidega jagatakse saadikutele välja hiljemalt eelmise istungjärgu lõpus eesti ja vene keeles. See säte ei kehti kevad- või sügissessiooni esimese istungjärgu ega erakorralise istungjärgu kohta.

Päevakorra arutamise raames kuulatakse ära ja vajaduse korral hääletatakse läbi protestid ning muudatusettepanekud, mis puudutavad juhatuse esitatud päevakorraprojekti. Täiendusi selliselt formeeruvale päevakorrale on võimalik teha vaid käesoleva reglemendi paragrahv 15 alusel. Päevakorra arutamine lõpetatakse tervikpäevakorra kinnitamisega. Otsused päevakorra küsimustes võetakse vastu lihthääletenamusega.”

6. Muuta paragrahvi 9 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Seadusandliku algatuse korras esitatud aktide projektid Ülemnõukogu-poolse seisukoha võtmiseks, seaduseelnõud esimeseks lugemiseks ja muude aktide projektid, mille arutamise päevakorda võtmine on Ülemnõukogu juhatus planeerinud istungjärgule, antakse saadikutele kätte hiljemalt eelmise istungjärgu lõpus. Kui projekti arutamine on katkestatud samal istungjärgul ja komisjon esitab seejärel arutamiseks projekti uue redaktsiooni, siis peab see olema saadikutele kätte jagatud käsitlemise alguseks. Projektid peavad olema dateeritud ja varustatud koostajate nimedega. Saadikutele, kes eesti keelt valdavad puudulikult, samuti teistele saadikutele nende nõudmisel, antakse lisaks materjalidele eesti keeles nende venekeelne tõlge. Vene keeles esitatud materjalidest on saadikutel õigus saada eestikeelne tõlge. Teistes keeltes esitatud materjalide puhul antakse saadikutele tõlge eesti ja vajadusel ka vene keeles.”

7. Muuta paragrahvi 1 l 4. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Seaduseelnõu teine lugemine võetakse päevakorda juhtivkomisjoni poolt Ülemnõukogu juhatusele tehtud ettepaneku alusel, kuid mitte varem kui kaks nädalat ja mitte hiljem kui kuu aega pärast esimest lugemist. Seda tähtaega võib Ülemnõukogu oma otsusega pikendada.”

8. Paragrahvis 14:

1) muuta 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ülemnõukogu esimehe ja Ülemnõukogu Presiidiumi teenindamise tagab Ülemnõukogu esimehe Kantselei.”

2) muuta 2. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Ülemnõukogu, tema juhatuse, komisjonide ja saadikurühmade teenindamise tagab Ülemnõukogu Kantselei koos tema juurde moodustatud teenistustega, mida juhivad Ülemnõukogu juhatuse poolt ametisse määratav kantseleiülem.”

3) muuta 3. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Ülemnõukogu Presiidiumi teenindamise tagab Ülemnõukogu esimehe Kantselei, mille töö korralduse määrab Ülemnõukogu Presiidium oma otsusega.”

4) muuta 4. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Ülemnõukogu juhatuse töötab välja ja Ülemnõukogu kinnitab Ülemnõukogu Kantselei struktuuri ja eelarve.”

5) täiendada antud paragrahvi 5. lõikega ja sõnastada see järgmiselt:

„(5) Ülemnõukogu Kantselei tööp personali vormistab tööle Ülemnõukogu Kantselei ülem osakonnajuhataja või vastava teenindava üksuse (saadikurühma, komisjoni vm.) esimehe ettepanekul.”

9. Muuta paragrahvi 19 2. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(2) Arupärimine esitatakse kirjalikult Ülemnõukogu juhatusele. Vajaduse korral lisatakse arupärimisele Ülemnõukogu otsuse projekt arupärimises viidatud puuduste kõrvaldamiseks.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 8. aprillil 1991.

17.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused ja täiendused:

1. Muuta § 6 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Algatatavad seaduste, otsuste ja muude aktide eelnõud koos vajalike kirjalike põhjenduste ja muude lisadega esitatakse Ülemnõukogu juhatusele täiskogu istungil avalikult. Sellisest soovist tuleb istungi juhatajat eelnevalt informeerida, kes eraldab selleks aja enne istungi päevakorras olevate küsimuste arutamist.”

2. Täiendada § 7 4. lõiget 2. lõiguga ja sõnastada see järgmiselt:

„Kui juhtivkomisjoni seisukoht seaduse, otsuse või muu akti eelnõu suhtes on negatiivne ja

Ülemnõukogu juhatus selle aktsepteerib, lülitatakse eelnõu juhatuse otsusega menetlusest välja ilma seda päevakorda võtmata. Sellisest otsusest informeerib Ülemnõukogu juhataja täiskogu ja eelnõu esitajale jääb käimasoleva istungjärgu jooksul õigus täiskogu arvamusele apelleerida.”

3. Paragrahvis 11:

1) muuta 3. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Oma ettepanekud seaduseelnõu täiendamise ja muutmise kohta esitavad saadikud juhtivkomisjonile hiljemalt eelnõu arutamisele järgneva istungjärgu viimase tööpäeva lõpuks.”

2) täiendada 5. lõiget 2. lõiguga ja sõnastada see järgmiselt:

„Kui seaduseelnõu teine lugemine katkestatakse, on saadikuil ja komisjonidel õigus esitada juhtivkomisjonile oma täiendavad ettepanekud eelnõu kogu teksti suhtes juhtivkomisjoni poolt selleks määratud tähtjaks.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 6. mail 1991.

18.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused:

1. Muuta § 11 4. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Seaduseelnõu teine lugemine võetakse päevakorda juhtivkomisjoni poolt Ülemnõukogu juhatusele tehtud ettepaneku alusel, kuid üldjuhul mitte varem kui 2 nädalat ja mitte hiljem kui kuu aega pärast esimest lugemist. Seda tähtaega võib Ülemnõukogu oma otsusega pikendada või juhtivkomisjoni ettepanekul ka lühendada.”

2. Paragrahvis 15:

1) muuta 1. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ülemnõukogu päevakorda võidakse istungjärgu käigus täiendada küsimusega, mille arutamist ettepaneku tegija peab kiireloomuliseks. Kiireloomulise küsimusena esitatud eelnõu antakse avalikult Ülemnõukogu juhatajale istungi alguses. Juhataja teeb samal istungil Ülemnõukogule ettepaneku sellele eelnõule juhtivkomisjoni määramise või saadikurühmade vahelise kooskõlastuskomisjoni valimise ning komisjoni seisukoha esitamise tähtaja määramise kohta, võttes arvesse ettepaneku esitaja sellekohast arvamust. Küsimuse lülitamine päevakorda võetakse otsustamisele kohe, kui esitatud eelnõu ja juhtivkomisjoni seisukoht on kirjalikult esitatud Ülemnõukogu liikmetele, kuid mitte hiljem kui ettepaneku esitamisele järgneval istungjärgul.”

2) muuta 3. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Päevakorda võetud kiireloomulisi küsimusi arutatakse enne korraliselt päevakorda võetud küsimusi.”

3. Muuta § 16 3. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(3) Seaduseelnõu teine lugemine toimub üldjuhul esimesele lugemisele järgneval Ülemnõukogu istungjärgul (erandjuhul juhtivkomisjoni ettepanekul samal istungjärgul). Seaduseelnõu kolmanda lugemise võib läbi viia teise lugemisega samal Ülemnõukogu istungjärgul.”

4. Käesolev otsus jõustub vastuvõtmise päevast.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 9. oktoobril 1991.

19.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Muuta § 7 5. lõiget ja sõnastada see järgmiselt:

„(5) Juhatuse koostatud istungjärgu päevakorra projekt koos päevakorraküsimusi käsitlevate materjalidega jagatakse saadikutele välja hiljemalt eelmise istungjärgu lõpuks eesti ja vene keeles. See säte ei kehti kevad- ja sügissessiooni esimese istungjärgu ega erakorralise istungjärgu kohta. Enne päevakorraprojekti arutamist istungjärgu esimesel istungil jagatakse saadikuile välja juhatuses lõplikult täpsustatud päevakord koos istungjärgu ajakavaga. Juhatus määrab iga päevakorraküsimuse arutamise ajalise kestuse ning istungi juhataja on kohustatud sellest juhinduma.

Päevakorra arutamise raames kuulatakse ära ja vajaduse korral hääletatakse läbi protestid ning muudatusettepanekud, mis puudutavad juhatuse esitatud päevakorrapunkti. Täiendusi selliselt formeeruvale päevakorrale on võimalik teha vaid käesoleva reglemendi § 15 alusel. Päevakorra arutamine lõpetatakse kogu päevakorra kinnitamisega. Otsused päevakorra küsimustes võetakse vastu lihthääletamusega.”

2. Muuta § 9 10. lõige ja sõnastada see järgmiselt:

„(10) Kõigi muudatusettepanekute kohta on vajalik enne hääletamist ära kuulata juhtivkomisjoni või selle puudumisel alatise komisjoni seisukoht, kelle kompetentsi arutatav küsimus kuulub. Ettepaneku tekst ja komisjoni redaktsioon eesti keeles ja selle tõlge vene keeles peab saadikute nõudmisel olema enne hääletamist saadikuile kirjalikult kätte jagatud.”

3. Täiendada § 10 järgmise lõigu lisamisega 6. lõike lõppu:

„Kui otsuseprojekt ei saa hääletamisel nõutavat hääletamust, on juhtivkomisjonil või selle puudumisel alatisel komisjonil, kelle kompetentsi arutatav küsimus kuulub, õigus nõuda projekti taaslülitamist päevakorda tema teistkordseks hääletamiseks esimesele hääletamisele järgneval Ülemnõukogu istungil. Taolise otsuse poolt peab olema üle poole komisjoni koosseisust. Päevakorda võtmist sel puhul ei hääletata, projekti ei muudeta ja läbirääkimisi ei avata”.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 7. novembril 1991.

20.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise ja täiendamise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Muuta § 1 4., 5. ja 6. lõiget ja sõnastada need järgmiselt:

„(4) Ülemnõukogu täiskogu istungid toimuvad esmaspäeviti kella 15-st 18-ni, teisipäeviti kella 10-st 12-ni, kolmapäeviti kella 10-st 14-ni ja neljapäeviti kella 10-st 14-ni.

(5) Ülemnõukogu komisjonide istungid toimuvad teisipäeval kella 12.20-st 14-ni ja 16-st 18-ni ning kolmapäeval kella 16-st 18-ni.

(6) Tööks saadikurühmades, ajutistes töörühmades ja individuaalseks tööks seaduseelnõudega on reserveeritud aeg esmaspäeval kella 11-st 14-ni.”

2. Muuta § 7 5. lõiget ja sõnastada see järgmiselt:

„(5) Juhatuse koostatud istungjärgu päevakorra projekt koos päevakorraküsimusi käsitlevate materjalidega jagatakse saadikutele välja hiljemalt eelmise istungjärgu lõpuks eesti ja vene keeles. See säte ei kehti kevad- ja sügissessiooni esimese ega erakorralise istungjärgu kohta.

Enne päevakorraprojekti arutamist istungjärgu esimesel istungil jagatakse saadikuile välja juhatuse lõplikult täpsustatud päevakord koos istungjärgu ajakavaga.

Päevakorra arutamise raames kuulatakse ära ja vajaduse korral hääletatakse läbi protestid ning muudatusettepanekud, mis puudutavad juhatuse esitatud päevakorrapunkti. Täiendusi selliselt formeeruvale päevakorrale on võimalik teha vaid käesoleva reglemendi § 15 alusel. Päevakorra arutamine lõpetatakse kogu päevakorra kinnitamisega. Otsused päevakorra küsimustes võetakse vastu lihthääletamusega.”

3. Täiendada § 7 10. lõiguga:

„(10) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimehel ja Eesti Vabariigi Valitsuse juhil on õigus esineda päevakorraliste poliitiliste avaldustega ning informatsiooniga (15 minuti ulatuses) ja vastata sellest tulenevatele küsimustele. Neil tuleb oma soovist teatada istungi juhatajale, kes leiab selleks sobiva aja istungi raames.”

Käesolev otsus hakkab kehtima 1991. aasta 9. detsembrist.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 2. detsembril 1991.

21.

EESTI VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendi muutmise kohta

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Teha Eesti Vabariigi Ülemnõukogu reglemendis järgmised muudatused:

1. Muuta § 9 1. lõiget ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Seadusandliku algatuse korras esitatud aktide projektid Ülemnõukogu poolse seisukoha võtmiseks, seaduseelnõud esimeseks lugemiseks ja muude aktide projektid, mille arutamise päevakorda võtmise on Ülemnõukogu juhatus planeerinud istungjärgule, antakse saadikutele kätte hiljemalt eelmise istungjärgu lõpus. Kui projekti arutamine katkestatakse seoses esitatud parandusettepanekutega, esitab Ülemnõukogule projekti uue redaktsiooni juhtivkomisjon (või Ülemnõukogu poolt moodustatud redaktsioonikomisjon) koostöös projekti autoriga. Uus redaktsioon peab olema saadikutele kätte jagatud istungi alguseks, millal eelnõu tuleb arutusele. Projektid peavad olema dateeritud ja varustatud koostajate nimedega. Saadikutele, kes eesti keelt valdavad puudulikult, samuti teistele saadikutele nende nõudmisel antakse lisaks eestikeelsetele materjalidele ka nende venekeelne tõlge. Vene keeles esitatud materjalidest on saadikutel õigus saada eestikeelne tõlge. Teistes keeltes esitatud materjalide puhul antakse saadikutele tõlge eesti ja vajadusel ka vene keeles.”

2. Muuta § 12 1. lõiget ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ülemnõukogu saadiku, välja arvatud valitsuse esimehe, põhitöökoht on Ülemnõukogu. Kui Ülemnõukogu saadik asub tööle ametikohale, mille ühitamine saadikustaatusega on seadusega keelatud, peatab ta oma saadikutegevuse ja teda ei loeta sellel ametikohal töötamise ajal Ülemnõukogu koosseisu kuuluvaks.”

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees A. Rüütel
Tallinn, 17. veebruaril 1992.

6. Ülemnõukogu ja teised institutsioonid

6.1. Ülemnõukogu ja valitsus

6.1.1. Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) ametisse nimetamine

Vabariigi Valitsuse esimehe (peaministri) kandidaat	Ettekande aeg	Hääletamistulemus	ÜN otsuse avaldamisandmed
Edgar Savisaar	03.04.1990	54-32-5	ÜVT 1990, 12, 186
Tiit Vähi	30.01.1992	51-0-24 ¹	RT 1992, 4/5, 63

6.1.2. Valitsuskabinetid

Vabariigi Valitsus aprill-mai 1990–29.01.1992

Minister		Ametisse nimetamise/ ametist vabastamise kuupäev	Avaldamisandmed
Valitsuse esimees (peaminister)	Edgar Savisaar	03.04.1990	ÜVT 1990, 12, 186
Kultuuriminister	Lepo Sumera	10.04.1990	ÜVT 1990, 12, 203
Tervishoiuminister	Andres Ellamaa	10.04.1990	ÜVT 1990, 12, 204
Majandusminister	Jaak Leimann	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 205
Kaubandusminister	Ants Laos	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 206
Haridusminister	Rein Loik	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 207
Minister (läbirääkimised NSV Liiduga)	Endel Lippmaa	11.04.1990, vabastati 29.11.1991	ÜVT 1990, 12, 208, RT 1991, 43
Välisminister	Lennart Meri	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 209
Transpordiminister	Tiit Vähi	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 211
Keskkonnaminister	Toomas Frey	11.04.1990, vabastati 13.02.1991	ÜVT 1990, 12, 212, RT 1991, 5, 79
	Tõnis Kaasik	13.02.1991	RT 1991, 5, 80
Ehitusminister	Gennadi Golubkov	11.04.1990	ÜVT 1990, 12, 213

¹ Tiit Vähi nimetati ametisse koos Vabariigi Valitsusega: ÜN otsuse Eesti Vabariigi Valitsuse ametisse nimetamise kohta 30.01.1992 (RT 1992, 4/5, 63).

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Minister		Ametisse nimetamise/ ametist vabastamise kuupäev	Avaldamisandmed
Riigiminister	Raivo Vare	17.04.1990	ÜVT 1990, 13, 215
Siseminister	Olev Laanjärv	17.04.1990	ÜVT 1990, 13, 216
Justiitsminister	Jüri Raidla	17.04.1990	ÜVT 1990, 13, 217
Sotsiaalminister, alates 24.10.1991 tööminister	Arvo Kuddo	17.04.1990, 24.10.1991	ÜVT 1990, 13, 218, RT 1991, 37, 458
Materiaalsete ressursside minister	Aleksander Sikkal	17.04.1990	ÜVT 1990, 13, 219
Minister (rahvussuhted)	Artur Kuznetsov	24.04.1990, vabastati 29.11.1991	ÜVT 1990, 13, 222, RT 1991, 43
Tööstus- ja energeetikaminister	Jaak Tamm	25.04.1990, vabastati 12.12.1991	ÜVT 1990, 13, 223, RT 1991, 45, 552
Sotsiaalhooldusminister	Siiri Oviir	25.04.1990	ÜVT 1990, 13, 224
Sideminister	Toomas Sõmera	25.04.1990, vabastati 20.06.1991	ÜVT 1990, 13, 225, RT 1991, 23, 281
Rahandusminister	Rein Miller	07.05.1990	ÜVT 1990, 14, 237
Põllumajandusminister	Vello Lind	07.05.1990, vabastati 13.02.1991	ÜVT 1990, 14, 238, RT 1991, 5, 81
	Harri Õunapuu	13.02.1991	RT 1991, 5, 82

Märkus: Ministrid nimetati ametisse ja vabastati ametist ÜN otsusega, v.a. Endel Lippmaa ja Artur Kuznetsov, kes vabastati ametist Vabariigi Valitsuse korraldusega.

Ametisse nimetamata jäänud ministrikandidaadid

Ametikoht	Kandidaadi nimi	Arutelu
Sideministrikandidaat	Toomas Sõmera	11.04.1990 47-30-11 ei nimetatud ametisse
Rahandusministrikandidaat	Enn Roose	17.04.1990 45-30-11 ei nimetatud ametisse

Vabariigi Valitsus 30.01. – 22.10.1992

ÜN otsus Eesti Vabariigi Valitsuse ametisse nimetamise kohta 30.01.1992 (RT 1992, 4/5, 63)

Minister		Ametisse nimetamise/ ametist vabastamise kuupäev	Avaldamisandmed
Valitsuse esimees (peaminister)	Tiit Vähi	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Riigiminister	Uno Veering	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Ehitusminister	Olari Taal ²	30.01.1992, vabastati 15.06.1992	RT 1992, 4/5, 63, RT 1992, 28
	Jaan Kabin	18.06.1992	RT 1992, 28, 376
Haridusminister	Rein Loik	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Justiitsminister	Märt Rask	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Kaubandusminister	Aleksander Sikkal	30.01.1992, vabastati 22.04.1992	RT 1992, 4/5, 63, RT 1992, 18
	Andres Tamm	06.05.1992	RT 1992, 19, 278
Keskkonnaminister	Tõnis Kaasik	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Kultuuriminister	Märt Kubo	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Majandusminister	Heido Vitsur	30.01.1992, vabastati 08.06.1992	RT 1992, 4/5, 63, RT 1992, 28
	Olari Taal	15.06.1992	RT 1992, 27, 360
Rahandusminister	Rein Miller	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Siseminister	Robert Närska	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Tervishoiuminister	Andres Kork	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Transpordi- ja sideminister	Enn Sarap	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Tööminister	Arvo Kuddo	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Tööstus- ja energeetikaminister	Aksel Treimann	30.01.1992	RT 1992, 4/5, 63
Välisminister	Lennart Meri	30.01.1992, vabastati 24.03.1992	RT 1992, 4/5, 63, RT 1992, 13
	Jaan Manitski	06.04.1992	RT 1992, 13, 200
Põllumajandusminister	Aavo Mölder	19.02.1992	RT 1992, 7, 104
Sotsiaalhooldusminister	Laur Karu	12.03.1992	RT 1992, 10, 147
Minister (rahvussuhted)	Klara Hallik	16.04.1992	RT 1992, 14, 231
Minister (energeetika)	Arvo Niitenberg	15.06.1992	RT 1992, 27, 359
Kaitseminister	Ülo Uluots	18.06.1992	RT 1992, 28, 378

Märkus: Ministrid nimetati ametisse Ülemnõukogu otsusega, vabastati ametist Vabariigi Valitsuse korraldusega.

² Majandusministri ülesannete täitja alates 08.06.1992, Vabariigi Valitsuse korraldus nr 236 (RT 1992, 28).

Ametisse nimetamata jäänud ministrikandidaadid

Ametikoht	Kandidaadi nimi	Arutelu
Ministrikandidaat	Merle Krigul	19.02.1992 39-27-11 ei nimetatud ametisse
Kaitseministrikandidaat	Enn Tupp	20.04.1992 28-26-17 ei nimetatud ametisse

6.1.3. Umbusalduse avaldamine ja eelnõu sidumine usaldusküsimusega valitsusele

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 26 liikme **avaldus valitsuse esimehe Edgar Savisaare vabastamise küsimuses** (vt ÜN stenogramm 19.06.1991).

Avaldust arutati ÜN juhatuses 1991. aasta 25. juuni koosolekul. Juhatus asus seisukohale, et nimeetatud avaldust tuleks Ülemnõukogus arutada pärast seda, kui on lõppenud ÜN liikme Valeri Koisi ja õiguskomisjoni esitatud ÜN otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra muutmise kohta” projekti käsitlemine, s.o orienteeruvalt septembris (ÜN juhatuses protokoll 25.06.1991, ERA.R-3.4.243). Nimetatud projekt käsitles mh valitsusele umbusalduse avaldamist ja võeti otsusena vastu 21.11.1991. Edgar Savisaarele umbusalduse avaldamise arutelu septembris 1991 siiski ei toimunud. Seoses Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ajutise töö- ja kodukorra § 19 muutmisega 21.11.1991 toodi sisse umbusaldusotsuse mõiste ja Eesti Vabariigi Valitsuse volituste lõppemise aluseks loeti ka Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus avaldada valitsusele või valitsuse esimehele (peaministrile) umbusaldust.

Eelnõu sidumine usaldusküsimusega valitsusele.

13.01.1992 otsustas valitsus siduda oma eelnõu majandusliku eriolukorra kehtestamisest usaldusküsimusega. Otsus majandusliku eriolukorra kehtestamisest võeti 16.01.1992 küll vastu (53-37-4), kuid valitsus esitas 23.01.1992 siiski avalduse valitsuse errumineku kohta (vt ÜN stenogrammid 13.01., 15.01., 16.01. ja 23.01.1992).

21.11.1991 vastu võetud töö- ja kodukorra muudatuse kohaselt võis valitsus, teatades sellest eelnevalt kirjalikult Ülemnõukogule, siduda tema poolt Ülemnõukogule esitatud eelnõu usaldusküsimusega valitsusele. Kui Ülemnõukogu eelnõu valitsuse esitatud kujul vastu ei võtnud, siis loeti see valitsusele umbusalduse avaldamise otsuseks.

Umbusalduse avaldamine siseminister Robert Närska.

21.05.1992 esitas 27 saadikut ÜN otsuse eelnõu siseminister Robert Närska umbusalduse avaldamise küsimuses (vt ÜN stenogramm 21.05.1992). Põhjused: Siseministeeriumi töövõimetus järsult kasvanud kuritegevuse piiramisel; puudused rahvastiku arvestuse süsteemi loomisel; EV ÜN 1992. aasta 8. aprilli otsuse „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse „Eesti Vabariigi kodanikele isikutunnistuste väljaandmise korraldamise kohta” tühistamisest” mittetäitmine. Umbusaldushääletus toimus 03.06.1992, otsus jäi vastu võtmata (42-30-2, vt ÜN stenogramm 03.06.1992).

6.2. Arupärimised ja kirjalikud küsimused

6.2.1. Arupärimised

1990. aasta

Arupärimine põllumajandusministrile Eesti Vabariigi Valitsuse 1990. aasta 3. septembri määruse nr. 184 „Riigimajandite süsteemi loomise kohta” rakendamise peatamisest.

Esitaja: Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm, 20.09.1990.

23.10.1990 tutvustas arupärimist Hanno Schotter, vastas põllumajandusminister Vello Lind.

Arutelu jätkati 24.10.1990, maaelukomisjon võttis Ülemnõukogu otsuse esialgse projekti tagasi ning arutelu katkestati.

Arutelu jätkati 25.10.1990, hääletati maaelukomisjoni esitatud projekti, kust jäid välja preambula ja esimene punkt. Projekt ei saanud nõutavat hääleteenamust (24-21-3), saadeti maaelukomisjoni tagasi ja arutelu katkestati.

Arutelu jätkati 08.11.1990. Pandi hääletusele uus otsuse projekt (Juhan Telgmaa esitatud projekti ja Lembit Kaljuvee projekti (võttis enda oma tagasi) ühendav redaktsioon).

Otsus võeti vastu (64-1-0): Eesti Vabariigi Valitsuse 3. septembri 1990. a. määruse nr. 184 „Riigimajandite süsteemi loomise kohta” rakendamise peatamisest (RT 1990, 17, 192).

1991. aasta

Arupärimine Ülemnõukogu Presiidiumi käesoleva aasta 7. veebruari otsuse „Hiiumaa ja Jõgeva maakonnavalitsuste taotlustest piima- ja lihakombinaatide tsehhide üleandmise kohta” vastavusest Ülemnõukogu ja tema Presiidiumi normatiivaktidele.

Esitaja: Kalju Koha.

25.03.1991 osutati, et reglemendi järgi ei tohi arupärimist Ülemnõukogu Presiidiumile esitada, esitajal soovitati see tagasi võtta. Ülemnõukogu Presiidiumis otsustati siiski luua pretsedent ja võtta küsimus päevakorda.

10.04.1991 toimus arutelu. Arupärimist tutvustas Kalju Koha, vastasid Ülemnõukogu maaelukomisjoni ja Presiidiumi eelmise koosseisu liige Heldur Peterson ning õiguskomisjoni esimees Tõnu Anton.

Otsuse projekt pandi hääletusele, kuid jäi nõutava hääleteenamuse puudumise tõttu vastu võtmata (30-21-9).

Arupärimine Justiitsministeeriumile kinnis- ja vallasvara sisu ja definitsiooni kohta.

Esitaja: Sõltumatute demokraatide nimel Ülo Uluots, 05.05.1991.

19.06.1991 vastas arupärimisele justiitsminister Jüri Raidla.

Otsuse projekt pandi hääletusele ning võeti vastu (59-0-1): Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühma „Sõltumatud demokraadid” nimel esitatud Ü. Uluotsa arupärimisest kinnis- ja vallasvara sisu ja definitsiooni kohta Eesti Vabariigi Justiitsministeeriumile (RT 1991, 23, 279).

Arupärimine seoses haldusreformi kulgemisega: Rapla maakonna Juuru külanõukogu Kuimetsa ja Juuru valdadele ning Lääne-Viru maakonna Kadrina külanõukogu Saksi vallale omavalitsusliku staatuse andmisest keeldumise ebaseaduslikkusest.

Esitaja: haldusreformi komisjon, 04.06.1991.

19.06.1991 vastas arupärimisele riigiminister Raivo Vare.
Otsuse projekt pandi hääletusele ning võeti vastu (58-1-11): Eesti Vabariigi Ülemnõukogu haldusreformi komisjoni arupärimise kohta (RT 1991, 23, 278).

Arupärimine Vabariigi Valitsusele omandireformi aluste seaduse rakendamise kohta.

Esitaja: eelarve-majanduskomisjon, 12.09.1991.

17.10.1991 tutvustas arupärimist Kalju Koha, vastas majandusminister Jaak Leimann. Arutelu jäi pooleli.
Arutelu jätkus 21.10.1991, vastasid justiitsminister Jüri Raidla ja Riigivarameti peadirektor Ardo Kamratov.
Otsuse projekt pandi hääletusele, kuid jäi nõutava häälteenamuse puudumise tõttu vastu võtmata (48-4-10).

Arupärimine Vabariigi Valitsusele ja Tallinna Linnavalitsusele Eesti Kunstimuseumi olukorra kohta.

Esitaja: teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon, 07.10.1991 andis üle Enn Põldroos.

06.11.1991 tutvustas arupärimist Enn Põldroos, vastas riigiminister Raivo Vare. Arutelu katkestati.
Arutelu jätkus 07.11.1991, vastasid Tallinna linnapea Hardo Aasmäe ja kultuuriministri asetäitja Volde-
mar Promet. Arutelu jäi pooleli.

Arutelu jätkus 12.11.1991, vastasid kultuuriminister Lepo Sumera ja Tallinna aselinnapea Irina Raud.
Otsuse projekt pandi hääletusele ja võeti vastu (59-0-6): Eesti Kunstimuseumi olukorra kohta
(RT 1991, 40, 495).

Arupärimine Vabariigi Valitsusele Eesti omandireformi aluste seaduse ja selle rakendusotsuse täitmise tagamise kohta.

Esitaja: Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm, 11.11.1991 andis üle Ivar Raig.

21.11.1991 tutvustas arupärimist Ivar Raig, vastas põllumajandusministri asetäitja Maido Pajo. Arutelu katkestati.

Arutelu jätkus 05.12.1991, tutvustati Eesti Vabariigi Riigikontrolli esimehe Hindrek-Peeter Meri kirjalikult saadetud informatsiooni. Arutelu katkestati.

12.02.1992 võttis Ivar Raig arupärimise ning otsuse projekti „Eesti Vabariigi omandireformi aluste seaduse ja Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Omandireformi aluste seaduse rakendamise kohta” täitmise tagamisest” algatajate nimel tagasi.

Arupärimine Vabariigi Valitsusele rahvasaadikute töötingimuste kohta Toompea lossis.

Esitaja: Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatus.

05.12.1991 tutvustas arupärimist ja otsuseprojekti Jaak Jõerüüt, vastas riigiminister Raivo Vare.
Arutelu katkestati.

Arutelu jätkus 13.02.1992, vastas riigiminister Uno Veering. Arutelu katkestati.

19.02.1992 lükati arutelu edasi.

1992. aasta

Arupärimine Vabariigi Valitsuse põllumajanduspoliitika kohta.

Esitajad: Kesksfraksioon ja Põllumeeste kogu, 19.03.1992 andis üle Edgar Savisaar.

13.05.1992 tutvustas arupärimist Tõnu Saarman, vastas põllumajandusminister Aavo Mölder.
Arutelu katkestati.

Arutelu jätkus 18.05.1992, arutelu katkestati.

Arutelu jätkus 21.05.1992. Otsuse projekt pandi hääletusele, kuid jäi nõutava häälteenamuse puudumise tõttu vastu võtmata (40-1-13).

Tõnu Saarman palus Keskfraktsiooni nimel panna otsuseprojekt kordushääletusele.

01.06.1992 toimus kordushääletus ja otsus võeti vastu (61-0-6): Põllumajandussaaduste tootjate huvide arvestamisest Eesti Vabariigi Valitsuse poolt (RT 1992, 23, 321).

Arupärimine Vabariigi Valitsuse esimehele Tiit Vähile Eesti Vabariigi riigieelarve 1992. aasta kulude kohta.

Esitaja: saadikurühm Mõõdukad, 20.05.1992 andis koos otsuseprojektiga üle Ivar Raig.

Võeti tagasi 18.06.1992.

Arupärimine Vabariigi Valitsusele: seoses rahareformiga leida lahendusi ja finantseerimist tööhõiveprobleemidele.

Esitaja: saadikurühm Mõõdukad, 21.05.1992 andis koos otsuseprojektiga üle Marju Lauristin.

Töoministerium vastas kirjalikult, seoses sellega võeti tagasi 18.06.1992.

Arupärimine Vabariigi Valitsusele järgmise Riigikogu liikmete töö- ja elutingimuste kohta.

Esitaja: Eesti Vabariigi Ülemnõukogu juhatus, 24.08.1992 andis koos otsuseprojektiga üle Jaak Jõerüüt.

Arutelu ei toimunud.

Märkus: Alguses esitasid ÜN liikmed ainult kirjalikke küsimusi. Edaspidi eristati Ülemnõukogu liikmete arupärimisi ning Valitsuse ja Eesti Panga infotunni küsimusi (arupärimisi mainiti 28.06.1990 otsuses, asjakohased §-d 19 ja 20 lisati Ülemnõukogu reglementi 11.12.1990 otsusega). Siin on infotunniküsimustena käsitletud eelnevalt registreeritud ja infotunnis vastatud küsimusi, arupärimistena eraldi päevakorrapunktina arutusele tulnud mahukamaid küsimusi, mille juurde oli lisatud ka otsuse projekt. Arupärimise arutamisel esinesid arupärija ning vastaja. Arupärimisega seotud otsuse vastuvõtmiseks oli vaja Ülemnõukogu koosseisu häälteenamust (1990. aastal oli vaja 53 häält, 1992. aastal 50 häält).

6.2.2. Kirjalikud küsimused

1990. aasta

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
24.04.1990	
Lembit Arro, Andrus Ristkok, Hanno Schotter	Kohila paberivabriku varustamine paberitoorainega. Esitati ja edastati 09.04.1990. Vastas endine Eesti NSV metsa- ja tselluloosi-, paberi- ja puidutööstuse minister Sergei Sinani.
Hillar Eller, Ain Tähiste	Mandri ja Hiiumaa vaheline lennuühendus. Esitati ja edastati 18.04.1990. Vastas transpordiminister Tiit Vähi.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Aleksandr Gussev	Köögiljahindade tõstmine ja hinnatõusu kompenseerimine. Esitati 09.04.1990, edastati 11.04.1990. Vastas Hinnaameti peadirektor Peeter Tammistu.
Villu Jürjo	Ettepanek viia tööpäev esmaspäevalt, 30. aprillilt 28. aprillile ja kuulutada pühapäev, 29. aprill puhkepäevaks, et oleks järjest 4 puhkepäeva. Esitati 18.04.1990, edastati 19.04.1990. Vastas sotsiaalminister Arvo Kuddo.
Hillar Kalda, Kaido Kama, Enn Tupp	Sõjaväeteenistusest keeldujate ja kõrvalehoidjate vabastamine kinnipidamiskohtadest vastavalt Ülemnõukogus vastu võetud seadusele. Esitati ja edastati 18.04.1990. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Ants Käärma	Söödateravilja tarnimine ja tehnika laialdasem tootmine põllumajanduse vajadusteks. Esitati ja edastati 18.04.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Roland Nymann.
Vladimir Lebedev	Venekeelsed saated ETVs. Esitati 09.04.1990, edastati 11.04.1990. Vastas Eesti Ringhäälingu direktor Jüri Paalma (vastus ka kirjalikult).
Tõnu Saarman	Põllumajandustootjate ja omavalitsuste suhted. Esitati 18.04.1990, edastati 19.04.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Roland Nymann.
Ants Veetõusme	Momendiseis liiduliste ettevõtete ületulekul Eesti Vabariigi alluvusse. Esitati ja edastati 18.04.1990. Vastas majandusminister Jaak Leimann.
29.05.1990	
grupp Ülemnõukogu liikmeid	Vene kultuurautonoomia finantseerimine vabariigis. Vastas kultuuriministri asetäitja Mart Ummelas.
Ants Järvesaar, Heino Kostabi, Peeter Lutt, Mart Madissoon, Jüri Reinson, Uno Ugandi	Ettevalmistused üldlaulu- ja tantsupeoks, maarahva osalemine. Esitati 23.05.1990. Vastas kultuuriministri asetäitja Mart Ummelas.
Vladimir Kuznetsov ja grupp Ülemnõukogu liikmeid	Kirde-Eesti ehitusprobleemid, Narva linna tsemendiga varustamine. Vastas ehitusministri asetäitja Aadu Kana.
Tõnis Mets	Tootmisjuhtide vastuseis seadlusele, millega töötajate puhkuse alammäära tõsteti 18 päevale. Esitati 23.05.1990. Vastas sotsiaalminister Arvo Kuddo.
Heldur Peterson, Tõnu Saarman	Majandite ja talupidajatega kontraheerimislepingute sõlmimise põhimääruse rikkumine. Esitati 23.05.1990. Vastas põllumajandusminister Vello Lind.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
26.06.1990	
Mati Ahven, Ants Paju, Tõnu Saarmann, Juhan Telgmaa	Lihakombinaatide töö normaliseerimine Jõgeva rajoonis. Esitati 11.06.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.
Ajakirjanduskomisjon (alla kirjutanud Rein Veidemann)	Kirjastus- ja polügraafiaprobleemide lahendamine (ja EKP Keskkomitee Kirjastuse staatus). Esitati 13.06.1990, edastati 18.06.1990. Vastasid kultuuriminister Lepo Sumera, tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Riho Sild.
Tõnu Anton, Liia Hänni, Rein Järlik, Kalju Koha, Aavo Mölder, Lehte Sööt (Hainsalu), Ants Veetõusme	Rahvusraamatukogu ehitus. Edastati 18.06.1990. Vastas ehitusministri asetäitja Jaan Kabin.
Hillar Eller, Kaljo Ellik, Teet Kallas, Ants Paju, Andrei Prii, Jüri E. Põld, Ain Tähiste	Lääne-Eesti saarestiku biosfääri kaitseala asutamine (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1989. aasta otsuse täitmine). Esitati 30.05.1990, edastati 01.06.1990. Vastas keskkonnaminister Toomas Frey.
Pavel Grigorjev, Vladimir Kuznetsov, Nikolai Zolin	Narva vabamajandustsooni ja tehнопargi loomise võimalus. Esitati 28.05.1990. Vastas majandusministri asetäitja Mehis Pilv.
Toomas Kork, Jüri E. Põld, Rein Tamme	Nõukogude sõjaväelaste kasutamine koosoleku julgestamiseks Kohtla-Järvel 26. mail. Vastas Vabariigi Valitsuse esindaja, valitsuse nõunik Matti Pedak.
Ants Käärma, Alar Maarend, Uno Ugandi	Tarbekaupade eksport (ja ametiühingute pöördumisele mittereageerimine). Esitati 18.06.1990, edastati 19.06.1990. Vastas kaubandusminister Ants Laos.
Maasaadikute grupp	Loomade lihakombinaatidesse vastuvõtt ja realiseerimine. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.
Vladimir Malkovski	Narva lastemuusikakooli õpetajate L. A. Jarovoi ja S. V. Voronova autasustamine Eesti NSV teenelise kunstitegelase aunimetusega. Esitati 24.05.1990, edastati 01.06.1990. Vastas kultuuriminister Lepo Sumera.
Tõnis Mets	Majandite ja eraisikute võimalused loomi tapamajadesse saata. Esitati 13.06.1990, edastati 18.06.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.
Pavel Panfilov, Sergei Petinov	Kodukaitsega seonduv. Edastati 01.06.1990. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
Jüri E. Põld	Saarte transpordiühendus. Esitati ja edastati 06.06.1990. Vastas transpordiminister Tiit Vähi.
Juhan Telgmaa	Liha müük poodides. Edastati 18.06.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Vaino Väljas	Meretranspordi kulude katmine. Vastas rahandusminister Rein Miller.
28.06.1990	
Uno Anton, Lembit Arro, Hillar Eller, Heino Kostabi, Ants Käärma, Peeter Lutt, Alar Maarend, Mart Madisson, Aavo Mölder, Ants Paju, Eldur Parder, Heldur Peterson, Jüri Reinson, Hanno Schotter, Juhan Telgmaa, Ülo Uluots jt	Olukord panganduses ja üleminek oma rahale. Esitati 19.06.1990, edastati 21.06.1990. Vastasid Eesti Panga president Rein Otsason, rahandusminister Rein Miller (vastatud väljaspool infotundi).
11.09.1990	
Illar Hallaste	Humanitaarinstituudi ja alternatiivhariduse olukord. Edastati 29.08.1990. Vastas haridusminister Rein Loik.
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (alla kirjutanud Andres Ammas, Illar Hallaste, Villu Jürjo)	Kirikule tema varade tagastamine ja usuasjade voliniku ametikoha likvideerimine. Edastati 24.08.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
18.09.1990	
Hillar Eller	Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti Vabariigi Siseministeeriumi ravi- ja tööprofülaktooriumide likvideerimise kohta. Esitati 11.09.1990, edastati 12.09.1990. Vastas siseministri asetäitja Aare Kitsing (vastatud väljaspool infotundi).
25.09.1990	
Genik Israeljan	Valitsuse liikmete ja teiste riigiametnike osalemine ettevõtluses. Esitati 11.09.1990, edastati 12.09.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Liberaal-demokraatlik fraktsioon (alla kirjutanud Jaak Jõerüüt)	Olmeprobleemid Toompea lossis. Esitati 17.09.1990, edastati 18.09.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
26.09.1990	
Ülo Uluots	Vabariigi Valitsuse läbirääkimised Leningradi linna ja oblastiga. Vastas justiitsminister Jüri Raidla (vastatud väljaspool infotundi).
09.10.1990	
Küllo Arjakas, Mart Laar	Väliseestlaste sissesõiduvisaad. Vastas välisministri asetäitja Enn Liimets.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Lembit Arro, Andrus Riskok	Välismaalaste liikumisvabadus Eesti territooriumil. Esitati 26.09.1990, edastati 27.09.1990. Vastas välisministri asetäitja Enn Liimets.
Kommunistlik fraktsioon, Koostöö, Virumaa, Võrdsete õiguste eest (alla kirjutanud Lembit Annus, Pavel Grigorjev, Aleksandr Labassov, Pavel Panfilov)	Üleminek turumajandusele. Esitati ja edastati 20.09.1990. Vastas majandusminister Jaak Leimann.
Jüri Liim, Jüri E. Põld	NSV Liidu relvajõududes teenimast keeldunud noormeeste karistamine. Esitati 25.09.1990, edastati 27.09.1990. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Maarahva saadikurühm (alla kirjutanud Lembit Arro)	Uue maaseaduse ettevalmistamine. Edastati 27.09.1990. Vastas põllumajandusminister Vello Lind.
Majanduskomisjon (alla kirjutanud Ants Veetõusme)	Oma rahale üleminek (8 töögrupi töötulemused). Esitati 25.09.1990, edastati 27.09.1990. Vastas Eesti Panga president Rein Otsason.
Tõnis Mets	Toompea hoones asuvate kaupluste ja sööklate kasutamine (miks on eesti rahvale palju moraalset ja materiaalet kahju tekitanud Gustav Naanil sinna vaba sissepääs). Esitati 25.09.1990, edastati 26.09.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Heldur Peterson	Liha ja piima müük NSV Liitu liiduplaani katteks ja dotatsioonid. Edastati 24.09.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.
Indrek Toome	Põllumajanduse valmisolek sügislaveks ja elanikkonna varustamine toiduga. Vastas põllumajandusminister Vello Lind.
Indrek Toome	Kaubanduse valmisolek kindlustada elanikkond toidu- ja tarbekaupadega. Esitati ja edastati 04.10.1990. Vastas kaubandusminister Ants Laos.
23.10.1990	
Andres Ammas, Illar Hallaste, Jüri Liim	Okupatsiooniarmeest põgenenud noormehe üleandmine sõjaväepatrullile Tartus. Edastati 16.10.1990. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
Uno Anton, Peeter Lutt, Aavo Mölder	Tulumaksukoormusest. Esitati 16.10.1990, edastati 17.10.1990. Vastas rahandusminister Rein Miller.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
06.11.1990	
Aleksandr Gussev	Valitsuse liikmete ja nende asetäitjate palk (küsimuse käsitlemisel ei järgitud kõiki protseduurinõudeid). Vastas riigiminister Raivo Vare.
Kalju Koha, Ants Veetõusme	Eesti müntide verimimine. Esitati ja edastati 25.10.1990. Vastas Eesti Panga president Rein Otsason.
Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon	Välismajanduspoliitika ja riiklik välismajanduslik tegevus. Vastas Välismajandusameti peadirektor Mehis Pilv.
Sõltumatud demokraadid	Eesti kroonide trükkimiseks üle kantav valuuta. Vastas Eesti Panga president Rein Otsason.
20.11.1990	
Pavel Jermoškin, Sergei Sovetnikov, Nikolai Zolin, Aleksei Zõbin	Valitsuse autode reservfondi kasutamine. Edastati 13.11.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare (vastus ka kirjalikult).
Valeri Kois	Eesti Vabariigi Valitsuse ja Leningradi linna- ja oblastinõukogu vahel sõlmitud lepingus ette nähtud erikokkulepe Leningradi oblasti ja Eesti majanduspiiri staatuse kohta. Esitati 10.11.1990, edastati 13.11.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Heino Kostabi, Mart Madisson, Juhan Telgmaa	Hankelepingute sõlmimine ja tööhõive. Vastasid materiaalse ressursside ministri asetäitja Jüri Rapoport, tööstus- ja energeetikaminister Jaak Tamm.
Marju Lauristin	Eksportivate liha- ja piimasaaduste hinnad. Edastati 13.11.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Roland Nymann.
Andrus Ristkok	Transsendentalse meditatsiooni õpetuse fanaatiline levitamine Eestis. Esitati 05.11.1990, edastati 06.11.1990. Vastasid tervishoiuminister Andres Ellamaa, haridusminister Rein Loik.
Sergei Sovetnikov	Kaitseliidu tegevus. Esitati 12.11.1990, edastati 13.11.1990. Vastas riigiminister Raivo Vare.
04.12.1990	
Andres Ammas, Illar Hallaste, Liia Hänni, Johannes Kass, Mart Laar, Jüri Liim, Jüri E. Põld	Streikidest kinnipidamiskohtades. Esitati 06.11.1990, edastati 07.11.1990. Vastas siseministri asetäitja Aare Kitsing.
Uno Anton, Ants Käärma	Eesti Maapanga tegevus ja valitsuse määruse täitmine, finantsprobleemid – liha hinnad. Esitati 21.11.1990, edastati 26.11.1990. Vastas rahandusminister Rein Miller.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Lembit Kaljuvee, Toomas Kork	Seadusloome tegelik seis Eesti Vabariigis. Esitati ja edastati 15.11.1990. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Valeri Kois	Sonda metsapunkti iseseisvaks ettevõtteks muutmise seoses metsatööstuse probleemidega. Esitati 20.11.1990, edastati 22.11.1990. Vastas tööstus- ja energeetikaminister Jaak Tamm.
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (alla kirjutanud Illar Hallaste, Mart Laar), Liberaal-demokraatlik fraktsioon (Tiit Käbin), sõltumatu Kaido Kama, Sõltumatud demokraadid (Alar Maarend)	Investeeringute maksu kohta. Esitati 05.11.1990, edastati 06.11.1990. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon (alla kirjutanud Rein Veidemann)	Kasutamata assigneeringud (Vabariigi Valitsuse 02.10.1990 määrus nr 202). Edastati 13.11.1990. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Sõltumatud demokraadid, teadus-, haridus- ja kultuurikomisjon (alla kirjutanud Jaak Jõerüüt)	Tselluloosi tootmise lõpetamisega seonduvad probleemid Tallinna Tselluloosi- ja Paberikombinaadis. Edastati 22.11.1990. Vastasid tööstus- ja energeetikaminister Jaak Tamm, materiaalsete ressursside minister Aleksander Sikkal.
Sõltumatud demokraadid (alla kirjutanud Ülo Uluots)	Valuutaoperatsioonid. Esitati 21.11.1990, edastati 22.11.1990. Vastas Eesti Panga president Rein Otsason.
Ülo Uluots	Poolleliolev õppekompleks Lasnamäel (anda 36. kutsekooli hooned Tallinna Pedagoogilise Instituudi käsutusse). Esitati 15.11.1990, edastati 20.11.1990. Vastas haridusminister Rein Loik.
Rein Veidemann	Poolleliolev õppekompleks Lasnamäel (anda 36. kutsekooli hooned Tallinna Pedagoogilisele Instituudile vene koolide õpetajate ettevalmistamiseks). Edastati 26.11.1990. Vastas haridusminister Rein Loik.
18.12.1990	
Nikolai Aksinin	Suurest Isamaasõjast osavõtnutele pensioni maksmine. Esitati ja edastati 11.12.1990. Vastas sotsiaalhooldusminister Siiri Oviir.
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (alla kirjutanud Liia Hänni, Kalju Koha, Eldur Parder, Ivar Raig, Jüri Reinson, Hanno Schotter, Ain Tähiste) ja Aldo Tamm	Lammaste ja lambaliha kokkuost. Esitati ja edastati 04.12.1990. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Viktor Jermolajev	Madalama kategooria liha hinnad. Edastati 14.11.1990. Vastas Hinnaameti peadirektor Peeter Tammistu.
Ahti Kõo, Jüri Reinson	Noorsoopoliitika, noorsoo tervis ja noorte tööhõive korraldamine. Esitati ja edastati 10.12.1990. Vastas haridusminister Rein Loik.
Tõnis Mets	Väikesemõduliste eterniitplaatide tootmine. Esitati 03.12.1990, edastati 05.12.1990. Vastas ehitusministri asetäitja Aadu Kana.

1990. aastast on andmed ka 12 kirjalikult vastatud küsimuse ning 14 küsimuse kohta, mille puhul ei selgunud, kas vastus anti. Esitati ka reglemendile mittevastavaid küsimusi. Esitamise ja/või edastamise aega ei õnnestunud kõigi küsimuste puhul leida.

1991. aasta

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
29.01.1991	
Illar Hallaste, Ants Paju, Klavia Sergij	Välispoliitilise tegevuse kooskõlastamine Vabariigi Valitsuse ja Ülemnõukogu vahel (Vene NFSV Ülemnõukogus üheaegselt Ülemnõukogu delegatsioon ja Vabariigi Valitsuse esindajana Klara Hallik). Esitati ja edastati 25.01.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Jevgeni Kotšegarov	Sõjaväeosa jälgimine Vabariikliku Kiirabihaigla katuselt. Esitati 21.01.1991, edastati 22.01.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (alla kirjutanud Illar Hallaste, Mart Laar jt)	Eesti noormeeste tegevteenistus Eestis Nõukogude armees. Edastati 21.01.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Võrdsete õiguste eest (alla kirjutanud Pavel Panfilov)	Eesti Vabariigi välismajandussidemed ja eksport. Esitati 21.01.1991, edastati 22.01.1991. Vastas Välismajandusameti peadirektori asetäitja Ants Kirikal.
26.02.1991	
Jaak Allik	Õiguskaitseorganite võimalused ja kohustus tegutseda juhul, kui Eesti Vabariigi Valitsus rikub seadusi. Esitati ja edastati 21.02.1991. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (alla kirjutanud Illar Hallaste, Mart Laar)	Peaministri Edgar Savisaare kiri USA Senatile, senaator Alan J. Dixonile. Edastati 12.02.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Vladimir Lebedev	Toompea barrikaadid; kultuuriministri ütlus valitsuse moodustamisest eksiilis. Esitati ja edastati 21.02.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Sõltumatud demokraadid (alla kirjutanud Ülo Uluots)	Eesti Vabariigi infobüroo poolt määratud tõlk Alar Olljum Ülemnõukogu esimehe Arnold Rüttili ja Rootsi peaministri Ingvar Carlssoni kohtumisel Stockholmis. Esitati 11.02.1991, edastati 12.02.1991. Vastas välisminister Lennart Meri.
Võrdsete õiguste eest (alla kirjutanud Pavel Panfilov)	Eesti Vabariigi juhtide kaitse praegune korraldus. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
12.03.1991	
Nikolai Aksinin	IV Haigla kontingent (sõjaveteranide väljajätmine haigla patsientide nimekirjast). Esitati 18.02.1991, edastati 19.02.1991. Vastas tervishoiuminister Andres Ellamaa.
Jaak Allik, Teet Kallas, Rein Veidemann	Loomeliitude ja nende kuuluvate tootmisettevõtete vabastamine kõigist riigimaksudest. Edastati 20.02.1991. Vastas rahandusministri asetäitja Antti Vinnal.
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (alla kirjutanud Ivar Raig)	Vabariigi Valitsuse ja Põllumajandusministeeriumi tegevus privatiseerimisest ettevalmistamiseks. Esitati 19.02.1991, edastati 20.02.1991. Vastas põllumajandusministri asetäitja Maido Pajo.
Jüri Liim, Ivar Raig, Arvo Sirendi, Andres Tarand	Kaubaresursid ja nende jaotamise sotsiaalse õigluse tagamine. Edastati 26.02.1991. Vastas kaubandusminister Ants Laos.
Heldur Peterson	Eesti Vabariigi põllumajanduse omandireformi eelnõu ettevalmistamine. Esitati 21.02.1991. Vastas põllumajandusministri asetäitja Maido Pajo.
Sotsiaaldemokraatlik fraktsioon (alla kirjutanud Rein Veidemann)	Semipalatinskisse küüditatud eestlaste sotsiaalsed garantiid. Edastati 26.02.1991. Vastasid tervishoiuminister Andres Ellamaa, sotsiaalhooldusminister Siiri Oviir.
26.03.1991	
Jaak Allik	Rahva Hääle 03.03.1991 artikkel „Julgeolek on volitatud teatama” (litsentsiseaduse rikkumine). Edastati 20.03.1991. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (alla kirjutanud Liia Hänni, Kalju Koha, Ivar Raig, Jüri Reinson, Hanno Schotter, Ain Tähiste), toetab: Aldo Tamm	Ebaseaduslikult võõrandatud vara (endiste omanike ja nende pärijate ringi kindlaksmääramine ja maaseaduse eelnõu). Esitati ja edastati 20.03.1991. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Ants Käärma	Tulumaksu laekumine kohalike omavalitsuste eelarvesse. Esitati ja edastati 21.02.1991. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Tõnis Mets	Mõnede kalatoodangu artiklite hinnatõus. Esitati 28.02.1991, edastati 02.03.1991. Vastas Hinnaameti peadirektor Peeter Tammistu.
Andrus Ristkok, Hanno Schotter	Elanikkonna suhkruga varustamine, suhkrupeedi kasvatamine. Esitati ja edastati 20.03.1991. Vastas põllumajandusministri asetäitja Roland Nymann.
09.04.1991	
Küllo Arjakas, Hillar Eller, Toomas Kork, Jüri Reinson	Eesti, Läti ja Leedu Vabariigi vaheline majanduskoostöö. Esitati ja edastati 20.03.1991. Vastas majandusminister Jaak Leimann.
Ain Tähiste	Eesti Panga laenusertifikaatide müügist tulenevate vahendite kasutamine; miks pole loodud pangainspektuuri. Esitati ja edastati 27.03.1991. Vastas Eesti Panga president Rein Otsason.
23.04.1991	
Illar Hallaste, Jaak Jõerüüt, Ivar Raig	Turumajandusele ülemineku ettevalmistused; Vabariigi Valitsuse vastav programm. Esitati 11.04.1991, edastati 12.04.1991. Vastas majandusminister Jaak Leimann.
07.05.1991	
Andrei Prii	Eesti meremeeste töötamine välislaevadel. Esitati ja edastati 21.03.1991. Vastas Veeteede Ameti peadirektor Nathan Tõnnisson.
Ülo Uluots	Ehitusettevõtete hanketööd väljapoole vabariiki. Esitati 22.04.1991, edastati 23.04.1991. Vastas ehitusministri asetäitja Urmo Kala.
21.05.1991	
Lembit Arro, Andrus Ristkok, Hanno Schotter	Suhkrupeedi kasvatamine. Edastati 16.05.1991. Vastas majandusministri asetäitja Mart Opmann.

Vastamise kuupäev	Teema. Esitamise kuupäev
Esitaja	Vastaja
Eelarve-majanduskomisjon (alla kirjutanud Ants Veetõusme)	Välisvaluuta vahetamine (küsimus kodanike ühisavalduse alusel). Esitati 09.05.1991 (kodanike kiri 15.04.1991), edastati 10.05.1991. Vastasid Eesti Panga president Rein Otsason, Välismajandusameti peadirektor Mehis Põlv.
Pavel Grigorjev	Kalurikolhooside sotsiaalmaksusoodustuste kaotamine. Esitati 07.05.1991, edastati 10.05.1991. Vastas rahandusministri asetäitja Antti Vinnal.
Johannes Kass	Kalevi toodete müük valuuta eest Pärnus. Esitati 06.05.1991, edastati 10.05.1991. Vastasid Välismajandusameti peadirektor Mehis Põlv, kaubandusministri asetäitja Urve Nõu.
Heino Kostabi	Arhiividest omandiõigust tõendavate dokumentide väljastamise kiirendamine; omanike registri pidamine maakondades. Esitati 07.05.1991, edastati 10.05.1991. Vastasid Arhiiviameti peadirektor Peep Pillak, justiitsminister Jüri Raidla.
Jevgeni Kotšegarov	Notariaalkontorite võrgu areng Tallinnas. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Vladimir Lebedev	H. Pöögelmanni nim. Elektrotehnika Tehase abimajandi maa Rapla maakonnas. Edastati 10.05.1991. Vastas põllumajandusministri asetäitja Agu Kõõp.
04.06.1991	
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm	Valitsuse programm üleminekuks turumajandusele. Vastasid majandusministri asetäitja Erik Terk, majandusministri asetäitja Mart Opmann.
Aleksandr Gussev	Liha ja lihatoodete hinnatõus. Esitati 14.05.1991, edastati 15.05.1991. Vastas Hinnaameti peadirektor Peeter Tammistu.
Ants Käärma	Tulumaksu laekumine kohalike omavalitsuste eelarvesse. Esitati 23.05.1991, edastati 24.05.1991. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Mart Laar	Osaku arvutamine omandireformi läbiviimisel. Edastati 24.05.1991. Vastas majandusministri asetäitja Erik Terk.
18.06.1991	
Eesti Maa-keskerakonna saadikurühm (alla kirjutanud Liia Hänni, Ivar Raig, Jüri Reinson, Ain Tähiste jt)	Valitsuse aktide eiramine (mis takistab valitsuse määruste ja otsuste täitmist ettevõtete ja ametiisikute poolt; millist abi vajab valitsus seaduslikkuse tagamiseks Ülemnõukogult). Esitati ja edastati 16.05.1991. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev	Teema. Esitamise kuupäev
Esitaja	Vastaja
Peet Kask	Valitsuse seisukoht Jüri Kaljuvee Narva vabamajanduspiirkonda käsitleva artikli „Narva erimajandustsoon ja känguruefekt” kohta. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Mart Laar, Jüri Liim	Vangide streik Rummu koloonias. Edastati 24.05.1991. Vastas Siseministeeriumi Kohtuotsuste Täitmise Ameti peadirektori kt Ants Väravas.
Mart Laar, Jüri E. Pöld	NSV Liidu Riikliku Julgeoleku Komitee Eesti osakonna likvideerimise valitsuskomisjoni töö käik. Esitati ja edastati 11.06.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Enn Pöldroos	Peaministri seisukoht Endel Lippmaa esitatud Narva vabamajanduspiirkonna loomist puudutava materjali kohta. Esitati ja edastati 11.06.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
17.09.1991	
Vladimir Lebedev	NSV Liidu rahvasaadiku Vladimir Jarovoi korteri läbiotsimise sanktsioneerimine. Esitati 28.08.1991, edastati 29.08.1991. Vastas Vabariigi peaprokurör Leo Urge.
Juhan Telgmaa	Maa- ja linnaelanike sissetulekute erinevuse suurenemine. Esitati 09.09.1991, edastati 10.09.1991. Vastas sotsiaalminister Arvo Kuddo.
Juhan Telgmaa	EKP varade ülevõtmise komisjoni koosseis (miks pole Ülemnõukogu volitatud esindajaid). Esitati ja edastati 10.09.1991. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Võrdsete õiguste eest	Üleliiduliselt eraldatud rahade kasutamine (NSV Liidu Ülemnõukogu naiste olukorra parandamist käsitleva otsuse täitmine). Esitati 13.08.1991. Vastas rahandusministri asetäitja Antti Vinnal.
Võrdsete õiguste eest (alla kirjutanud Vladimir Lebedev, Aleksei Zõbin jt)	Kommunaalteenuste hinnad. Esitati 12.08.1991, edastati 15.08.1991. Vastas Hinnaameti peadirektor Peeter Tammistu.
24.09.1991	
Nikolai Aksinin	Viljandi KGB töötajale korteri eraldamine. Esitati ja edastati 19.08.1991. Vastas Kommunaalameti peadirektor Toivo Lippmaa.
08.10.1991	
Indrek Toome	Sloveenia iseseisvuse tunnustamine (millistele Eesti Vabariigi seadusandlikele aktidele see tugines). Esitati ja edastati 26.09.1991. Vastas välisminister Lennart Meri.
Indrek Toome	Suursaadikute kandidaatide valik. Esitati ja edastati 26.09.1991. Vastas välisminister Lennart Meri.

Vastamise kuupäev	Teema. Esitamise kuupäev
Esitaja	Vastaja
22.10.1991	
Klavidia Sergij	Valitsuse poolt kavandavad abinõud politseiteenistuste tugevdamiseks. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
Indrek Toome	Juurdlusbüroo loomine (millisele Eesti Vabariigis kehtivale seadusele tuginedes loodi Vabariigi Valitsuse esimehe korraldusega Ülemnõukogu esimehe ja peaministri ihukaitseteenistuse koosseisus juurdlobüroo; kooskõlastamine). Esitati ja edastati 26.09.1991. Vastas peaminister Edgar Savisaar.
Võrdsete õiguste eest (alla kirjutanud Pavel Panfilov)	Vahialuse Igor Šepelevitši vabastamisest keeldumine. Esitati ja edastati 16.10.1991. Vastas Vabariigi peaprokurör Leo Urge.
05.11.1991	
Lembit Arro	NSV Liidu riikliku kindlustuse maksmine. Esitati 17.10.1991, edastati 18.10.1991. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Teet Kallas, Jüri E. Pöld	Rahvussuhete ministri Artur Kuznetsovi esinemised, valitsuse seisukoht. Esitati 07.10.1991, edastati 11.10.1991. Vastas minister Artur Kuznetsov.
Indrek Toome	Rahvussuhete ministri Artur Kuznetsovi esinemised, valitsuse seisukoht. Esitati 10.10.1991, edastati 11.10.1991. Vastas minister Artur Kuznetsov.
19.11.1991	
Ülle Aaskivi	Viljandi Kasvatusliku Töö Kooloonia finantseerimine jt probleemid. Esitati 05.11.1991, edastati 08.11.1991. Vastas Kinnipidamiskohtade Ameti peadirektor Valeri Kravets.
Nikolai Aksinin, Lembit Annus, Genik Israeljan, Vladimir Kuznetsov, Vladimir Lebedev, Vladimir Malkovski, Pavel Panfilov, Sergei Petinov, Nikolai Zahharov	Töökollektiivide Ühendnõukogu arestitud pangaarved. Esitati 30.10.1991, edastati 08.11.1991. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Jaak Allik	Ajakirjanduses ilmunud teade NSV Liidu Kaitseministeeriumiga sõlmitud kokkuleppe kohta Nõukogude armee dessantvägede väljaviimiseks Viljandist ja Võrust. Esitati 05.11.1991, edastati 08.11.1991. Vastas riigiminister Raivo Vare.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Illar Hallaste, Kaido Kama	Rahandusministeeriumi määrus, mis vabastas käibemaksust NSV Liiduga seotud ettevõtted. Esitati ja edastati 14.11.1991. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Pavel Jermoškin	Eesti sõjaväkke kutsumine. Esitati 08.11.1991, edastati 14.11.1991. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Kristlik-demokraatlik saadikurühm (alla kirjutanud Illar Hallaste)	Ühe erakonna eelistamine (Vabariigi Valitsuse otsus eraldada EKP kasutusse maja Kentmanni 13). Esitati ja edastati 14.11.1991. Vastas riigiminister Raivo Vare.
Vladimir Kuznetsov, Sergei Sovetnikov	Eesti ja Balti Soojuselektrijaama varustamine seadmete ning varuosadega. Esitati 05.11.1991, edastati 08.11.1991. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Arvi Hamburg.
Sergei Petinov	Vabariigi Valitsuse plaanid riigi kütusega varustamiseks. Esitati 04.11.1991. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Riho Sild.
03.12.1991	
Ants Käärma	Endises Saksa DVs toodetud põllumajandusmasinate varuosade soodushinnaga ostmine. Esitati 19.11.1991, edastati 25.11.1991. Vastas põllumajandusministri asetäitja Maido Pajo.
17.12.1991	
Jaak Allik, Lembit Arro, Kalju Koha	Omandiõiguse taastamise lõpptähtaeg 27. detsember. Vastas majandusminister Jaak Leimann.
Küllo Arjakas	Eesti Rahvusraamatukogu uue hoone ehitamine. Esitati 27.11.1991, edastati 06.12.1991. Vastas ehitusminister Gennadi Golubkov.
Villu Jürjo	Olukord vanglates. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
Villu Jürjo	Riikliku tuletõrjeameti moodustamine. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
Vladimir Lebedev	Info nõudmine eeluurimisvanglas viibiva Igor Šepelevitši kohta. Vastas Vabariigi peaprokuröri asetäitja Jüri Kasesalu.
Jüri Liim	Spordipedagoogide Heino Lipu ja Vladimir Žulini vallandamine Tallinna Pedagoogilisest Instituudist. Esitati 21.11.1991, edastati 25.11.1991. Vastas haridusminister Rein Loik.
Tõnis Mets	Inflatsioonist tulenev ebavõrdsus valuutatouristide ja kohalike elanike vahel. Esitati 05.12.1991, edastati 06.12.1991. Vastas Eesti Panga president Siim Kallas.

1991. aastast on andmed ka 5 kirjalikult vastatud küsimuse ning 16 küsimuse kohta, mille puhul ei selgunud, kas vastus anti.

1992. aasta

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
14.01.1992	
Illar Hallaste, Kaido Kama	Majanduspiiri ületamise lihtsustatud kord (Vene NFSV halduses oleval territooriumil elavate Eesti Vabariigi kodanike huvide kaitse). Edastati 06.12.1991. Vastas justiitsminister Jüri Raidla.
Marju Lauristin	Saksa sõjaväes olnud isikutel Saksamaa Liitvabariigilt hüvituse saamise võimalus. Vastas välisminister Lennart Meri.
Eldur Parder	Põllumajandusmasinate tootmine vabariigis. Vastasid põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul, tööstus- ja energeetika- ministri asetäitja Koit Kaaristu.
28.01.1992	
Nikolai Aksinin	Teise maailmasõja veterani Endel Puusepa elamispiinnaga seotud küsimused. Edastati 17.01.1992. Vastas Elamuameti peadirektor Toivo Lippmaa.
Eelarve-majanduskomisjon (alla kirjutanud Kalju Koha)	Talumajapidamiste krediteerimiseks eraldatud 90 miljonit rubla (milliste pankade kaudu; krediteerimise tingimused). Esitati ja edastati 23.01.1992. Vastas Eesti Panga asepresident Vahur Kraft.
Kalju Koha, Aavo Mölder	Statistikaameti Tartu Infokeskuse hinnakiri. Edastati 17.01.1992. Vastas Statistikaameti peadirektor Rein Veetõusme.
Vladimir Kuznetsov	Rahaliste ülekannete lõpetamine Eesti Vabariigi ja SRÜ vahel. Vastas rahandusministri asetäitja Antti Vinnal.
Heldur Peterson	Siseministeeriumi volitused elanikkonna turvalisuse tagamiseks; teise maailmasõja aegsete relvade legaliseerimine; alaealiste seaduserikkumiste tõkestamine. Esitati ja edastati 23.01.1992. Vastas siseminister Olev Laanjärv.
11.02.1992	
Jaak Allik	26. jaanuaril Lossi platsil toimunud kaitsejõudude paraad. Edastati 05.02.1992. Vastas riigiminister Uno Veering.
Vladimir Lebedev	Kaitseliidu isikkoosseisu arv, relvastus, rahastamine, alluvus. Esitati 16.01.1992, edastati 17.01.1992. Vastas riigiminister Uno Veering.
Ants Paju, Hanno Schotter	Metsamajandite likvideerimisega kaasnevad probleemid. Edastati 30.01.1992. Vastas Metsaameti peadirektor Enn Tasso.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
25.02.1992	
Lembit Arro, Liia Hänni, Mart Laar, Ivar Raig	Talunikele krediidi andmine ja kütteenega varustamine jm (realiseerimata jäänud ehitusmaterjal; põllumajandustehnika; elekterside ja teedevõrgu väljaarendamine; Ülemnõukogu poolt taludele krediidi andmiseks eraldatud 90 miljoni kasutamine). Esitati 06.02.1992, edastati 07.02.1992. Vastasid kaubandusminister Aleksander Sikkal, põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul, transpordi- ja sideminister Enn Sarap, tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Koit Kaaristu, tööstus- ja energeetikaminister Aksel Treimann, Eesti Panga president Siim Kallas.
Jaan Lippmaa	Eesti Vabariigi Siseministeeriumi Riikliku Politsei ameti (Paikuse) Politseikooli ja Politseiakadeemia eelarve. Esitati 10.02.1992, edastati 13.02.1992. Vastas rahandusminister Rein Miller.
Peeter Lutt	Maaelanikkonna varustamine küttepuidu, ehituspuidu ja teiste puitmaterjalidega. Esitati 11.02.1992, edastati 13.02.1992. Vastas Metsaameti peadirektor Enn Tasso.
Ants Paju	Tartu metsamajandi metskondade raielankide müük oksjonitel. Esitati 28.01.1992. Vastas Metsaameti peadirektor Enn Tasso.
10.03.1992	
Jaak Allik	Endise kultuuriministri Lepo Sumera poolt ministeeriumile kuuluva hoone väljaüürimine ministeeriumi töötajatele. Edastati 04.03.1992. Vastas kultuuriminister Märt Kubo.
Kalju Koha, Andrus Ristkok	Tervishoiuministeeriumi raha paigutamine kommertstegevusse (AS Heka või Haigekassade Liit). Esitati ja edastati 13.02.1992. Vastas tervishoiuministri asetäitja Enn Õunpuu.
Ants Käärma	Isikutunnistuste väljaandmine. Esitati ja edastati 13.02.1992. Vastas Passiameti peadirektor Linnar Liivamägi.
Peeter Lutt	Pärnumaa talude väljamõõtmise peatamine; metsamajanduse ümberkorraldamine. Esitati 11.02.1992, edastati 13.02.1992. Vastas Maa-ameti peadirektor Raivo Valner.
Tõnis Mets	Hinnaameti roll Eestis väljalastava toodangu hinna kontrollimisel ja reguleerimisel. Esitati 25.02.1992, edastati 27.02.1992. Vastas Hinnaameti peadirektori asetäitja Enn-Toivo Annuk.
Põllumeeste kogu	Mesinike suhkruprobleemile lahenduse leidmine. Esitati ja edastati 27.02.1992. Vastas põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul.
Lehte Sööt (Hainsalu), Helgi Viirelaid	Kodakondsusameti poolt välja antud isikutunnistuste arv. Edastati 20.02.1992. Vastas Passiameti peadirektor Linnar Liivamägi.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Ants Veetõusme	Teiste organisatsioonide poolt Eestile osutatud välisabi ning Vabariigi Valitsuse osa selle vahendamisel. Edastati 27.02.1992. Vastas Välismajandusameti peadirektor Mehis Pilv.
24.03.1992	
Lembit Annus	Vene Föderatsiooni Välisministeeriumi noodiga seonduv. Esitati ja edastati 19.03.1992. Vastas välisministri asetäitja Enn Liimets.
Küllo Arjakas	Rahakaartide saatmise lõpetamisega seotud küsimused. Esitati 10.03.1992, edastati 12.03.1992. Vastas Eesti Posti peadirektor Ants Litvinov.
Uno Ugandi	Majandusolukord (Eesti Vabariigi Valitsuse majandusreformi komitee liikme Olev Luguse väide, et Eesti on pankrotis). Esitati ja edastati 19.03.1992. Vastas majandusminister Heido Vitsur.
07.04.1992	
Jaak Allik	Maagaasi hinna ühtlustamine (Viljandi ja Tallinna vahe 20 korda). Edastati 04.03.1992. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Arvi Hamburg.
Johannes Kass	SRÜ Loode piirkonna sõjaväeosade varustamine toidu ja kommunaalteenustega Eesti Vabariigi poolt ning SRÜ sõjaväelaste korteriüür ja kommunaalteenuste hind. Esitati 23.03.1992, edastati 26.03.1992. Vastasid kaubandusministri asetäitja Eiki Zernask, Elamuameti peadirektor Toivo Lippmaa.
Johannes Kass	Eesti Posti tariifid. Esitati 23.03.1992, edastati 26.03.1992. Vastas Eesti Posti peadirektor Ants Litvinov.
Möödukad (alla kirjutanud Andres Tarand)	Uute postitariifide kehtestamine. Vastas Eesti Posti peadirektor Ants Litvinov.
Ants Paju, Eldur Parder	Metsa müügihind (talunikele puidu müümise võimalus soodushindadega). Edastati 19.03.1992. Vastas Metsaameti peadirektor Andres Taliäär.
Tõnu Saarman	Bensiini hinna kujunemine. Esitati 17.03.1992, edastati 19.03.1992. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Arvi Hamburg.
21.04.1992	
Eelarve-majanduskomisjon (alla kirjutanud Jüri Reinson)	Eesti Vabariigi valuutale ülemineku ettevalmistustööde olukord. Esitati 09.04.1992. Vastas Eesti Panga president Siim Kallas.
Johannes Kass	Elamukooperatiivi ja riigile kuuluva maja kommunaalteenuste kümnekordne hinnavahe. Esitati 03.04.1992, edastati 09.04.1992. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Arvi Hamburg.

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
Hanno Schotter	Teraviljasaaduste ja saiatoodete järjekordne hinnatõus; valuutakursside kõikumine; konkurentsi ja monopoli käsitlevate seaduseelnõude jõudmine Ülemnõukogusse; retooriline küsimus: millega tegelevad Ülemnõukogu juhatus ja Presiidium? Esitati 26.03.1992. Vastasid majandusminister Heido Vitsur, Eesti Panga president Siim Kallas.
Sergei Sovetnikov	Vene kogukonna noorte tööpuudus. Esitati 06.04.1992, edastati 09.04.1992. Vastas tööminister Arvo Kuddo.
Rein Tamme	Kaitseminsteeriumi moodustamist käsitleva otsuse täitmine ning Kaitseliidu rakendamine. Esitati 16.03.1992, edastati 19.03.1992. Vastas riigiminister Uno Veering.
05.05.1992	
Haldusreformi komisjon (alla kirjutanud Andrus Ristkok)	Haldusreformi läbiviimine (sh omavalitsuste kindlustamine vajamineva ressursiga). Esitati 23.04.1992, edastati 24.04.1992. Vastas riigiminister Uno Veering.
Ants Paju	Kasvava metsa ja metsamaterjali välismaale müügi korraldamine Metsaameti halduses olevates metsades. Edastati 23.04.1992. Vastas keskkonnaminister Tõnis Kaasik.
Ivar Raig	Omandi- ja maareformi seaduste elluviimine; nafta- ja bituumeniterminali ehitamine; haldusreformi kiirendamine (lisatud Viimsi elanike protestikirjad). Esitati 13.04.1992, edastati 16.04.1992. Vastasid keskkonnaminister Tõnis Kaasik, tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Arvi Hamburg, transpordi- ja sideministri asetäitja Nathan Tõnnisson, justiitsminister Märk Rask, majandusministri asetäitja Ardo Kamratov, põllumajandusminister Aavo Mölder, riigiminister Uno Veering.
19.05.1992	
Eelarve-majanduskomisjon, sotsiaalkomisjon (alla kirjutanud Jüri Reinson, Lehte Sööt (Hainsalu))	Raharinglus (kütusekriis, toiduainete kriis ja sularahanappus, rahareform). Vastas peaminister Tiit Vähi.
Peet Kask	Rahvastiku arvestuse kaardid. Esitati 12.05.1992, edastati 14.05.1992. Vastas siseminister Robert Närska.
Vitali Menšikov, Pavel Panfilov	Ülemnõukogu otsuse „Kodakondsuse seaduse rakendamise kohta” täitmine (Vene-Eesti lepingu punkt, mille kohaselt Eesti garanteerib sissekirjutust omavatele isikutele võimaluse saada Eesti kodakondsus). Esitati ja edastati 16.04.1992. Vastas Passiameti peadirektor Linnar Liivamägi.

Vastamise kuupäev Esitaja	Teema. Esitamise kuupäev Vastaja
02.06.1992	
Kaljo Ellik, Vello Pohla	Metssigade ülemäärane arvukus ja rüüste. Esitati 13.05.1992, edastati 14.05.1992. Vastas keskkonnaministeeriumi osakonnajuhataja Tiit Randla.
Johannes Kass	Vabariigi Valitsuse määrus „Naturalisatsiooni korras Eesti Vabariigi kodakondsusesse astumise korraldamise kohta”. Esitati ja edastati 07.05.1992. Vastas justiitsminister Märt Rask.
Keskkonnakomisjon (alla kirjutanud Andres Tarand)	Investeeringipoliitika ja keskkonnakaitse (ühikordselt kasutatava taara kasutuselevõtt, tekkiva prügi käitlus). Esitati 02.05.1992, edastati 05.05.1992. Vastasid põllumajandusministri asetäitja Rein Nigul, keskkonnaministri asetäitja Eva Kraav.
Möödukad (alla kirjutanud Andres Tarand)	11 küsimust tervishoiukorralduse kohta. Edastati 06.05.1992. Vastas tervishoiuminister Andres Kork.
16.06.1992	
Pavel Grigorjev, Sergei Sovetnikov	VAZ-autode varuosadega kindlustamine, remont ja teenindus. Vastas tööstus- ja energeetikaministri asetäitja Koit Kaaristu.
Ants Käärma	Värviliste metallide ost-müük, varguse ja vandalismi tõkestamine. Esitati 03.06.1992, edastati 04.06.1992. Vastasid justiitsminister Märt Rask, kaubandusministri asetäitja Raivo Kütt.
Vladimir Lebedev, Pavel Panfilov	Eesti Vabariigi kaitsejõud (24.05.1992 Valgas toimunu valgusel). Esitati 01.06.1992, edastati 02.06.1992. Vastas kaitseministri asetäitja Toomas Puura.
Jaan Lippmaa	Tulirelvaseaduse eelnõu; välisriikides elavate Eesti Vabariigi kodanike õiguslik staatus (topeltkodakondsus). Esitati 03.06.1992, edastati 04.06.1992. Vastas siseminister Robert Närska.
Jaan Lippmaa	Kaitsealatuskeskus. Esitati 10.06.1992, edastati 11.06.1992. Vastas kaitseministri asetäitja Toomas Puura.

1992. aastast on andmed ka 12 küsimuse kohta, mille puhul ei selgunud, kas vastus anti ning ühe kohta, mille esitaja tagasi võttis.

Infotunnis vastatud eelnevalt registreeritud kirjalikud küsimused

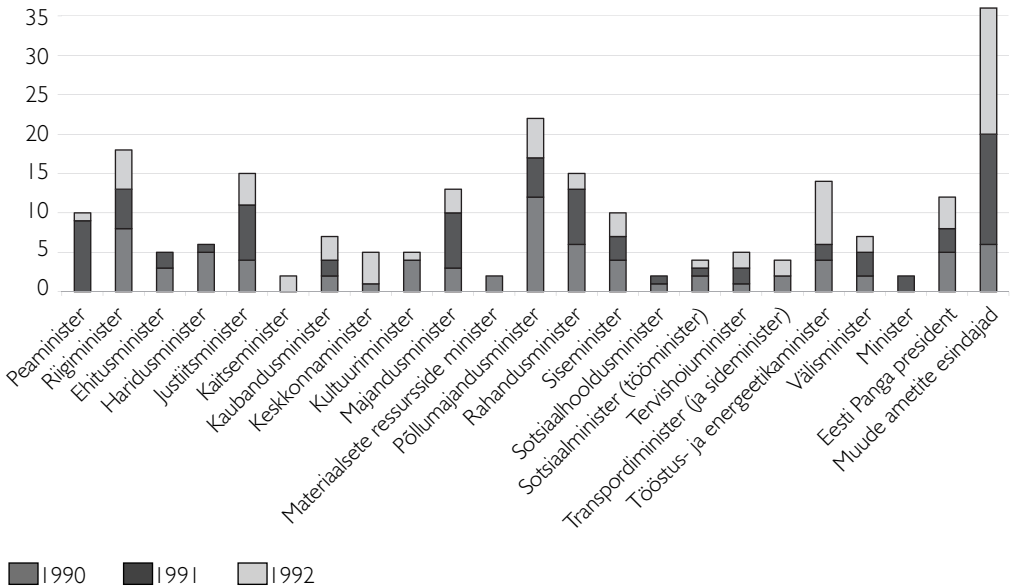
Vastaja	1990	1991	1992	Kokku
Peaminister	0	9	1	10
Ehitusminister	3	2	0	5
Haridusminister	5	1	0	6
Justiitsminister	4	7	4	15
Kaitseminister	–	–	2	2
Kaubandusminister	2	2	3	7
Keskkonnaminister	1	0	4	5
Kultuuriminister	4	0	1	5
Majandusminister	3	7	3	13
Materiaalsete ressursside minister	2	0	–	2
Põllumajandusminister	12	5	5	22
Rahandusminister	6	7	2	15
Riigiminister	8	5	5	18
Sideminister	0	0	–	0
Siseminister	4	3	3	10
Sotsiaalhooldusminister	1	1	0	2
Sotsiaalminister (tööminister)	2	1	1	4
Tervishoiuminister	1	2	2	5
Transpordiminister (transpordi- ja sideminister)	2	0	2	4
Tööstus- ja energeetikaminister	4	2	8	14
Välisminister	2	3	2	7
Minister (energeetika)	–	–	0	0
Minister (läbirääkimised NSV Liiduga)	0	0	–	0
Minister (rahvussuhted)	0	2	0	2
Eesti Panga president	5	3	4	12
Riiklike ametite esindajad jt volitatud isikud	6	14	16	36
Kokku	77	76	68	221

Märkus: Tabelis on toodud infotunnis suuliselt vastatud ja eelnevalt registreeritud kirjalikud küsimused (stenogrammis tihti nimetatud järelepärimisteks, aga ekslikult ka arupärimisteks) vastajate kaupa (mööndustega on arvestatud ka kolme küsimust, mis esitati enne kirjalikult, kuid said vastuse väljaspool infotundi eraldi päevakorrapunkti arutelu raames ning ühte, mis ei läbinud kõiki protseduurinõudeid; ministrite puhul on arvestatud ka nende asetäitjate vastatud küsimusi). Mitme vastaja puhul kajastub üks järelepärimine kõigi vastajate juures. Kokku vastati 195 kirjalikule küsimusele. Lisaks neile vastati kirjalikult 17 küsimusele; 42 puhul jäi selgusetuks, kas vastus anti; ühe kohta on andmed, et esitaja

loobus küsimusest. Esitati ka küsimusi, mis ei vastanud reglemendile, neid pole siin arvestatud (näiteks 1990. aastal esitas Nikolai Aksinin küsimuse Ülemnõukogu esimehele, sellele vastas õiguskomisjoni esimees Tõnu Anton). Eraldi kirjalikuks küsimuseks ei loeta infotunnis vastajale esitatud täpsustavaid küsimusi. Andmed on koostatud Riigiarhiivi materjalide (peamiselt „Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute arupärimised“ ERA.R-3.4.237; ERA.R-3.4.238 ning ERA.R-3.4.238a) ja Ülemnõukogu stenogrammide põhjal, ei pruugi olla täielikud, näiteks reeglina ei kajastunud allikates kirjalikult antud vastused.

Joonis 6.1. Infotunnis vastatud eelnevalt registreeritud küsimused

6.3. Ametiisikute nimetamine ja vabastamine

6.3.1. Ülemkohus

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus ³	Avaldamis-andmed
Ülemkohtu esimees	Jaak Kirikal	ÜN otsus 03.04.1990 59-24-4 valiti ametisse	ÜVT 1990, 12, 187
Ülemkohtu esimehe esimene asetäitja	Jaano Odar	ÜN otsus 08.05.1990 76-1-5 valiti ametisse	ÜVT 1990, 14, 240
Ülemkohtu esimehe asetäitja	Vladimir Litvinov	08.05.1990 46-38-5 ei valitud ametisse	
Ülemkohtu liikmed	Jüri Ilvest	ÜN otsus 08.05.1990 68-12-7 valiti ametisse	ÜVT 1990, 14, 240
	Räni Kalk	64-20-4 valiti ametisse	
	Rein Kiviloo	72-9-4 valiti ametisse	
	Tiit Kollom	71-6-7 valiti ametisse	
	Mart Kõiv	79-2-5 valiti ametisse	
	Vladimir Litvinov	53-31-4 valiti ametisse	
	Vaike Merka	62-18-7 valiti ametisse	
	Arvo Paasma	75-3-5 valiti ametisse	
	Uno Pender	75-3-8 valiti ametisse	
	Ain Seppik	76-3-6 valiti ametisse	
	Nelja Zaitseva	57-24-5 valiti ametisse	
	Hans Tuulberg	66-11-6 valiti ametisse	

³ Kasutatud on otsuse sõnastust: „kinnitati”, „nimetati”, „valiti” jne.

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
	Lilia Veizblat	70-9-5 valiti ametisse	
	Armand Vijard	57-21-8 valiti ametisse	
	Mihhail Gnidin	37-41-5 ei valitud ametisse	
Ülemkohtu rahvakaasistujad	199 rahvakaasistujat	ÜN otsus 08.05.1990 76-1-5 valiti ametisse	ÜVT 1990, 14, 240
Ülemkohtu presiidiumi liikmed	Jaak Kirikal Rein Kiviloo Tiit Kollom Vaike Merka Jaano Odar Peeter-Uno Rahi Hans Tuulberg	ÜNP seadlus 10.05.1990 kinnitati ametisse	ÜN Presiidiumi protokoll 10.05.1990
Ülemkohtu kohtukolleegejumide esimehed	Tsiviilasjade kohtukolleegejum: Jaano Odar Kriminaalasjade kohtukolleegejum: Peeter-Uno Rahi	ÜNP otsus 10.05.1990 kinnitati ametisse	ÜN Presiidiumi protokoll 10.05.1990
Ülemkohtu esimehe asetäitja	Peeter-Uno Rahi	ÜN otsus 29.05.1990 69-0-5 valiti ametisse	ÜVT 1990, 17, 273
Ülemkohtu liige	Mihhail Gnidin	11.06.1990 49-25-9 ei valitud ametisse	
Ülemkohtu liige	Maie Kram	ÜN otsus 07.11.1990 75-0-1 valiti ametisse	RT 1990, 17, 191
Ülemkohtu liige	Vaike Merka	ÜN otsus 23.01.1991 70-0-3 vabastati ametist seoses pensionilejäämisega	RT 1991, 4, 55
Ülemkohtu presiidiumi liige	Jüri Ilvest	ÜNP seadlus 14.02.1991 kinnitati ametisse	RT 1991, 6, 89
Ülemkohtu liige	Jüri Paap	ÜN otsus 17.10.1991 55-1-2 valiti ametisse	RT 1991, 36, 448

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Ülemkohtu liige	Ain Seppik	ÜN otsus 23.01.1992 69-0-0 vabastati ametist seoses üleminekuga teisele tööle	RT 1992, 3, 42
Riigikohtu esimees	Jaak Kirikal	11.05.1992 21-29-18 ei nimetatud ametisse	

6.3.2. Teised kohtud

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Harju Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Allan Ratso	ÜNP otsus 23.04.1990 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 23.04.1990
Tallinna Mererajooni Rahvakohtu kohtunik	Koidula Laurisaar	ÜN otsus 11.06.1990 65-4-5 valiti ametisse	ÜVT 1990, 19, 290
Valga Maakohtu kohtunik	Vello Luik	ÜN otsus 11.06.1990 60-5-6 valiti ametisse	ÜVT 1990, 19, 290
Harju Maakohtu kohtunik	Ludmilla Pani	11.06.1990 35-27-11 ei valitud ametisse	
Tartu Linnakohtu kohtunik	Andres Past	ÜN otsus 11.06.1990 56-8-10 valiti ametisse	ÜVT 1990, 19, 290
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Andres Alas	ÜNP otsus 28.08.1990 vabastati ametist	RT 1990, 7, 87
Harju Maakohtu kohtunik	German Nagovitsõn	ÜNP otsus 06.12.1990 vabastati ametist	RT 1990, 21, 264
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Malle Seppik	ÜN otsus 11.12.1990 53-4-11 valiti ametisse	RT 1990, 21, 265
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Jelena Benevolenskaja	ÜNP otsus 13.12.1990 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 13.12.1990

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Galina Lipinskaja	ÜNP otsus 20.12.1990 vabastati ametist	RT 1991, 3, 38
Tartu Maakohtu kohtunik	Kadri Siibak	ÜNP otsus 24.01.1991 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 24.01.1991
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Avo Greebe	ÜN otsus 31.01.1991 55-4-3 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Tallinna Mererajooni Rahvakohtu kohtunik	Margus Heek	ÜN otsus 31.01.1991 63-2-4 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Pärnu Linnakohtu kohtunik	Teet Olvik	ÜN otsus 31.01.1991 57-4-6 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Tartu Linnakohtu kohtunik	Rein Pärtel	ÜN otsus 31.01.1991 59-4-3 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Valga Maakohtu kohtunik	Viivi Sepp	ÜN otsus 31.01.1991 63-3-2 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Tallinna Mererajooni Rahvakohtu kohtunik	Julia Vernikova	ÜN otsus 31.01.1991 61-2-3 valiti ametisse	RT 1991, 4, 62
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Eha Popova	ÜN otsus 28.03.1991 56-2-4 valiti ametisse	RT 1991, 10, 155
Narva Linnakohtu kohtunik	Andrei Ruube	28.03.1991 37-18-4 ei valitud ametisse	
Tallinna Lenini Rajooni Rahvakohtu kohtunik	Vallo Sillat	ÜNP otsus 10.10.1991 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 10.10.1991
Valga Maakohtu kohtunik	Vambola Oll	ÜNP otsus 10.10.1991 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 10.10.1991
Lääne Maakohtu kohtunik	Allar Jõks	ÜN otsus 20.11.1991 64-1-2 valiti ametisse	RT 1991, 41, 501

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Tallinna Linnakohtu kohtunik	Ivi Kesküla	ÜN otsus 20.11.1991 64-3-2 valiti ametisse	RT 1991, 41, 501
Tartu Maakohtu kohtunik	Donald Kiidjärv	ÜN otsus 20.11.1991 66-1-2 valiti ametisse	RT 1991, 41, 501
Harju Maakohtu kohtunik	Ardi Šuvalov	ÜN otsus 20.11.1991 54-1-3 valiti ametisse	RT 1991, 41, 501
Pärnu Linnakohtu kohtunik	Olev Otsus	ÜNP otsus 21.11.1991 vabastati ametist	RT 1991, 42, 510
Haapsalu Maakohtu kohtunik	Aita Rajavere	ÜN otsus 12.02.1992 66-1-1 vabastati ametist	RT 1992, 6, 88
Tartu Linnakohtu kohtunik	Andres Past	ÜN otsus 22.04.1992 66-1-5 vabastati ametist	RT 1992, 17, 251
Rapla Maakohtu kohtunik	Helje Päivil	ÜN otsus 22.04.1992 68-1-5 vabastati ametist	RT 1992, 17, 252
Tallinna Linnakohtu kohtunik	Avo Greebe	ÜN otsus 11.06.1992 55-1-5 vabastati ametist	RT 1992, 27, 358

6.3.3. Riiklik Arbitraaž

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Riiklik peaarbiter, Riikliku Arbitraaži koosseis	Anatoli Berezi	ÜN otsus 04.04.1990 70-17-3 volitusi pikendati	ÜVT 1990, 12, 188
Riiklik arbiter	Ludmilla Moskaljova	ÜNP seadlus 07.02.1991 vabastati ametist	RT 1991, 5, 75
Riiklik arbiter, Riikliku Arbitraaži kolleegiumi liige	Ivetta Tšernova	ÜNP seadlus 16.01.1992 vabastati ametist	RT 1992, 3, 38

6.3.4. Eesti Pank

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamisandmed
Eesti Panga nõukogu liikmed	ÜN liikmed: Ülo Uluots Ants Veetõusme ning Raimund Hagelberg, Rudolf Jalakas, Siim Kallas, Rein Miller, Rein Otsason, Ivi Proos, Mart Sõrg ⁴ Kandidaadid ka: Uno Anton – ÜN liige Anatoli Makarov	ÜN otsus 15.11.1990 54-14-9 nimetati ametisse 42-29-5 ei nimetatud ametisse 15-50-9 ei nimetatud ametisse	RT 1990, 18, 215
Eesti Panga nõukogu esimees	Siim Kallas	23.01.1991 51-25-8 ei nimetatud ametisse	
Eesti Panga nõukogu esimees	Ants Veetõusme	ÜN otsus 13.05.1991 60-11-9 nimetati ametisse	RT 1991, 17, 229
Eesti Panga president, Eesti Panga nõukogu liige	Rein Otsason	ÜN otsus 18.09.1991 65-6-9 vabastati ametist	RT 1991, 32, 394
Eesti Panga president	Siim Kallas	ÜN otsus 23.09.1991 63-10-6 nimetati ametisse	RT 1991, 32, 395
Eesti Panga nõukogu liige	Uno Mereste	ÜN otsus 23.09.1991 69-0-35 nimetati ametisse	RT 1991, 32, 396

⁴ ÜN otsustas eelarve-majanduskomisjoni esitatud kandidaatide nimekirja hääletada tervikuna, mitte kandidaate ühekaupa. ÜN liikmete poolt esitatud kaks lisakandidaati ei saanud ametisse nimetamiseks vajalikku toetust (vt ÜN stenogramm 15.11.1990).

6.3.5. Riigikontroll

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis- andmed
Riigikontrolör	Hindrek-Peeter Meri	ÜN otsus 20.09.1990 72-2-6 nimetati ametisse	RT 1990, 9, 107
Riigikontrolli peakontrolör	Olav Lüüs	ÜN otsus 05.12.1990 59-7-5 nimetati ametisse	RT 1990, 21, 253
Riigikontrolli peakontrolör	Georg Männik	ÜN otsus 05.12.1990 63-5-1 nimetati ametisse	RT 1990, 21, 254
Riigikontrolli peakontrolör	Sven Potapov	ÜN otsus 05.12.1990 60-7-6 nimetati ametisse	RT 1990, 21, 252
Riigikontrolli peakontrolör	Jaan Tedder	ÜN otsus 05.12.1990 63-4-7 nimetati ametisse	RT 1990, 21, 255
Riigikontrolöri asetäitja	Rein Söörd	ÜN otsus 20.03.1991 68-7-4 nimetati ametisse	RT 1991, 10, 149

6.3.6. Eesti Vabariigi rahareformi komitee

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis- andmed
Eesti Vabariigi rahareformi komitee [sõltumatu teadlasest] liige	Siim Kallas	ÜN otsus 05.06.1991 64-6-5 nimetati ametisse	RT 1991, 19, 244
Eesti Vabariigi rahareformi komitee [sõltumatu teadlasest] liige ⁵	Rudolf Jalakas	ÜN otsus 12.02.1992 66-2-3 nimetati ametisse	RT 1992, 6, 87

⁵ Ülemnõukogu nimetas rahareformi komiteesse uue sõltumatu teadlasest liikme, kuna varem sellel kohal olnud Siim Kallas nimetati 23.09.1991 Eesti Panga presidendiks ja kuulus komiteesse ametikoha alusel.

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Eesti Vabariigi rahareformi komitee sõltumatu teadlasest liikme asendaja ⁶	Kandidaadid: Raimund Hagelberg Ardo Hansson	Ardo Hansson - 45 poolthäält; Raimund Hagelberg - 18 poolthäält ÜN otsus 11.06.1992 Ardo Hansson 56-0-1 nimetati ametisse	RT 1992, 27, 354

6.3.7. Maavanemad ja linnapead

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Võru maavanem	Elmar Tiit, Einar Rannit	ÜN otsus 05.11.1990 73-6-8 Elmar Tiit vabastati ametist, Einar Rannit kinnitati ametisse	RT 1990, 17, 190
Rapla maavanem	Harri Õunapuu	ÜN otsus 18.04.1991 65-4-2 vabastati ametist	RT 1991, 14, 194
Rapla maavanem	Kalle Tälviste	ÜN otsus 18.04.1991 68-1-3 kinnitati ametisse	RT 1991, 14, 195
Tartu linnapea	Toomas Mendelson	ÜN otsus 07.11.1991 60-3-4 vabastati ametist	RT 1991, 39, 479
Tartu linnapea	Ants Veetõusme	ÜN otsus 04.12.1991 63-10-8 kinnitati ametisse	RT 1991, 44, 535
Kohtla-Järve linnapea	Ain Kalmaru	ÜN otsus 04.12.1991 73-4-5 kinnitati ametisse	RT 1991, 44, 538
Harju maavanem	Anti Oidsalu	ÜN otsus 04.12.1991 72-3-3 vabastati ametist	RT 1991, 44, 536

⁶ Ülemnõukogu nimetas rahareformi komiteesse sõltumatu teadlasest liikme asendaja varem sellel kohal olnud Rudolf Jalakase haiguse tõttu. Esitati kaks kandidaati (vt ÜN stenogramm 11.06.1992).

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis- andmed
Harju maavanem	Mati Zernand	ÜN otsus 04.12.1991 64-1-5 kinnitati ametisse	RT 1991, 44, 537
Saare maavanem	Ants Tammleht	ÜN otsus 04.12.1991 75-0-0 vabastati ametist	RT 1991, 44, 536
Saare maavanem	Jüri Saar	ÜN otsus 18.12.1991 72-0-6 kinnitati ametisse	RT 1991, 45, 564
Ida-Viru maavanem	Ain Kiviorg	ÜN otsus 11.03.1992 55-12-5 vabastati ametist	RT 1992, 10, 138
Ida-Viru maavanem	Märt Marits	ÜN otsus 11.03.1992 51-15-8 kinnitati ametisse	RT 1992, 10, 139
Tallinna linnapea	Hardo Aasmäe	ÜN otsus 11.03.1992 69-5-2 vabastati ametist	RT 1992, 10, 141
Tartu maavanem	Robert Närška	ÜN otsus 11.03.1992 68-2-2 vabastati ametist	RT 1992, 10, 140
Tartu maavanem	Kalju Koha	ÜN otsus 19.03.1992 53-9-5 kinnitati ametisse	RT 1992, 11, 167
Tallinna linnapea	Jaak Tamm	ÜN otsus 15.04.1992 51-7-15 kinnitati ametisse	RT 1992, 14, 230
Pärnu linnapea	Rein Kask	ÜN otsus 07.05.1992 60-1-1 kinnitati ametisse	RT 1992, 19, 280
Lääne-Viru maavanem	Ants Leemets	ÜN otsus 11.06.1992 55-3-3 kinnitati ametisse	RT 1992, 27, 355
Sillamäe linnapea	Vitali Menšikov	ÜN otsus 11.06.1992 55-9-2 kinnitati ametisse	RT 1992, 27, 357

6.3.8. Vabariigi Valitsuse erivolitustega esindaja Kirde-Eestis

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Vabariigi Valitsuse erivolitustega esindaja	Tiit Vähi	ÜN otsus 28.08.1991 62-5-16 otsus võeti vastu	RT 1991, 29, 339

6.3.9. Muud ametiisikud

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
Eesti Televisiooni peadirektor	Mart Siimann	ÜNP seadlus 21.06.1990 nimetati ametisse	ÜN Presiidiumi protokoll 21.06.1990
Eesti Raadio peadirektor	Peeter Sookruus	ÜNP seadlus 21.06.1990 nimetati ametisse	ÜN Presiidiumi protokoll 21.06.1990
Riikliku Televisiooni- ja Raadio-komitee esimees	Jüri Paalma	ÜNP seadlus 29.10.1990 vabastati ametist	ÜN Presiidiumi protokoll 29.10.1990
Eesti Rahvusraamatukogu peadirektor	Ivi Eenmaa	ÜNP seadlus 20.12.1990 nimetati ametisse	RT 1991, 3, 37
Tallinna Tehnikaülikooli rektor	Olav Aarna	ÜNP otsus 14.02.1991 kinnitati ametisse	ÜN Presiidiumi protokoll 14.02.1991
Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu liikmed	ÜN liikmed: Viktor Andrejev Küllo Arjakas Kalju Koha Tiit Käbin Mart Laar Enn Põldroos Mikk Titma Indrek Toome	ÜNP otsus 14.03.1991 kinnitati ametisse	RT 1991, 10, 143

ÜLEMNÕUKOGU JA TEISED INSTITUTSIOONID

Ametikoht	Nimi	Otsus, hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamis-andmed
	ning Ivi Eenmaa, Malle Ermel, Mati Hint, Dimitri Kaljo, Kalju Luts, Evi Rannap, Paul-Eerik Rummo, Ivi Tingre, Ülo Vooglaid		
Vabariigi peasanitaararst	Paul Krooni	ÜN otsus 17.04.1991 72-0-3 nimetati ametisse	RT 1991, 14, 191
Vabariigi looduskaitse peainspektor	Heiki Nurmsalu	ÜN otsus 17.10.1991 59-2-6 nimetati ametisse	RT 1991, 36, 449
Eesti Rahvuskultuuri Fondi esimees	Eri Klas	ÜN otsus 21.10.1991 75-0-0 kinnitati ametisse	RT 1991, 37, 454
Eesti Rahvuskultuuri Fondi nõukogu liikmed	Jaan Kaplinski Jaan Kross Käbi Laretei Rein Maran Ingo Normet Ingrid Rüütel Eino Tamberg Jaan Tamm Vive Tolli	ÜNP otsus 07.11.1991 kinnitati ametisse	RT 1991, 40, 490

7. Ülemnõukogu ja põhiseadus

Üks olulisemaid küsimusi, millega Ülemnõukogu oma volituste ajal tegeles, oli Eesti Vabariigi uue põhiseaduse ettevalmistamine ja rahvahääletusele panemine. Ülemnõukogu 20. augusti 1991. aasta otsuse „Eesti riiklikust iseseisvusest” punktis 2 nähti ette moodustada Eesti Vabariigi põhiseaduse väljatöötamiseks ning rahvahääletusele esitamiseks „Põhiseaduslik Assamblee, mille koosseis kujundatakse delegeerimise teel Eesti Vabariigi kõrgeima seadusandliku riigivõimuorgani Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ning Eesti Vabariigi kodanikkonna esinduskogu Eesti Kongressi poolt”. Lähtudes sellest otsusest loodi Põhiseaduse Assamblee kui „normiloova õigusega organ, kelle ülesanne on välja töötada Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu” (ÜN otsus Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee tööülesannetest ja töökorraldusest (p 1) 03.09.1991). Põhiseaduse Assamblee pidas oma esimese istungi 13. septembril 1991 ja viimase, 30. istungi 10. aprillil 1992. Ülemnõukogu otsustas 20. mail 1992 panna põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele ning määrata rahvahääletuse toimumise päevaks 28. juuni 1992. Põhiseadus ja põhiseaduse rakendamise seadus võeti rahvahääletusel vastu häältega 407 867 poolt ning 36 147 vastu. Viimase põhiseadust puudutava otsuse – „Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõust tulenevate seaduste eelnõude väljatöötamisest” – võttis Ülemnõukogu vastu 11. juunil 1992. Sellega moodustas Ülemnõukogu rea töörühmi põhiseaduse rakendamiseks vajalike seaduste eelnõude koostamiseks.

7.1. Põhiseaduse Assamblee

Põhiseaduse Assambleega seotud ÜN otsuste loetelu vt *Õigusloome* (5.2), lk 172 ja lk 187.

Töörühma loomise kohta Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsuse „Eesti riiklikust iseseisvusest” punkti 2 täitmiseks [Põhiseadusliku Assamblee loomiseks] – ÜN otsus 22.08.1991 (ÜN stenogramm 22.08.1991)

Koosseis: Liia Hänni, Peet Kask, Valeri Kois, Marju Lauristin, Jüri Rätsep, Lehte Sööt (Hainsalu), Ülo Uluots.

Valimiskomisjoni moodustamisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete valimiseks Põhiseaduslikku Assambleesse – ÜN otsus 04.09.1991 (RT 1991, 30, 358)

Esimees: Tõnu Saarman¹; liikmed: Kaljo Ellik, Ants Järvesaar, Enn Põldroos, Aleksei Zöbin.

Eesti Vabariigi Põhiseaduslikku Assambleesse kandideerivate Eesti Vabariigi Ülemnõukogu liikmete nimekirja kandmise kohta [nimekiri, 39 kandidaati] – ÜN otsus 04.09.1991 (RT 1991, 30, 359).

¹ Vt ÜN stenogramm 04.09.1991.

Ülemnõukogu liikmete valimine Põhiseaduse Assambleesse (05.09.1991)

Valijate nimekirja kantud isikute arv	104
Valijate arv, kes said valimissedelid	95
Valijate arv, kes võtsid osa hääletamisest	95
Kandidaate	39

Valimistulemused (tabel) ja selgitused vt lk 282–283.

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee valimistulemuste kinnitamise kohta
– ÜN otsus 09.09.1991 (RT 1991, 31, 374)

Põhiseaduse Assamblee koosseis:

Ülle Aaskivi - valiti ÜNst	Linnart Mäll - valiti EKst
Jüri Adams - valiti EKst	Viktor Niitsoo - valiti EKst
Viktor Andrejev - valiti ÜNst	Sergei Petinov - valiti ÜNst
Tõnu Anton - valiti ÜNst	Eve Pärnaste - valiti EKst
Rein Arjukese - valiti EKst	Ivar Raig - valiti EKst
Hillar Eller - valiti ÜNst	Hain Rebas - valiti EKst
Sirje Endre - valiti EKst	Jüri Reinson - valiti ÜNst
Ants Erm - valiti EKst	Vardo Rumessen - valiti EKst
Ignar Fjuk - valiti ÜNst	Hando Runnel - valiti EKst
Illar Hallaste - valiti EKst	Rein Ruutsoo - valiti EKst
Liia Hänni - valiti ÜNst	Jüri Rätsep - valiti ÜNst
Pavel Jermoškin - valiti ÜNst	Arnold Rüütel - valiti ÜNst
Rein Järlik - valiti ÜNst	Vello Saatpalu - valiti EKst
Kalle Jürgenson - valiti EKst	Vello Salum - valiti EKst
Ain Kaalep - valiti EKst	Ülo Seppa - valiti EKst
Kaido Kama - valiti ÜNst	Arvo Sirendi - valiti ÜNst
Peet Kask - valiti ÜNst	Sergei Sovetnikov - valiti ÜNst
Tunne Kelam - valiti EKst	Lehte Sööt (Hainsalu) - valiti ÜNst
Kalju Koha - valiti ÜNst	Nikolai Zahharov - valiti ÜNst
Valeri Kois - valiti ÜNst	Rein Taagepera - valiti EKst
Ott Kool - valiti EKst	Juhan-Kristjan Talve - valiti EKst
Toomas Kork - valiti ÜNst	Rein Tamme - valiti EKst
Viktor Korrovits - valiti EKst	Andres Tarand - valiti ÜNst
Tiit Käbin - valiti ÜNst	Enn Tarto - valiti EKst
Mart Laar - valiti ÜNst	Enn Tupp - valiti ÜNst
Marju Lauristin - valiti ÜNst	Ülo Uluots - valiti ÜNst
Vladimir Lebedev - valiti ÜNst	Lauri Vahtre - valiti EKst
Enn Leisson - valiti ÜNst	Sulev Vahtre - valiti EKst
Peeter Lutt - valiti ÜNst	Trivimi Velliste - valiti EKst
Lennart Meri - valiti EKst	Ülo Vooglaid - valiti EKst

Märkus: Põhiseaduse Assamblee 60st liikmest 19 kuulusid üheaegselt nii Ülemnõukogusse kui Eesti Kongressi, kolm ÜN liiget (Illar Hallaste, Ivar Raig ja Rein Tamme) valiti Assambleesse EKst.

7.2. Põhiseadus

Põhiseadusega seotud ÜN otsuste loetelu vt *Õigusloome* (5.2), lk 187.

Eesti Vabariigi põhiseadus (RT 1992, 26, 349) ja Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seadus (RT 1992, 26, 350) võeti vastu rahvahääletusel 28.06.1992.

Rahvahääletuse ettevalmistamisel moodustas Ülemnõukogu komisjonid ja töögrupid:

Redaktsioonikomisjon Ülemnõukogu otsuse "Põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele esitamiseks" arutelul tehtud märkuste ja ettepanekute üldistamiseks ja ühtse dokumendi ettevalmistamiseks – ÜN otsus 18.03.1992 (ÜN stenogramm 18.03.1992)

Koosseis: Ülle Aaskivi, Jaak Allik, Tõnu Anton, Genik Israeljan, Jüri Kork, Mart Laar, Mart Madissoo, Edgar Savisaar, Sergei Sovetnikov.

Töögrupp Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 1992. aasta 19. märtsi otsuse "Põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu rahvahääletusele esitamise kohta" 3. punkti täitmisega seotud asjaolude väljaselgitamiseks ja lahenduse leidmiseks [põhiseaduse eelnõu ja põhiseaduse rakendamise seaduse eelnõu tekstide ning Ülemnõukogu poolt moodustatud juristide ekspertgrupi alternatiivettepanekute avaldamisest ajalehtedes "Rahva Häääl" ja "Estonija"] – ÜN juhatus otsus 07.04.1992 (ERA.R-3.4.248, l. 98)

Koosseis: ÜN liikmed: Viktor Andrejev (töögrupi juht), Ülo Uluots ja Rein Veidemann ning Jüri Raidla.

Redaktsioonikomisjon Ülemnõukogu otsuse "Eesti Vabariigi põhiseaduse rahvahääletuse ja Riigikogu valimiste läbiviimise kohta" arutelul tehtud märkuste ja ettepanekute üldistamiseks – ÜN otsus 09.04.1992 (ÜN stenogramm 09.04.1992)

Koosseis: ÜN liikmed: Ülle Aaskivi, Jaak Allik, Tõnu Anton, Genik Israeljan, Jüri Kork, Mart Laar, Mart Madissoo, Edgar Savisaar, Sergei Sovetnikov ning Linnar Liivamägi, Märt Rask, Eerik-Juhan Truuväli.

Ülemnõukogu moodustas töögrupid põhiseaduse rakendamiseks vajalike seaduseelnõude ettevalmistamiseks (vt ÜN stenogramm 11.06.1992):

Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõust tulenevate seaduste eelnõude väljatöötamisest [töögruppide moodustamine] – ÜN otsus 11.06.1992 (RT 1992, 27, 356)

Ekspertgrupp Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõust tulenevate seaduste eelnõude hindamiseks

H. Allvee, A. Glikman, H. Kiviloo, E. Kornel, A. Leps, J. Oja, E. Raska, I. Rebane, H. Sauks, R. Söörd, J. Talve, J. Uibopuu.

1. Riigikogu kodukorra seadus (§ 63, 69) ja Riigikogu töökorra seadus (§ 71)

ÜN liikmed: Ülle Aaskivi, Jaak Allik, Illar Hallaste, Peet Kask ning S. Hiedel, A. Kiris, R. Lang, H. Schneider.

2. Vabariigi Valitsuse seadus (§ 94)

ÜN liikmed: Illar Hallaste, Andrus Ristkok, Indrek Toome ning H. Allvee, K. Merusk, R. Narits, J. Raidla, H. Schneider, R. Vare, U. Veering.

3. Põhiseadusliku järelevalve kohtumenetluse seadus (§ 152)

ÜN liikmed: Arvo Junti, Tiit Käbin, Jüri Rätsep ning J. Kirikal, A. Kull, K. Luik, J. Odar, K. Tamm, E.[-J.] Truuväli.

4. Õiguskantsleri õigusliku seisundi seadus (§ 144)

ÜN liikmed: Tiit Käbin, Jüri Rätsep ning V. Glaase, J. Kaljuvee, E. Kergandberg, E. Oja, J. Oja.

5. Erakondade seadus (§ 48)

ÜN liikmed: Liia Hänni, Arvo Junti, Mart Laar, Marju Lauristin, Alar Maarend ning J. Raidla.

6. Vähemusrahvuste kultuuriautoomia seadus (§ 50)

ÜN liikmed: Jaak Jõerüüt, Enn Leisson, Sergei Sovetnikov ning K. Hallik, G. Hazak, A. Kirch, J. Napa, E. Rahumaa.

7. Eesti Vabariigis elavate teiste riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute õigusliku seisundi seadus (§ 9, 28, 29, 31, 44)

ÜN liikmed: Liia Hänni, Tiit Käbin, Enn Leisson, Sergei Sovetnikov, Juhan Telgmaa ning K. Hallik, J. Kaljuvee, A. Kollist, L. Liivamägi.

8. Riigi Teataja seadus (§ 3, 108)

ÜN liige: Tiit Käbin ning E. Bekker, I. Koolmeister, K. Merusk, R. Narits, M. Nirk, J. Odar.

9. Erakorralise seisukorra seadus (§ 129, 130, 131)

ÜN liikmed: Hillar Eller, Kaido Kama, Edgar Savisaar ning J. Kaljuvee, I. Koolmeister, A. Laaneots, R. Vare, U. Veering.

10. Riigikaitse Nõukogu seadus (§ 127)

ÜN liikmed: Kaido Kama, Rein Tamme ning J. Kaljuvee, A. Laaneots.

11. Julgeolekuteenistuse seadus (§ 54)

ÜN liikmed: Hillar Eller, Kaido Kama, Priidu Priks, Edgar Savisaar ning J. Kaljuvee, H. Lindmäe, E. Rannus, U. Veering.

12. Välisteenistuse seadus (§ 30, 120)

ÜN liikmed: Ignar Fjuk, Pavel Jermoškin, Tiit Käbin, Alar Maarend ning H. Lindpere, M. Piiskop, J. Pöld.

13. Riigiteenistuse seadus (§ 30)

ÜN liikmed: Marju Lauristin, Klavdia Sergij, Ülo Uluots ning H. Allvee, J. Liventaal, K. Merusk, I. Orgo, J. Pöld, U. Veering.

14. Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse liikmete kohtulikule vastutusele võtmise seadus (§ 85, 101)

ÜN liige: Jüri Rätsep ning K. Merusk, J. Oja, J. Raidla, J. Sootak.

15. Kohalike omavalitsuste korralduse seadus (§ 160)

ÜN liikmed: Illar Hallaste, Juri Jevstignejev, Priidu Priks, Andrus Ristkok, Juhan Telgmaa ning A. Lauren, J. Liventaal, S. Lääne, E. Markvart, S. Mäeltsemees, M. Saunanen, T. Torgo.

16. Seadus järelevalvest kohalike omavalitsuste tegevuse üle (§ 160)

ÜN liikmed: Illar Hallaste, Juri Jevstignejev, Andrus Ristkok, Juhan Telgmaa ning H. Allvee, I. Koolmeister, J. Liventaal, T. Rahnu.

17. Kohaliku omavalitsuse valimise seadus (§ 154, 156)

ÜN liikmed: Jaak Allik, Illar Hallaste, Juri Jevstignejev, Peet Kask, Andrus Ristkok, Nikolai Zolin ning G. Jänes, I. Koolmeister, T. Torgo, E.[-J.] Truuväli.

18. Mittetulundusühingute ja -liitude seadus (§ 48)

ÜN liikmed: Pavel Grigorjev, Arvo Junti, Jaak Jõerüüt, Mart Laar ning S. Ahelik.

19. Rahvahääletuse seadus (§ 105, 106)

ÜN liige: Illar Hallaste ning I. Koolmeister, J. Pöld, E.[-J.] Truuväli.

20. Rahuaja riigikaitse seadus (§ 126)

ÜN liikmed: Kaido Kama, Rein Tamme, Ülo Uluots ning J. Kaljuvee, I. Koolmeister, A. Laaneots, E. Rahumaa, I. Ranne, E.[-J.] Truuväli, R. Vare, U. Veering.

21. Välissuhtlemise seadus (§ 120)

ÜN liikmed: Ignar Fjuk, Mart Laar, Indrek Toome ning E. Liimets, D. Liiv, H. Lindpere, M. Piiskop.

ÜLEMNÕUKOGU JA PÕHISEADUS

Voor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Kandidaat/Kvoot	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
Kandidaat, keile jätkuhääled üle kanti	Lebedev	Rüütel	Kask	Koha	Reinson	Andrejev	Eller	Hänni	Kois	Käbin	Lutt	Petinov	Sovetnikov	Uluots	Kork	
Vladimir Lebedev	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arnold Rüütel	60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peet Kask	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalju Koha	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Viktor Andrejev	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hillar Eller	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liia Hänni	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Valeri Kois	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tiit Käbin	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peeter Lutt	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sergei Petinov	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sergei Sovetnikov	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ülo Uluots	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nikolai Zahharov	10	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jüri Reinson	20	20	25	25	44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tõnu Anton	20	20	20	24	24	24	29	29	34	-	-	-	-	-	-	-
Arvo Sirendi	10	10	19	19	19	19	19	28	28	30	30	39	-	-	-	-
Toomas Kork	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	39	-
Lehte Sööt (Hainsalu)	20	20	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	28
Pavel Jermoškin	10	10	10	10	10	16	16	16	16	16	16	16	25	25	25	25
Jüri Rätsep	20	20	20	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
Ignar Fjuk	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Mart Laar	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Andres Tarand	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Kaido Kama	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Enn Tupp	20	20	20	20	20	20	20	20	20	22	22	22	22	22	22	22
Rein Järlik	20	20	20	20	20	20	20	20	22	22	22	22	22	22	22	24
Ülle Aaskivi	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Marju Lauristin	10	10	15	15	15	15	15	15	17	17	17	17	17	17	17	17
Enn Leisson	10	10	10	10	10	10	12	12	12	12	12	12	12	17	17	17
Heino Kostabi	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	22	22	25	
Arvo Junti	10	10	10	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
Vello Pohla	10	10	10	10	10	10	12	12	12	14	14	14	14	14	14	14
Andres Ammas	0	0	5	5	5	5	5	5	5	5	14	14	14	14	14	14
Rein Veidemann	10	10	10	10	10	10	10	10	10	13	13	13	13	13	13	13
Ants Paju	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	12	12	12
Uno Ugandi	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Andrus Ristkok	0	0	0	0	0	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Küllo Arjakas	0	0	0	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Märkus: Assamblee 60 liikmest valis Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 30 ja Eesti Kongress 30 liiget. Kandidaatide ülesseadmine oli vaba. ÜN ja EK ühisliikmed võisid kandideerida vaid ühes esinduskogus omal valikul. Konkreetse valimissüsteemi kasutamise, samuti kandidaatide esitamise aja ja valimiste aja määrasid kaks esinduskogu iseseisvalt. Valimisnimekirja kandmiseks pidi kandidaat esitama oma allkirjaga avalduse.

17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
31	31	31	31	31	31	31	30	30	30	30	30	30	30	30	30	29	29	
Sirendi	Zahharov	Sööt (Hainsalu)	Anton	Jermoškin	Arjakas	Ristkok	Ugandi	Paju	Veidemann	Tarand	Annnas	Kama	Pohla	Järlik	Junti	Aaskivi	Lauristin	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 1. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 2. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 5. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 9. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 12. voorus	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 15. voorus	
36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 17. voorus	
25	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 18. voorus	
24	24	24	24	24	24	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 23. voorus	
20	20	20	20	20	20	20	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 24. voorus	
30	30	30	30	30	30	30	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	v 24. voorus	
10	10	13	13	13	13	13	13	23	33	-	-	-	-	-	-	-	v 26. voorus	
20	20	22	22	22	22	22	22	22	22	22	36	-	-	-	-	-	v 28. voorus	
22	22	22	22	24	24	24	24	24	24	24	24	30	-	-	-	-	v 29. voorus	
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	34	-	-	-	v 30. voorus	
20	20	20	20	20	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	41	-	v 32. voorus	
17	17	17	19	19	23	23	23	23	23	23	23	23	23	25	25	36	v 33. voorus	
17	17	17	17	17	17	17	17	19	19	19	19	19	23	25	25	25	32	v 34. voorus
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	mv
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	20	20	20	20	20	-	-	mv 31. voorus	
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	-	-	-	-	mv 29. voorus	
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	-	-	-	-	-	-	mv 27. voorus	
13	13	13	13	13	13	13	13	13	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 25. voorus	
12	12	12	12	12	12	12	12	12	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 24. voorus	
10	10	10	10	10	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 23. voorus	
7	7	7	7	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 22. voorus	
4	4	4	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	mv 21. voorus	

Põhiseaduse Assamblee liikmete valimine Ülemnõukogus toimus üksiku ülekantava häälte meetodil (selgitus vt lk 11). Iga hääletussedeli algväärtuseks oli 10 häält, näiteks kui Arnold Rüütli hääleteskoor 1. voorus oli 60, siis olid kuus valijat märkinud ta oma hääletamisedeli esimese eelistusena. (Ülevaade valimisest vt ÜN stenogramm 09.09.1991, valimiskomisjoni protokollid ja valimisbülletäänid ERA.R-2324.1.1).

Kasutatud allikad

Eesti NSV/Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XII koosseisu stenogrammid, 29.03.1990–14.09.1992. [28 kd]. Tallinn : Riigikogu Kantsleil, 2010–2011.

Eesti NSV/Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumi istungite protokollid, 29.03.1990–14.09.1992. Tallinn, 1990–1992.

Ülemnõukogu juhatuse koosolekute protokollid koos lisatud dokumentidega, 19.03.1991–14.09.1992. Riigiarhiiv. ERA.R-3.4.242–249.

Kostabi, Heino. Vundamendi taastamine iseseisvale riigile: Eesti Vabariigi Ülemnõukogu tegevusest aastatel 1990–1992. [Elektroniline teavik]. Tartu, 2012.

ÜN valimised

Eesti NSV Valimiskomisjoni koosolekute protokollid nr 1–8 koos lisadega (algeksemplarid). ERA.R-255.11.43.

[Valimisringkondade nr 1–42 protokollid]. ERA.R-255.11.1–42.

[Valimisringkondade nr 43–46 protokollid]. ERA.R-255.11.44–47.

ÜN koosseis

Nimekirjad ja andmed Ülemnõukogu saadikute, /.../ kohta aastatel 1990–1992. ERA.R-3.4.310, l. 1–14.

Toomla, Jaan. Valitud ja valitsenud: Eesti parlamentaarsete ja muude esinduskogude ning valitsuste isikkoosseis aastail 1917–1999. Tallinn, 1999.

ÜN organisatsioon

Ajakirjanduskomisjoni istungite protokollid, 25.04.1990–14.09.1992. ERA.R-3.13.375–377.

Eelarve- ja majanduskomisjoni istungite protokollid, 09.04.1990–27.08.1992.

ERA.R-3.13.307–309.

Eetikakomisjoni istungite protokollid, 13.11.1990–19.11.1991. ERA.R-3.13.363.

Haldusreformi komisjoni istungite protokollid, 09.04.1990–26.08.1992. ERA.R-3.13.365–366.

Keskonnakomisjoni istungite protokollid, 21.08.1990–27.08.1992. ERA.R-3.13.321–324.

Maaelu komisjoni istungite protokollid, 09.04.1990–26.08.1992. ERA.R-3.13.315–317.

Rahvussuhete komisjoni istungite protokollid, 09.04.1990–10.06.1992. ERA.R-3.13.353.

Riigikaitse komisjoni istungite protokollid, 16.04.1990–12.08.1992. ERA.R-3.13.368–370.

Sotsiaalkomisjoni istungite protokollid ja alakomisjoni istungite protokollid koos lisadega, 09.04.1990–14.09.1992. ERA.R-3.13.332–337.

Teadus-, haridus- ja kultuurikomisjoni istungite protokollid, 11.11.1990–08.07.1992.

ERA.R-3.13.327–328.

Väliskomisjoni istungite protokollid, 09.04.1990–16.09.1992. ERA.R-3.13.357–359.
Õiguskomisjoni istungite protokollid, 30.01.1991–26.08.1992. ERA.R-3.13.298–299.

Dokumendid saadikurühmade moodustamise kohta, 29.03.–11.09.1990. ERA.R-3.4.236.
Eesti NSV Ülemnõukogu saadikurühmad, 15.05.1990. Masinakiri, käsitsi lisatud paranduste ja dateeringuga. Riigikogu arhiiv.

Eesti NSV Ülemnõukogu saadikurühmad. Dateerimata masinakiri, sisaldab 15.05.1990 tehtud parandusi. Riigikogu arhiiv.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühmad (seisuga 1. juuli 1991). Riigiarhiiv. ERA.R-3.4.243, l. 138–140.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikurühmad. Dateerimata masinakiri, käsitsi lisatud parandustega (06.1992). Riigikogu arhiiv.

Sõltumatud saadikud (ei kuulu saadikurühmadesse). Nimekiri 40 nimega. Masinakiri, dateerimata. Riigikogu arhiiv.

ÜN liikmed, kes ei kuulu saadikurühmadesse (nummerdatud nimekiri 19 nimega). Masinakiri, dateerimata [pärast 10. märtsi 1992]. Riigikogu arhiiv.

Õigusloome

Kronoloogiline üldloetelu Eesti Vabariigi Ülemnõukogu XII koosseisu ja Ülemnõukogu Presiidiumi poolt vastuvõetud aktidest perioodil 1990. a. 29. märtsist 1992. a. 15. septembrini koos statistiliste kokkuvõtetega. ERA.R-3.3.16943.

Otsus Eesti NSV Ülemnõukogu kaheteistkümnenda koosseisu esimese istungjärgu ajutise töö- ja kodukorra kohta. ERA.R-3.3.15174.

ÜN ja teised institutsioonid

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu saadikute arupärimised. ERA.R-3.4.237–238a.

ÜN ja põhiseadus

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee valimiskomisjoni protokollid ja valimisbülletäänid. Algeksemplarid. ERA.R-2324.1.1.

Nimeloend

Ülemnõukogu XII koosseisu liikmed

- Aaskivi, Ülle 51, 75, 101-102, 105-107, 117-118, 125, 132, 257, 278-280, 282-283
- Abdurahmanov, Zijautdin 54, 75, 92, 103, 119, 128
- Ahaladze, Goderdzi 54, 74-75, 92, 102, 109, 119, 128
- Ahven, Mati 40, 75, 101, 110, 113, 120, 127, 247
- Aksinin, Nikolai 22, 74-75, 101-102, 119, 129-130, 251, 253, 256-257, 259, 265
- Allik, Jaak 51, 76, 97-98, 104, 108, 110-111, 113-114, 116-117, 120, 123-124, 126, 162, 252-253, 257-261, 279-281
- Ammas, Andres 36, 76, 97-98, 104, 112, 115, 118, 120, 123, 127, 131, 248-250, 282-283
- Andrejev, Viktor 26, 76, 92-95, 109-110, 114, 116, 119, 124, 126, 129, 133-136, 138, 149, 275, 278-279, 282
- Annus, Lembit 14, 76, 96, 104, 110, 119, 122, 128, 130, 135, 249, 257, 261
- Anton, Tõnu 34, 76, 94, 105-108, 110-116, 118, 125, 212, 243, 247, 265, 278-279, 282-283
- Anton, Uno 51, 76, 99-100, 115, 120, 123-124, 126, 130, 137, 248-250, 271
- Arjakas, Küllö 31, 76, 97, 104, 107-108, 113, 118, 120, 125, 132, 136, 248, 254, 258, 261, 275, 282-283
- Arro, Lembit 48, 77, 96, 99-100, 107, 113, 120-121, 123-124, 128, 130, 137, 190, 245, 248-249, 254, 257-258, 260
- Eller, Hillar 38, 77, 105-106, 108-110, 112, 120, 123, 126, 135, 138, 245, 247-248, 254, 278, 280-282
- Ellik, Kaljo 40, 77, 101-102, 108, 111, 120, 122, 127, 132, 135, 247, 263, 277
- Fjuk, Ignar 43, 77, 95-96, 101, 105, 110, 113, 118, 121, 125, 132, 136, 278, 281-282
- Grigorjev, Pavel 30, 77, 96, 102, 107, 112, 114, 116, 122, 126, 129, 133, 135, 137, 247, 249, 255, 263, 281
- Gussev, Aleksandr 20, 77, 100, 119, 122, 128, 246, 250, 255
- Hallaste, Illar 46, 77, 95, 104-106, 108, 110-114, 118, 120, 123, 127, 131, 138, 155, 248-254, 258-259, 278, 280-281
- Hänni, Liia 49, 78, 95, 104-107, 110, 112-114, 118, 121, 124, 127, 132, 135-136, 138, 247, 250-251, 254-255, 260, 277-278, 280, 282
- Israeljan, Genik 12, 78, 97-98, 111, 119, 122, 128, 130, 248, 257, 279
- Jermolajev, Viktor 14, 78, 102, 105, 119, 122, 128-129, 252
- Jermoškin, Pa(a)vel 26, 78, 96, 99, 101, 111-113, 122, 126, 250, 258, 278, 281-283
- Jevstignejev, Juri (Jüri) 33, 78, 98, 100, 115, 122, 129, 281
- Junti, Arvo 44, 78, 97, 100, 105-113, 118, 121, 125, 132, 135, 280-283
- Jõerüüt, Jaak 16, 79, 94, 96, 104, 108-109, 111-113, 117-118, 124, 127, 131, 138, 244-245, 248, 251, 254, 280-281
- Järlik, Rein 2, 6, 36, 79, 98, 103-104, 107, 109, 111, 117-118, 124-125, 127, 133, 180, 247, 278, 282-283
- Järvesaar, Ants 45, 79, 101, 121, 123, 126, 130, 137, 246, 277
- Jürjo, Villu 52, 79, 94, 103-104, 107, 109, 118, 120, 123, 127, 131, 135, 246, 248, 258
- Kalda, Hillar 52, 79, 101-102, 118, 121, 125, 132, 246
- Kaljuvee, Lembit 46, 79, 91, 98, 100, 107, 115, 118, 125, 133, 167, 243, 251
- Kallas, Teet 24, 79, 97-98, 102, 107, 112-113, 117-118, 124, 127, 131, 138, 247, 253, 257
- Kama, Kaido 52, 80, 99, 102, 105-108, 110, 112, 114, 120, 131, 159, 162, 246, 251, 258-259, 278, 280-283
- Kask, Peet 20, 80, 105-108, 110-111, 112, 115, 118, 125, 132, 138, 168, 178, 256, 262, 277-278, 280-282
- Kass, Johannes 31, 80, 102-103, 118, 122, 127, 129, 131, 250, 255, 261, 263
- Koha, Kalju 49, 80, 92, 94, 100-101, 108, 118, 121, 124, 127, 169, 180, 191, 194, 243-244, 247, 250-251, 254, 258-260, 274-275, 278, 282
- Kois, Valeri 41, 80, 99-102, 107, 109, 114, 121-123, 126, 129, 169, 180, 242, 250-251, 277-278, 282
- Kolossova, Mai 50, 81, 101-102, 112, 118, 120, 123-125, 134
- Kork, Jüri 50, 81, 98, 101, 105, 109, 118, 121, 128-129, 131, 279
- Kork, Toomas 46, 81, 98, 102-103, 108-110, 113-114, 118, 128-129, 247, 251, 254, 278, 282

Kostabi, Heino 43, 81, 95-96, 99-100, 102, 116, 118, 120-121, 128-129, 131, 135, 137, 246, 248, 250, 255, 282, 284
 Kotšegarov, Jevgeni 53, 81, 92, 103-104, 106, 119, 128, 252, 255
 Kuznetsov, Vladimir 28, 81, 105, 120, 122, 126, 130, 246-247, 257-259
 Kõo, Ahti 30, 82, 105-107, 118, 126, 252
 Käbin, Tiit 12, 82, 95, 105-108, 110-114, 118, 124, 127, 131, 138, 181, 251, 275, 278, 280-282
 Käärma, Ants 6, 42, 82, 99-100, 121, 123, 126, 130, 246-248, 250, 254-255, 258, 260, 263
 Laar, Mart 12, 82, 96, 105, 107, 109-111, 114, 117-118, 120, 123, 127, 131, 136, 138, 248, 250-253, 255-256, 260, 275, 278-282
 Labassov, Aleksandr 18, 82, 96, 105, 120, 122, 128-129, 137, 249
 Lauristin, Marju 3, 8, 36, 82, 93-95, 109-113, 118, 124-125, 132, 134-138, 178, 245, 250, 259, 277-278, 280-283
 Lebedev, Vladimir 24, 82, 95, 99-100, 106, 110, 113, 120, 129-130, 149, 162, 167, 246, 253, 255-259, 263, 278, 282
 Leisson, Enn 24, 83, 102, 107, 110, 116-119, 124-125, 143, 148, 160, 168, 179, 278, 280, 282
 Liim, Jüri 38, 83, 99, 102-104, 107, 112, 119-122, 127, 131, 249-250, 253, 256, 258
 Lippmaa, Jaan 30, 83, 102-103, 119, 125, 183, 260, 263
 Lutt, Peeter 45, 83, 103, 121, 123-124, 126, 130, 160, 246, 248-249, 260, 278, 282
 Maarend, Alar 42, 83, 97, 104-105, 110, 112, 115, 121, 123, 126, 247-248, 251, 280-281
 Made, Tiit 46, 83, 97, 105, 107-112, 118, 132, 135
 Madissoon, Mart 43, 83, 98-99, 111-112, 121, 123, 126, 130, 135, 137, 246, 248, 250, 279
 Malkovski, Vladimir 29, 84, 97, 100, 106, 112, 119-120, 122, 128, 130, 136, 247, 257
 Menšikov, Vitali 32, 84, 92, 95-96, 104, 106, 109, 111, 113-114, 116, 122, 126, 129, 133, 135, 137, 160, 191, 195, 262, 274
 Mets, Tõnis 36, 84, 102, 119, 121, 128-129, 156, 246-247, 249, 252, 254, 258, 260
 Mölder, Aavo 49, 84, 91, 100-101, 108, 116, 121, 123, 126, 137, 190, 241, 244, 247-249, 259, 262
 Novohatski, Anatoli 32, 84, 92, 96, 99, 107, 113-114, 122, 128-129
 Nugis, Ülo 12, 84, 93-95, 97, 111, 116, 118, 120, 124, 132, 134-137, 182
 Paju, Ants 40, 84, 95, 99, 107, 111, 113, 121-122, 127, 132, 135, 160, 247-248, 252, 259-262, 282-283
 Panfilov, Pavel 18, 85, 96, 120, 122, 129-130, 247, 249, 252-253, 257, 262-263
 Parder, Eldur 50, 85, 98-100, 119, 121, 124, 127, 131, 248, 251, 259, 261
 Peterson, Heldur 49, 85, 94, 96, 99-100, 108, 112, 119, 121, 128, 131, 135, 243, 246, 248-249, 253, 259
 Petinov, Sergei 20, 85, 102, 106, 111-113, 120, 122, 129-130, 156, 167, 247, 257-258, 278, 282
 Pohla, Vello 18, 85, 95-96, 99, 103, 105, 108, 112-114, 119, 122, 127, 132, 138, 263, 282-283
 Prii, Andrei 40, 85, 92, 99, 101, 107, 116, 121, 123, 127, 131, 247, 254
 Priks, Priidu 26, 86, 98, 102, 109, 113-114, 117, 119, 125, 132, 157, 281
 Pöld, Jüri E. 40, 86, 98, 102-103, 112, 119-121, 124, 127, 131, 135, 247, 249-250, 256-257
 Pöldroos, Enn 18, 86, 95, 104, 110, 112-114, 116-119, 124, 127, 132, 138, 244, 256, 275, 277
 Raig, Ivar 38, 86, 96, 99-100, 104-105, 119, 121, 124, 127, 132, 135, 138, 178, 190, 244-245, 251, 253-255, 260, 262, 278
 Raud, Koit 41, 86, 97, 99, 107, 109, 114, 118-119, 125, 135, 137-138
 Reinson, Jüri 44, 87, 94, 100-101, 108, 113, 121, 124, 127, 131, 135, 137, 246, 248, 251-252, 254-255, 261-262, 278, 282
 Ristkok, Andrus 48, 87, 94-95, 98, 113, 119, 125, 132, 135, 245, 249-250, 254, 260, 262, 280-283
 Rätsep, Jüri 51, 87, 98, 103-104, 106, 109, 115, 119, 125, 132-133, 277-278, 280-282
 Rützel, Arnold 34, 69, 87, 93-95, 97, 116, 124, 132, 135, 156, 196, 199-200, 205, 212-216, 224-225, 230-232, 234-238, 253, 278, 282-283
 Saarman, Tõnu 40, 87, 99-100, 121, 128, 132, 244-247, 261, 277
 Savisaar, Edgar 46, 87, 96-97, 113, 116, 119, 121, 124, 132, 138, 149, 239, 242, 244, 252-253, 256-257, 279-281
 Schotter, Hanno 48, 87, 98-99, 119, 121, 124, 127, 131, 162, 243, 245, 248, 251, 254, 259, 262
 Sergij, Klavdia 37, 87, 100-101, 107-108, 111, 113, 116, 120, 128-129, 137-138, 252, 257, 281
 Sirendi, Arvo 38, 88, 96-99, 104, 118, 121, 128, 130, 137, 253, 278, 282-283
 Sovetnikov, Sergei 29, 88, 94-96, 102, 110, 114, 120, 122, 126, 129, 134, 137, 250, 258, 262-263, 278-280, 282

- Sööt (Hainsalu), Lehte 34, 88, 94-95, 101-102, 107, 109, 118, 131, 137-138, 247, 260, 262, 277-278, 282-283
- Zahharov, Nikolai 26, 88, 106, 112, 120, 122, 128, 130, 257, 278, 282-283
- Zolin, Nikolai 28, 88, 98, 101, 108, 120, 126, 129, 133, 137, 247, 250, 281
- Zöbin, Aleksei 16, 88, 98, 102, 107, 113, 115, 120, 129-130, 250, 256, 277
- Tamm, Aldo 41, 88, 96, 99-100, 102, 108, 119, 121, 124, 131, 190, 251, 254
- Tamme, Rein 20, 89, 94-95, 102-103, 110, 112, 114, 116-117, 119-120, 125, 132, 136, 247, 262, 278, 280-281
- Tarand, Andres 37, 89, 94-96, 99, 107, 114, 119, 122, 125, 132, 135, 138, 253, 261, 263, 278, 282-283
- Telgmaa, Juhan 40, 89, 94, 96, 100, 110, 113-114, 116, 121, 123, 126, 136-137, 160, 243, 247-248, 250, 256, 280-281
- Titma, Mikk 22, 89, 91, 104, 108, 110, 112, 114, 116, 123, 126, 134, 138, 171, 275
- Toome, Indrek 12, 89, 94-95, 105, 116, 123, 126, 134-138, 162, 249, 256-257, 275, 280-281
- Tupp, Enn 52, 89, 94, 98, 102-103, 109, 113-114, 116, 119-121, 123, 127, 131, 136, 242, 246, 278, 282
- Tähiste, Ain 38, 90, 99, 103-104, 119-120, 127, 132, 245, 247, 251, 254-255
- Ugandi, Uno 42, 90, 101-104, 107, 115, 119, 121, 125, 132, 138, 246-247, 261, 282-283
- Uluots, Ülo 36, 90-91, 95-96, 100, 107, 110-111, 113-114, 123, 126, 137-138, 150, 173, 190, 241, 243, 248, 251, 253-254, 271, 277-279, 281-282
- Valk, Heinrich (Heinz) 14, 90, 103-105, 112-113, 116-119, 124, 127, 132, 135, 138
- Veetõusme, Ants 36, 90, 92, 94-95, 100, 107-108, 113, 119, 125, 135, 150, 172-173, 184, 190, 246-247, 249-250, 255, 261, 271, 273
- Veidemann, Rein 22, 91, 94-98, 107, 110, 112-114, 116, 118-119, 125, 132, 135, 138, 247, 251, 253, 279, 282-283
- Viirelaid, Helgi 26, 91, 101, 104, 107, 118-120, 125, 129, 132, 135, 138, 260
- Volkov, Sergei 53, 91-92, 105, 112, 120, 128
- Väljas, Vaino 16, 91, 105, 109, 124, 132, 138, 248

Lühendid ja tähised

EK	Eesti Kongress
EKom	Eesti Komitee
EKP	Eestimaa Kommunistlik Partei
KGB	Riikliku Julgeoleku Komitee
NLKP	Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei
NSVL	Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit
RT	Riigi Teataja
SRÜ	Sõltumatute Riikide Ühendus
ÜN	Ülemnõukogu
ÜNP	Ülemnõukogu Presiidium
ÜVT	Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja

- ← tähistab liitumist saadikurühma/komisjoniga
- tähistab saadikurühmast/komisjonist lahkumist
- x-x-x hääletustulemus (poolt-vastu-erapooletuid)
- [...] koostaja/toimetaja lisatud täiendavad andmed

Üldjuhul ei ole Ülemnõukogu ja teiste institutsioonide ette lisatud Eesti NSV või Eesti Vabariigi, nimetus Eesti Vabariik võeti kasutusele Ülemnõukogu 08.05.1990 otsusega.